

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Θέμα διπλωματικής εργασίας «Τοπικές δομές χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναπτυξιακές δραστηριότητες»

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια : Δρ.Βασιλική Δεληθέου
Σπουδαστής: Καρατζόγλου Αβραάμ**

Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΑΘΗΝΑ 2010

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Δ.Κ.Κ.	Δημοτικός Κοινοτικός Κώδικας
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Γ.Τ.Α.Α.	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
Ε.Ε.Π.	Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού
Ε.Ε.Σ.	Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Σ.Π.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Σ.Σ.Α.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης
Ε.Τ.Α.Ε.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Κ.Α.Π.	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Κ.Α.Π.Η.	Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	Κεντρική Ένωση Δήμων Και Κοινοτήτων

Κ.Ν.Α.	Κώδικας	Νομαρχιακής
	Αυτοδιοίκησης	
Κ.Π.Σ.	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης	
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση	
Μ.Κ.Ο.	Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί	
Μ.Μ.Ε.	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου	
	Δικαίου	
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού	
	Δικαίου	
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός	Τοπικής
	Αυτοδιοίκησης	
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα	
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα	Δημοσίων
	Επενδύσεων	
Π.Ε.Π.	Περιφερειακό	Επιχειρησιακό
	Πρόγραμμα	
Σ.Α.Τ.Α.	Συλλογική Απόφαση	Τοπικής
	Αυτοδιοίκησης	
Σ.Δ.Ι.Τ.	Συμπράξεις Δημοσίου	Ιδιωτικού
	Τομεά	
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση	
Τ.Α.Π.	Τοπικά	Αναπτυξιακά
	Προγράμματα	
Τ.Π.κ.Δ.	Ταμείο Παρακαταθηκών και	
	Δανείων	
Τ.Σ.	Ταμείο Συνοχής	
ΥΠ.ΑΝ	Υπουργείο Ανάπτυξης	
ΥΠ.ΕΞ.	Υπουργείο Εξωτερικών	

ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Φ.Ε.Φ.Ν.Π.

Φ.Π.Α.

Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας

Διοίκησης Αποκέντρωσης

Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και

Νομικών Προσώπων

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στα πλαίσια των σπουδών της οικονομικής διαχείρισης της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης μας δόθηκαν πολλές δυνατότητες να λάβουμε γνώσεις για την οργάνωση και την οικονομικής διαχείριση των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της δημόσιας διοίκησης. Η διεθνής οικονομική συγκυρία και η ανάπτυξη είναι βασικά στοιχεία του οικονομικού περιβάλλοντος που πρέπει να αναλύσουμε. Οφείλω πολλές ευχαριστίες στην καθηγήτρια της ΕΣΤΑ διδάκτορος Βασιλικής Δεληθέου για την ευκαιρία που μου έδωσε να ανακαλύψω τις ευρωπαϊκές διαστάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και για την συμπαράσταση στο παρακάτω έργο. Τέλος οφείλω ευχαριστίες στην Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία μου έδωσε τα ερεθίσματα και τις γνώσεις για να ασχοληθώ με ένα τόσο σημαντικό αντικείμενο με μεγάλες ευκαιρίες για περαιτέρω έρευνα και εφαρμογή στον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της δημόσιας διοίκησης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εκπονείται στα πλαίσια της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης με σκοπό να αναδείξει τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε υπερεθνικό, εθνικό ,περιφερειακό και τοπικό επίπεδο .Επίσης έχει ως στόχο να αναδείξει τη συμβολή τους στην ευρωπαϊκή περιφερειακή ανάπτυξη και στην συνολική αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αρχικά αναφέρεται στην ευρωπαϊκή πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης , και στους ευρωπαϊκούς θεσμούς οι οποίοι έχουν συγκροτήσει την ευρωπαϊκή αναπτυξιακή στρατηγική , την Ατζέντα 2000 και τη στρατηγική της Λισαβώνας ώστε η «Ευρώπη να γίνει η πιο ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης και της νέας τεχνολογίας».Τα διαρθρωτικά ταμεία και ιδιαίτερα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης έχουν αναλάβει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία ώστε να υλοποιηθεί η ισόρροπη ανάπτυξη και η αποκέντρωση με ενίσχυση των φθίνουσων οικονομικά περιοχών όπως αναφέρεται στους στόχους 1 και 2 της σύγκλισης.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα θεσμικά στοιχεία χωρών μελών της Ε.Ε. αντιπροσωπεύοντας όλα τα συστήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δημόσιας διοίκησης.Το θεσμικό πλαίσιο σε κάθε αντιπροσωπευτική ευρωπαϊκή χώρα (Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Ιταλία,Σουηδία,Φινλανδία,Τσεχία,Κύπρος) μας δίνει κάποια στοιχεία για να υπάρξει καλύτερη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης και να δοθούν ίσες ευκαιρίες.Αυτά τα στοιχεία πρέπει να εκμεταλλευτούμε σε εθνικό επίπεδο για να επιτευχθεί τοπική ανάπτυξης σε άριστο βαθμό.Επίσης δίνει ευκαιρία να γνωρίσουμε και άλλα συστήματα ώστε να επιτευχθεί καλύτερη συνεργασία των εθνικών , τοπικών και περιφερειακών αρχών των κρατών – μελών της Ε.Ε.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες μέσω συγκεκριμένων χρηματοδοτικών και αναπτυξιακών σχημάτων (Κ.Π.Σ. , Ε.Τ.Π.Α. , Διαρθρωτικά Ταμεία, Κ.Α.Π. , Πρακτορεία απαιτήσεων, Χρηματοδοτική μίσθωση,Δημοτικές Επιχειρήσεις, Σ.Δ.Ι.Τ, χρηματοδοτήσεις JESSICA, JEREMIE,ΕΤΕπ,ΕΤΑΕ).Νέα χρηματοδοτικά προϊόντα έχουν δώσει τη δυνατότητα για ανάπτυξη των δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με στόχο την ανάπτυξη και την ικανοποίηση των επιτακτικών κοινωνικών αναγκών για να επιτευχθούν οι στόχοι της σύγκλισης και της ισόρροπης ανάπτυξης.

Τέλος στα συμπεράσματα δίνεται ως βασικός στόχος η αναπτυξιακή στρατηγική που οι πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν σε ευρωπαϊκό, εθνικό , περιφερειακό επίπεδο , και

τοπικό επίπεδο, ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να με τις νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες και πως μπορούν να συντελέσουν στην αναπτυξιακή στρατηγική. Η τοπική ανάπτυξη είναι βασικό ζητούμενο για τις τοπικές κοινωνίες σε περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης. Επιπλέον αποτελεί ένα νέο τρόπο αντιμετώπισης των εθνικών ζητημάτων σεβόμενος την αρχή της εγγύτητας και της επικουρικότητας ώστε να τεθούν τα θέματα σε αξιόπιστη και δημοκρατική βάση.

ABSTRACT

The following work is conducted in the context of National School of Local Government so as to show the developing initiatives of supranational,national,regional and local level.Also it intends to show the contribution of local government in the european regional development policy and the general strategy of developent and convergence.

Firstly it refers to the European Regional Policy,and the European Constitutions and its contribution to the goal of european development strategy Agenda 2000 and Lisbon strategy.The structural funds of EU and the European Regional Development Fund have taken initiatives to promote development and convergence in areas 1 and 2. In the next chapter there is a reference of the institutions of Local Government in the members of the E.U. (France,Italy,Belgium,Netherlands,Sweden,Finland,Czech Republic,Cyprus). These countries (memebbers of EU) give us the chance to take advantage of their local government practices and policies so as to achieve the goals of local development in the optimum level.

The next chapter refers to the development activities in national level and how new products and schemes can contribute to local and national development.They have given new chances and roles to Local Government such as PFIs, Leasing, Factoring, Forfaiting, Local Companies, European Funds,JESSICA, JEREMIE,European Investment Bank,European Guarantee Fund,European Regioanal Development Fund).They have given the chance for new roles and initiatives of Local Government.

Finally in the conclusion there is a reference about the initiatives of Local Government as a whole in the european regional development and how it uses the new financial tools so as to promote local policies.Local development is the new goal for the local societies in a period of Crisis and Recession.Also it is a new way of facing national problems respecting the principles of the Subsidiarity and Proximity.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ε.Ε. στο θεσμικό της πλαίσιο έχει αναλάβει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες για τα κράτη μέλη και ιδιαιτέρως για τα νεοεισερχόμενα. Το ευρωπαϊκό θεσμικό οικοδόμημα ταλανίζεται από την πρόσφατη οικονομική κρίση αλλά διατηρεί τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες οι οποίες διαχέονται σε κάθε κράτος μέλος στα πλαίσια της αρχής της εταιρικής σχέσης και της επικουρικότητας. Νέες πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο από τα κράτη μέλη για να επιτευχθεί ο στόχος της ανάπτυξης και της αναδιανομής στα πλαίσια της Ε.Ε.

Στόχος είναι η βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα : οικονομικό , κοινωνικό και περιβαλλοντικό. Η τοπική ανάπτυξη και οι πρωτοβουλίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για απασχόληση και επενδύσεις ισχύει σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. με σκοπό να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη κοντά στον πολίτη με σεβασμό στις αρχές της δημοκρατίας και της τοπικής πρωτοβουλίας.

Το βασικό στοίχημα για την πολιτική σκηνή της Ευρώπης είναι ο συντονισμός των πολιτικών με στόχο την ανάπτυξη σε όλα επίπεδα. Ο ρόλος της Ε.Ε. , των κρατών μελών , των Περιφερειών και των Τοπικών Αρχών είναι πολλαπλός και πρέπει να υπάρχει άμεση συνεργασία μεταξύ τους . Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας , την αρχή της εγγύτητας και την αρχή της τοπικής Δημοκρατίας οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται κοντά στο επίπεδο του πολίτη. Οι πολιτικές που χαράσσονται σε ευρωπαϊκό και κεντρικό επίπεδο δεν μπορούν να εφαρμοστούν εάν δεν υπάρχει συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες και η εξουσία δεν λάβει υπόψιν της τις ανάγκες κάθε χώρας, κάθε περιφέρειας και κάθε τόπου.

Συγκεκριμένα η Ε.Ε. συναποφασίζει με την Επιτροπή των Περιφερειών για την τοπική ανάπτυξη , για την ένταξη περιφερειών στη χρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης , αξιολογεί τα προγράμματα των περιφερειών και χαράσσει την περιφερειακή πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να επιτευχθεί ο στόχος της σύγκλισης της οικονομικής και κοινωνική συνοχής και να μειωθούν οι ανισότητες μεταξύ των Περιφερειών των κρατών της Ε.Ε.

Σε εθνικό επίπεδο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τη δική τους περιφερειακή πολιτική σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή πολιτική και τα πρόγραμμα και τις χρηματοδοτήσεις των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. Κάθε κράτος-μέλος θέτει ως στόχο να ενισχύσει τις πιο μειονεκτούσες περιφέρειες του οι οποίες εντάσσονται στους αναπτυξιακούς στόχους 1 και

2 της Ε.Ε. Συνεπώς κάθε χώρα δημιουργεί το δικό της χωροταξικό και αναπτυξιακό σχέδιο και στοχοθετεί για την εσωτερική σύγκλιση και οικονομική ανάπτυξη. Οι Περιφέρειες και οι Τοπικές Αρχές αποτελούν τους τελικούς λήπτες της αναπτυξιακής και περιφερειακής ενίσχυσης που δέχονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, όπως θα αναφερθούμε σε επόμενα κεφάλαια, στοχεύουν με τη σειρά τους στην τοπική ανάπτυξη, στο σεβασμό του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, και στην ενίσχυση των κοινωνικά μειονεκτούντων και αποκλεισμένων ομάδων με στόχο την ισόρροπη – βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνία της αλληλεγγύης και της συνοχής.

Και στα τρία επίπεδα (κοινοτικό, εθνικό και τοπικό) στόχος είναι η κοινωνική συνοχή, η σύγκλιση και η βιώσιμη ανάπτυξη σε τέτοιο βαθμό ώστε η Ε.Ε. να γίνει η πιο ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο. Εκτός αυτού η Ευρώπη έχει ως στόχο την κοινωνική προστασία, το κοινωνικό κράτος που δεν πρέπει να υποχωρήσει έναντι των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που δεν δύναται να εφαρμόσει η κεντρική διοίκηση και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η αρχή της εταιρικής σχέσης και της εγγύτητας εφαρμόζεται σε τοπικό επίπεδο διότι η διοίκηση βρίσκεται σε αμεσότερη επαφή με τον πολίτη. Η τοπική δημοκρατία μπορεί να δώσει λύση σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και απασχόλησης σε μία περίοδο ύφεσης στην οικονομία στην Ε.Ε. Το περιβάλλον, η ανάπτυξη, η πολιτιστική κληρονομιά, οι υποδομές, η χωροταξία, οι επενδύσεις και οι μεταφορές είναι βασικοί τομείς που μπορεί να επιλυθούν σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Είναι οι βασικοί τομείς οι οποίοι στηρίζουν την ποιότητα ζωής του πολίτη ένα βασικό ζήτημα για τις ημέρες μας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο χαράσσονται οι βασικές στρατηγικές για την ανάπτυξη και το περιβάλλον, σε εθνικό επίπεδο η εθνική χωροταξική και αναπτυξιακή πολιτική σε συνεννόηση με την Ε.Ε. και σε περιφερειακό επίπεδο εφαρμόζεται η πολιτική με στόχο την βση της ποιότητας ζωής του πολίτη. Η κοινωνία έχει ανάγκη τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και αυτό μετράει ιδιαίτερα στις χώρες της Ε.Ε.

Βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει οικονομική ευημερία και σταθερότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον και την κοινωνία. Οι κοινωνικές συνθήκες είναι βασικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Οικονομικές ανισότητες, ανεργία, κοινωνικός αποκλεισμός, μείωση των οικονομικών μέσων σε κοινωνικές ομάδες (ηλικιωμένοι, νέοι στην αγορά εργασίας, γυναίκες, μειονοτικές ομάδες κλπ) είναι βασικά προβλήματα που πρέπει να επικύσουν οι τοπικές κοινωνίες.

Συνεπώς πρέπει να εξετασθεί το πως μπορούν οι τοπικές κοινωνίες στον κοινοτικό χώρο να θέσουν ως στόχο την ανάπτυξη και να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Έχουν τα μέσα και τους

πόρους;Μπορούν να τους δοθούν περισσότερα;Ποια είναι η νέα σχέση με την χάραξη της κεντρικής ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο;Αυτά είναι βασικό ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν και να αναδείξουν το νέο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της επιρροής που έχουν.

Α.Περιφερειακή – Αναπτυξιακή Πολιτική στα πλαίσια της Ε.Ε

1.Εισαγωγή

Η Ε.Ε. ως ενιαία πολιτική και οικονομική οντότητα στο διεθνές περιβάλλον έχει αναλάβει την περιφερειακή πολιτική με στόχο την άμβλυνση των ανισοτήτων και τη μείωση των διαρθρωτικών προβλημάτων (ανεργία , αγροτική οικονομία , παρακαμάζουσες βιομηχανίες, έλλειψη υποδομών και δικτύων). Η Ε.Ε. έχει ως βασικό στόχο την ανάπτυξη , την οικονομική σύγκλιση και την κοινωνική συνοχή. Έχει αναλάβει σε αυτά τα πλαίσια την άσκηση της περιφερειακής πολιτικής που δίνει τη δυνατότητα στις τοπικές δομές να έλθουν σε άμεση επαφή και συνεννόηση.

Εξάλλου η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ εδράζεται στη λογική ότι η ισόρροπη ανάπτυξη όλων των γεωγραφικών περιοχών που απαρτίζουν ένα ενιαίο οικονομικό χώρο, αποτελεί προϋπόθεση για μια διαρκή κίνηση του κεφαλαίου και συνεπώς για μία διαρκή οικονομική ανάπτυξη. Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική συντονίζει τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές δίνοντας γενικές κατευθύνσεις και διατυπώνοντας ορισμένες αρχές , που πρέπει να τηρούνται για να αποφεύγεται ο συναγωνισμός για κάλυψη ενισχύσεων του ενός από τα κράτη μέλη ¹. Υπό αυτό το πρίσμα ιδρύθηκαν τα διαρθρωτικά ταμεία και συγκεκριμένα το 1975 το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για τα θέματα ανάπτυξης των περιφερειών (ΕΤΠΑ). Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ιδρύθηκε το 1960 όπως και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων. Στα πλαίσια της Συνθήκης του Μάαστριχτ δημιουργήθηκε το Ταμείο Συνοχής για την ενίσχυση των χωρών μελών με διαρθρωτικά προβλήματα και κατά κεφαλήν εισόδημα χαμηλότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου.

Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. καθορίζεται σε πρώτο επίπεδο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία κατευθύνει τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη των μειονεκτικών περιοχών της Ευρώπης. Ο στόχος της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής αποτελεί βασική επιδίωξη της Κοινότητας σύμφωνα με τη συνθήκη. Η μείωση του χάσματος μεταξύ πλουσίων και φτωχών περιοχών της Ευρώπης είναι βασική στόχευση που πρέπει να επιτύχει η περιφερειακή πολιτική. Τέτοιοι στόχοι επιτυγχάνονται σε συνεννόηση με τις περιφερειακές και τις τοπικές δομές.

¹ Στεργίου Ανδρέας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Λουκίτσας Χαράλαμπος, Αποστολόπουλος Δημήτριος: *Συγκριτική μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον ευρωπαϊκό χώρο*, 2009, Σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ 81

Εξάλλου μέσω της στρατηγικής της Λισαβώνας η Ε.Ε. έχει ως στόχο την επίτευξη των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης , της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.Στόχος μέχρι το 2010 είναι η Ε.Ε. να γίνει ο πιο ανταγωνιστικός χώρος του κόσμου και να αποτελέσει πρότυπη οικονομία της γνώσης. Λόγω της οικονομικής κρίσης οι διαδικασίες έχουν καθυστερήσει και για αυτόν ακριβώς το λόγο η περιφερειακή πολιτική αναλαμβάνει επιπλέον δράση για να τροφοδοτήσει την ανάπτυξη και να δώσει νέες ευκαιρίες για επενδύσεις και απασχόληση.Η πολιτική συνοχής έχει πλέον ως βασικές προτεραιότητες την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα , τη σύγκλιση , την απασχόληση και την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία.Βασικός εργαλείο της περιφερειακής πολιτικής ως προς αυτό το στόχο είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.Το ΕΤΠΑ στα πλαίσια της σύγκλισης στοχεύει στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη , στον εκσυγχρονισμό και στη διαφοροποίηση των περιφερειακών οικονομικών δομών στη νέα οικονομία (Έρευνα και Ανάπτυξη,καινοτομία,επιχειρηματικότητα,κοινωνία της πληροφορίας,περιβάλλον,πρόληψη κινδύνων,μικρομεσαίες επιχειρήσεις κ.α.

Η Ε.Ε. εκτός από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής έχει αναλάβει και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την αναπτυξιακή και περιφεριακή πολιτική που θέλει να εφαρμόσει. Οι πρωτοβουλίες URBAN II , INTERREG III, LEADER+ και EQUAL αποτελούν βασικές πολιτικές για την αστική ανάπτυξη , τη διασυνοριακή συνεργασία , την αγροτική ανάπτυξη και την άρση της διακριτικής μεταχείρισης αντίστοιχα.

Τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής εστιάζουν σε περιοχές όπου το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο του 75% του μέσου κοινοτικού όρου.Βασική προτεραιότητα αποτελεί η βιώσιμη χωρική ανάπτυξη που στόχο έχει την ανάπτυξη κατά περιφέρειες.Σε αυτό το στόχο σημαντικό ρόλο θα παίξει η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι περιφερειακές αρχές του κάθε κράτους μέλους.Οι περιφερειακοί στόχοι είναι τρεις. Ο ένας είναι η πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων , ο δεύτερος η δημιουργία απασχόλησης μέσω εκσυγχρονισμού των συστημάτων κατάρτισης και ο τρίτος η οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα. Αυτοί οι στόχοι επιτυγχάνονται μετα εξής μέσα :

Βασική χρηματοδοτική ,συμβολή στα επενδυτικά σχέδια κατά 25% . Μπορεί να είναι επιδότηση,δάνειο με χαμηλό επιτόκιο ή επιδότηση επιτοκίου, εγγύηση η συμμετοχή του δημοσίου , φορολογική απαλλαγή , μείωση των κοινωνικών εισφορών ,παροχή αγαθών η υπηρεσιών με χαμηλό κόστος. Λειτουργούν για τον αναπτυξιακό σκοπό τρία είδη επιδοτήσεων:

1. Επενδυτικές ενισχύσεις (νέες εγκαταστάσεις, επέκταση υφισταμένων, ποιοτικές μεταβολές στο προϊόν, στη μέθοδο παραγωγής)
2. Ενισχύσεις για τη δημιουργία απασχόλησης (αύξηση του αριθμού θέσεων εργασίας)
3. Λειτουργικές ενισχύσεις κατ' εξαίρεσιν

2. Ευρωπαϊκή Περιφερειακή - Αναπτυξιακή Πολιτική

Η ευρωπαϊκή πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης έχει ως στόχο να αναδιανείμει το εισόδημα και να ενισχύσει τις περιφέρειες με χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, οι οποίες στηρίζονται οικονομικά στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (γεωργικές περιοχές) και τις περιφέρειες με φθίνουσες βιομηχανικές περιοχές. Βασικές κατευθύνσεις είναι η αξιοποίηση των υφιστάμενων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, η έρευνα για τη διαμόρφωση νέων πολιτικών και προγραμμάτων και η ανταλλαγή πληροφόρησης και μεταφορά εμπειριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η περιφερειακή πολιτική είναι πολιτική αλληλεγγύης και αφιερώνει πάνω από 1/3 του προϋπολογισμού της Ε.Ε. στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Στις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής συνοχής υπάρχει η προτεραιότητα της βελτίωσης της ελκυστικότητας των περιφερειών και των πόλεων των κρατών μελών.

Οι σκοποί της περιφερειακής πολιτικής αποβλέπουν στην οικονομική ανάπτυξη, στην πλήρη απασχόληση, στην μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, στη σταθερότητα των τιμών, στην αύξηση της παραγωγής, στην ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας της περιφέρειας. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε βασικούς στόχους όπως η μείωση της ανεργίας, η μείωση των πληθυσμιακών πιέσεων στις κορεσμένες περιφέρειες, η διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης των περιφερειών, η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην κατανομή του ΑΕΠ, η διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, η πλήρης απασχόληση των πλουτοπαραγωγικών πόρων, η βελτίωση της παραγωγικότητας, η βέλτιστη κατανομή των πόρων, η προώθηση της τεχνολογικής προόδου στις καθυστερημένες περιφέρειες και η σταθεροποίηση και ισόρροπη ανάπτυξη της οικονομίας των περιφερειών².

Η περιφερειακή πολιτική έχει ιδιαίτερη σημασία διότι έχουν εμφανιστεί συγκεκριμένα φαινόμενα τα οποία χρειάζονται την κρατική παρέμβαση και την υποστήριξη της οικονομικής πολιτικής: Η εμφάνιση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και η ανάπτυξη

² Ευαγγελίδου Αραχωβίτου Μαίρη, Γιαννούλης Νίκος, Κωστοπούλου Μαρία, Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας: *Πολιτικές Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης*, Τόμος Α', 2009, Σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ 30

διεθνούς εμπορίου έχουν επηρεάσει την κατανομή των εισοδημάτων και των αναπτυξιακών δυνατοτήτων ενώ πλέον οι κάτοικοι των περιφερειών ασκούν «πιέσεις» για την αύξηση της συμμετοχής τους στην ωφέλεια που προκαλείται στην εθνική οικονομία. Ακόμη οι αντικειμενικοί σκοποί της περιφερειακής πολιτικής σε κάθε περιφέρεια ή ομάδα επηρεάζονται από την ενεργειακή πολιτική και την πολιτική των δικτύων υποδομής. Πρέπει να προστεθεί ότι η αύξηση της παραγωγής προκαλεί αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος με αποτέλεσμα τη μείωση της επέκτασης της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης. Οι αντικειμενικοί σκοποί της περιφερειακής πολιτικής εντάσσονται πλέον στους σχεδιασμούς των ευρύτερων οικονομικών χωρών (Ευρωπαϊκή Ένωση, Μεσογειακές Χώρες, Βαλκάνια, Παρευξείνιες Περιοχές)

Η περιφερειακή πολιτική έχει συγκεκριμένα μέσα για να προχωρήσει στην υλοποίηση της. Τα παραδοσιακά μέσα που διαθέτει είναι η υλοποίηση περιφερειακής υποδομής δηλαδή δίκτυα μεταφορών (δρόμοι, σοδηρόδρομοι, αεροδρόμια, λιμάνια), δίκτυα επικοινωνίας, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, σταθμούς, δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, εγκαταστάσεις καθαρισμού λυμάτων και έργα έγγειων βελτιώσεων. Επίσης μπορεί να στηρίζει και τη βιομηχανική υποδομή δημιουργώντας βιομηχανικές και επιχειρηματικές περιοχές, συγκροτήματα τυποποιημένων βιοτεχνικών κτιρίων, και δρόμους που συνδέονται με τις ΒΙ.ΠΕ. Ακόμη πρέπει να προσθέσουμε και άλλα μέτρα όπως οικιστική και αστική υποδομή, οργανωμένους οικισμούς και σχολικά κτίρια, υγειονομική, πολιτιστική, επιστημονική και τεχνολογική υποδομή. Τέλος μπορεί να διαθέτει επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις, φορολογικά κίνητρα, πιστωτικά κίνητρα, θεσμικά μέτρα (αποκέντρωση δημοσίων υπηρεσιών, ενίσχυση περιφερειακών υπηρεσιών, ίδρυση και χωροθέτηση δημοσίων επιχειρήσεων και ίδρυση εταιριών περιφερειακής ανάπτυξης).

Η Ε.Ε. δίνει τη δυνατότητα στη διοίκηση πραγματοποιεί ελέγχους και να επιβάλλει αντικίνητρα για να ελέγξει την εφαρμογή της πολιτικής. Ως προς αυτή τη διάσταση επιβάλλει ειδικούς φόρους εγκατάστασης, δυσμενείς όρους δόμησης και ειδική φορολογία μεταφορών. Αυτά τα μέτρα είναι σημαντικά διευκολυνθεί το έργο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να δοθούν λύσεις σε τοπικό επίπεδο με βάση την αρχή της επικουρικότητας και της εταιρικής σχέσης.

Δευτερεύοντα μέτρα περιφερειακής πολιτικής είναι τα εξής:

- περιφερειακές επιδοτήσεις απασχόλησης, σημαντικό μέτρο για την τόνωση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας
- ενισχύσεις για τη μεταγκατάσταση βιομηχανιών από κορεσμένα μητροπολιτικά κέντρα προς τις περιφέρειες

- επιδοτήσεις κόστους μεταφοράς για την ενίσχυση του εμπορίου, οι επιχορηγήσεις για την εισαγωγή νέας τεχνολογίας στην παραγωγή
- επιδοτήσεις για τη βελτίωση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού
- κρατικές εγγυήσεις για τα χορηγούμενα δάνεια
- επιδοτήσεις για κατασκευή εγκαταστάσεων και καθαρισμού βιομηχανικών αποβλήτων.
- κίνητρα για την εκπόνηση μελετών οργάνωσης των επιχειρήσεων , της παραγωγής , της βιομηχανικής έρευνας
- ενθάρρυνση της συνεργασίας με τα τοπικά πανεπιστήμια.

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική πλέον έχει δυναμικό και σημαίνοντα ρόλο στις εξελίξεις, στοχεύει στην τοπική ανάπτυξη και συνεργάζεται με τις περιφέρειες των κρατών μελών ως διοικητικές μονάδες για την ενίσχυση και το στόχο της σύγκλισης και της συνοχής. Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική συμπληρώνει και ενισχύει την περιφερειακή πολιτική των κρατών μελών , συντονίζει μέτρα πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την καθιέρωση συγκεκριμένων αρχών και κατευθύνσεων και ενεργοποιεί το σύστημα Ευρωπαϊκής αλληλεγγύης και ολοκλήρωσης.³

Η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί κεντρικό άξονα της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική έχει συγκεκριμένους λόγους για να υλοποιηθεί. Βασικός λόγος είναι η επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε. , η αδυναμία των πτωχότερων και ιδίως των νεοεισερχόμενων μελών να διαθέσουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους για την αντιμετώπιση των περιφερειακών προβλημάτων, η λειτουργία του μοντέλου χωρικής πόλωσης και ο συντονισμός των επιμέρους περιφερειακών πολιτικών των χωρών μελών της Ένωσης. Επιπροσθέτως είναι το μοντέλο χωρικής πόλωσης που επικρατεί και στηρίζει την πολιτική βάση της υπερεθνικής – Κοινοτικής παρέμβασης , ο συντονισμός των επιμέρους περιφερειακών πολιτικών των χωρών μελών της Ε.Ε. , η συστηματική αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εφαρμογή άλλων πολιτικών και η επίτευξη του στόχου της ευρωπαϊκή ολοκλήρωσης που απαιτεί η ηθική και κοινωνική υπόσταση της Ε.Ε.⁴

Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική έχει συγκεκριμένους άξονες επάνω στους οποίους εδράζεται. Βασικός άξονας είναι ο συντονισμός των περιφερειακών πολιτικών σε εθνικό

³ Ευαγγελίδου Αραχωβίτου Μαίρη, Γιαννούλης Νίκος, Κωστοπούλου Μαρία, Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας: *Πολιτικές Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης*, Τόμος Α', 2009, Σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ 45

⁴ Στο ίδιο

επίπεδο ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η παραγωγικότητα. Με αυτό τον τρόπο μειώνεται ο ανταγωνισμός για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων κάτι που μειώνει τον ρόλο των φτωχότερων χωρών. Επίσης καταρτίζεται ένα Ενιαίο Πλαίσιο Περιφερειακού Προγραμματισμού βάσει του οποίου θα κινηθεί η κοινοτική περιφερειακή και αναπτυξιακή πολιτική. Τέλος βασικός άξονας είναι η εκτίμηση των επιπτώσεων των άλλων κοινοτικών πολιτικών στην περιφερειακή πολιτική. Με αυτό τον τρόπο συντονίζονται σε θέματα κλαδικών πολιτικών όπως η γεωργία, η βιομηχανία, ο τουρισμός, η ενέργεια.

Βασικός άξονας είναι ο καθορισμός προτεραιοτήτων, η σύνταξη περιοδικών εκθέσεων, μελετών περιφερειακού προσανατολισμού, στατιστικών δεδομένων, η κατάρτιση δεικτών και η παρακολούθηση των στόχων και των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί. Οι δείκτες και οι στόχοι είναι βασικοί παράγοντες για να μετρηθούν και να επιτευχθούν οι πολιτικές. Οι χρηματοδοτήσεις των αναπτυξιακών προγραμμάτων είναι ο πιο σημαντικός άξονας της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής. Σημαντική στόχευση αποτελεί η χρηματοδότηση των πολιτικών και η παρακολούθηση υλοποιήσεων των έργων και των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Τα όργανα που υλοποιούν την κοινοτική περιφερειακή πολιτική είναι το Ευρωπαϊκό ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο προσανατολισμού και Εγγυήσεων, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού και Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής, η Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή Περιφερειών.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2007-2013 έχουν δοθεί συγκεκριμένοι στόχοι για να επιτευχθούν ώστε να επιτευχθεί η ευρωπαϊκή περιφερειακή και αναπτυξιακή πολιτική. Βασική κατευθυντήρια γραμμή είναι να γίνει η Ευρώπη και οι περιφέρειες οι πιο ελκυστικοί τόποι για επενδύσεις και απασχόληση. Θελελιώδης προτεραιότητα αποτελεί η βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αυτό γίνεται μέσω της επέκτασης και βελτίωσης των υποδομών μεταφορών, της ενίσχυσης των συνεργειών ανάμεσα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη και της αντιμετώπισης του θέματος της εντατικής χρησιμοποίησης παραδοσιακών πηγών ενέργειας στην Ευρώπη⁵.

Η σύγκλιση αφορά την ενίσχυση και τόνωση των δυνατοτήτων ανάπτυξης και η μείωση των ανισοτήτων. Η περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση αφορά την ανάγκη συγκέντρωσης σε ένα περιορισμένο αριθμό βασικών προτεραιοτήτων και ιδιαίτερα στην

⁵ Καφατσάκη Σταματίνα: *Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Περιφερειακά και Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα-Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, τόμος Α, 2009* σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 85-86

καινοτομία,στην προσβασιμότητα, στη δημιουργία απασχόλησης με στόχο την καλύτερη δυνατή χρησιμοποίηση των περιορισμένων χρηματοοικονομικών πόρων.Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας , της ελκυστικότητας των περιφερειών μέσω επενδύσεων στη γνώση , την έρευνα , την τεχνολογία , την εκπαίδευση, την καινοτομία, την πρόσβαση σε υποδομές μεταφορών , τηλεπικοινωνιών, στην ενέργεια, στην υγεία και το περιβάλλον είναι βασικός στόχος. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία αποσκοπεί στην προώθηση της περαιτέρω ενοποίησης της ευρωπαϊκής επικράτειας και σε κοινές στρατηγικές των σχετικών εδαφών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει συγκεκριμένους στόχους και μέτρα για να επιτύχει την πολιτική της περιφερειακής ανάπτυξης.Η Περιφερειακή πολιτική ακολουθεί τη γενική διαδικασία πολιτικής ολοκλήρωσης με στόχο τη μείωση των διαφορών μεταξύ των καθυστερημένων και ανεπτυγμένων περιοχών της Κοινότητας.Επίσης έχει ως στόχο την πρόληψη δημιουργίας νέων ανισοτήτων διά της μεταβίβασης κοινοτικών πόρων προς τις αδύναμες περιοχές και ιδίως χρηματοοικονομικά μέσων όπως τα Διαρθρωτικά Ταμεία.Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας τα κράτη μέλη πρέπει να λύσουν τα περιφερειακά προβλήματα με την κατασκευή υποδομών και την ενίσχυση επενδύσεων που δημιουργούν απασχόληση.Αυτό γίνεται διότι η κοινή περιφερειακή πολιτική συντονίζει εθνικές περιφερειακές πολιτικές ώστε να αποφεύγεται ο συναγωνισμός μεταξύ των εθνικών ενισχύσεων για τις περιφέρειες.Μέσα της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι η στήριξη των προβληματικών περιοχών, η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ε.Ε., ο συντονισμός των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών,ο συντονισμός των κοινοτικών διαρθρωτικών μέσων και η ενίσχυση της ανάπτυξης και των τοπικών πρωτοβουλιών.⁶

Οι αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές είναι οι περιοχές με κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω του 75% του κοινοτικού μέσου όρου.Τέτοιες περιφέρειες αποτελούν οι νησιωτικές περιοχές,και οι περιοχές με φθίνουσα αγροτική δραστηριότητα,χαμηλή πυκνότητα κατοίκων, και βιομηχανίες που δεν είναι πλέον ανταγωνιστικές.Επίσης είναι περιοχές με υψηλό ποσοστό ανεργίας,με μείωση της απασχόλησης της βιομηχανίας,υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας,υψηλό βαθμό φτώχειας,υποβαθμισμένη κατάσταση του περιβάλλοντος,υψηλό δείκτη εγκληματικότητας και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού.Ακόμη συμπεριλαμβάνονται περιοχές που είναι όμορες των βιομηχανικών περιοχών,αγροτικές περιοχές που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικά προβλήματα και περιοχές που απειλούνται από διαρθρωτικά προβλήματα.⁷

⁶ Νίκος Μούσης:Ευρωπαϊκή Ένωση,δίκαιο,οικονομία,πολιτική,2003,εκδόσεις Παπαζήση, σε.λ 201-221

⁷ Στο ίδιο

Η ανάπτυξη γίνεται από την μεταβίβαση από τις πιο εύπορες περιοχές. Τα βασικά μέσα είναι η βελτίωση των υποδομών, η κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη των καθυστερημένων περιοχών μέσω προμοδοτήσεων, επιχορηγήσεων και φορολογικών απαλλαγών για την προσέλκυση επενδύσεων σε αυτές τις περιοχές. Βασικός στόχος της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι να συντονίσει τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές θέτοντας προσανατολισμούς και επιβάλλοντας προτεραιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι οποίες μπορούν να μειώσουν τις οικονομικές αποστάσεις μεταξύ των περιοχών. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να αντισταθεί στα μειονεκτήματα από την οικονομική συγκέντρωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να επιτύχει μία ισόρροπη ανάπτυξη μέσα στην κοινή αγορά.

Σημαντικό ζητούμενο αποτελεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή για να μειωθούν οι ανισότητες στην κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η οικονομική και κοινωνική συνοχή εδράζεται στο άρθρο 158 ΣΕΚ. Σύμφωνα με το άρθρο 159 οι κοινοτικές πολιτικές μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και την εφαρμογή της έχουν αναλάβει τα διαρθρωτικά ταμεία. Για την επίτευξη του στόχου δημιουργήθηκε ύστερα από πρωτόκολλο της συνθήκης του Μαστριχτ το Ταμείο Συνοχής. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την «Ατζέντα 2000» τέθηκαν ως στόχοι από την Ε.Ε. οι εξής:

- Η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων
- Η στήριξη των περιοχών υπό οικονομική εξέλιξη
- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σε όλη την Ε.Ε.⁸

Για αυτό το λόγο διατέθηκαν στην περίοδο 2000-2006 213 δις ευρώ για τις διαρθρωτικές πολιτικές από τα οποία 195 δις ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία και 18 δις ευρώ για το Ταμείο Συνοχής. Η κοινωνική και οικονομική συνοχή είναι τα βασικά αντικείμενα της περιφερειακής πολιτικής. Συνδέεται όμως με την κοινωνική, γεωργική, αλιευτική πολιτική και πολιτική των διευρωπαϊκών δικτύων. Για να εφαρμοστεί η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική χρησιμοποιούνται τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού λειτουργήσουν οι χρηματοδοτήσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων και του ταμείου Συνοχής. Το ΚΠΣ περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Τη στρατηγική και τους επιλεγέντες άξονες προτεραιότητας της κοινής δράσης της Κοινότητας και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους τους ειδικούς στόχους την εκτίμηση των αναμενόμενων επιδράσεων, την οικονομική

⁸ Νίκος Μούσης: *Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική*, 2003, εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 201-221

πολιτική,τη στρατηγική ανάπτυξης της απασχόλησης και την περιφερειακή πολιτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

- Τη συνοπτική περιγραφή του είδους και της διάρκειας των επιχειρησιακών προγραμμάτων που δεν αποφασίζονται ταυτόχρονα με το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης στην οποία συμπεριλαμβάνονται ειδικοί στόχοι και οι άξονες προτεραιότητας που έχουν επιλεγεί
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης το οποίο προσδιορίζει για κάθε άξονα προτεραιότητας και για κάθε έτος ,το ύψος των κοινοτικών κονδυλίων.⁹

Ο προγραμματισμός προχωράει βάσει της σύμπραξης μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών που ορίζονται σε εθνικό ,περιφερειακό,τοπικό συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων.Επίσης υποβάλλονται από τα κράτη μέλη τα σχέδια περιφερειακής ανάπτυξης και ένα πλαίσιο αναφοράς το οποίο περιγράφει τη συνάφεια της παρέμβασης υπέρ της απασχόλησης και της ανάπτυξης των ανθρώπινων σχέσεων σε κάθε κράτος μέλος.Ακόμη για αυτό το σκοπό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαθέτει μία τράπεζα πληροφοριών η οποία περιέχει δείκτες των περιφερειακών οικονομιών,η παραγωγικότητα,η απασχόληση,η μετανάστευση.Συνεργάζεται με την Eurostat και κάθε τρία χρόνια βάσει αυτών των στοιχείων δημοσιεύεται μία περιοδική έκθεση.Σε αυτό το σημείο παρατηρούμε ότι μέσω της πρωτοβουλίας της Ε.Ε. και της Επιτροπής ενθαρρύνεται η συνεργασία με την περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση.Τα διαρθρωτικά ταμεία χρηματοδοτούν μέσω των ΚΠΣ και των ΕΠ την Τοπική Αυτοδιοίκηση,καιτην περιφερειακή διοίκηση.

Πρέπει στα διαρθρωτικά ταμεία προστίθεται και η δράση INTERREG που αφορά τη διασυνοριακή,διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία για να δώσει ώθηση στην αρμονική ,ισόρροπη και συνεχή ανάπτυξη,την πρωτοβουλία LEADER για την αγροτική ανάπτυξη , η EQUAL για την ισότητα και την καταπολένηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας και το URBAN για την οικονομική κοινωνική αναβάθμιση των πόλεων και την αστική ανάπτυξη.Τα διαρθρωτικά ταμεία συντονίζουν τα κοινοτικά διαρθρωτικά μέσα.Αυτό επιτυγχάνεται μέσω:

⁹ Νίκος Μούσης:*Ευρωπαϊκή Ένωση,δίκαιο,οικονομία,πολιτική,2003*,εκδόσεις Παπαζήση, σε.λ 201-221

- Τον συντονισμό των σχεδίων, των κοινοτικών πλαισίων στήριξης, των επιχειρησιακών προγραμμάτων, των ενιαίων εγγράφων προγραμματισμού και του πλαισίου αναφοράς.
- Την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων που εκτελούνται στο πλαίσιο ενός στόχου
- Των ενδεικτικών κατευθύνσεων που δημοσιεύει η Επιτροπή για να βοηθά τις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές κατά την κατάρτιση αναπτυξιακών σχεδίων τη διεξαγωγή της ενδεχόμενης αναθεώρησης των παρεμβάσεων.

Πρέπει να αναφέρουμε ακόμη ότι στα πλαίσια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής οι οικονομικές ενισχύσεις πρέπει να σέβονται την κοινοτική πρωτογενή και παράγωγη νομοθεσία. Σημαντικό στοιχείο της περιφερειακής και αναπτυξιακής πολιτικής της Ε.Ε. είναι υπάρχει διαφάνεια των εθνικών ενισχύσεων και μέσα συντονισμού των εθνικών πολιτικών. Οι εθνικές περιφερειακές ενισχύσεις πρέπει να συντονίζονται ώστε να μην παραβιάζεται το κοινοτικό δίκαιο και να δημιουργούνται στρεβλώσεις και διακρίσεις.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με τα άρθρα 87-89 της ΣυνθΕΚ απαγορεύονται γενικά οι κρατικές ενισχύσεις. Αυτό πρέπει να έχει τέσσερα χαρακτηριστικά:

- Να προσπορίζει οικονομικό όφελος στην οικεία επιχείρηση
- Η ενίσχυση πρέπει να γίνεται από το Δημόσιο ή με δημόσιους πόρους
- Η ενίσχυση πρέπει να έχει εξειδικευμένο χαρακτήρα και να συνεπάγεται ευνοϊκή μεταχείριση
- Η ενίσχυση πρέπει να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.¹⁰

Ενισχύσεις εκτός από τις θετικές (εκταμίευση δημοσίων πόρων, επιδότηση επιτοκίων, συμμετοχή στο κεφάλαιο, εγγυήσεις Δημοσίου των δανείων) θεωρούνται και οι αποθετικές (εκπτώσεις, απαλλαγές, αυξημένες προβλέψεις και αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων, απαλλαγές εργοδοτικών εισφορών). Υπάρχουν βέβαια και πολλές εξαιρέσεις που δίνουν τη δυνατότητα να εφαρμοστεί περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική. Στόχος πάντα βέβαια είναι η

¹⁰ Κωνσταντίνος Α. Στεφάνου: *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, 4^η Αναθεωρημένη έκδοση, τόμος Γ', Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 1999*, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, σελ.20-21

εναρμόνιση στην αναπτυξιακή πολιτική. Εξαιρούνται οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα ,οι ενισχύσεις για την αποκατάσταση ζημιών και γενικά επιδοτήσεις που μπορούν αν δικαιολογηθούν για τρεις λόγους:

- Η ενίσχυση που ευνοούν την οικονομική ανάπτυξη σε περιοχές που έχουν χαμηλό βιοτικό επίπεδο
- Οι ενισχύσεις που προορίζονται για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος
- Οι ενισχύσεις που προορίζονται για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων σε ορισμένους τομείς (τομεακές ενισχύσεις)
- Επίσης μπορούν να ενισχυθούν επιχειρήσεις «γενικού οικονομικού συμφέροντος».¹¹

Οι ενισχύσεις που δίδονται μπορεί να είναι περιφερειακές, τομεακές, ενισχύσεις διάσωσης, ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και οριζόντιες ενισχύσεις. Ενισχύσεις μέχρι 100000 ευρώ είναι αποδεκτές (εκτός αν δεν πρόκειται για εξαγωγικές επιδοτήσεις).Η Επιτροπή ευνοεί ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη ,το περιβάλλον ,την απασχόληση, και τη μείωση του κόστους εργασίας (πολιτικές απασχόλησης και ανάπτυξης)¹²

Οι περιφερειακές ενισχύσεις που ενδιαφέρουν την κοινοτική περιφερειακή πολιτική βασίζονται στο γεγονός ότι «Η Κοινότητα αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση των διαφορών των επιπέδων ανάπτυξης μεταξύ των διάφορων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων περιλαμβανομένων και των αγροτικών περιοχών».Οι περιφερειακές ενισχύσεις πρέπει να συμβάλλουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και εφόσον δε νοθεύουν τους όρους του ανταγωνισμού. Οι περιφερειακές ενισχύσεις πρέπει να δικαιολογούνται από τα κοινωνικό-οικονομικά προβλήματα της περιοχής ενώ η Επιτροπή έχει επιφορτίσει στις αρχές συντονισμού να ταξινομηθούν όλες οι περιοχές της Κοινότητας ανάλογα με το ύψος περιφερειακών ενισχύσεων. Κάθε κράτος προβλέπει να μην μπορεί να υπερβεί αυτά τα όρια.

¹¹Κωνσταντίνος Α. Στεφάνου: *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, 4^η Αναθεωρημένη έκδοση, τόμος Γ', Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 1999, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα ,σελ.27

¹² Στο ίδιο, σελ 30-31

Συνοψίζοντας πρέπει να αναφέρουμε ότι ως προς την άσκηση της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής πρέπει να τονίσουμε τα εξής στοιχεία:

- Δεν υποκαθιστά εθνικές πολιτικές
- Συντονίζει εθνικές περιφερειακές πολιτικές
- Συντονίζει διάφορες πολιτικές και χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ.

Κύριος στόχος της είναι:

- *Μείωση και αποτροπή περιφερειακών ανισοτήτων*
- Συμβολή στην επίτευξη οικονομικής – κοινωνικής συνοχής
- Συμβολή στην σύγκλιση εθνικών οικονομιών
- (απαραίτητη για την οικονομική και νομισματική ένωση)

Οι προβληματικές περιοχές της ΕΕ κατατάσσονται σε κατηγορίες που θεωρούνται «περιοχές στόχου 1», «περιοχές στόχου 2» κοκ., ανάλογα με την περίπτωση και τον επιδιωκόμενο στόχο. (Αναφέρονται μόνο τις βασικές κατηγορίες, όπως ίσχυαν μέχρι το έτος 2000, αλλά δεν ισχύουν πλέον).

Αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές, δηλ. «περιοχές στόχου 1» των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ, οι οποίες έχουν κατά κεφαλή ΑΕΠ κατά 25% κατώτερο μέσου όρου ΕΕ

- Ελλάδα
- Πορτογαλία
- Ιρλανδία
- Τμήματα Ισπανίας – Ιταλίας – Βελγίου – Αυστρίας – Σουηδίας - Φινλανδίας
- Κορσική (Γαλλία)
- Βόρεια Ιρλανδία και τμήμα Σκωτίας (Ηνωμένο Βασίλειο)
- Νέες κρατίδια Γερμανίας (πρώην Ανατ. Γερμανία)

Χαρακτηριστικά τους είναι:

- Ανεπαρκείς και «γερασμένες» υποδομές δικτύων
- Διαρθρωτικά προβλήματα και παραδοσιακές δομές βιομηχανίας και γεωργίας
- Ερήμωση αγροτικών περιοχών
- Απομονωμένες περιοχές (π.χ. νησιά ή ορεινοί όγκοι)
- Πληθυσμιακή υπερσυγκέντρωση
- Ανεργία και έλλειψη εξειδίκευσης¹³

¹³ Κωνσταντίνος Α. Στεφάνου: *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, 4^η Αναθεωρημένη έκδοση, τόμος Γ', Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 1999*, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, σελ 25-28

Περιοχές σε βιομηχανική παρακμή, δηλαδή περιοχές «στόχου 2» των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ. Χαρακτηριστικά τους είναι:

- Φθίνοντες βιομηχανικοί κλάδοι
- Ανταγωνισμός από νέες βιομηχανικές χώρες
- Ανεργία
- Εξάντληση φυσικών πόρων (π.χ. ορυκτών)
- Μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα
- Ρύπανση περιβάλλοντος

Προβληματικές γεωργικές περιοχές, δηλαδή περιοχές «στόχου 5β» των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ (εκτός των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιοχών). Χαρακτηριστικά τους είναι:

- Πληθυσμιακή ερήμωση και χαμηλές πυκνότητες
- Νησιωτικός χαρακτήρας (σε αριθμό περιπτώσεων)
- Απομόνωση
- Παρουσία οικολογικών πόρων.¹⁴

3.Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Όπως είδαμε παραπάνω βασικό διαρθρωτικό ταμείο που εφαρμόζει την ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική είναι το ΕΤΠΑ.Ιδρύθηκε το 1975 και δείχνει το αυξανόμενο ενδιαφέρον της Ε.Ε. για την περιφερειακή ανάπτυξη.Βασική του στόχευση εκείνο το έτος ήταν να ενισχύσει τις βιομηχανικά φθίνουσες περιοχές της Μ.Βρετανίας και της Ιρλανδίας.Έκτοτε έχουν εκδοθεί πολλοί κανονισμοί και αποφάσεις για την ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική (Πακέτο Ντελόρ Ι,ΙΙ,Σαντέρ και Δ' προγραμματική περίοδο). Οι στόχοι έχουν γίνει από 5 δύο ως προς τις περιοχές που χρειάζονται περιφερειακή ανάπτυξη και στήριξη Σύμφωνα με τον κανονισμό 1260/1999 υπάρχει σημαντική ευελιξία στη δράση του με τη χρήση από το Ταμείο να χρησιμοποιεί όλες τις μορφές χρηματοδοτικής παρέμβασης (συγχρηματοδότηση λειτουργικών προγραμμάτων,παροχή γενικών επιδοτήσεων,οικονομική και τεχνική ενίσχυση προπαρασκευαστικών και εκτιμητικών μέτρων)¹⁵

¹⁴ Κωνσταντίνος Α. Στεφάνου: *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, 4^η Αναθεωρημένη έκδοση, τόμος Γ', Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 1999*, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα , σελ 25-28

¹⁵ Νίκος Μούσης: *Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική, 10^η αναθεωρημένη Έκδοση, 2010*, εκδόσεις Παπαζήση, σελ 201-221

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποσκοπεί στη «μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διάφορων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών (άρθρο 158 ΣΕΚ). Σε αυτό το σκοπό συνεπικουρούν τα διαρθρωτικά ταμεία και η πολιτική εφαρμόζεται από την ευρωπαϊκή επιτροπή με διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών ύστερα από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η κύρια αποστολή του ΕΤΠΑ είναι η διόρθωση των κυριοτέρων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα μέσω της συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους σύμφωνα με το άρθρο 160 ΣΕΚ. Οι εκτελεστικές αποφάσεις λαμβάνονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 251 ΣΕΚ.¹⁶

Το ΕΤΠΑ έχει πλέον ως στόχο την επίτευξη των στόχων 1 και 2 που έχουν τεθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο στόχος 1 αφορά προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών, δηλαδή εκείνων που το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κατώτερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Ο στόχος 2 αφορά την ενίσχυση των περιφερειών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα και ειδικότερα τις περιοχές υπό κοινωνικοοικονομική αλλαγή στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, τις φθίνουσες αγροτικές περιοχές, τις αστικές περιοχές που διέρχονται κρίση. Για τον στόχο 1 διατίθεται το 70% των πόρων διαρθρωτικών ταμείων και αφορά το 20% του συνολικού πληθυσμού και για τον στόχο 2 διατίθεται το 11,5% των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και αφορά το 18% του πληθυσμού της Ε.Ε.¹⁷

Το ΕΤΠΑ έχει ως στόχο επίσης τη συμμετοχή των επενδύσεων στον τομέα της εκπαίδευσης και της υγείας με στόχο τη διαρθρωτική αναπροσαρμογή. Επίσης συμβάλλει στην εφαρμογή των πολιτικών για διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία (INTERREG). Ακόμη συμβάλλει στη χρηματοδότηση των καινοτόμων δράσεων. Συμμετέχει στη χρηματοδότηση των παραγωγικών επενδύσεων οι οποίες επιτρέπουν τη δημιουργία ή τη διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης, σε επενδύσεις στις υποδομές και στην ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού μέσω μέτρων ενθάρρυνσης και στήριξης πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το ΕΤΠΑ αποτελεί βασικό ταμείο για την ανάπτυξη των περιφερειών και την αποκέντρωση σε περιβάλλον οικονομικής

¹⁶ Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος: *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βασικές έννοιες και οριοθετήσεις, Φιλοσοφία της Ένωσης, Ρυθμίσεις περί Ευρωπαϊκής Ένωσης Διεύρυνση και εμπάθυνση Σχέσεις Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εθνικού Δικαίου. Οι επί μέρους πολιτικές, τόμος Α*, 2008 Αθήνα, σελ. 174-176

¹⁷ Νίκος Μούσης: *Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική*, 10^η αναθεωρημένη Έκδοση, 2010, εκδόσεις Παπαζήση, σελ 201-221

συγκέντρωσης και εργαλείο της ευρωπαϊκής περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής και στην κοινωνική και οικονομική συνοχή.

Η περιφερειακή ανάπτυξη είναι βασικό στοιχείο της οικονομικής πολιτικής και συστατικό στοιχείο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Οι περιφερειακές ενισχύσεις δίνουν τη δυνατότητα για ανάπτυξη , μείωση των οικονομικών – κοινωνικών ανισοτήτων και τη σύγκλιση. Πράγματι η σύγκλιση έχει επιτευχθεί με την άνοδο του κατά κεφαλήν εισοδήματος των φτωχότερων 10 περιφερειών της Ε.Ε. Από το 1986 με 41% του κοινοτικού μέσου όρου φτάσαμε στο 50% το 1996 και στο 59% το 1999. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά κάτοικο πέρασε από το 65% του μέσου κοινοτικού όρου στο 77% το 1999 στις τέσσερις χώρες του Ταμείου Συνοχής που στηρίζονται κατά κύριο λόγο από το ΕΤΠΑ. Το ΕΤΠΑ έχει ως στόχο την αλλαγή τα νοοτροπίας των κρατών μελών , της εθνικής δημόσιας διοίκησης και ενισχύει κατά κύριο λόγο τη συνεργασία με τις περιφερειακές αρχές και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ευνοεί την τοπική ανάπτυξη και στοχεύει σε αυτή όπως αναφέρει εξάλλου και ο τίτλος του.

4. Επιτροπή των Περιφερειών

Συγκεκριμένα η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελεί βασικό μέσο υλοποίησης και συντονισμού των εθνικών πολιτικών σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης. Συστήθηκε το 1994 και στόχος αυτού του οργάνου είναι να συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Πολιτική και το Συμβούλιο αποτελούμενο από εκπροσώπους των αρχών της περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα τοπικής , περιφερειακής ανάπτυξης , περιβάλλοντος παιδείας και μεταφορών. Έχει 344 μέλη . Επιλέγονται από τις κυβερνήσεις αλλά υποχρεώνονται να ασκούν το έργο τους με πολιτική ανεξαρτησία. Διορίζονται από το Συμβούλιο για τέσσερα χρόνια που μπορεί να ανανεωθεί.¹⁸

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει με θεσμικό τρόπο τα τοπικά και περιφερειακά συμφέροντα μέσω της έκδοσης γνωμοδοτήσεων όταν συντάσσεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η ολομέλεια συγκαλείται πέντε φορές το χρόνο κατά τις οποίες διαμορφώνεται η γενική πολιτική. Χωρίζεται σε 6 επιτροπές οι οποίες αφορούν τις εξής θεματικές ενότητες:

1. πολιτική εδαφικής συνοχής
2. οικονομική και κοινωνική πολιτική
3. αειφόρος ανάπτυξη
4. πολιτισμός και παιδεία

¹⁸ Στεργίου Ανδρέας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Λουκίσας Χαράλαμπος, Αποστολος Δημήτριος: *Συγκριτική Μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό Χώρο 2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 43-48

5.συνταγματικές υποθέσεις και ευρωπαϊκή διακυβέρνηση

6.εξωτερικές υποθέσεις.

Η επιτροπή των περιφερειών έχει τα εξής όργανα:

- τον πρόεδρο που διευθύνει τις εργασίες , ο οποίος προΐσταται στις συνόδους ολομελείας και εκπροσωπεί επισήμως την επιτροπή.
- τον αντιπρόεδρο, που εκπροσωπεί τον πρόεδρο όταν απουσιάζει
- το προεδρείο το οποίο αποτελείται από 60 μέλη και συνεδριάζει 7 φορές το χρόνο καταρτίζοντας το πολιτικό πρόγραμμα της επιτροπής και δίνει τις οδηγίες στη διοίκηση για την εκτέλεση των αποφάσεων που λαμβάνει
- τη Σύνοδο ολομελείας αποτελούμενη από 344 μέλη ,η οποία συνέρχεται 5 φορές ετησίως στις Βρυξέλλες για να εξετάσει και να υιοθετήσει γνωμοδοτήσεις .Ευρωπαίοι επίτροποι και εκπρόσωποι της προεδρίας είναι προσκεκλημένοι στις συνόδους
- τις επιτροπές οι οποίες εξειδικεύονται στους τομείς της εδαφικής συνοχής, της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής , της βιώσιμης ανάπτυξης, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και έρευνας, των εξωτερικών σχέσεων και της αποκεντρωμένης συνεργασίας, των συνταγματικών θεμάτων, της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης και των θεμάτων ασφάλειας και δικαιοσύνης. επιτροπή δημοσιονομικών και διοικητικών θεμάτων
- τις πολιτικές ομάδες (ευρωπαϊκό λαϊκό κόμμα,κόμμα των ευρωπαίων σοσιαλιστών,ομάδα των φιλελευθέρων,ομάδα για την εθρόπη των εθνών)
- τις εθνικές αντιπροσωπείες
- τον Γενικό Γραμματέα ο οποίος είναι διοριζόμενος για 5 έτη υπεύθυνος για την εφαρμογή των αποφάσεων και την εύρυθμη λειτουργία της διοίκησης
- τη Γενική Γραμματεία με τέσσερις διευθύνσεις (διοίκηση ,συμβουλευτικές εργασίες ,διεύθυνση γραμματείας, νομική υπηρεσία, επικοινωνία, τύπος και πρωτόκολλο)¹⁹

Η Επιτροπή των Περιφερειών όπως και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκδίδει υποχρεωτικές γνωμοδοτήσεις.Οι υποχρεωτικές γνωμοδοτήσεις Το Συμβουλίου ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών όπως προβλέπεται ρητά από την συνθΕΕ. Η υποχρεωτική γνωμοδότηση βρίσκεται στα πλαίσια της συνεργασίας και στη διαδικασία

¹⁹ Στο ίδιο

Συναπόφασης , ενώ υπάρχει και χρονικός περιορισμός στην έκδοση της γνώμης. Υπάρχει η δυνατότητα να δοθεί γνωμοδότηση μετά από αίτηση εάν κριθεί σκόπιμο από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή.

5.Αρχή της Επικουρικότητας και της Εταιρικής Σχέσης

Βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία της επιτροπής είναι η Επικουρικότητα, η Εγγύτητα και η Εταιρική Σχέση. Αυτές οι αρχές στηρίζουν και το ρόλο των ΟΤΑ στο σύγχρονο περιβάλλον της Ε.Ε. Σύμφωνα με την πρώτη αρχή η ΕΕ δε θα πρέπει να αναλαμβάνει δράσεις οι οποίες μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Σύμφωνα με τη δεύτερη αρχή το επίπεδο διακυβέρνησης πρέπει να βρίσκεται στο πλευρό του πολίτη, κάτι για το οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει καλύτερες δυνατότητες. Η Τρίτη αρχή διασφαλίζει τη συνεργασία του ευρωπαϊκού, του περιφερειακού και τοπικού επιπέδου ώστε να υπάρχει ευρωπαϊκή διακυβέρνηση.²⁰

Για να λειτουργήσει ορθολογικά η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. να λειτουργήσει σωστά η αρχή της επικουρικότητας και της εταιρικής σχέσης. Βάσει αυτών των δύο αρχών προωθείται η αποκέντρωση σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας οι αποφάσεις της Ε.Ε. πρέπει να λαμβάνονται κατά το δυνατόν πλησιέστερα προς τους πολίτες. Συγκεκριμένα « Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνο και εάν στον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς , λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης , να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο». Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης και ευνοεί την πρωτοβουλία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των περιφερειακών αρχών.²¹

Η εταιρική σχέση ρυθμίζει τις σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των φορέων δηλαδή της ευρωπαϊκής επιτροπής , των κρατών μελών , και των περιφερειακών αρχών των κρατών μελών. Προβλέπει τη στενή συνεργασία μεταξύ αυτών των τριών φορέων και τη σχέση των εταίρων ως προς την επίτευξη των στόχων της περιφερειακής ανάπτυξης της σύγκλισης και της συνοχής. Βάσει αυτών των δύο αρχών υπάρχει η δυνατότητα να συνεργασθούν οι αρχές

²⁰ Στεργίου Ανδρέας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Λουκίτσας Χαράλαμπος, Αποστολος Δημήτριος, *Συγκριτική Μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό Χώρο, 2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 49-53

²¹ Στο ίδιο

για να επιτευχθεί το αποτέλεσμα της περιφερειακής ανάπτυξης .Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την περιφερειακή ανάπτυξη εξαρτάται από τις πολιτικές της Ε.Ε.²²

6.Αναπτυξιακές πρωτοβουλίες στα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχει αναλάβει νέες πρωτοβουλίες για την υλοποίηση των εκπονούμενων έργων στα πλαίσια της Τέταρτης Προγραμματικής Περιόδου σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισαβώνας και στα πλαίσια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής²³. Βασικός στόχος είναι η ανάπτυξη , ο σεβασμός του περιβάλλοντος , η αύξηση της απασχόλησης και να γίνει η Ευρώπη ο πιο ανταγωνιστικός χώρος σε παγκόσμιο επίπεδο.Για να επιτευχθούν τα παραπάνω χρειάζεται συνεργασία Ε.Ε. – περιφερειακών – τοπικών δομών .

Βέβαια αν και οι τοπικές δομές των κρατών μελών έχουν διαφοροποίηση η βασική στόχευση είναι η ίδια ενώ πολλές αναπτυξιακές δομές και πρωτοβουλίες έχουν κοινά χαρακτηριστικά , προσαρμοσμένα στη διαφορετικότητα του κάθε τόπου. Οι Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα , οι κοινοτικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων , του Ευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων , τα χρηματοδοτικά εργαλεία JESSICA και JEREMIE είναι μερικά από τα εργαλεία που χρησιμοποιεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε κάθε κράτος μέλος για να πετύχει τους στόχους της ανάπτυξης της απασχόλησης και της ευημερίας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη κοινωνία έχει ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής , την προσφορά νέων υπηρεσιών , την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, την έμφαση στην παιδεία, στην κατάρτιση ,την εκπαίδευση,την τεχνολογία, τη δημιουργία απαραίτητης υποδομής και οικοδόμησης κοινωνικού δικτύου. Οι κοινωνικοί αυτοί στόχοι προϋποθέτουν οικονομικό προγραμματισμό και επενδύσεις από την πλευρά της αυτοδιοίκησης , με χαρακτηριστικό στοιχείο ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη είναι ο μεγαλύτερος δημόσιος επενδυτής με αντιστοιχία του 62% των συνολικών δημοσίων επενδύσεων.

Βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο είναι το JEREMIE. Το JEREMIE είναι οι λεγόμενοι Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Μικρομεσαίες και τις Μεσαίες Επιχειρήσεις.Αποτελεί σημαντικό όργανο χρηματοδότησης .Χρησιμοποιεί τα στοιχεία της ανακύκλωσης κεφαλαίων

²² Στεργίου Ανδρέας,Τσιμάρας Κωνσταντίνος,Λουκιάς Χαράλαμπος,Αποστολος Δημήτριος,*Συγκριτική Μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό Χώρο,2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ.49-53

²³ Το οποίο αποτελεί το λεγόμενο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς.

, διότι χορηγεί δάνεια με ευνικούς όρους ,το ποσό αποπληρωμής των οποίων επαναχρηματοδοτεί νέα έργα.Χρησιμοποιεί ως πηγή κεφαλαίων τα επιχειρησιακά προγράμματα , με πρόσθετη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Επίσης δύναται να συνδυάσει δάνεια με ιδιωτικούς πόρους και διαθέτει μία κεντρική μονάδα διαχείρισης κεφαλαίων.²⁴

Το JEREMIE πραγματοποιείται ύστερα από σύμβαση χρηματοδότησης .Η χρηματοδότηση αφορά πολλά είδη όπως μικροπιστώσεις μέσω τραπεζών,η συμμετοχή στα κεφάλαια επιχειρήσεων,τα κεφάλαια ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου, η παροχή εγγυήσεων κλπ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικός θεσμός διότι επενδύει ιδιωτικά κεφάλαια ενώ παράλληλα απορροφά και κοινοτικά κονδύλια. Μπορούν δηλαδή να επαναχρησιμοποιήσουν κεφάλαια. Οι περιφέρειες και οι ΟΤΑ χρησιμοποιούν μέρος των πόρων τους από τα διαρθρωτικά ταμεία μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, για να αποκτήσουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα .Τα προϊόντα αυτά έχουν ανακυκλούμενο χαρακτήρα και όταν αποπληρώνονται μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.

Τα προϊόντα αυτά αφορούν συμμετοχές,επιχειρηματικά κεφάλαια , ευγγυήσεις,δάνεια και τεχνική βοήθεια και θα επιτρέψουν την επίτευξη πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος επί του προϋπολογισμού. Μέσω της πρωτοβουλίας αυτής συνεργάζονται οι περιφέρειες και οι ΟΤΑ με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων σε όλους τους τομείς επενδύσεων, το οποίο έχει ένα ευρύ δίκτυο διεθνών ,εθνικών και τοπικών φορέων με ειδικότητα στη χρηματοδότηση ΜΜΕ,με τους οποίους συνεργάζεται το ταμείο. Το Ταμείο συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων , και χρησιμοποιεί χρηματοδοτικές πηγές τόσο δημόσιες όσο και ιδιωτικές (διεθνείς,εθνικούς,τοπικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς,ταμεία επενδύσεων και φορείς πιστώσεων)²⁵

Επίσης πρέπει να αναφερθούμε στο πρόγραμμα JESSICA το οποίο αφορά επενδύσεις υποδομών και ανάπτυξης σε αστικές περιοχές (Κοινούς Ευρωπαϊκούς Πόρους για Αειφόρες Επενδύσεις στα Αστικά Κέντρα).Στόχος του είναι η στήριξη επενδυτικών προγραμμάτων και έργων αστικής ανάπτυξης μέσω της κινητοποίησης ολοκληρωμένων δράσεων αστικής ανάπτυξης συνεργασίας με τους οργανισμούς οπικής αυτοδιοίκησης.Απώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη των αστικών κέντρων και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.Για να πραγματοποιούνται οι ενισχύσεις συντάσσεται ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης και θα λειτουργούν έργα με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα

²⁴ Δρ.Δεληθέου Βασιλική,Δρ Ιωάννης Γ. Ντόκας,Στυλιανή Μιχαλοπούλου:Έργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης,2009,σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ108-109

²⁵ Στο ίδιο

(ενεργειακά δίκτυα,κυκλοφοριακές ρυθμίσεις κλπ).Οι δικαιούχοι είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί ,φορείς,επιχειρήσεις,δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις.²⁶

Βασικός χρηματοδότης ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της αστικής ανάπτυξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι το επίσημο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Ε.Ε. και δημιουργήθηκε το 1958 με τη συνθΕΟΚ.Αποστολή της ΕΤΕπ είναι να συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης χρηματοδοτώντας εκείνα τα είδη επενδυτικών σχεδίων που προωθούν την ευρωπαϊκή ενοποίηση,την ισόρροπη ανάπτυξη,την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την καινοτόμο οικονομία βασισμένη στη γνώση.Μέλη της είναι τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και εδρεύει στο Λουξεμβούργο.Συνεργάζεται με την ευρύτερη τραπεζική κοινότητα και διέπεται από αυστηρά τραπεζική διαχείριση.Δε λειτουργεί σε κερδοσκοπική βάση και αντλεί τα κεφαλαία της από δάνεια από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές και τους μετόχους της.Χορηγεί δάνεια που αποσκοπούν στη χρηματοδότηση έργων και σκοπών.Πρέπει να πληροί τα συγκεκριμένα κριτήρια η δράση της.²⁷

Στόχος της ΕΤΕπ είναι να προωθεί την οικονομική και κοινωνική συνοχή συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο εύπορων περιοχών, να αποσκοπεί και να συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό και ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ και να δίνει έμφαση σε σημαντικά έργα μεταφορών και τηλεπικοινωνιών.Ελέγχει τα χρηματοδοτούμενα έργα ως προς την εφικτότητα και τη βιωσιμότητά τους. Επίσης τα ελέγχει από τεχνική,οικονομική,περιβαλλοντική και χρηματοοικονομική άποψη. Η στρατηγική της ΕΤΕπ συνοψίζεται στην εξεύρεση αναγκαίων πόρων μέσω δανεισμού από τις διεθνείς αγορές κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση βιώσιμων επενδυτικών σχεδίων που προάγουν τους στόχους της Ε.Ε.Η ΕΤΕπ χορηγεί πολλά είδη δανείων.Χορηγεί δάνεια άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ που μπορούν να λάβουν τόσο ιδιωτικοί όσο και δημόσιοι φορείς. Καλύπτει το κεφάλαιο κατά 50% με δάνειο.Η διάρκεια αποπληρωμής είναι 5-12 χρόνια για βιομηχανικές επενδύσεις και για έργα υποδομής 15-20 χρόνια. Χορηγεί δάνεια σε ενδιάμεσους φορείς που διαχειρίζονται συνολικά δάνεια.Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί μικρομεσαίες επιχειρήσεις,φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας,στέγασης,παιδείας και υγείας.Αφορά ιδίως έργα υποδομής, παραγωγή,

²⁶ Δρ.Δεληθέου Βασιλική,Δρ Ιωάννης Γ. Ντόκας,Στυλιανή Μιχαλοπούλου:Έργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης,2009,σημειώσεις ΕΣΤΑ,σελ.108-109

²⁷ Στο ίδιο,σελ.115-122

μεταποίηση, συσκευασία,ορυχεία,λατομεία,υγεία,παιδεία,βιομηχανία και τουρισμό.Ακόμη έχει ιδιαίτερη συνεργασία με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.²⁸

Η ΕΤΕπ χορηγεί όπως βλέπουμε δύο είδη δανείων : τα λεγόμενα ατομικά που αφορούν επενδύσεις ύψους άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και τα συνολικά που χορηγούνται από την ΕΤΕπ σε άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και οι οποίοι χρηματοδοτούν με τη σειρά τους παραγωγικές επενδύσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ΟΤΑ.Τα συνολικά δάνεια δίνονται σε επιχειρήσεις με λιγότερους από 250 απασχολούμενους για επενδύσεις μεταξύ 40000 ευρώ και 25 εκατ ευρώ.Καλύπτουν το 50% των επιλέξιμων δαπανών του εκάστοτε σχεδίου.

Επίσης μπορούν να εξειδικεύονται σε στόχους όπως η προστασία του περιβάλλοντος , η έρευνα και η ανάπτυξη.Η συνεργασία μεταξύ ΕΤΕπ , ΟΤΑ και μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι ιδιαίτερη.Για αυτές τις επιχειρήσεις και τις δημοτικές επιχειρήσεις των ΟΤΑ δίνονται δάνεια mid cap.Αυτά τα δάνεια δίνονται μέσω ενός τρίτου οργανισμού.Μπορούν να καλύπτουν το 50% των επιλέξιμων δαπανών του χρηματοδοτούμενου επενδυτικού σχεδίου και χορηγούνται για επενδύσεις 25-50 εκατ ευρώ.Έχουν απλοποιημένες διαδικασίες αλλά πρέπει τα επενδυτικά σχέδια να είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση της ΕΤΕπ τηρώντας τις βασικές χρηματοδοτικές προτεραιότητες.²⁹

Βασικός χρηματοδοτικός οργανισμός αποτελεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ).Το ΕΤΑΕ είναι ο χρηματοδοτικός οργανισμός της ΕΕ που δημιουργήθηκε για την παροχή στήριξης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις,την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας,την προαγωγή της καινοτομίας και της τεχνολογίας.Μέτοχοι είναι η ΕΤΕπ ,η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημόσιοι και ιδιωτικοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.Χρηματοδοτεί τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποκτώντας συμμετοχές σε σχήματα επιχειρηματικού κεφαλαίου,κυρίως προσανατολισμένα προς τον τομέα της υψηλής τεχνολογίας και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις.Επίσης χρηματοδοτεί επιχειρήσεις το αρχικό στάδιο ανάπτυξης και σε βιομηχανικούς κλάδους (τεχνολογίες πληροφοριών,επικοινωνίας,βιοεπιστήμες).Ακόμη αφορά έμμεση υποστήριξη σε ΜΜΕ χορηγώντας εγγυήσεις και δάνεια,χαρτοφυλάκια δανείων ΜΜΕ,χαρτοφυλάκια τιτλοποιημένων δανείων κα χρηματοδοτικών μισθώσεων.Τέλος παρέχει επ' αμοιβή τεχνική βοήθεια στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε περιφέρειες,στους αναπτυξιακούς οργανισμούς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

²⁸ Δρ.Δεληθέου Βασιλική,Δρ Ιωάννης Γ. Ντόκας,Στυλιανή Μιχαλοπούλου:Έργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης,2009,σημειώσεις ΕΣΤΑ,σελ 108-109

²⁹ Στο ίδιο

Σημαντικό επίσης αναπτυξιακό εργαλείο για την περιφερειακή διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν οι πόροι από τα διαρθρωτικά ταμεία και από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης που χορηγούνται στις περιφέρειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Ταμείο Συνοχής , το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο , το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης , το Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικής Αγροτικής Ανάπτυξης που έχουν ως στόχο την ενίσχυση των περιφερειών και συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τις διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας και του διεθνούς εμπορίου. Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης συντάσσονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ύστερα από διαπραγματεύσεις με τα κράτη μέλη και υποβάλλονται τα Σχέδια Ανάπτυξης³⁰ .

Τα ΚΠΣ αποτελούν την αιχμή του δόρατος για την άσκηση περιφερειακής πολιτικής από την Ε.Ε. και απορροφούν το 90% των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει τα Λειτουργικά Προγράμματα για καθενα από τους άξονες προτεραιότητας των ΚΠΣ και ύστερα από αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κάθε κράτος μέλος μέσω των εθνικών και περιφερειακών αρχών αναλαμβάνει την υλοποίηση³¹ .

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική είναι βασική για την επί μέρους περιφερειακή και αναπτυξιακή πολιτική των κρατών μελών και την αναπτυξιακή πολιτική των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Σε άλλες περιπτώσεις οι τοπικές αρχές ασκούν αναπτυξιακή δραστηριότητα και προσελκύουν ξένες επενδύσεις , άλλοτε με την επίβλεψη του κράτους και άλλοτε αυτόνομα. Πάντως υπάρχει μία γενική τάση για να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες στις περιφέρειες και την τοπική διοίκηση ώστε οι στόχοι να πετυγχάνονται καλύτερα στη βάση της κοινωνίας.

Βασικό θέμα παραμένει ασφαλώς να μη δημιουργηθεί φορολογικός και αναπτυξιακός αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των περιφερειών και μεταξύ των κρατών. Με την ενίσχυση των περιφερειών θα αυξηθούν και οι αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και η ευθύνη στις τοπικές αρχές σε κάθε κράτος μέλος, ιδίως σε μία εποχή στην οποία επικρατεί κρίση , χαμηλή οικονομική δραστηριότητα και ύφεση. Ανάλογα με τις αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών υπάρχει η αντίστοιχη πολιτική σε ότι αφορά τις επενδύσεις και την ανάπτυξη. Για αυτό το λόγο θα εξετάσουμε ορισμένες χώρες της Ε.Ε.: (Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Τσεχία, Σουηδία, Φινλανδία, Κύπρος) οι οποίες αντιπροσωπεύουν διαφορετικό θεσμικό σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. το ενιαίο.

³⁰ Δρ. Δεληθέου Βασιλική, Δρ. Ιωάννης Γ. Ντόκας, Στυλιανή Μιχαλοπούλου: *Έργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, 2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 103

³¹ Στο ίδιο

Β.ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

1.Εισαγωγή

Η Θεσμική οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.Η τοπική δημοκρατία είναι βασικός παράγων για την άσκηση της κοινοτικής πολιτικής σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας,της εταιρικής σχέσης και της εγγύτητας στον πολίτη.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ασχολείται εν γένει με τους εξής τομείς: Γενική Διοίκηση , Δημόσια Ασφάλεια,Εκπαίδευση ,Υγεία,Κοινωνικές Δραστηριότητες,Κατοικία-Πολεοδομία,Περιβάλλον-Δημόσια Υγιεινή,Πολιτισμός-Ελεύθερος χρόνος - Αθλητισμός, Κυκλοφορία και Συγκοινωνία,Οικονομικές Υπηρεσίες³² .Η ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση συμμετέχει θεσμικά μέσω της Επιτροπής των Περιφερειών και μετέχει στη διαδικασία για θέματα περιφερειακής ανάπτυξης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Για να κατανοήσουμε πως ενσωματώνεται η σημασία της Τ.Α. στην ευρωπαϊκή δικαιοταξία θα δούμε τις παρακάτω αποφάσεις ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου:

Σε ότι αφορά την υπόθεση Fratelli κατά Δήμου Μιλάνου,C-103/88 , το ΔΕΚ έκρινε ότι με τον όρο κράτος νοούνται όλα τα όργανα της διοίκησης συμπεριλαμβανομένων και των αποκεντρωμένων αρχών ,ιδιαίτερα των τοπικών.Άρα η παραβίαση μίας κοινοτικής διάταξης μπορεί να προταθεί όχι μόνο έναντι κράτους-μέλους αλλά και εναντίον κάθε άλλης αρχής όπως η Τοπική Αυτοδιοίκηση.Οι ΟΤΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεσμεύονται πλήρως ως προς την τήρηση και εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου.Επίσης σε θέματα διασφάλισης των κοινοτικών ελευθεριών (ελευθερη διακίνηση προχώπων,προϊόντων,κεφαλαίων και υπηρεσιών) οι ΟΤΑ είναι υπεύθυνοι σε ότι αφορά την απασχόληση στη δημόσια διοίκηση,στις δημόσιες συμβάσεις ,στα δημόσια έργα,στις δημόσιες προμήθειες. Η ελεύθερη εγκατάσταση προσώπων όπως και η ελεύθερη διακίνηση υποχρεώνει τους ΟΤΑ να εφαρμόζουν το πρωτογενές και παράγωγο κοινοτικό δίκαιο³³ .

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει σημαντικές ιστορικές διαστάσεις στον ευρωπαϊκό χώρο.Κατοχυρώθηκε πολιτικά από τη Γαλλική Επανάσταση και από την άνοδο του

³² Στεργίου Ανδρέας,Τσιμάρας Κωνσταντίνος,Λουκίτσας Χαράλαμπος,Αποστολόπουλος Δημήτριος:*Συγκριτική μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον ευρωπαϊκό χώρο*,2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ,σελ 37

³³ Στο ίδιο, σελ.39-40

φιλελευθερισμού τον 19^ο αιώνα συμβάλλοντας στη δημιουργία μίας γενικευμένης συλλογικής αντίληψης για το δικαίωμα αυτοδιοίκησης απέναντι στην εξουσία του συγκεντρωτικού, γραφειοκρατικού κράτους. Στη Γερμανία και το Βέλγιο παρατηρούνται θεσμικές καινοτομίες λόγω εμφάνισης ενός συμπαγούς φιλελεύθερου κινήματος αλλά και λόγω της παράδοσης του πολιτικού κατακερματισμού σε αυτές τις χώρες. Από το 1871 γερμανοί διανοητές (Gneist, Preuss, Gierke) εγαινίασαν σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε να υιοθετηθούν οι θεσμοί από όλες τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης³⁴.

Η θεσμική οργάνωση της κάθε χώρας έχει να κάνει με την παράδοση οργάνωσης του κράτους και τη συνταγματική της δικαιοταξία. Γενικά ο θεσμός της Τ.Α. απολαμβάνει μεγάλης εκτίμησης και είναι δείγμα δημοκρατίας και φιλελεύθερων ιδεών. Η κάθε χώρα με τις διαφορετικές παραδόσεις προσφέρει στον ευρωπαϊκό οικοδόμημα και στην ανάπτυξη ώστε με κάθε τρόπο να κατανοήσουμε τη σημασία των τοπικών-περιφερειακών δομών που διαθέτει. Κάθε χώρα αναλαμβάνει συγκεκριμένες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε ότι αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την οικονομική μεγέθυνση. Οι θεσμοί συσχετίζονται με τις κοινωνικές δομές, τις πολιτικές δράσεις, την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία και τον στόχο της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει συνεργασία μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών δομών ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνέργειες και να αυξηθεί στο μέγιστο το αποτέλεσμα. Υπάρχει το Πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους Πολίτες, 2007-2013» το οποίο έχει ως στόχους τους εξής:

- Να δώσει στους πολίτες την ευκαιρία να ανταλλάξουν εμπειρίες και απόψεις και να συμμετάσχουν στην οικοδόμηση μίας Ευρώπης πιο προσιτής, δημοκρατικής και με παγκόσμιο προσανατολισμό, ενωμένης στο παλίσιο της πολιτισμικής της πολυμορφίας και εμπλουτισμένης μέσω αυτής, αναπτύσσοντας κατ' αυτό τον τρόπο την έννοια της ιδιότητας του πολίτη της Ε.Ε.
- Να αναπτύξει το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας, βασισμένης σε κοινές αξίες, κοινή ιστορία και πολιτισμό.
- Να καλλιεργήσει το αίσθημα των ευρωπαίων πολιτών ότι η ΕΕ τους ανήκει

³⁴ Στεργίου Ανδρέας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Λουκίτσας Χαράλαμπος, Αποστολόπουλος Δημήτριος: *Συγκριτική μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον ευρωπαϊκό χώρο*, 2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ.37

- Να βελτιώσει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών, μέσα από τον σεβασμό και την προαγωγή της πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας, συμβάλλοντας παράλληλα στον διαπολιτισμικό διάλογο.³⁵

2.Τυπολογίες συστημάτων

Κάθε κράτος-μέλος λοιπόν διαθέτει ξεχωριστό σύστημα. Όσο πιο δημοκρατικό είναι ένα πολίτευμα, τόσο πιο ανοικτό είναι στην αποκέντρωση της κεντρικής εξουσίας και στην ενίσχυση των θεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για το είδος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ρόλο παίζει η μορφή του κράτους. Ομοσπονδιακά κράτη έχουν διαφορετικό σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αντίθετα συγκεντρωτικά κράτη έχουν άλλη μορφή διοικητικής οργάνωσης. Συγκεκριμένα έχουμε τρεις μεγάλες ομάδες ως προς την τυπολογία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι η ομάδα του Γαλλικού προτύπου που περιλαμβάνει κράτη επηρεασμένα από το ναπολεόντειο σύστημα διοίκησης με συγκεντρωτικές δομές, και εκεί ανήκει και το σύστημα της χώρας μας. Επίσης έχουμε το Σκανδιναβικό πρότυπο, το οποίο τηρείται με αποκλίσεις στη Μ.Βρετανία και την ομάδα χωρών με ομοσπονδιακή συγκρότηση όπως η Γερμανία, η Αυστρία και το Βέλγιο.

Σύμφωνα με το Γαλλικό μοντέλο, το οποίο ακολουθεί εν πολλοίς και η χώρα μας, υπάρχουν τρεις βαθμοί περιφερειακής διοίκησης. Οι περιφέρειες, τα διαμερίσματα, και οι δήμοι-κοινότητες στον πρώτο βαθμό. Οι περιφέρειες είναι υπεύθυνες για την εκπαίδευση, την κοινωνική πολιτική, τον οικονομικό προγραμματισμό και την ανάπτυξη (αναπτυξιακές πρωτοβουλίες) την οργάνωση των μεταφορών, τη χωροταξία, την προστασία περιβάλλοντος, της εθνικής κληρονομιάς και τη διαχείριση δρυμών. Τα διαμερίσματα αναλαμβάνουν θέματα πρόνοιας, υγείας, κοινωνικών υπηρεσιών, κατασκευές και λειτουργία γυμνασίων, δημόσια έργα. Οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ έχουν ως αντικείμενο τη συντήρηση κτιρίων, τη λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων, τη συντήρηση νοσοκομείων, υγειονομικά θέματα, αστυνόμευση, πολεοδομία, μεταφορές, κοινωνική πρόνοια, δημόσια έργα και παροχές. Επίσης η περιφερειακή διοίκηση εκπροσωπείται και στη Γερουσία ενώ τα έσοδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης προκύπτουν από φόρους (κατά 60%) και λιγότερο από επιχορηγήσεις της κεντρικής κυβέρνησης³⁶.

³⁵ Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών. Πρακτικός οδηγός για τις διεθνείς συνεργασίες των Ο.Τ.Α., Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο εξωτερικών, Αθήνα 2007, σελ. 99-100

³⁶ Στο ίδιο, σελ. 73.

Το Γερμανικό – Ομοσπονδιακό μοντέλο βασίζεται στο ομοσπονδιακό Σύνταγμα ,τις δύο βουλές ,και η περιφερειακή διοίκηση εκπροσωπείται από διορισμένους εκπροσώπους των κρατιδίων (Lander).Τα κρατίδια-περιφέρειες έχουν ευρείες εξουσίες: δημόσια ασφάλεια,εκπαίδευση,οικονομία,εμπόριο,κοινωνικός τομέας,πολιτισμός,αθλητισμός,υγεία,μεταφορές και η περοφερειακή πολιτική. Στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντάσσονται οι κύριες δραστηριότητες των περιφερειών – κρατιδίων και επιπλέον η τοπική ανάπτυξη,τα απορίμματα , το αποχετευτικό σύστημα,η μετανάστευση και η έκδοση πιστοποιητικών.Οι νομαρχίες σε αντίθεση με τους Δήμους δεν διαθέτουν πεδίο αρμοδιοτήτων που να κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα απευθείας.Οι νομαρχίες αναλαμβάνουν λειτουργίες που δεν μπορούν να αναλάβουν οι Δήμοι γι' αυτό έχουν συμπληρωματική ή εξισορροπητική λειτουργία³⁷.

Στο Σκανδιναβικό μοντέλο όπως και στο αγγλικό το σύστημα διαφέρει λόγω ότι πρόκειται για πολιτεύματα Συνταγματικής Μοναρχίας , με διαφορετική νομική παράδοση από τις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης. Στη Δανία και στις άλλες σκανδιναβικές χώρες υπάρχουν δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ισχυρές αρμοδιότητες που δεν υπάρχουν στο γαλλικό συγκεντρωτικό μοντέλο , αλλά το κράτος είναι ενιαίο.Ο Β'βάθμιος βαθμός έχει την ευθύνη για τα νοσοκομεία, τις υπηρεσίες υγείας,τη φροντίδα ατόμων με ειδικές ανάγκες,την πολιτική μεταφορών,τη χωροταξία ,τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και πολιτισμικά θέματα.Πολύ μεγάλες αρμοδιότητες κατέχει η Α' βάθμια αυτοδιοίκηση: εποπτεία της πολεοδομίας,της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης,τους παιδικούς σταθμούς,τις δημοτικές βιβλιοθήκες,τις τοπικές αθλητικές εγκαταστάσεις,τη φροντίδα ηλικιωμένων,πολιτισμικές δραστηριότητες,εκπόνηση σχεδίων απασχόλησης ανασφάλιστων και ανέργων,δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφελείας,κοινωνικά και ανταποδοτικά επιδόματα.Το ήμισυ των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προέρχεται από την φορολογία.³⁸

Στη Μεγάλη βρετανία το σύστημα είναι ιδιόρρυθμο λόγω ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται μορφή διακυβέρνησης.Η Βρετανία εξάλλου θεωρείται ενωμένο και όχι ενιαίο κράτος.Δεν διαθέτει γραπτό Σύνταγμα αλλά διαθέτει Συνταγματικό έθιμο.Το σύστημα είναι αρκετά περίπλοκο , λόγω ότι υπάρχουν αιρετές εθνοσυνελεύσεις σε Σκωτία,Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία,ενώ στην Αγγλία η μόνη αιρετή περιφερειακή αρχή είναι αυτή του Μείζονος Λονδίνου.Οι διοικητικές υποδιαιρέσεις είναι σε ενιαίες αρχές, διαμερίσματα,και κομητείες.Τα διαμερίσματα έχουν ως αρμοδιότητα τον τοπικό σχεδιασμό,τη στέγαση,το περιβάλλον,τη

³⁷ *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών.Πρακτικός οδηγός για τις διεθνείς συνεργασίες των Ο.Τ.Α.*,Υπουργείο Εσωτερικών,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,Υπουργείο εξωτερικών, Αθήνα 2007,σελ.74-75

³⁸Στο ίδιο ,σελ.76

συλλογή απορριμάτων,την ψυχαγωγία.Οι κομητείες αναλαμβάνουν την εκπαίδευση,τις κοινωνικές υπηρεσίες,την πυρόσβεση,τις βιβλιοθήκες και το τοπικό συγκοινωνιακό δίκτυο.Ακόμη στην βάση της αποκέντρωσης υπάρχουν 12000 ενοριακά ή κοινοτικά συμβούλια που ασχολούνται με τις τοπικές υποθέσεις των αγροτικών τους περιοχών.³⁹

Τα μοντέλα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπως παρατηρούμε διαφέρουν από χώρα σε χώρα ανάλογα με τη μορφή διακυβέρνησης και τη μορφή του Συντάγματος.Υπάρχουν διαφορετικές προϋποθέσεις και διαφορετικός τρόπος σκέψης.Όμως επικρατούν αυτά τα τρία συστήματα και βάσει των οποίων κινούνται με παραλλαγές τα περισσότερα κράτη μέλη.Ιδιαίτερα για τις νεοεισερχόμενες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης πρέπει να αναφέρουμε την έλλειψη θεσμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για πολλά έτη λόγω υπαρκτού σοσιαλισμού και κεντρικού σχεδιασμού της οικονομίας.Αποτέλεσμα είναι οι δήμοι να μην έχουν αναπτύξει τις πρωτοβουλίες και την αντίστοιχη διοικητική πρακτική.

3.1.Γαλλία

3.1.1.Γενικά στοιχεία

Η Γαλλία έχει έκταση 549,00 τ.χλμ. και ο πληθυσμός είναι 58.600.000.Είξαι ενιαίο κράτος που διοικητικά διαιρείται σε Δήμους (communes),Νομαρχίες (departments) και Περιφέρειες (Regions).Η Γαλλία είναι όπως είδαμε και στην εισαγωγή το πρότυπο του συγκεντρωτικού κράτους με παραδόσεις από τη γαλλική επανάσταση και το Γκωλικό Σύνταγμα που συνενώνει τις εξουσίες. Αποτελεί ειδική περίπτωση λόγω του πολιτεύματος με τη δυαρχία του συστήματος με τον Πρόεδρο και τον πρωθυπουργό , (με πρωτεύοντα ρόλο στον Πρόεδρο πάντα σε περίπτωση Συγκατοίκησης-Cohabitation). Επίσης πρέπει να αναφέρουμε ότι εκτός από την ηπειρωτική Γαλλία έχει και τα Γαλλικά υπερπόντια εδάφη και αυτοδιοικήσεις με ειδικό καθεστώς (πρώην αποικίες).Το πολίτευμα της είναι η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία και είναι οργανωμένη με το Αποκεντρωτικό Σύστημα .⁴⁰

³⁹ *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών,πρακτικός οδηγός για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ*,Ελληνική Δημοκρατία,Υπουργείο Εσωτερικών,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,Υπουργείο Εξωτερικών,Αθήνα 2007, σελ 158-163

⁴⁰ Αθανασόπουλος Κ., ΓΕ : *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση*,2005,Η έκδοση,σελ.122

3.1.2. Τοπικές δομές

Τα βασικά επίπεδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν οι Περιφέρειες, οι Νομοί και η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση. Ο θεσμός της περιφέρειας αν και ξένος θεσμός για το γαλλικό διοικητικό σύστημα ενισχύθηκε και από το 1986 οι αρχές της περιφέρειας εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία. Στη Γαλλία υπάρχουν 26 περιφέρειες και 4 υπερπόντιες περιφέρειες (Regions- Regions d'Outre Mers).

Βασικά όργανα είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο -το οποίο αποτελείται από 30-35 μέλη - και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Τα μέλη εκλέγονται για 6 έτη και έχουν ως αρμοδιότητες την οικονομική, πολιτιστική, κοινωνική κατάσταση της περιφέρειας, εγκρίνουν τον προϋπολογισμό, εφαρμόζουν μελέτες ανάπτυξης της Περιφέρειας και συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, που είναι σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο για την περιφέρεια. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη, εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου, εισηγείται στην οικονομική και κοινωνική επιτροπή, εισηγείται τον προϋπολογισμό και ενημερώνει το Περιφερειακό Συμβούλιο για επενδύσεις σε περιφερειακό επίπεδο. Η οικονομική και κοινωνική Επιτροπή αποτελείται από 35-80 μέλη εκπρόσωπους επαγγελματικών, συνδικαλιστικών, επιστημονικών, κοινωνικών φορέων της Περιφέρειας. Έχει συμβουλευτικό ρόλο αλλά επηρεάζει έμμεσα τη χάραξη πολιτικής μέσω της επίσημης διατύπωσης γνώμης⁴¹.

Ως αρμοδιότητες οι Περιφέρειες στην Γαλλία έχουν τις εξής:

Επαγγελματική κατάρτιση, εκπόνηση προγραμμάτων για νέους και ενήλικες, δημιουργία, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία σχολείων μέσης εκπαίδευσης και σχολείων ειδικής αγωγής, περιφερειακός σχεδιασμός και η περιφερειακή ανάπτυξη, σχολικές μεταφορές, σιδηρόδρομοι, έμμεση οικονομική βοήθεια σε επιχειρήσεις, αστικός σχεδιασμός, προστασία του περιβάλλοντος και πολιτιστικές δραστηριότητες όπως (μουσεία, προστασία εθνικής κληρονομιάς).

Οι Περιφέρειες χρηματοδοτούνται από κρατικές επιχορηγήσεις, συνεισφορές Νομών και Δήμων, δάνεια, φόρους, επιδοτήσεις από το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ. Ως προς τη νομιμότητα των πράξεων τους ελέγχονται από το Υπουργείο Εσωτερικών και από τον Περιφερειάρχη.

Βασικό επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν οι Νομαρχίες (Departements) 100 τον αριθμό από τις οποίες οι 4 υπερπόντιες. Τα όργανα των Νομαρχιών είναι το Γενικό Συμβούλιο και η προεδρία του Συμβουλίου. Τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου (Conseil

⁴¹ Αθανασόπουλος Κ., ΓΕ : *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση*, 2005, Η έκδοση, σελ. 122

General) εκλέγονται για εξαετή θητεία τα μισά εκ των οποίων ανανεώνονται κάθε τρία χρόνια. Το Συμβούλιο διορίζει τον πρόεδρο και οι εργασίες του γίνονται σε εξειδικευμένες επιτροπές. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι το εκτελεστικό όργανο , εκλέγεται για μία θητεία τριών ετών και το έργο του επικουρεί μία μόνιμη επιτροπή από την οποία εκλέγονται οι αντιπρόεδροι..Ως αρμοδιότητες έχει τον πολεοδομικό σχεδιασμό, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό ,τα την οικονομική ανάπτυξη ,το περιβάλλον και τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων. Χρηματοδοτείται από κρατικές πηγές και από άμεσους φόρους που επιβάλλουν οι Δήμοι και οι Νομοί (φόρος ακίνητης περιουσίας, φόρος επιχειρήσεων)⁴²

Στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση που είναι και η βάση της αυτοδιοίκησης υπάρχουν οι Δήμοι.Η Γαλλία έχει 36680 Δήμους (Communes).Βασικά θεσμικά στοιχεία των Δήμων είναι το δημοτικό Συμβούλιο που αποτελείται από μέλη άμεσα εκλεγμένα για εξαετή θητεία και τον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους που αποτελούν εκτελεστικό όργανο του Δήμου και εκλέγεται με έμμεσο τρόπο μεταξύ των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Ως αρμοδιότητες έχει μεγάλο αριθμό. Παραδοσιακές αρμοδιότητες αποτελούν η τήρηση του ληξιαρχείου, οι εκλογικές λειτουργίες ,η κοινωνική πολιτική, η εκπαίδευση, η συντήρηση δημοτικών οδών,ο χωροταξικός σχεδιασμός και η δημόσια τάξη. Καινούριες αρμοδιότητες που διαθέτει είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός, η εκπαίδευση,η οικονομική ανάπτυξη, η στέγαση και ο πολιτισμός. Όπως και οι Νομαρχίες έχει έσοδα από κρατικές πηγές και από δημοτικά τέλη και φόρους, ενώ εποπτεύονται διοικητικά από τον Περιφερειάρχη.

3.1.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Η Γαλλία έχει παλαιό σύστημα αυτοδιοίκησης και ευνοεί την περιφερειακή ανάπτυξη με ορισμένα θεσμικά στοιχεία. Μετά το 1981 οι Περιφέρειες στη Γαλλία πήραν καινούριες αρμοδιότητες και ιδίως σε ότι αφορά την αρμοδιότητα του προγραμματισμού των επενδύσεων.Οι πρόεδροι των Περιφερειακών Συμβουλίων διαπραγματεύονται με την Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού για να επιτευχθούν τα αναπτυξιακά σχέδια , οι δημόσιες επενδύσεις και η τοπική ανάπτυξη .Βασικοί στόχοι είναι η τόνωση των τοπικών παραγωγικών δυνατοτήτων,η υποστήριξη προγραμμάτων εκσυγχρονισμού,στην εκπαίδευση στελεχών.Οι Περιφέρειες συμμετέχουν στη διαχείριση των κοινοτικών πόρων,αξιοποιώντας τις δυνατότητες της κάθε Περιφέρειας , ενώ βασικό στοιχείο παραμένει η αποκέντρωση των δραστηριοτήτων.Οι Περιφέρειες συμμετέχουν στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων

⁴² COMMITTEE OF THE REGIONS:Decentralization of decision making in European Union,Devolution in France,2005,Brussels σελ.18

παρέχοντας συγκεκριμένα κίνητρα. Πρέπει να συμμετέχουν στις δαπάνες των αναπτυξιακών προγραμμάτων και στον τομέα των ιδιωτικών επενδύσεων ώστε να αυξηθεί η απασχόληση , η περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.⁴³

Τέτοια κίνητρα αποτελούν :

- οι επιχορηγήσεις για τη δημιουργία νέων Εταιριών
- οι επιχορηγήσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- η προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας
- η δημιουργία Ταμείου χρηματοδότησης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- οι επιχορηγήσεις μεταφοράς τεχνολογίας
- τα προγράμματα αξιοποίησης παραγωγικών δυνατοτήτων της κάθε περιφέρειας.⁴⁴

Σε κάθε Περιφέρεια λειτουργεί Υπηρεσία Προσέλκυσης ΑΞΕ και συνεργάζεται με το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Οι περιφέρειες ασκούν ουσιαστική πολιτική στην ανάπτυξη και την προσέλκυση επενδύσεων στα πλαίσια του αποκεντρωμένου κράτους – μοντέλου της Γαλλίας. Το γαλλικό κράτος εξάλλου παρέχει ειδικά κίνητρα για την έρευνα και τεχνολογία , υπάρχει ποικιλία οικονομικών ενισχύσεων και λειτουργεί και εθνική υπηρεσία προσέλκυσης επενδύσεων.

Ακόμη υπάρχει πάντα ο έλεγχος σε κεντρικό επίπεδο από το Υπουργείο Εσωτερικών για την προσέλκυση επενδύσεων και τις αναπτυξιακές δυνατότητες των Περιφερειών , δεδομένου ότι υπάρχουν περιφέρειες της Υπερπόντιας Γαλλίας (Provinces d' outre Mers) και ο Περιφερειάρχης ο οποίος αναφέρεται την κυβέρνηση. Το γαλλικό αποκεντρωτικό μοντέλο δίνει δυνατότητες στις περιφέρειες αλλά αποτελεί ενιαίο και όχι ομοσπονδιακό κράτος με αποτέλεσμα να υπάρχουν κρατικά κονδύλια και έλεγχος. Επίσης οι τοπικές αρχές (Communes) σε σχέση με την οικονομική δραστηριότητα έχουν ως αρμοδιότητα το χωροταξικό σχεδιασμό και την οικονομική με στόχο να ελέγχουν τις τοπικές οικονομίες και να ωθούν την τοπική κοινωνία προς την βιώσιμη ανάπτυξη.

Αυτές οι πολιτικές ασκούνται μαζί με το Υπουργείο και προκαλούν την παράλληλη ανάπτυξη των συγκριτικών πελονεκτημάτων της κάθε Περιφέρειας. Υπάρχει δηλαδή συνεργασία κράτους (Υπουργείων Βιομηχανίας και Υπουργείου Έρευνας με τις Περιφέρειες

⁴³ Αθανασόπουλος Κ. ΓΕ, *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση*, 2005, Η εκδ, Αθήνα, σελ.129

⁴⁴ www.ada-alsace.com

με σκοπό να εκμεταλλευτούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας Εξάλλου ως χώρα επειδιώκει την ανάπτυξη μέσω της έρευνας, της τεχνολογίας και της ενίσχυσης των καινοτόμων δράσεων.⁴⁵

3.2.Ιταλία

3.2.1.Γενικά στοιχεία

Η Ιταλία έχει έκταση 301.000 τ.χλμ. και πληθυσμό 56.868.000 κατοίκων. Το πολίτευμα της χώρας είναι η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Η Ιταλία έχει με ανάλογο σύστημα αυτοδιοίκησης της Γαλλίας. Διαιρείται σε Περιφέρειες (Regione) ,Επαρχίες (Provincia) και Δήμους (Comuni). Επίσης διαθέτει μη πιο αποκεντρωμένες εξουσίες λόγω ότι οι Περιφερειάρχες , οι Έπαρχοι και οι Δήμαρχοι εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία ενώ οι Δήμοι και οι Επαρχίες ελέγχονται διοικητικά σε επίπεδο Επαρχίας από εκλεγμένα πρόσωπα σε αντίθεση με τον κρατικό έλεγχο στη Γαλλία. Το πολίτευμα της χώρας είναι η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία με κύριο εκτελεστικό όργανο τον πρωθυπουργό. Διαιρείται σε Περιφέρειες, Επαρχίες και Δήμους σύμφωνα με το άρθρο 114 του Ιταλικού Συντάγματος.⁴⁶

3.2.2.Τοπικές δομές

Η Περιφέρεια (Regione) είναι βασικός θεσμός για τη διοικητική οργάνωση της χώρας και αποτελούν θεσμούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης με κανονιστικές και διοικητικές εξουσίες (άρθρο 115 του Συντάγματος). Η χώρα διαθέτει 15 κανονικές περιφέρειες και 5 υπό ειδικό καθεστώς. Βασικά όργανα της Περιφέρειας είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο, η Περιφερειακή Επιτροπή, ο Πρόεδρος και η Περιφερειακή Επιτροπή. Το Περιφερειακό Συμβούλιο αποτελείται από 80 μέλη για περιφέρειες άνω των 6 εκατ κατοίκων, 69 μέλη για άνω των 4 εκατ. κατοίκων και 30 για άνω του ενός εκατ. κατοίκων. τα μέλη εκλέγονται για 5 έτη με άμεση ,καθολική ψηφοφορία. Έχουν ιδιαίτερες αρμοδιότητες και έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν σχέδια νόμου στη Βουλή .Συμμετέχουν μαζί με την βουλή στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας .Εγκρίνουν τον προϋπολογισμό, τα προγράμματα εκτέλεσης

⁴⁵ www.investinfrance.com

⁴⁶ Αθανασόπουλος ΓΕ Κωνσταντίνος, *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Β* (2008), σελ.274-279

έργων, επιβάλλουν φόρους και εκλέγουν τον πρόεδρο. Η Περιφερειακή Επιτροπή είναι το εκτελεστικό όργανο της Περιφέρειας και ο πρόεδρος εκπροσωπεί την περιφέρεια, δημοσιεύει τους νόμους, τα διατάγματα και διευθύνει τις υπηρεσίες της Περιφέρειας. Πράαλληλα υπάρχει και Κυβερνητικός εκπρόσωπος Περιφερειών που συντονίζει την κρατική διοίκηση με τις περιφέρειες.

Ως κύριες αρμοδιότητες που έχει η Περιφέρεια είναι οι εξής : Οργάνωση των Υπηρεσιών και Οργανισμών της Περιφέρειας, Τοπική Αστυνομία και Αγροφυλακή, Πολεοδομία, Τουρισμός, Τοπικές Συγκοινωνίες, Δρόμοι, υδραγωγεία, δημόσια έργα τοπικού ενδιαφέροντος, ιαματικά ύδατα, γεωργία διεθνείς σχέσεις με άλλες περιφέρειες και την Ε.Ε. , εξωτερικό εμπόριο, Υγεία, Συγκοινωνίες, παραγωγή και παροχή ενέργειας.

Οι Περιφέρειες διαθέτουν οικονομική αυτοτέλεια και τα έσοδά τους προέρχονται από έσοδα του Δημόσιου ταμείου, από συνεισφορές Νομών και Δήμων, δάνεια, φόρους, τέλη, από αναπτυξιακά προγράμματα και από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. (φόροι επαγγελματικής κατάρτισης, επί των πωλήσεων οχημάτων, τέλη αδειών οδήγησης κλπ). Διοικητικά ελέγχονται από μία ειδική επιτροπή ελέγχου του κράτους η οποία είναι αποκεντρωμένο όργανο του κράτους ενώ γίνεται και έλεγχος σκοπιμότητας των δαπανών τους.

Οι τοπικές δομές της Ιταλίας συμπληρώνονται από τις Επαρχίες (Provincia) και τους Δήμους (Comuni). Οι επαρχίες διοικούνται από το επαρχιακό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρο. Το επαρχιακό συμβούλιο εκλέγεται με άμεση θητεία για 5 έτη, αποφασίζει τις βασικές πολιτικές και εγκρίνει τον προϋπολογισμό. Η εκτελεστική επιτροπή διορίζεται από τον πρόεδρο της επαρχίας και εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου ενώ ο πρόεδρος εκλέγεται άμεσα για θητεία 5 ετών. Ως αρμοδιότητες έχουν το Περιβάλλον, τον πολιτισμό, τη συλλογή απορριμμάτων, την απασχόληση και την εκπαίδευση.

Οι Δήμοι έχουν ως βασικά όργανα το τοπικό συμβούλιο που εκλέγεται άμεσα για θητεία 5 ετών, την εκτελεστική επιτροπή που είναι το εκτελεστικό όργανο του Δήμου και διορίζεται από τον Δήμαρχο και ο Δήμαρχος που εκλέγεται άμεσα για θητεία 5 ετών. Ως αρμοδιότητες οι Δήμοι διαθέτουν τις κοινωνικές υπηρεσίες, τον πολεοδομικό σχεδιασμό, την οικονομικές υπηρεσίες, το περιβάλλον, τις δημόσιες υπηρεσίες και τον πολιτισμό.⁴⁷

⁴⁷ Αθανασόπουλος ΓΕ Κωνσταντίνος, *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Β'* (2008), σελ. 274-279

3.2.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Η εμπλοκή των Περιφερειών στη διαχείριση των δημόσιων επενδύσεων είναι δεδομένη και ανάλογα με την κάθε Περιφέρεια κατανέμεται ο κρατικός προϋπολογισμός. Το ίδιο ισχύει και για τα ΚΠΣ, ενώ για την έγκριση των επενδυτικών σχεδίων που είναι βασικός μοχλός ανάπτυξης ενημερώνεται η αντίστοιχη Περιφέρεια. Σε κάθε Περιφέρεια δίδεται και διαφορετική έμφαση στις αναπτυξιακές προτεραιότητες. Σε ορισμένες Περιφέρειες δίνεται έμφαση στα κίνητρα στις μεσαίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και δίνονται επιδοτήσεις για έρευνα, τεχνολογία και εκπαίδευση εργατικού δυναμικού.

Σε άλλες δίνεται έμφαση στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και κίνητρα για επενδύσεις που σχετίζονται με την έρευνα και την τεχνολογία, κίνητρα για βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ανάπτυξη σε τομείς έρευνας και τεχνολογίας, στη δημιουργία δικτύωσης με μεγάλα ερευνητικά κέντρα και βιομηχανίες. Στις βόρειες Περιφέρειες λειτουργούν ορισμένοι μηχανισμοί όπως στην περιφέρεια Emilia Romagna λειτουργεί ο οργανισμός ASTER που είναι κοινοπραξία περιφέρειας, πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων για την προαγωγή έρευνας και τεχνολογίας. Σε άλλες Περιφέρειες, ειδικοί νόμοι παρέχουν ενισχύσεις για νέες επιχειρήσεις στους τομείς της έρευνας, της κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού και της καινοτομίας, ενώ σε άλλες δίνονται οικονομικές ενισχύσεις και φορολογικά κίνητρα σε τομείς έρευνας και τεχνολογίας.⁴⁸

Επίσης δημιουργούνται Περιφερειακά Ταμεία, Κέντρα Συντονισμού και Έρευνας ενώ υπάρχει και δυνατότητα συμφωνίας μεταξύ των περιφερειών και του Υπουργείου Έρευνας. Δίνονται ενισχύσεις για τις αποβιομηχανοποιημένες περιοχές, προωθούνται καινοτόμες ενέργειες και γίνονται δράσεις στους τομείς υψηλής τεχνολογίας, βιοτεχνολογίας και ηλεκτρομηχανικών κατασκευών. Δίδονται κίνητρα για επιχειρήσεις ηλεκτρονικής και Η/Υ ενώ λειτουργούν και τεχνολογικές ζώνες, ευνοείται η έρευνα στη νανοτεχνολογία, τη μικροτεχνολογία βαριά βιομηχανία, η ανάπτυξη τεχνολογικών πάρκων, η χρηματοδότηση επενδύσεων που ασχολούνται με την καινοτομία και δίνονται κίνητρα σε ΜΜΕ με αντικείμενο το επόριο και τον τουρισμό. Σε αυτά τα πλαίσια η χώρα έχει το μικρότερο κόστος σε εγκατάσταση επιχειρήσεων βιοτεχνολογίας και υψηλή θέση σε θέματα ελέγχου στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογίας, των χημικών και των ηλεκτρονικών. Οι Περιφέρειες

⁴⁸ <http://www.investinitaly.com>

αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα όπως η ανεργία (ιδίως των νέων) και η ερήμωση των περιοχών της νότιας Ιταλίας.

3.3.Βέλγιο

3.3.1.Γενικά στοιχεία

Το Βέλγιο έχει έκταση 32.538 τχλμ. και πληθυσμό 10.213.000 κατοίκων Το Βέλγιο αποτελεί μία διαφορετική περίπτωση από τις δύο προηγούμενες λόγω ότι αποτελεί ομοσπονδιακό κράτος και έχει ως πολίτευμα την Κονοβουλευτική Μοναρχία. Διαθέτει τρεις πληθυσμιακές κοινότητες , τρεις περιφέρειες και 589 Δήμους. Οι τρεις κοινότητες του Βελγίου είναι η φλαμανδική ,η γαλλόφωνη και η γερμανική.⁴⁹

3.3.2.Τοπικές δομές

Οι τρεις Κοινότητες διοικούνται από το κοινοτικό συμβούλιο, την κυβέρνηση της κοινότητας και τον υπουργό – πρόεδρο της κοινότητας. Το κοινοτικό συμβούλιο είναι το κοινοβουλευτικό σώμα της εθνικής κοινότητας. Τα μέλη του εκλέγονται για μια θητεία 5 ετών. Εποπτεύει τις πράξεις της κυβέρνησης της κοινότητας και εγκρίνει τον προϋπολογισμό. Η κυβέρνηση της Κοινότητας αποτελείται από υπουργούς οι οποίοι διορίζονται για πενταετή θητεία και στην κυβέρνηση της κοινότητας ανήκει η νομοθετική πρωτοβουλία. Ο υπουργός – πρόεδρος προέρχεται από την κυβέρνηση και είναι υπεύθυνος για το συντονισμό των κοινοτικών πολιτικών. Ως αρμοδιότητες οι κοινότητες έχουν την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις κοινωνικές υποθέσεις, τον τουρισμό, τον αθλητισμό, τις διεθνείς σχέσεις και την Υγεία.

Οι Περιφέρειες διοικούνται από το Περιφερειακό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται άμεσα για 5 έτη. Το Περιφερειακό Συμβούλιο εκδίδει διατάγματα ,ψηφίζει προϋπολογισμό και εποπτεύει τις πράξεις της Περιφερειακής Κυβέρνησης. Η Περιφερειακή Κυβέρνηση αποτελεί το εκτελεστικό σώμα της Περιφέρειας και αποτελείται από Περιφερειακούς Υπουργούς εκλεγμένους από το Περιφερειακό Συμβούλιο. Οι Περιφερειακές Αρχές λειτουργούν ως εξής. Η περιφέρεια της Βαλλονίας (γαλλόφωνη κοινότητα) έχει δύο εκτελεστικά σώματα , ένα για

⁴⁹ Committee of the Regions:Decentralization of decision making in European Union,Devolution in Belgium,2005,Brussels, σελ.4

την περιφέρεια, ένα για την Κοινότητα και ένα για την Περιφέρεια. Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχει 104 αιρετά μέλη και το εκτελεστικό σώμα περιλαμβάνει 6 μέλη ,προερχόμενα από τους υπουργούς της κοινότητας. Η Περιφέρεια της Φλαμανδίας έχει ένα Περιφερειακό Συμβούλιο με 185 αιρετά μέλη και ένα εκτελεστικό σώμα με 11 μέλη κατ' ανώτατο όριο. Η Περιφέρεια των Βρυξελλών διαθέτει ένα Περιφερειακό Συμβούλιο με 75 μέλη και ένα εκτελεστικό σώμα με 5 μέλη και 3 περιφερειακούς υπουργούς. Οι αρμοδιότητες των περιφερειών είναι οι εξής:

Χωροταξία και περιβάλλον (διευθέτηση γης, προστασίας φύσης, διαχείριση υδάτων, κατοικίας, αστική ανάπτυξη), οικονομία (βιομηχανική επέκταση, ενεργειακή, πιστωτική πολιτική) , πολιτικές απασχόλησης, δημόσια έργα και μεταφορές, χρηματοδότηση και εποπτεία ΟΤΑ (εκτός των γερμανόφωνων Δήμων),επιστημονική έρευνα, αγροτική πολιτική, φορολογία. Οι Περιφέρειες μαζί με τις Κοινότητες αποτελούν φορείς ενός πλέον ομοσπονδιακού κράτους. Όσον αφορά την αγροτική πολιτική , τη φορολογία, την ενεργειακή πολιτική και την πολιτική απασχόλησης οι αρμοδιότητες των περιφερειών ασκούνται σε συνεργασία με την κεντρική διοίκηση. Οι πηγές εσόδων των περιφερειών αποτελούν ποσοστό επί του φόρου εισοδήματος, αυτόνομοι περιφερειακοί φόροι, συνδρομές, τέλη και δάνεια. Οι Περιφέρειες έχουν τη δυνατότητα άντλησης εσόδων από περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις Για την επίλυση νομοθετικών διαφορών και τον έλεγχο Ομοσπονδιακού κράτους, Περιφερειών και Κοινοτήτων ισχύει Ειδικό δικαστήριο.⁵⁰

Το Βέλγιο διαθέτει 100 επαρχίες που διοικούνται από το επαρχιακό συμβούλιο , τη μόνιμη αντιπροσωπεία και τον κυβερνήτη Το επαρχιακό συμβούλιο είναι το διαβουλευτικό σώμα και τα μέλη του εκλέγονται άμεσα , η μόνιμη αντιπροσωπεία αποτελεί επαρχιακή κυβέρνηση με κανονιστικές, εκτελεστικές και νομοθετικές αρμοδιότητες. Ο κυβερνήτης της επαρχίας προεδρεύει της μόνιμης αντιπροσωπείας. Οι αρμοδιότητες των επαρχιών είναι :ο πολιτισμός, οι κοινωνικές υποδομές και πολιτικές, το περιβάλλον, η οικονομία, οι συγκοινωνίες και η στέγαση.

Οι Δημοτικές αρχές που είναι στη βάση των τοπικών δομών,589 τω αριθμώ, έχουν ως όργανα το Δημοτικό Συμβούλιο που εκλέγεται άμεσα για θητεία 6 ετών ,το συμβούλιο του Δημάρχου και των Αντιδημάρχων τα οποία αποτελούν το εκτελεστικό όργανο του Δήμου και το Δήμαρχο. Ο Δήμαρχος διορίζεται από την Περιφερειακή κυβέρνηση , ασύνηθες για το γαλλικό και ελληνικό σύστημα τοπικών δομών, με πρόταση του συμβουλίου για θητεία 6 ετών. Ο Δήμαρχος είναι επικεφαλής της Δημοτικής Διοίκησης και της Δημοτικής

⁵⁰ Αθανασόπουλος Κωνσταντίνος ΓΕ: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση,Τόμος Α',*2005,Αθήνα,σελ.116

Αστυνομίας. Ως αρμοδιότητες διαθέτουν τις εξής : δημόσια τάξη και ασφάλεια, ληξιαρχείο, ύδρευση-άδρευση ,παροχή ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, συντήρηση τοπικού οδικού δικτύου, συντήρηση και λειτουργία χώρων πρασίνου, διαχείριση απορριμμάτων, πυρόσβεση.⁵¹

3.3.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Στο Βέλγιο το οποίο αποτελεί ομοσπονδιακό κράτος ο προγραμματισμός,η διαχείριση και η κατανομή των προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων γίνεται από την κυβέρνηση, τις κοινότητες και τις περιφέρειες,υπάρχει άμεση συμμετοχή δηλαδή της τοπικής κοινωνίας.Οι Περιφέρειες έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην διαπραγμάτευση με την Ε.Ε. ενώ η οικονομική πολιτική καθορίζεται από συνδυασμό κεντρικής διοίκησης και περιφερειών.Οι περιφέρειες έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα για τα επενδυτικά κίνητρα ενώ οι επιχορηγήσεις που δίνονται στις επιχειρήσεις από την Περιφέρεια δεν ανανεώνονται(μείωση επιτοκίων δανείου,χορήγηση κεφαλαίων,αυτοχρηματοδότηση κλπ.).Οι χρηματοδοτήσεις και οι ενισχύσεις διαφέρουν από περιφέρεια σε περιφέρεια αλλά έχει θεσμοθετηθεί μία ανώτατη χρηματοδότηση 21% επί της επιλεγόμενης επένδυσης.

Κάθε περιφέρεια έχει τα δικά της επενδυτικά κίνητρα και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.Στην περιφέρεια Βρυξελλών δίδονται επιχορηγήσεις εξοπλισμού,κτιρίων,σπουδών έρευνας-τεχνολογίας,επενδύσεων που έχουν σχέση με το περιβάλλον.Επίσης δίδονται μέχρι 50% επιδοτήσεις για τη διεξαγωγή βιομηχανικής έρευνας ,για την κατάρτιση προσωπικού,ενίσχυση έρευνας – τεχνολογίας,φορολογικές ελαφρύνσεις ,ειδικές φορολογικές ελαφρύνσεις και λειτουργία της Υπηρεσίας Επιχειρήσεων Βρυξελλών.

Στην περιφέρεια της Φλαμανδίας δίδονται οικονομικές ενισχύσεις που δεν μπορούν να ξεπεράσουν τα 8 εκατ ευρώ και εξαρτάται κατά πόσο θα ενισχύσει οικονομικά την περιοχή η επένδυση,φορολογικά κίνητρα για ΜΜΕ,κίνητρα απασχόλησης και κατάρτισης προσωπικού και πολύ σημαντικά κίνητρα έρευνας και τεχνολογίας.Για αυτό το σκοπό έχουν δαπανηθεί τα μεγαλύτερα ποσά για έρευνα και τεχνολογία στο Βέλγιο ενώ λειτουργεί το Ίδρυμα Προώθησης της καινοτομίας μέσω Έρευνας και Τεχνολογίας , το οποίο δίνει ιδιαίτερα υψηλές επιδοτήσεις (50% για έρευνα,2% για καινοτομίες,38% για μεικτές δραστηριότητες)⁵²

⁵¹ Αθανασόπουλος Κωνσταντίνος ΓΕ: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση,Τόμος Α',2005,Αθήνα,σελ.116*

⁵² <http://www.investinlanders.com>

Στην περιφέρεια της γαλλόφωνης Βαλλονίας δίδονται ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις σε ποσοστό 21% επί του συνολικού ποσοστού της επένδυσης και σε ποσοστό 18% σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Σε ειδικές ζώνες η επιχορήγηση αγγίζει το ποσοστό 40% επί του συλλογικού ποσοστού της επένδυσης. Οι επιχορηγήσεις αφορούν τις κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και οχήματα. Επιχορηγήσεις δίδονται σε ερευνητικά προγράμματα σε θέματα καινοτομίας, ενώ δίδονται ενισχύσεις σε νέες επιχειρήσεις, σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναπτύξουν εξαγωγικές δραστηριότητες, σε ενισχύσεις του εργατικού δυναμικού ενώ λειτουργούν και ειδικοί φορείς: Γενική Διεύθυνση για την Οικονομία και την Εργασία, Γεν. Διεύθυνση για τις Τεχνολογίες, την Έρευνα και την Εργασία, Γραφείο Ξένων Επενδυτών, Υπηρεσία Εξαγωγών, Ένωση Επενδυτών.⁵³

Οι Περιφέρειες είναι αρμόδιες για την θέσπιση επιχειρηματικών κινήτρων ενώ και οι τοπικοί θεσμοί ευνοούν την ανάπτυξη με τις Βρυξέλλες να έχουν 2000 ξένες εταιρίες και 1400 διεθνείς οργανισμούς ενώ το Βέλγιο ειδικά κίνητρα για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία.

3.4. Ολλανδία

3.4.1. Γενικά στοιχεία

Η Ολλανδία αποτελεί μοντέλο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κράτους πρόνοιας στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες, μία υπερεμπορική χώρα, με υψηλό επίπεδο οικονομικής ευημερίας με πολύ υψηλή πυκνότητα πληθυσμού, πολλές μεγάλες πόλεις και μακρά συνταγματική και αυτοδιοικητική παράδοση. Έχει έκταση 41.526 τ.χλμ και πληθυσμό 16.000.000 κατοίκους. Έχει Σύνταγμα από το 1814 και ως πολίτευμα αποτελεί τη Συνταγματική Μοναρχία. Οι τοπικές δομές της αποτελούνται από 12 επαρχίες (provincies) και από 458 Δήμους (gemeenten). Οι Επαρχίες – Περιφερειακό επίπεδο ισχύουν από το 1858 και έχουν πολλές και ισχυρές εξουσίες.⁵⁴

⁵³ <http://www.investinvallony.com>

⁵⁴ Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εξωτερικών, *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών*, Αθήνα 2007, σελ 176-179

3.4.2. Τοπικές Δομές

Βασικά όργανα της επαρχίας είναι το Επαρχικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και ο Βασιλικός Επίτροπος. Το Επαρχιακό Συμβούλιο αποτελείται από 39 έως 83 μέλη και ο αριθμός τους είναι ανάλογος του πληθυσμού. Εκλέγονται κάθε 4 έτη και συνέρχονται δύο φορές το χρόνο με πρόεδρο τον Βασιλικό Επίτροπο ο οποίος διορίζεται από το Βασιλιά ύστερα από πρόταση της κυβέρνησης για θητεία 6 ετών και σύμφωνη γνώμη του Επαρχιακού Συμβουλίου. Η εκτελεστική επιτροπή εκλέγεται από το επαρχιακό συμβούλιο και αποτελεί το όργανο που διαχειρίζεται τις τρέχουσες υποθέσεις. Ο Βασιλικός Επίτροπος προεδρεύει και αυτού του οργάνου αλλά δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Ως αρμοδιότητες των Επαρχιών θεωρούνται οι εξής:

Ο χωροταξικός σχεδιασμός και η αστική ανάπτυξη, η στέγαση, η δημόσια τάξη και ασφάλεια, ο πολιτισμός, οι συγκοινωνίες, το περιβάλλον, η οικονομία και εργασία, οι επενδύσεις και η συνεργασία ανάμεσα στο δημόσιο τομέα και τις επιχειρήσεις, η δημόσια τάξη και ασφάλεια. Ως συντρέχουσες αρμοδιότητες με το κράτος οι Επαρχίες έχουν τον περιφερειακό σχεδιασμό, την περιβαλλοντική προστασία, τον πολιτισμό, την ψυχαγωγία-αθλητισμό, τις συγκοινωνίες, την ενέργεια και τον τουρισμό.

Οι Επαρχίες χρηματοδοτούνται από φόρους που επιβάλλουν οι ίδιες (29%) αλλά το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από την κεντρική διοίκηση. Δέχονται γενικές και ειδικές επιχορηγήσεις ιδίως για την στέγαση ατόμων τρίτης ηλικίας, για την υποστήριξη νέων και τον καθαρισμό του εδάφους. Ως προς τη νομιμότητα ελέγχονται από τον Υπουργό Εσωτερικών και από το σύνολο της κυβέρνησης. Σε ότι αφορά τον προϋπολογισμό ελέγχονται από τον Υπουργό Εσωτερικών και Σχέσεων του Βασιλείου.

Η Ολλανδία έχει μακρά παράδοση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και πρώτος νόμος ισχύει από το 1851. Βασικά όργανα των Δήμων είναι το Δημοτικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από 9 έως 45 μέλη. Το Συμβούλιο συνέρχεται 6 φορές το χρόνο με επικεφαλής το Δήμαρχο. Το εκτελεστικό όργανο είναι η δημαρχιακή επιτροπή στο οποίο συμμετέχουν ο δήμαρχος και οι σύμβουλοι για περίοδο 4 ετών. Ο Δήμαρχος προεδρεύει της δημαρχιακής επιτροπής διαθέτοντας δικαίωμα ψήφου. Διορίζεται από την κυβέρνηση με πρόταση τοπικού συμβουλίου για θητεία 6 ετών.

Ως αρμοδιότητες έχει την κοινωνική πρόνοια, τη στέγαση, τη δημόσια υγεία, την εκπαίδευση (πρωτοβάθμια), τον πολεοδομικό σχεδιασμό, τον τουρισμό, τα δημόσια έργα, τις συγκοινωνίες, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, το νόμο και την τάξη και τον αθλητισμό και

τον πολιτισμό. Διαθέτει συνεπώς πλήθος αρμοδιοτήτων που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της τοπικής ανάπτυξης.Ως προς τα έσοδα καλύπει το 16% των εσόδων από δημοτικούς φόρους,το 84% από κρατικές επιχορηγήσεις και επιβάλλει φόρους όπως φόρο περιουσίας, φόρο κερδών,φόρος στάθμευσης,φόρος κατοχής σκύλου και δέχεται ανταποδοτικά τέλη για την αποκομιδή απορριμάτων,χρήσης δημοτικών εγκαταστάσεων και τέλη πυροσβεστικής υπηρεσίας.Διοικητική εποπτεία και έλεγχο ασκεί το Επαρχιακό Συμβούλιο.⁵⁵

3.4.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Στην Ολλανδία το 13,5% των δημοσίων επενδύσεων πραγματοποιούνται από τους Δήμους και τις Επαρχίες.Οι Επαρχίες είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού και ο έλεγχος των χωροταξικών σχεδίων.Οι δημόσιες επενδύσεις είναι θέμα της κεντρικής διοίκησης σε αυτή τη χώρα που έχει ενιαίο μοντέλο δημόσιας διοίκησης.Οι Επαρχίες έχουν τη δυνατότητα ίδρυσης επιτροπών αρμοδίων για επενδύσεις και συνεργασία μεταξύ δημοσίων αρχών και επιχειρήσεων .

Επίσης ιδρύονται δημόσιες εταιρίες στις οποίες συμμετέχουν Δήμοι,Επαρχίες και Υπουργεία. Οι Επαρχίες παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα της χώρας. Αυτό ισχύει τόσο για τις δημόσιες όσο και για τις ιδιωτικές επενδύσεις.Οι Επαρχίες λαμβάνουν μέρος στην εκπόνηση των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων και συμμετέχουν μαζί με το Υπουργείο Οικονομικών σε αναπτυξιακές εταιρίες.Αυτές οι εταιρίες έχουν ως στόχο τη βελτίωση της παραγωγής και του επιχειρηματικού κλίματος,προωθούν την καινοτομία,την ανταλλαγή γνώσης,τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας,χρηματοδοτούν έργα και βιομηχανικά πάρκα.Ακόμη προσελκύουν και υποστηρίζουν ξένες και ολλανδικές επιχειρήσεις με ειδικά κίνητρα.Τέτοια είναι η φοροαπαλλαγή για ένα διάστημα, η χρηματοδότηση του κεφαλαίου σε επιχειρήσεις που ευνοούν την ανάπτυξη.

Επίσης συμμετέχουν στις αποφάσεις για έργα στρατηγικής σημασίας όπως μεγάλες υποδομές,αεροδρόμια και σιδηροδρομικές γραμμές.Ελέγχουν τα χωροταξικά σχέδια των Δημοτικών Αρχών ώστε να μην έρχονται σε αντίθεση με τα Περιφερειακά Σχέδια.Βασική αρμοδιότητά τους είναι η ίδρυση επιτροπών για την υλοποίηση επενδύσεων και την προώθηση συνεργασίας μεταξύ δημοσίων αρχών και επιχειρήσεων,όπως είδαμε πιο

⁵⁵ Committee of the Regions:Devolution in the Netherlands,2005,Brussels

πάνω.Επίσης ως αρμοδιότητα έχουν την προσέλκυση και υποστήριξη ξένων και εγχώριων επενδύσεων μέσω παροχής οικονομικών κινήτρων.Στόχος της ολλανδικής κυβέρνησης είναι η αποκέντρωση ως η ενδεδειγμένη μέθοδος για την οικονομική ανάπτυξη. Ως κίνητρα δίνονται η μείωση της φορολογίας,η μείωση των τιμών για εγκατάσταση μεγάλων εταιριών,η μείωση κατά 30% στη φορολογία μισθών προσωπικού από το εξωτερικό για ειδικές θέσεις κλπ.Για αυτές τις εταιρίες υπάρχει έλεγχος από το Επαρχιακό Συμβούλιο και από του Υπουργείο Οικονομικών.⁵⁶

Παρατηρούμε ότι η Ολλανδία η αποκέντρωση είναι βασική προτεραιότητα για το κράτος , δίνονται ευκαιρίες στις τοπικές κοινωνίες και παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.Στις δημόσιες επενδύσεις οι Επαρχίες έχουν συμβουλευτικό ρόλο αλλά έχουν πιο σημαντικό ρόλο στο περιφερειακό χωροταξικό σχέδιο,την υλοποίηση των έργων , τις χρήσεις γης,ενώ στον ιδιωτικό τομέα ιδρύουν τις αναπτυξιακές εταιρίες μαζί με το Υπουργείο Οικονομικών.Είναι ένα σχήμα Σύμπραξης Αυτοδιοίκησης Κεντρικής Διοίκησης με στόχο την ανάπτυξη και τις επενδύσεις με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.Τέλος η κεντρική διοίκηση προτίθεται να μεταβιβάσει περισσότερες αρμοδιότητες στην περιφερειακή διοίκηση ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της ανάπτυξης πλησιέστερα στον πολίτη.

3.5.Τσεχική Δημοκρατία

3.5.1.Γενικά Στοιχεία

Η Τσεχική Δημοκρατία είναι μία εκ των χωρών του Βιζεγκραντ, των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. με χρόνια υπό μονοκομματικό καθεστώς.Παραταύτα έχει δημοκρατικές παραδόσεις διότι υπήρξε φιλελεύθερη δημοκρατία στο παρελθόν.Αποτελεί εκπρόσωπο των χωρών της Κ.Α.Ε. στην Τοπική Αυτοδιοίκηση της Ε.Ε.. Έχει έκταση 78.864 τ.χλμ. και πληθυσμό 10.211.000 κατοίκους.Το πολίτευμά της είναι η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.⁵⁷

⁵⁶ Committee of the Regions:Regional and Local Government in the European Union,,Responsibilities and Resources,2000,Brussels

⁵⁷ Υπουργείο Εσωτερικών,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,Υπουργείο Εξωτερικών,*Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών,Αθήνα 2007,σελ228-231*

3.5.2. Τοπικές Δομές

Ως προς τις τοπικές δομές έχει τις Περιφέρειες (Kraje) και τους Δήμους (Obce). Βασικά όργανα της Περιφέρειας είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο, η Περιφερειακή Επιτροπή, το Περιφερειακό Γραφείο και ο περιφερειακός Διευθυντής. Διαθέτει 14 περιφέρειες και 6248 Δήμους. Το Περιφερειακό Συμβούλιο εκλέγεται άμεσα κάθε 4 έτη και τα μέλη εκλέγουν τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχει θέσει κοινοβουλευτική ενώ η Περιφερειακή Επιτροπή αποτελεί εκτελεστικό όργανο. Το Συμβούλιο συνεπικουρείται από διάφορες επιτροπές όπως η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ελέγχου, η επιτροπή παιδείας και εργασίας. Το Περιφερειακό Γραφείο έχει ως στόχο την υποβοήθηση του ρόλου των επιτροπών και σε άλλες αρμοδιότητες. Ο Διευθυντής του Γραφείου έχει συντονιστικό ρόλο και αναφέρεται στον πρόεδρο του Συμβουλίου. Ως αρμοδιότητες διαθέτει τις εξής: την διοίκηση της Περιφέρειας, τον προγραμματισμό, την περιφερειακή ανάπτυξη, την άσκηση ελέγχου στις δημοτικές αρχές, την επιθεώρηση της διοίκησης των Δημοτικών Αρχών, τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τη συντήρηση οδικών δικτύων, τις κοινωνικές υπηρεσίες, το περιβάλλον, την Περιφερειακή δημόσια συγκοινωνία, την περιφερειακή ανάπτυξη, την υγεία, την ίδρυση περιφερειακών εταιρειών και την κατάρτιση προϋπολογισμού. Τα έσοδα των περιφερειών προέρχονται από ίδια έσοδα, διοικητικά τέλη και κρατικές επιχορηγήσεις.

Σε ότι αφορά τους Δήμους, το 80% των Δήμων έχουν πληθυσμό λιγότερο από 1000 κατοίκους και η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους εξαρτάται από το μέγεθος του Δήμου. Οι Δήμοι διοικούνται από το δημοτικό συμβούλιο που εκλέγεται για 4ετή θητεία ως προς τα κοινοβουλευτικά, ενώ Δημαρχιακή Επιτροπή εκλέγεται για 4 έτη και αποτελεί το εκτελεστικό όργανο. Ο Δήμαρχος εκλέγεται με έμμεσο τρόπο για 4 έτη και είναι ο πρόεδρος της δημαρχιακής επιτροπής και άρχει των υπηρεσιών του Δήμου. Η πρωτεύουσα Πράγα διαφοροποιείται εν μέρει διότι διαιρείται σε μητροπολιτικά διαμερίσματα, καθένα από τα οποία εκλέγει τοπικό συμβούλιο και η συνέλευση της πρωτεύουσας εκλέγει το δήμαρχο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής. Ως αρμοδιότητες οι Δήμοι στην Τσεχία έχουν τις εξής: δημοτικό προϋπολογισμό, τοπική ανάπτυξη, γεωργία, δημοτική αστυνομία, ύδρευση, διαχείριση απορριμμάτων, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στέγαση, κοινωνικές υπηρεσίες, χωροταξικό σχεδιασμό, σχέσεις με άλλες αρχές και τις περιφέρειες και δημοτική συγκοινωνία. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει πολλές αρμοδιότητες και υπάρχει απκέντρωση σε μεγάλο επίπεδο αν και η Τσεχία θεωρείται ως ενιαίο κράτος διοικητικά. Οι Δήμοι έχουν ως πόρους ίδια έσοδα και

κρατικές επιχορηγήσεις. Ελέγχονται διοικητικά από τα Περιφερειακά Δικαστήρια , το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, το Συνήγορο του Πολίτη και την Κεντρική διοίκηση.⁵⁸

3.5.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Στην Τσεχία οι Περιφέρειες έχουν εξίσου με τις υπόλοιπες χώρες σημαντικό ρόλο στις δημόσιες επενδύσεις και την ανάπτυξη.Είναι υπεύθυνες για συγκοινωνιακά έργα και τουριστική ανάπτυξη.Αν και ο προϋπολογισμός τους ως ποσοστό επί του κρατικού προϋπολογισμού μειώνεται, αυξάνεται η συμμετοχή στις δημόσιες επενδύσεις.Αυτό γίνεται διότι έχουν αποδοθεί αρκετές αρμοδιότητες της Κεντρικής Διοίκησης σε αυτές.Ακόμη έχουν ακόμη την αρμοδιότητα να αναθέτουν σε ιδιωτικές επιχειρήσεις την κατασκευή έργων.Οι εταιρίες που διαχειρίζονται τα δημόσια έργα μετά την κατασκευή ανήκουν αποκλειστικά στη δικαιοδοσία της περιφέρειας , ενώ από το 2004 υπάρχει ψήφισμα που αφορά την κυβερνητική πολιτική σε σχέση με τις Συμπράξεις Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα.

Σε ότι αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις ,προσελκύονται από δημόσιες εταιρίες και θεωρούνται ως ΝΠΔΔ και δρουν για λογαριασμό της περιφέρειας.Οι εταιρίες είναι μη κερδοσκοπικές και έχουν ως κύριο σκοπό την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.Αναπτύσσουν στητατηγική για την ανάπτυξη των περιφερειών και την πληροφόρηση των φορέων που ενδιαφέρονται.Βασική τέτοια εταιρία στην Τσεχία είναι η CzechInvest η οποία οργανώνει προγράμματα τα οποία παλαιότερα χρηματοδοτούνταν από το ταμείο Phare στην προενταξιακή διαδικασία.Η CzechInvest συμμετέχει σε 771 έργα αξίας 18 δις ευρώ που αφορά 154000 θέσεις εργασίας.Υπάρχουν και πολλές άλλες εταιρίες στις οποίες συμμετέχουν Υπουργεία,Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων,Δήμοι,Αγροτικοί Σύνδεσμοι,Πανεπιστήμια και Περιφέρειες.Ως εταιρίες προσέλκυσης επενδύσεων θέτουν περιορισμούς ως προς τον αριθμό των εργαζομένων και το αντικείμενο της επιχείρησης.

Επίσης έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα επενδυτικών κινήτρων για εγχώριες και ξένες εταιρίες με φορολογικές απαλλαγές για τα πρώτα 10 χρόνια λειτουργίας,οικονομική υποστήριξη,κατάρτιση προσωπικού.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι περιφέρειες επανήλθαν δυναμικά στην τσεχία μετά από 40 χρόνια μονοκομματικού καθεστώτος που ευνοούσε την γραφειοκρατία.Οι περιφέρειες αποκτούν ουσιαστικές αρμοδιότητες για την προσέλκυση επενδύσεων και την ανάπτυξη.

⁵⁸ Ministry of the the Interior of the Czech Republic:Public Administation in the Chech Republic,2004,σελ.8

Τέλος πρέπει να αναφέρουμε ότι λόγω της εισαγωγής του θεσμού της Περιφέρειας η Τσεχία έχει αλλάξει αντίληψη ως προς την εξουσία και την άσκηση αρμοδιοτήτων. Οι περισσότερες Περιφέρειες έχουν αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης και ένα δίκτυο πληροφόρησης προς εγχώριους και ξένους επενδυτές για να αυξηθούν οι επενδύσεις και να ενισχυθεί η τοπική ανάπτυξη, η απασχόληση και η ανταγωνιστικότητα. Για αυτό το λόγο η τσεχική βιομηχανία έχει αυξηθεί όπως και οι επενδύσεις από χώρες όπως η Γερμανία, η Ιαπωνία αλλά και από εγχώρια κεφάλαια. Το μεγάλο επενδυτικό σχέδιο της ChezhInvest αναμένεται να αποφέρει 114 δις τσεχικές κορώνες και να κάνει την Τσεχία κέντρο επενδύσεων και ανάπτυξης των χωρών της Κ.Α.Ε. Εξάλλου πρέπει να αναφέρουμε ότι όντας στις χώρες της KOMEKON η Τσεχία αποτελούσε ισχυρή οικονομία, βιομηχανία με σχετικά υψηλή για τότε ιδιωτική πρωτοβουλία.⁵⁹

3.6.Σουηδία

3.6.1.Γενικά στοιχεία

Η Σουηδία ανήκει στις χώρες με το σκανδιναβικό μοντέλο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και διοίκησης του κράτους. Είναι μία χώρα που διαφέρει από τις κεντροευρωπαϊκές και κεντροδυτικές χώρες της Ε.Ε. Έχει πολύ μεγάλη έκταση 449.964 τ.χλμ., πληθυσμό 8.843.000 κατοίκων, και πολλές ακατοίκητες περιοχές με πολύ χαμηλή πυκνότητα. Έχει ως πολίτευμα τη Συνταγματική Κοινοβουλευτική Μοναρχία. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την κυβέρνηση και η νομοθετική από το Κοινοβούλιο. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πολύ ισχυρή και απολαμβάνει καθεστώς ευρείας αυτονομίας έναντι της Κεντρικής Διοίκησης. Έχει τρεις βαθμούς αυτοδιοίκησης, τις Περιφέρειες (Gotaland), τις Επαρχίες (Landsting) και τους Δήμους (Kommuner).⁶⁰

⁵⁹<http://www.chechinvest.org>

⁶⁰ Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εξωτερικών, *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών*, Αθήνα 2007, 224-227

3.6.2. Τοπικές Δομές

Η Σουηδία διαθέτει μόνο δύο Περιφέρειες (Gotaland), σύμφωνα με το νόμο για την περιφερειακή οργάνωση που εξεδόθη το 1997. Τα όργανα της Περιφέρειας είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται για θητεία 4 ετών και αποτελεί το νομοθετικό της περιφέρειας. Το Περιφερειακό Συμβούλιο που είναι το εκτελεστικό όργανο και αποφασίζει για την επιβολή φόρων και εκλέγει τα μέλη των ειδικευμένων επιτροπών.

Οι αρμοδιότητες των Περιφερειών είναι οι εξής: περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική, σχεδιασμός περιφερειακής πολιτικής μεταφορών, περιφερειακή οικονομική ενίσχυση, δημόσια υγεία, λειτουργία πολιτιστικών οργανισμών. Οι δύο Περιφέρειες μπορούν να επιβάλλουν φόρους και φάντυν στο 30% από το οποίο ποσοστό το 20% πηγαίνει στους Δήμους και το 10% στις Επαρχίες και τις Περιφέρειες. Λαμβάνει ωστόσο και χρηματοδοτήσεις από την Κεντρική κυβέρνηση. Οι προιστάμενες διοικητικές αρχές μολαταύτα σύμφωνα με το νόμο (Local Government Act) δεν μπορούν να κάνουν οικονομικό έλεγχο παρά μόνο η κεντρική κυβέρνηση ως προς την οικονομική ανάπτυξη και τον προγραμματισμό, ενώ ασκείται δικαστικός έλεγχος των διοικητικών τους πράξεων από προσφυγές των πολιτών.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει μεγάλη παράδοση στη χώρα εφόσον ήδη από το 19^ο αιώνα οι κοινότητες ήταν υπεύθυνες για την αρωγή προς τους φτωχούς, τη λειτουργία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι 21 Επαρχίες (Landstig) που είναι Β'βάθμια αυτοδιοίκηση διοικούνται άμεσα από το συμβούλιο που εκλέγεται για 4ετή θητεία. Το συμβούλιο εγκρίνει τον προϋπολογισμό, το ύψος της τοπικής φορολογίας και τις σημαντικότερες αποφάσεις. Η εκτελεστική επιτροπή εκλέγεται από το Συμβούλιο, προετοιμάζει τις αποφάσεις του Συμβουλίου, ασκεί εκτελεστικές και συντονιστικές λειτουργίες και καταρτίζει τον προϋπολογισμό. Οι εξειδικευμένες επιτροπές ασκούν ειδικές λειτουργίες και συστήνονται από το Συμβούλιο. Οι αρμοδιότητες των επαρχιών αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη, τον πολιτισμό, τις συγκοινωνίες, τον τουρισμό, την υγειονομική και οδοντιατρική περίθαλψη.

Οι 290 Δήμοι (Communer) διοικούνται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημαρχιακή εκτελεστική επιτροπή και τις εξειδικευμένες επιτροπές. Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για 4ετή θητεία και λαμβάνει αποφάσεις στο δήμο, επιβάλλει τοπικούς φόρους και ψηφίζει τον προϋπολογισμό. Η δημαρχιακή επιτροπή εκλέγεται από το συμβούλιο, εφαρμόζει τις αποφάσεις του συμβουλίου, ασκεί εκτελεστικές και συντονιστικές λειτουργίες και εποπτεύει τις δραστηριότητες άλλων επιτροπών. Επίσης υπάρχουν και οι εξειδικευμένες επιτροπές που

είναι υπεύθυνες για την προετοιμασία και υλοποίηση των αποφάσεων του συμβουλίου σε ειδικότερα θέματα.Οι αρμοδιότητες των Δήμων είναι πολλές και ισχυρές,ως υποχρεωτικές διακρίνονται : η εκπαίδευση,η φροντίδα ηλικιωμένων,οι κοινωνικές υπηρεσίες,η υγειονομική και περιβαλλοντική προστασία,ο χωροταξικός σχεδιασμός,οι δημόσιες συγκοινωνίες,η πολιτική προστασία,η ύδρευση και η αποχέτευση και ως εθελοντικές είναι ο πολιτισμός,η στέγαση , η ενέργεια και η απασχόληση.

Η Σουηδία διαθέτει ένα ισχυρό κράτος Πρόνοιας το οποίο υποστηρίζεται από τις τοπικές της δομές.Οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι υγειονομικές υπηρεσίες αποτελούν βασικά στοιχεία της οργάνωσης αυτού του κράτους που δίνει εξίσου μεγάλες ευκαιρίες και δυνατότητες στην περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση.⁶¹

3.6.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Στη Σουηδία όπως προαναφέρθηκε στο κεφάλαιο για τις τοπικές δομές και τα θεσμικά χαρακτηριστικά οι Επαρχίες και οι Δήμοι παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση των επενδύσεων και την αναπτυξιακή διαδικασία.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει υψηλό ποσοστό δημοσίων δαπανών (25% του ΑΕΠ),ενώ το ισχυρό κοινωνικό κράτος ενισχύεται από τις δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.Οι Δήμοι έχουν επικεντρωθεί σε θέματα κοινωνικής ανάπτυξης ενώ την αναπτυξιακή στρατηγική έχουν αναλάβει οι Περιφέρειες και είναι υπεύθυνες για την προσέλκυση επενδύσεων.

Οι Δήμοι και οι Επαρχίες έχουν τα δικαιώματα να ιδρύουν επιχειρήσεις , μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και ιδρύματα για την άσκηση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων χωρίς να παραχωρούν εξουσίες όμως.Οι Περιφέρειες είναι υπεύθυνες για την άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής ,την προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία φιλικού κλίματος για τους ξένους επενδυτές.Στόχος είναι η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό , η αύξηση της παραγωγικότητας, η επένδυση σε έρευνα, καινοτομία και τεχνολογία.

Είναι επίσης υπεύθυνες για αναπτυξιακή στρατηγική σε συνεργασία με τις Επαρχίες και τους Δήμους οι οποίοι έρχονται σε άμεση επαφή και ασκούν την πολιτική κοινωνικής ανάπτυξης Για αυτό το λόγο έχουν δοθεί κίνητρα για την προσέλκυση των επενδύσεων,φορολογικά κίνητρα,υποδομές υψηλής ποιότητας και πολύ υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό που ευνοεί την ανάπτυξη και την απασχόληση.Επίσης καλούνται να

⁶¹ Committee of the Regions,Devolution in Sweden,2005 Brussels

σχεδιάσουν την αναπτυξιακή στρατηγική της γεωγραφικής τους περιοχής και να προχωρήσουν προς την προσέλκυση επενδύσεων.

Οι τοπικές δομές της χώρας ευνοούν επίσης την ανάπτυξη εφόσον οι Επαρχίες και οι Δήμοι ασκούν πολιτική προσέλκυσης επενδύσεων. Οι Δήμοι και οι Επαρχίες ασκούν δημόσια προγράμματα για τη μείωση της ανεργίας και την τόνωση της απασχόλησης. Αυτό είναι φυσιολογικό σε μία χώρα που έχει πρότυπο κοινωνικό σύστημα, αυξημένες αρμοδιότητες στις τοπικές κοινωνίες και ισχυρές τοπικές δομές. Υπάρχει ισχυρή παράδοση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διότι οι Δήμοι έχουν αυξήσει την απασχόληση και έχουν μειώσει την ανεργία, ενώ έχουν επικεντρωθεί σε σχολεία, υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες, στην κοινωνική οικονομία (φροντίδα ηλικιωμένων, υποχρεωτική εκπαίδευση κλπ). Σε αυτούς τους τομείς έχει αυξηθεί η παραγωγικότητα και η απασχόληση δίνοντας συνολική ώθηση στην εθνική οικονομία.

3.7. Φινλανδία

3.7.1. Γενικά στοιχεία

Η Φινλανδία είναι ένα κράτος που έχει επίσης παράδοση κοινωνικής πολιτικής, πολιτικής πρόνοιας, είναι όμως αραιοκατοικημένο, και έχει προσφάτως ανεξαρτητοποιηθεί (1917) ενώ υπήρξε ουδέτερο στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Έχει 5.185.000 κατοίκους και έκταση 338.144 τ.χλμ.. Ως πολίτευμα έχει την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία με αυξημένο θεσμικό ρόλο αυτό του προέδρου της Δημοκρατίας. Ως προς την διοικητική της οργάνωση είναι εναίο κράτος που διαιρείται σε 20 περιφέρειες (maakinnantito), σε 6 Επαρχίες (laanit) και σε 432 Δήμους (kunta).⁶²

3.7.2. Τοπικές Δομές

Σε ότι αφορά τις Περιφέρειες ο θεσμός εισήχθη το 1997 ύστερα από Νόμο και την εισδοχή στην Ε.Ε. Βασικό οργανο των Περιφερειών θεωρείται η Συνέλευση του Περιφερειακού Συμβουλίου. Οι Δημοτικές Αρχές εκλέγουν τα μέλη του Συμβουλίου για μία περίοδο 4 ετών. Ανάλογα με το μέγεθος της Περιφέρειας αλλάζει ο αριθμός των συμβούλων. Υπάρχει δηλαδή έμμεση επροσώπηση στην περιφερειακή οργάνωση της

⁶² Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εξωτερικών, *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών*, Αθήνα 2007, 232-235

Φινλανδίας.Η Επιτροπή αποτελεί το εκτελεστικό και διοικητικό όργανο του Περιφερειακού Συμβουλίου.Επίσης υπάρχει Γραφείο Περιφερειακού Συμβούλιο , το οποίο βοηθάει την Επιτροπή.Τα Περιφερειακά Συμβούλια είναι θεσμικές Ενώσεις Δημοτικών Αρχών και λειτουργούν με τις αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βασική τους αρμοδιότητα αποτελεί η δημιουργία,διατήρηση,και αναθεώρηση μίας στρατηγικής ανάπτυξης για την Περιφέρεια.Συντάσσονται για αυτό το λόγο τρία έγγραφα : η μελέτη περιφερειακής ανάπτυξης,το περιφερειακό σχέδιο και το περιφερειακό πρόγραμμα ανάπτυξης.Άλλη αρμοδιότητα αποτελεί η εκπροσώπηση της Περιφέρειας σε διεθνείς οργανισμούς (Επιτροπή των Περιφερειών).Επιπρόσθετες αρμοδιότητες είναι: η προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας,η προώθηση του τουρισμού, η ανάπτυξη και συνεργασία περιφερειακής πολιτιστικής δράσης,η παιδεία,η διατήρηση τοπικών τεχνών και επαγγελμάτων,η προώθηση της Περιφέρειας,η βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών της περιφέρειας,η λήψη περιβαλλοντικής προστασίας,η δημιουργία υψηλής ποιότητας περιβάλλον,η διεξαγωγή έρευνας και θέματα που αφορούν την τεχνολογία της πληροφορίας και την κοινωνία της πληροφορίας.

Η χρηματοδότηση των Περιφερειών γίνεται με βάση την ετήσια συνδρομή του κάθε μέλους.Όμως δέχονται και ετήσια κρατική επιδότηση από την κοινή συμφωνία μεταξύ των Δημοτικών Αρχών. Σε ότι αφορά τον έλεγχο των πράξεων των Περιφερειακών Συμβουλίων υπεύθυνα είναι τα δημοτικά συμβούλια ως προς τον οικονομικό προγραμματισμό και την περιφερειακή ανάπτυξη τα οποία ελέγχονται από την Κεντρική Διοίκηση ενώ διενεργείται έλεγχος και από την Ελεγκτική Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής.Η επιτροπή αυτή συντονίζει και ελέγχει την υλοποίηση των στόχων περιφερειακής ανάπτυξης και αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων Υπουργείων.Πρέπει ακόμη να προσθέσουμε τη λειτουργία των Επαρχιακών Αρχών (laanit) οι οποίες είναι αποκεντρωμένες κρατικές αρχές με επικεφαλής κυβερνήτη ο οποίος διορίζεται από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας ύστερα από πρόταση του υπουργικού συμβουλίου.Διατηρεί αποκλειστικές αρμοδιότητες , ενώ υπάρχει και η αυτόνομη επαρχία της Aaland η οποία διαθέτει αυτόνομη κυβέρνηση,διοίκηση και νομοθετικό σώμα με αρμοδιότητες την εκπαίδευση,τον πολιτισμό,την αστυνόμευση,την υγεία, την πρόνοια και την απασχόληση.

Η Φινλανδία έχει ισχυρούς θεσμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία κατοχυρώνεται από το πρώτο σύνταγμα της χώρας το 1919.Βασικό όργανο των Δήμων (kunta) είναι το Δημοτικό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται άμεσα με αναλογικό τρόπο για θητεία 4 ετών και διορίζει την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο.Η εκτελεστική επιτροπή είναι αρμόδια για τη διαχείριση των διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.Στο έργο της μπορούν να

συνδράμουν τομεακές επιτροπές.Ο Δήμαρχος (ή δημοτικός μανατζερ) εκλέγεται για μία κυμαινόμενη θητεία και προετοιμάζει τις αποφάσεις της εκτελεστικής επιτροπής. Ως αρμοδιότητες οι Δήμοι στη Φινλανδία έχουν την υγειονομική περίθαλψη,τις κοινωνικές υπηρεσίες,την εκπαίδευση (πρωτοβάθμια,δευτεροβάθμια και επαγγελματική),την παροχή επιδομάτων,τον πολιτισμό,την ψυχαγωγία,τον αθλητισμό,τη συντήρηση τεχνικής υποδομής,την προστασία περιβάλλοντος,την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.

Βασική πηγή εσόδων είναι η φορολογία με ποσοστό 52% και οι κρατικές επιδοτήσεις με 14%.Άλλες πηγές εσόδων είναι τα τέλη υπηρεσιών (τέλη ύδρευσης,αποχέτευσης,δημοτικές συγκοινωνίες) και ο δανεισμός από εθνικά και ξένα πιστωτικά ιδρύματα.Βασικός έλεγχος διενεργείται από το Υπουργείο Εσωτερικών ως προς τον οικονομικό έλεγχο ενώ υπάρχει και Επιτροπή Ελέγχου η οποία είναι αρμόδια για διοικητικό και οικονομικό έλεγχο.Τέλος έλεγχος νομιμότητας των πράξεων διενεργούν οι Περιφέρειες.⁶³

3.7.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Στη Φινλανδία σημαντικό στοιχείο είναι ότι η περιφερειακή ανάπτυξη απαιτεί συνεργασία για την προσέλκυση επενδύσεων.Σε ότι αφορά τις Περιφέρειες σύμφωνα με νόμο τα Περιφερειακά Συμβούλια είναι υπεύθυνα για την κατάρτιση ετήσιου στρατηγικού περιφερειακού σχεδίου υλοποίησης (βάσει του περιφερειακού στρατηγικού προγράμματος).Αυτό γίνεται σε συνεργασία με την κεντρική διοίκηση,τους Δήμους και των ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη διαδικασία.Βάσει αυτών των προγραμμάτων γίνονται προτάσεις και αποφασίζουν για τις δημόσιες δαπάνες και πώς θα διατεθούν.Οι Περιφέρειες θα επωφεληθούν από τη βοήθεια περιφερειακής ανάπτυξης για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων και έτσι αποφασίζουν για τις χρηματοδοτήσεις στη δική τους επικράτεια.

Επίσης υπάρχει ειδικός νόμος που καθορίζει τα κίνητρα για την επιχειρηματική δραστηριότητα και την προσέλκυση επενδύσεων.Αποφασίζουν ακόμη για τη χρηματοδότηση της δημόσιας επένδυσης και περαν της περιφέρειας.Η κεντρική διοίκηση παίζει τον βαρύνοντα ρόλο στην αναπτυξιακή πολιτική και στη χρηματοδότηση της περιφερειακής ανάπτυξης. Επίσης παίζουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση δημοσίων επενδύσεων ενώ την υποστήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας αναλαμβάνει η κεντρική κυβέρνηση. Τα

⁶³ Committee of the Regions:Devolution in Finland,2005,Brussels.

Περιφερειακά Συμβούλια είναι υπεύθυνα για την άσκηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης ενώ δίνουν έμφαση στον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και αντιδρούν άμεσα σε τοπικά ζητήματα. Επίσης εφαρμόζουν και συντονίζουν εθνικά και ευρωπαϊκά σχέδια για την ανάπτυξη.⁶⁴

Βασική προτεραιότητα παραμένει η ανάπτυξη και η τόνωση της απασχόλησης με τρόπο που να εγγυάται την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα. Η δημιουργία τεχνολογικών κέντρων, η ανάπτυξη των κέντρων των πόλεων, η υποστήριξη επιχειρήσεων και της βιομηχανίας και η ηλεκτρονική τεκμηρίωση είναι βασικές προτεραιότητες. Η συνεργασία με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις είναι βασικό στοιχείο όπως η ίδρυση αναπτυξιακών επιχειρήσεων ,συμπράξεων ,και φορέων με στόχο τη διαχείριση των κοινοτικών και εθνικών κονδυλίων .Σημαντική αρμοδιότητα είναι η καταπολέμηση της ανεργίας, οι πολιτικές απασχόλησης, μέσω ειδικών εργαστηρίων και σεμιναρίων για νέους και συμπράξεις με επιχειρήσεις . Σημαντικό βήμα για την τοπική ανάπτυξη και απασχόληση αποτελεί η λειτουργία υπηρεσιών εργατικού δυναμικού που υπάγονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ,στην κεντρική διοίκηση και στο Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης.

3.8.Κύπρος

3.8.1.Γενικά στοιχεία

Η Κύπρος αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση στη θεσμική διάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.Το τρίτο μεγαλύτερο νησί της Μεσογείας ταλανίζεται από το 1974 με το μεγάλο εθνικό πρόβλημα της εισβολής και κατοχής του τουρκικού στρατού και της άμεσης απειλής της εθνικής της ασφάλειας.Ιδρύθηκε με τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου το 1960.Έχει πληθυσμό 837.000 και έκταση 9.251 τ.χλμ. Ως πολίτευμα εφαρμόζει το προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης με επικεφαλής τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ενώ το διοικητικό της σύστημα είναι οργανωμένο κατά το αποκεντρωτικό σύστημα.Η χώρα είναι διαιρεμένη σε 6 Επαρχίες και σε 33 Δήμους και 286 Κοινότητες.⁶⁵

⁶⁴ Finnish Local Government, http://www.kunnat.net/k_etusivu.asp?path=1;161;279

⁶⁵ Υπουργείο Εσωτερικών,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,Υπουργείο Εξωτερικών,*Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών,Αθήνα 2007,180-183*

3.8.2. Τοπικές Δομές

Οι Επαρχίες της Κύπρου διοικούνται από την Επαρχιακή Επιτροπή και τον Έπαρχο ο οποίος διορίζεται για 5 έτη από την κυβέρνηση και θεωρείται ως ανώτερος δημόσιος υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών. Η διοικητική πρωτεύουσα της Επαρχίας είναι ο Μητροπολιτικός Δήμος (επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, Αμμοχώστου και Κερύνειας). Οι αρμοδιότητες της Επαρχιακής διοίκησης είναι οι εξής: συντονισμός, καθοδήγηση και υλοποίηση Τοπικών Σχεδίων, η διαδικασία μελέτης των ενστάσεων, η εκπόνηση, αναθεώρηση και τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων, η παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας στα Συμβούλια Κοινοτήτων, η επιτέλεση έργων αγροτικής ανάπτυξης, η παροχή διοικητικών υπηρεσιών στον πολίτη, η κατασκευή και συντήρηση οδικών δικτύων, η εφαρμογή κυβερνητικής πολιτικής στην Επαρχία, ο συντονισμός κρατικών και ημικρατικών υπηρεσιών, η προώθηση της ανάπτυξης.

Σε ότι αφορά τους Δήμους υπάρχουν 33 Δήμοι και διοικούνται από το Δημοτικό Συμβούλιο και το Δήμαρχο. Το συμβούλιο αποτελείται από άμεσα εκλεγμένα μέλη για περίοδο 5 ετών και συστήνει επιτροπές προετοιμασίας του προϋπολογισμού, υποστήριξης σε τεχνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Ο Δήμαρχος εκλέγεται για μία περίοδο 5 ετών και διοικεί την εκτελεστική επιτροπή, εκπροσωπεί το Δήμο, στο εξωτερικό, ενώπιον της κεντρικής διοίκησης, εποπτεύει τη διοίκηση των υπηρεσιών του Δήμου και της επιτροπής διαχείρισης. Σε ότι αφορά τις Κοινότητες όργανα είναι το Συμβούλιο της Κοινότητας και αποτελεί νομοθετικό όργανο και ο πρόεδρος της κοινότητας που εκλέγεται για θητεία 5 ετών. Οι αρμοδιότητες των Δήμων και των Κοινοτήτων είναι η δημόσια υγεία, η προστασία του περιβάλλοντος, η ύδρευση και η διαχείριση απορριμμάτων. Οι κυριότερες πηγές εσόδων είναι οι δημοτικές φορολογίες, τα τέλη, τα δικαιώματα, οι κρατικές χορηγίες ενώ οι Δήμοι και οι Κοινότητες υπάγονται στον έλεγχο της Κεντρικής Διοίκησης.⁶⁶

⁶⁶ <http://www.moi.gov.cy>

3.8.3.Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ιδιαίτερο καθεστώς για την προσέλκυση επενδύσεων λόγω του ειδικού φορολογικού καθεστώτος που τη διέπει για τις ναυτιλιακές εταιρίες και τις επιχειρήσεις που αφορούν το χρηματοπιστωτικό τομέα. Η Κύπρος διαθέτει κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και προϋποθέσεις για ανάπτυξη και αποτελεί μία από τις ελκυστικότερες τοποθεσίες για ξένες επενδύσεις και ανάπτυξη.

Ως πρόσφατο μέλος της Ε.Ε. δύναται να βελτιώσει τη θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των περιφερειακών αρχών στην άσκηση της αναπτυξιακής πολιτικής και να αξιοποιηθούν οι τοπικές δυνατότητες καλύτερα με αυτό τον τρόπο. Έχει δεχτεί ξένες επενδύσεις από χρηματιστηριακές, επενδυτικές, χρηματοπιστωτικές, ασφαλιστικές και ναυτιλιακές εταιρίες, έχει υψηλή τουριστική ανάπτυξη. Η προσέλκυση επενδύσεων είναι βασικό στοιχείο ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας.

Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου οι Κοινότητες και η Εκκλησία έχουν επενδύσει στη δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων υψηλών προδιαγραφών. Στην Κύπρο μετά την εισβολή και κατοχή του 1974 χάθηκε η εύφορη πεδιάδα της Μεσαορείας όπου καλλιεργούνταν εσπεριδοειδή και στράφηκαν προς τον τουρισμό. Από το 1982 και εντεύθεν με τον πόλεμο στον Λίβανο, ο οποίος υπήρξε το μεγάλο χρηματοπιστωτικό κέντρο της Μέσης Ανατολής όπου επενδύονταν τα πετροδολάρια των παραγωγών πετρελαίου, τα κεφάλαια αυτά προσελκύθηκαν από το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς της Κυπριακής Δημοκρατίας με αποτέλεσμα την ανάπτυξη του τραπεζικού και επενδυτικού τομέα στο νησί.

Στην Κύπρο το σύστημα είναι συγκεντρωτικό και οι Επαρχίες που υπάγονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, ενώ διαχειρίζονται τα κονδύλια χωρίς να κάνουν προγραμματισμό. Σε τοπικό επίπεδο Δήμων περιορίζονται στη διάνοιξη δρόμων, στη δημιουργία υποδομών στα πλαίσια του κεντρικού προγραμματισμού.

Σε ότι αφορά τις επενδυτικές δραστηριότητες οι Επαρχίες απλά εφαρμόζουν την κεντρική πολιτική προσέλκυσης επενδύσεων. Το κεντρικό κράτος περιορίζεται στη λειτουργία Περιοχών, Πάρκων και Ζωνών οι οποίοι αποτελούν βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη. Βασικό στοιχείο στην περιφερειακή πολιτική ανάπτυξης της Κύπρου αποτελούν οι Βιομηχανικές Περιοχές ώστε να δημιουργηθεί η αναγκαία υποδομή και να δημιουργηθεί το κατάλληλο κλίμα για να επενδύσει ο ιδιωτικός τομέας. Για τις Βιομηχανικές Περιοχές αρμόδιοι είναι οι Δήμοι. Επίσης έχουν δημιουργηθεί οι λεγόμενες ελεύθερες Ζώνες και έχουν τους εξής σκοπούς :

- Προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε προηγμένη τεχνολογία
- Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης
- Αύξηση εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων
- Εισαγωγή ξένου συναλλάγματος
- Αξιοποίηση γεωγραφικής θέσης της Κύπρου στη Ν.Α. Μεσόγειο κοντά στη Μέση Ανατολή

Οι επαρχίες είναι υπεύθυνες για την εύρυθμη λειτουργία και ανάπτυξη των θεσμών αλλά και των υποδομών που συνδέονται με αυτούς τους χώρους.⁶⁷

Τέλος οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για τη λειτουργία Βιοτεχνικών περιοχών ενώ η κυβέρνηση καταβάλλει τα 2/3 της δαπάνης για την εκτέλεση έργων υποδομής. Είναι υπεύθυνοι για την τεχνικοοικονομική ελέτη που απαιτείται να γίνει πρέπει να εγκρίνεται από την κυβέρνηση ενώ η κάθε βιοτεχνία που θέλει να εγκαθίσταται υποβάλλει την αίτηση στον Δήμο. Με αυτό τον τρόπο η Τ.Α. στην Κύπρο αποκτά αναπτυξιακή πρωτοβουλία αν και οικονομικά ελέγχεται μέσω του Επάρχου και υποβάλλεται σε έλεγχο από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

⁶⁷ <http://www.investincyprus.gov.cy>

Γ.ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη κάθε χώρας επηρεάζεται σαφώς από το θεσμικό διοικητικό μοντέλο. Η τοπική ανάπτυξη είναι σαφής στόχος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συνάγεται στα πλαίσια της βιώσιμης, διαρκούς ανάπτυξης σε ολοκληρωμένο επίπεδο (οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός, περιβάλλον). Έχει και τις τρεις διαστάσεις (οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική) και αποτελεί ζητούμενο στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων αλλά και θεωρείται αντίμετρο για τις αρνητικές επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης. Η τοπική ανάπτυξη προωθείται από δημοκρατικές δομές και αναπτυγμένα συστήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης που μπορούν να δίνουν τον πρώτο λόγο στην κοινωνία. Η τοπική ανάπτυξη συναρτάται με την τοπική απασχόληση, την επιχειρηματικότητα, την κοινωνική προστασία και την προστασία του περιβάλλοντος σε μία εποχή όπου υπάρχουν πολλές προκλήσεις και δυσκολίες. Η τοπική δημοκρατία έχει αναλάβει νέους ρόλους για την επίτευξη των στόχων της ανάπτυξης, της ευημερίας και της ποιότητας της ζωής των πολιτών.

Και στις δύο αναφορές βλέπουμε ότι η τοπική ανάπτυξη είναι ζητούμενο για τις τοπικές κοινωνίες και είναι η συλλογική τους απάντηση στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Εξάλλου οι τοπικές κοινωνίες έχουν καλύτερη προσαρμοστικότητα και ευελιξία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, καθότι το κράτος συμπιέζεται και οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αντιμετωπίσουν με διαφορετικό τρόπο. Τα κράτη έχουν χάσει επιρροή και έχουν κερδίσει αυτή την ισχύ φορείς όπως πολυεθνικές εταιρίες (MNC), διεθνείς οργανισμούς, ΜΚΟ και η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Είναι το φαινόμενο της τοπικής δημοκρατίας και του κοινοτισμού που εμφανίζεται στις μέρες μας κατά την ανάλυση του Τζωρτζ Σόρος.

Πρέπει επίσης να διασαφηνίσουμε τον χώρο ανάπτυξης. Η τοπική ανάπτυξη έχει ως μέσο την οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο. Εξάλλου βασικός στόχος των σύγχρονων οικονομικών συστημάτων είναι η συνεχής αύξηση του προϊόντος της οικονομίας και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Ο στόχος αυτός είναι γνωστός ως οικονομική ανάπτυξη ή οικονομική μεγέθυνση. Οι όροι όμως διαφέρουν. Οικονομική ανάπτυξη σημαίνει την αύξηση του προϊόντος της οικονομίας και η επακόλουθη αύξηση του πλούτου, των επιλογών και του υλικού επιπέδου ζωής. Η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί περίπλοκη δυναμική διαδικασία οικονομικής διεύρυνσης και κοινωνικής αλλαγής. Ο όρος χρησιμοποιείται σε σχέση με τις

αναπτυσσόμενες χώρες και σημαίνει όχι απλή αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων λόγω της αύξησης των ποσοτήτων των συντελεστών αλλά βαθύτερη μεταμόρφωση των οικονομιών τους –μεταβολές στη διάρθρωση των οικονομιών στον τρόπο παραγωγής,στην αποταμιευτική συμπεριφορά των ατόμων.⁶⁸

Η οικονομική μεγέθυνση χρησιμοποιείται σε σχέση με τις ανεπτυγμένες οικονομίες και είναι μία διαδικασία αύξησης των παραγωγικών δυνατοτήτων που γίνεται μέσω συνεχούς συσσώρευσης κεφαλαίου,τεχνολογικών βελτιώσεων,αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας,βελτίωση των γνώσεων που αφορούν διάφορες διαστάσεις του περιβάλλοντος,ανακάλυψης νέων πόρων, καλύτερης οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης.Η οικονομική ανάπτυξη έχει μεγαλύτερη ευρύτητα διότι περιλαμβάνει και την οικονομική μεγέθυνση.⁶⁹

Βασικό στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη είναι η αύξηση των επενδύσεων και η μείωση της γραφειοκρατίας. Ως τοπική ανάπτυξη μπορούμε να δώσουμε σαν ορισμό τη βελτίωση των χαρακτηριστικών της περιοχής ενός ΟΤΑ σε όλους τους τομείς (φυσικά,οικιστικά,κοινωνικά,πολιτιστικά,οικονομικά χαρακτηριστικά) με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ευημερίας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.Μεγάλη σημασία έχει η εσωτερική ανάπτυξη δηλ. η βελτίωση των χαρακτηριστικών του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του με απόωτερο σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας,της αποδοτικότητας και τη νομιμοποίηση της λειτουργίας τους.

Η Τ.Α. σε πολλές περιπτώσεις καλείται να γίνει μοχλός ανάπτυξης , να συμβάλλει στην ανάπτυξη , να κάνει επενδυτική δραστηριότητα και ιδιαίτερα σε τομείς και σε δράσεις που δεν μπορεί να καλύψει η ιδιωτική πρωτοβουλία.Το κεντρικό κράτος ασχολείται με αυτή τη διάσταση μέσω της δημιουργίας επενδυτικών νόμων ενώ η Τ.Α. καλείται να δημιουργήσει νέες υποδομές και δράσεις που θα αυξήσουν την παραγωγική ικανότητα ενός τόπου.

Επίσης. μπορεί να αξιοποιήσει τους τοπικούς φόρους , να έχει πιο ευέλικτο σχήμα , πιο δημοκρατικό , ευκολότερα ελέγξιμο και να δημιουργήσει θέσεις απασχόλησης , να μειώσει την ανεργία και να προωθήσει με αυτό τον τρόπο την ανάπτυξη.Η Τ.Α. μπορεί ακόμη να δημιουργήσει υποστηρικτικές και συμβουλευτικές δομές που θα ευνοήσουν την ήδη υπάρχουσα επιχειρηματικότητα και να δώσουν την ευκαιρία για οικονομική ανάπτυξη , αλλά και άνοδο πολιτισμικού, κοινωνικού και μορφωτικού επιπέδου , σεβασμό του περιβάλλοντος , των κοινωνικών ισορροπιών και των τοπικών ιδιαιτεροτήτων.

⁶⁸ Γεώργιος Χριστ.Κώττης-Αθηνά Πετράκη Κώττη:Σύγχρονα Οικονομικά Θέματα,1995,Αθήνα:εκδόσεις Παπαζήση, σελ.193-194

⁶⁹ Στο ίδιο, σελ.194-194

Επιπροσθέτως μπορεί να συμβάλλει στην προώθηση των στόχων και προτεραιοτήτων της τοπικής ανάπτυξης. Αυτό γίνεται με την περιφερειακή ανάπτυξη και την ανάπτυξη των πόλεων, με την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της κοινωνίας της γνώσης, με την προσέλκυση επενδύσεων, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη, με τη βελτίωση της προσπελασιμότητας σε τοπικό επίπεδο και στην ψηφιακή σύγκλιση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των ΟΤΑ.⁷⁰

Τέλος πρέπει να αναφέρουμε ότι η Τ.Α. παίζει σημαντικό ρόλο σε αντικείμενα που το κράτος δεν μπορεί λόγω γραφειοκρατίας και όγκου εργασίας να πετύχει. Δεν είναι εκτός αντικειμένου Τ.Α να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή, την προστασία περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση παρά την οικονομική κρίση που περνάει η χώρα. Οι τοπικές κοινωνίες θα αναλάβουν ένα νέο ισχυρό ρόλο στα πλαίσια της διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης» για να πετύχουν τους στόχους της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

⁷⁰ Αθανάσιος Γ. Αργυριάδης: *Οικονομικός Σχεδιασμός των ΟΤΑ*, Αθήνα, 2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 176

Δ.ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.Εισαγωγή

Η τοπική ανάπτυξη αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την συνολική βιώσιμη ανάπτυξη σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.Πλέον οι περιφέρειες και οι τοπικές κοινωνίες αποκτούν πλέον και θεσμικά το ρόλο τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να πετύχουν αυτό το σκοπό. Η Τ.Α. έχει πλέον σύγχρονα εργαλεία ανάπτυξης και αποκτά νέες πρωτοβουλίες στο νέο θεσμικό πλαίσιο που περιγράφεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο , (το οποίο δίνει έμφαση στην τοπική ανάπτυξη) αλλά και σε εθνικό με την πρωτοβουλία για το νομοσχέδιο Καλλικράτης και τη νέα Αρχιτεκτονική στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στο παρακάτω κεφάλαιο θα δούμε την διοικητική αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα αναπτυξιακά εργαλεία τις πρωτοβουλίες και τις χρηματοδοτήσεις που χρησιμοποιεί.Θα αναφερθούμε αρχικά στην κρατική χρηματοδότηση αναφερόμενοι σε ΚΑΠ-ΣΑΤΑ , στον αναπτυξιακό νόμο 3299/2004 με την τροποποίηση του 3470/2006, στα Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείωνως κρατικό πιστωτικό ίδρυμα.Σε ότι αφορά στις χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε. σε σχέση με την ανάπτυξη και την πρωτοβουλία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση γίνεται αναφορά στο ΕΣΠΑ στα Διαρθρωτικά Ταμεία, στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων . Σε ότ αφορά τις ιδιωτικές πρωτοβουλίες και τη συνεργασία της Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα αναφέρουμε το Τραπεζικό Σύστημα και τις Εμπορικές Τράπεζες, τις Δημοτικές Επιχειρήσεις-Επιχειρηματική Πρωτοβουλία, τη Χρηματοδοτική μίσθωση Leasing και τις Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα. Τέλος αναφέρουμε τα χρηματοδοτικά σχήματα JEREMIE,JESSICA,JASPERS τα οποία συνδυάζουν την ιδιωτική και κοινοτική χρηματοδότηση και είναι καινοτόμα εργαλεία.

Οι νέοι αυτοί χρηματοδοτικοί τρόποι και εργαλεία έχουν τη δυνατότητα για την άσκηση της αναπτυξιακής δραστηριότητας των ΟΤΑ σε μία νέα περίοδο όπου υπάρχει έντονος διεθνής ανταγωνισμός στο οικονομικό επίπεδο και μείωση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω ύφεσης . Οι νέοι χρηματοδοτικοί τρόποι είναι το νέο εργαλείο για την ανάπτυξη και την ανάκαμψη της οικονομίας εκμεταλλευόμενοι νέες ευκαιρίες και χρηματοδοτικά

σχήματα.Κυρίως οι συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αποτελούν σχήμα που συνεισφέρει στην κοινωνία και έχει την οικονομική αποτελεσματικότητα ως προς την απόδοση του ιδιωτικού τομέα. Είναι χρηματοδοτικά μέσα που διαθέτει ο ιδιωτικός τομέας και μπορεί να εφαρμόσει το Κράτος και η Τοπική Αυτοδιοίκηση

2.Θεσμική διάρθρωση της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Ελλάδα έχει έως σήμερα μία διοικητική διάρθρωση όπως πολλές χώρες με ενιαίο κράτος του οποίου η διοίκηση οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα.Τα περιφερειακά όργανα του κράτους έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειας.Οι χώρα διαιρείται σε 13 Περιφέρειες,50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και 914 Δήμους και 120 Κοινότητες.

Σε Περιφερειακό επίπεδο βασικά όργανα είναι τα εξής :Το Περιφερειακό Συμβούλιο και ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας.Ο Γενικός Γραμματέας έως σήμερα διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχει την ιδιότητα μετακλητού υπαλλήλου,με εισήγηση του Υπουργού Εσωτερικών.Ως αρμοδιότητα έχει την έκδοση ατομικών και κανονιστικών διοικητικών πράξεων.Προίσταται και εποπτεύει τους ΟΤΑ της περιφέρειάς του και εκπροσωπεί την κυβέρνηση στην Περιφέρεια.Είναι πειθαρχικά υπεύθυνος για τους υπαλλήλους της Περιφέρειας και προϊσταται των αστυνομικών,πυροσβεστικών και λιμενικών αρχών της Περιφέρειας.Το Περιφερειακό Συμβούλιο αποτελείται από τον Γ.Γ.Περιφέρειας, τους προέδρους των Ν.Α. και τους Νομάρχες της Περιφέρειας,εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων,των επιμελητηρίων και των συνδικαλιστικών οργάνων.Ως αρμοδιότητα έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό,και τον συντονισμό της ανάπτυξης της Περιφέρειας.Αποτελεί βασικό εκφραστή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε όργανο της Κεντρικής Κυβέρνησης

.Σε αυτά τα πλαίσια :

- Διατυπώνει προς τους κεντρικούς φορείς προτάσεις για έργα εθνικής σημασίας που εντάσσονται στο αναπτυξιακό πρόγραμμα.
- Καταρτίζει το Μεσοχρόνιο Περιφερειακό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα
- Διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των Μεσοχρόνιων Νομαρχιακών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

- Καταρτίζει το ετήσιο Περιφερειακό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα
- Κατανέμει τις πιστώσεις του Π.Δ.Ε. για έργα Νομαρχιακής και Τοπικής σημασίας
- Διατυπώνει προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν την Περιφέρεια και χρηματοδοτούνται από το Π.Δ.Ε. αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα
- Γνωμοδοτεί για τα προγράμματα αυτά πριν την εγκρισή τους.

Επίσης πρέπει να αναφέρουμε ως όργανο το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης το οποίο είναι ΝΠΔΔ , εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών και έχει ως πρόεδρο τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και μέλη αποσπασμένους υπαλλήλους.Ως όργανο διαθέτει οικονομικές κυρίως αρμοδιότητες , διαχειρίζεται τις πιστώσεις του ΠΔΕ,ασχολείται με την τεχνική υποστήριξη σε εκπόνηση μελετών,επιβάλλει εισφορές τέλη και δικαιώματα,ασκεί ταμιακή διαχείριση,συμμετέχει σε προγράμματα της Ε.Ε. και συνάπτει δάνεια με χρηματοδοτικούς φορείς.Οι Περιφέρειες έχουν ως πόρους χρηματοδοτήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό και από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. Ελέγχεται από την αντίστοιχη διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών.

Σε ότι αφορά τις Νομαρχίες έχουν ως βασικά όργανα το Νομαρχιακό Συμβούλιο , τη Νομαρχιακή Επιτροπή και το Νομάρχη.Το Νομαρχιακό Συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες και τα μέλη του εκλέγονται άμεσα με 4ετή θητεία.Καθορίζει τον αιεθμό των νομαρχιακών επιτροπών.Η Νομαρχιακή Επιτροπή εκλέγεται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο και αποτελείται από τον πρόδρο (ένας εκ των αντινομαρχών όπως ορίζει ο νομάρχης).Αποτελεί το εκτελεστικό όργανο ενώ ο Νομάρχης εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και των Νομαρχιακών Επιτροπών.Εκπροσωπεί τη Ν.Α. και είναι προιστάμενος όλων των υπηρεσιών.Οι Νομαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες που αφορούν οργανωτικά-θεσμικά ,διοικητικά θέματα ,θέματα οικονομικής διοίκησης και πολιτικής και θέματα εκτέλεσης έργων και προϋπολογισμού.

Ακόμη έχουν τις εξής αρμοδιότητες: κοινωνική πολιτική (μεταφορές μαθητών,βοηθήματα υγειονομικής περίθαλψης και επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας), ανέγερση σχολικών κτιρίων, οδοποιία,προγράμματα για τους γεωργούς και τους κτηνοτρόφους.Επίσης έχουν ως αρμοδιότητα να παρέχουν ενισχύσεις σε περιπτώσεις έκτακτων γεγονότων και να παρέχουν μεταβιβαστικών πόρων.Οι πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προέρχονται από το 2% του Φ.Π.Α. και από το 10% των τελών κυκλοφορίας.Το 50% των εσόδων του ΦΠΑ έχει ως

στόχο την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και το 50% ,την κάλυψη επενδύσεων εθνικών πόρων.Το 10% των τελών κυκλοφορίας έχει ως στόχο τη συντήρηση του οδικού δικτύου.

Σε ότι αφορά την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση τα βασικά όργανα είναι τρία: Δημοτικό Συμβούλιο,Δημαρχιακή Επιτροπή,και ο Δήμαρχος.Το Δημοτικό Συμβούλιο εκλέγεται άμεσα για 4 έτη και είναι το νομοθετικό όργανο της Τ.Α. Η Δημαρχιακή Επιτροπή είναι εκτελεστικό όργανο το οποίο έχει μέλη που εκλέγονται για διετή θητεία από το Δημοτικό Συμβούλιο.Συντάσσουν τον προϋπολογισμό του Δήμου ενώ ο Δήμαρχος είναι το εκτελεστικό όργανο που είναι υπεύθυνος για τα τοπικά συμφέροντα.Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου χωρίς να είναι μέλος του.Σε ότι αφορά τις Κοινότητες το αποφασιστικό όργανο είναι το Κοινοτικό Συμβούλιο και ο πρόεδρος της Κοινότητας.

Οι τομείς που οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να αναπτύξουν τη δράση τους είναι :η ανάπτυξη,το περιβάλλον,η ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών,η απασχόληση,η κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη,η παιδεία,ο πολιτισμός , ο αθλητισμός και η πολιτική προστασία.Σύμφωνα με το νέο ΔΚΚ (Ν.3463/2006) οι Δήμοι και οι Κοινότητες αναλαμβάνουν νέες αρμοδιότητες στην κοινωνική πολιτική (βοήθεια στο σπίτι, απαλλαγή δημοτικών τελών και φόρων για ευπαθείς ομάδες,στεγαστική αποκατάσταση για άπορους,αναπήρους,ειχορήγηση συλλόγων και ΝΠΔΔ με κοινωνική και φιλανθρωπική δράση,πρόληψη της παραβατικότητας,κοινωνική ένταξη ευπαθόντων ομάδων,κλπ).Επίσης διαχειρίζονται δημόσιες επενδύσεις μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων , διενεργούν τοπικά δημοψηφίσματα, προωθούν τη διεθνή συνεργασία των Δήμων , τη διαδημοτική συνεργασία μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων και Συμπράξεων,και ιδρύουν δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις με στόχο την ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης.⁷¹

Ως χρηματοδότηση η πρωτοβάθμια Τ.Α. δέχεται ως πόρους για τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους τα εξής:

- Το 19,5% των ετήσιων εισπράξεων του Φ.Ε.Ν.Φ.Π,
- Το 90% των ετήσιων εισπράξεων από τέλη κυκλοφορίας
- Το 3% των συνολικών εισπράξεων φόρου μεταβίβασης ακινήτων και πλοίων

⁷¹ Επίκουρος Καθηγητής Πέτρος Σιούσουρας,Δρ Παναγιώτης Ματθαίου,Δρ Αναστάσιος Αναστασίου,Ευγενία Παπαδοπούλου,Ηλίας Θεοδωράτος,Σέργιος Δρόσος,Πέτρος Τσαντίλας: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τ.Α.:Θεσμικό πλαίσιο,δομή και λειτουργία,2008,.* Σημειώσεις ΕΣΤΑ,σελ.49-63

- Το 20% των ετήσιων συνολικών καθαρών εισπράξεων από το φόρο στους τόκους των καταθέσεων. Για επενδυτικές δαπάνες δίδονται ως Σ.Α.Τ.Α. το 1/3 του 19,5% των εισπράξεων του Φ.Ε.Ν.Φ.Π. εκ των οποίων το 25% πηγαίνει στη χρηματοδότηση του Θησέα.⁷²

3.Κρατική Χρηματοδότηση-ΚΑΠ-ΣΑΤΑ

Κατ' αρχήν πρέπει να αναφερθούμε στην χρηματοδότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να επιτευχθούν οι αναπτυξιακές πολιτικές.Υπάρχει η τακτική χρηματοδότηση των ΟΤΑ μέσω των ΚΑΠ (Κεντρικοί Αυτοτελείς Φόροι) και της ΣΑΤΑ (Συλλογική Α΄φραση Τοπικής Αυτοδιοίκησης).Οι ΚΑΠ της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης προέρχονται από τα 2/3 του 19.5% των καθαρών εσόδων του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (το 90% διατίθεται για τις γενικές δαπάνες και το υπόλοιπο 10% για δαπάνες του προγράμματος Θησέας) ,από το 90% των τελών κυκλοφορίας αυτοκινήτων,από το 3% των φόρων μεταβίβασης ακινήτων και πλοίων και από το 20% του 20% των εσόδων από τον φόρο των τόκων καταθέσεων.

Αυτά τα ποσά εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και κατανέμονται με βάση κριτήρια της κοινής απόφασης των υπουργών Εσωτερικών,Οικονομίας ύστερα από πρόταση της ΚΕΔΚΕ. Με αυτά τα ποσά μπορεί να χρηματοδοτηθεί ένα μεγάλο αναπτυξιακό εργαλείο της Τ.Α. που είναι οι ΔΕΥΑ,οι επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό μορφή Α.Ε. Η χρηματοδότηση γίνεται από σύμφωνη απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από απόφαση του Δη.Συμβουλίου.⁷³

Σε ότι αφορά τις επενδυτικές δαπάνες που αφορούν τη ΣΑΤΑ προέρχονται από το 1/3 του 19,5% των εσόδων που προέρχονται από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων και εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ).Το 25% της ΣΑΤΑ παρακρατείται για το αναπτυξιακό πρόγραμμα Θησέας και το υπόλοιπο 75% κατανέμεται στους ΟΤΑ κάθε τρίμηνο με βάση κριτήρια που έχει θέσει ΚΥΑ Υπ.Οικ. και Υπ.Εσ . Σε ότι αφορά τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οι οποίες είναι υπό κατάργησην χρηματοδοτούνται από το 2% των εσόδων του ΦΠΑ και από το 10% των τελών κυκλοφορίας των αυτοκινήτων..Από τα έσοδα του ΦΠΑ το μισό διατίθεται για την κάλυψη λειτουργικών

⁷² Καλλιαντάσης Γιώργος:Συστήματα Κατανομής Κρατικών Χρηματοδοτήσεων,Ιδιοι Πόροι των ΟΤΑ,2009,σημειώσεις ΕΣΤΑ σελ.43-44

⁷³ Στο ίδιο,σελ 43-44

αναγκών και το υπόλοιπο μισό για επενδύσεις. Οι ΟΤΑ δέχονται χρηματοδοτήσεις και από άλλες πηγές όπως ο φόρος ζύθου, η επιχορήγηση για την κάλυψη αποδοχών προσωπικού μερικής απασχόλησης, οι επιχορηγήσεις για τις δαπάνες των ΚΕΠ, το τέλος διαφήμισης Δ' κατηγορίας, και από την παραχώρηση εσόδων δημόσιας περιουσίας. Επίσης οι ΟΤΑ δέχονται έκτακτες χρηματοδοτήσεις για την αντιμετώπιση έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών, ενώ υπάρχει και διαδικασία κατανομής λοιπών χρηματοδοτήσεων και μεταβιβαστικών πληρωμών όπως πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», προνοιακά επιδόματα, δαπάνες λειτουργίας των ΚΕΠ, λοιπές επιχορηγήσεις.⁷⁴

Οι ΟΤΑ δέχονται πόρους επίσης από τέλη και φόρους όπως τέλος καθαριότητας και φωτισμού, φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, τέλος ακίνητης περιουσίας, τέλος κοινοχρήστων χώρων, τέλος διαφήμισης, τέλος παρεπιδημούντων, τέλος επί λογαριασμών κέντρων, εστιατορίων, κέντρων διασκέδασης κλπ, τέλος στάθμευσης, τέλη ύδρευσης, αποχέτευσης, άδρευσης, παράβολα, τέλος λατομικών προϊόντων, τέλος οικοδομικών αδειών, τέλος ανανεωσίμων πηγών ενέργειας, δυνητικά ανταποδοτικά τέλη, έσοδα νεκροταφείων, δικαίωμα χρήσης σφαγείων, έσοδα νεκροταφείων κλπ.⁷⁵

Σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο είναι το αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» με στόχο να συμβάλλει στην ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη των Δήμων και Κοινοτήτων. Σύμφωνα με το αντικείμενο θέλει να υποστηρίξει την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση να υλοποιήσει τις επενδύσεις τοπικής ανάπτυξης και να βελτιώσει την ποιότητα των υφιστάμενων δομών και υπηρεσιών με κριτήριο την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη. Οι βασικοί στόχοι του έγκεινται στο συντονισμό των πολιτικών που προωθούν τα Υπουργεία, την ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων προς τους ΟΤΑ και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δήμων και των κοινοτήτων.⁷⁶

Οι πόροι του προγράμματος προέρχονται κατά :

- 25% από τη ΣΑΤΑ
- 10% από τους ΚΑΠ
- 80% του φόρου των τόκων καταθέσεων
- Το ποσό των τόκων των χρηματικών υπολοίπων του άρθρου 232 παρ. 1 του Π.Δ. που διαχειρίζεται το Υπ.Ες.
- Εθνικοί Πόροι του Π.Δ.Ε. με τους οποίους χρηματοδοτούνται οι Α'βάθμιοι ΟΤΑ

⁷⁴ Γιώργος Καλλιαντάσης: *Συστήματα Κατανομής Κρατικών Χρηματοδοτήσεων, Ιδιοί Πόροι των ΟΤΑ, 2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, 2009, σελ 61-71

⁷⁵ Στο ίδιο, σελ 61-71

⁷⁶ Στο ίδιο, σελ. 75-77

Τέλος πρέπει να αναφέρουμε ότι ο ΘΗΣΕΑΣ χρηματοδοτείται κατά 65% από τους ΟΤΑ και κατά 35% από το κράτος.Ο ΘΗΣΕΑΣ είναι μετεξέλιξη του προγράμματος ΕΠΤΑ και ενισχύει τις επενδυτικές και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες των ΟΤΑ ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της Τοπικής Ανάπτυξης.

4.Αναπτυξιακός νόμος 3299/2004 – 3470/2006 (τροποποίηση αρχικού) – Επενδυτικά Κίνητρα

Βασικό κίνητρο και νομοθετικό κίνητρο ανάπτυξης αποτελεί ο αναπτυξιακός νόμος 3299/2004 που αφορά τα «κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση».Ο βασικός αυτός νόμος έχει εν μέρει τροποποιηθεί με το νόμο 3470/2006 και συγκεκριμένα τα άρθρα 25 και 37 και για αυτό δημοσιεύεται μαζί όπως θα δούμε στα παραρτήματα. Ο νόμος αυτός στοχεύει στην ισόρροπη ανάπτυξη,στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας,στην προώθηση των τεχνολογικών εξελίξεων,στην προστασία του περιβάλλοντος,στην εξοικονόμηση ενεργειας και στην οικονομική σύγκλιση των περιφερειών που είναι το βασικό ζητούμενο της αποκέντρωσης , της ανάπτυξης και της πολιτικής συνοχής.

Τα κίνητρα που δίδονται είναι επιχορηγήσεις,επιδοτήσεις συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης leasing,φορολογικές απαλλαγές μέχρι ενός ποσού ανάλογα με τη ζώνη επενδυτικών σχεδίων (όπως ίσχυε και με τον παλαιότερο επενδυτικό νόμο).Στη χώρα ισχύουν τέσσερις επενδυτικές ζώνες και καλύπτουν και τους τρεις τομείς της οικονομίας , καλύπτοντας και ειδικά σχέδια για τον τουρισμό και τη βιομηχανία.Η αξιολόγηση των προτάσεων σε περιφερειακό επίπεδο γίνεται από τις Περιφέρειες..

Συγκεκριμένα ο νόμος 3299/2004 θέτει τους εξής στόχους σε ότι αφορά την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση:Την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη,την αύξηση της απασχόλησης,την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,την προστασία του περιβάλλοντος,την εισαγωγή νέων τεχνολογιών,την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας,την ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την αναδιάρθρωση της οικονομίας.

Σε αυτόν τον αναπτυξιακό νόμο υπάγονται επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον πρωτογενή,τον δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα.Η Ζώνη Α περιλαμβάνει τους Νομούς Αττικής και Θεσ/νίκης, η ζώνη Β τους νομούς της Περιφέρειας Θεσσαλίας,Νοτίου Αιγαίου,Ιονίων Νήσων,Κρήτης,Κεντρικής Μακεδονίας,Δυτικής Μακεδονίας και της

Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η περιοχή Γ περιλαμβάνει τους Νομούς της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης, της Περιφέρειας Ηπείρου, Βορείου Αιγαίου, Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδος.

Οι ενισχύσεις σύμφωνα με το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων που δίνονται αφορούν επιχορηγήσεις που συνίστανται στην κάλυψη του τμήματος της δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου από το δημόσιο, στην επιδότηση του μισθολογικού κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, την φορολογική απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών με το σχηματισμό αφορολόγητου αποθεματικού. Οι κατηγορίες των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων χωρίζονται σε δύο κατηγορίες.

Η κατηγορία 1 αναφέρεται στα εξής σχέδια :

κλειστοί σταθμοί παρκινγκ, παραγωγή ηλεκτρισμού, μεταγκατάσταση βυρσοδεψίων, εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, μετατροπή ξενοδοχειακών κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες, εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών, τουριστικών μονάδων, χιονοδρομικών κέντρων, ιαματικών λουτρών, ιαματικών πηγών, γηπέδων γκολφ, θαλασσοθεραπείας, αθλητισμού, επενδυτικά σχέδια εμπορικών σταθμών, παροχή υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας, ευρυζωνικών δικτύων, καινοτομικές τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες υγείας, λογισμικό, εφαρμοσμένης έρευνας, παροχή υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, εργαστήρια παροχής υπηρεσιών ποιότητας, επιχειρήσεων μεταφοράς, επενδυτικά σχέδια προστασίας περιβάλλοντος, αξιοποίησης ΑΠΕ, εξοικονόμησης ενέργειας κλπ.

Η κατηγορία 2 αναφέρεται σε επενδυτικά σχέδια εξόρυξης και θραύσης βιομηχανικών ορυκτών , σε μηχανικά μέσα σποράς, τυποποίησης, γεωργικών επιχειρήσεων, εξόρυξης, μεταλλευτικά επενδυτικά σχέδια, παραγωγής ενέργειας σε μορφή θερμού νερού, βιοκαυσίμων, αφαλάτωσης, επενδυτικά σχέδια παραγωγής και τυποποίησης, ίδρυση και επέκταση θεματικών πάρκων, ίδρυση και επέκταση αυτοκινητοδρόμων, ανέγερση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων σε ειδικές βιοτεχνικές περιοχές και βιομηχανικές ζώνες, επενδυτικά σχέδια για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς υγρών καυσίμων, δημιουργία κέντρων αποθεραπείας , ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων τριών αστέρων.

Σε αφορά την επένδυση και την επιχορήγηση , αυτή γίνεται ανάλογα με την αντίστοιχη κατηγορία και την αντίστοιχη ζώνη. Έτσι έχουμε τους παρακάτω πίνακες. Ο πρώτος πίνακας ισχύει για επιχορήγηση και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότησης του κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης.

Κατηγορία Επένδυσης	Ζώνη Α	Ζώνη Β	Ζώνη Γ
Κατηγορία 1	20%	30%	40%
Κατηγορία 2	15%	25%	25%

Ο δεύτερος πίνακας αναφέρεται στις φορολογικές απαλλαγές

Κατηγορία Επένδυσης	Ζώνη Α	Ζώνη Β	Ζώνη Γ
Κατηγορία 1	60%	100%	100%
Κατηγορία 2	50%	100%	100%

Ως προϋποθέσεις για την ενίσχυση δίνεται ότι ο επενδυτής που εντάσσεται στο καθεστώς ενίσχυσης δεν πρέπει να είναι κάτω του 25% επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών ενώ στις επενδύσεις που αφορούν φορολογική απαλλαγή ή επιδότηση κόστους πρέπει το 25% να καλύπτεται από χρηματοδοτική συμβολή του φορέα.

5.Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ

Βασικός πυλώνας ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής αποτελούν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία είναι οικονομικός προγραμματισμός για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τα Ε.Π. έχουν πανελλαδική εμβέλεια και η πλειοψηφία των παρεμβάσεων έχει περιφερειακή κατανομή ενώ δράσεις για την υγεία και την εκπαίδευση κατανέμονται σε όλη τη χώρα. Δράσεις που υποστηρίζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες και χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τις νέες τεχνολογίες αποτελούν στόχο των Ε.Π.

Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν μονάδες επιτόπιας εξυπηρέτησης ενώ υπάρχουν και δράσεις για την ενίσχυση των επιχειρήσεων, την κατάρτιση και την απασχόληση ανέργων. Βασικός συντελεστής ανάπτυξης αποτελούν οι δράσεις που αφορούν ανάπτυξη εφαρμογών πιλοτικού και καινοτόμου χαρακτήρα οι οποίες έχουν αποκλειστικά περιφερειακή εμβέλεια όπως και οι ευρυζωνικές υποδομές και υπηρεσίες.⁷⁷

⁷⁷ <http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres>

Τα Ε.Π. εκπονούνται κάθε διετία και σε αυτά περιλαμβάνονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, η οργάνωση των υπηρεσιών ΟΤΑ και των επιχειρήσεων. Τα Ε.Π. αποτελούν βασικό στοιχείο ανάπτυξης διότι αποτελεί ένα business plan για τους ΟΤΑ κατ' αναλογία⁷⁸.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι ένα συνεκτικό σύνολο προτεραιοτήτων που καθορίζει την αναπτυξιακή στρατηγική δράσεων και σχεδιάζεται κατάλληλα ώστε να εξειδικεύσει και να υλοποιήσει τις πολιτικές που έχουν επιλεγεί.

Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα περιέχει :

- Την ανάλυση της παρούσης κατάστασης
- Τους στόχους του σχεδιασμού
- Τη στρατηγική σχεδιασμού
- Τους άξονες προτεραιότητας
- Τους δείκτες παρακολούθησης και αποτελτων
- Το χρηματοδοτικό σχέδιο και τον χρονικό προγραμματισμό
- Τον τρόπο εφαρμογής⁷⁹

Ο κατεξοχήν στόχος των Ε.Π. είναι η προώθηση της τοπικής και της εσωτερικής ανάπτυξης σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού. Επίσης σημαντικός στόχος θεωρείται η προστασία και η αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του ΟΤΑ , ενισχύοντας σε αυτό τον τρόπο το περιβαλλοντικό στοιχείο. Ακόμη έχει ως στόχο τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της προστασίας της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος, τη βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος, των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης, της άσκησης κοινωνικής πολιτικής, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού και οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης.

Το βασικό θετικό στοιχείο των Ε.Π. είναι ότι αναλύουν και αξιολογούν την υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και αναλόγως βοηθούν τα στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να πάρουν αποφάσεις. Μέσω των Ε.Π. πετυγχάνεται στρατηγικός σχεδιασμός και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Επίσης αναπτύσσονται η στρατηγική και οι αναπτυξιακές

⁷⁸ Αθανάσιος Γ. Αργυριάδης: *Οικονομικός Σχεδιασμός των ΟΤΑ*, 2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, Αθήνα ,σελ.3

⁷⁹ Αθανάσιος Γ. Αργυριάδης: *Οικονομικός Σχεδιασμός των ΟΤΑ*, 2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, Αθήνα ,σελ 3

προτεραιότητες του Δήμου. Δίνεται το όραμα , οι αρχές του ΟΤΑ , η στρατηγική του Δήμου, οι άξονες και τα μέτρα του προγράμματος.

Επιπλέον τίθενται τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής και δράσεις διαδημοτικής και υπερτοπικής σημασίας. Επιτυγχάνεται ιεράρχηση , γίνεται συνοπτικός προγραμματισμός των δράσεων, ομαδοποίηση των δράσεων, αναλυτικός προγραμματισμός , εκτίμηση των εσόδων, κατανομή των εσόδων στην κάλυψη των δαπανών των δράσεων στα πλαίσια του οικονομικού προγραμματισμού. Ο οικονομικός προγραμματισμός είναι βασικό στοιχείο του Ε.Π. για να γνωρίζουν οι ιθύνοντες τις δράσεις που πρέπει να κάνουν για να επιτευχθούν οι στόχοι.

6. Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

Σημαντικός φορέας χρηματοδότησης μέσω δανείων αποτελεί το ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και είναι ένας φορέας δανειοδότησης του Δημοσίου και ιδιαίτερα της Τ.Α. Το Τ.Π.κ.Δ. αποτελεί αυτόνομο χρηματοπιστωτικό οργανισμό περιφερειακής ανάπτυξης με δική του περιουσία, κίνδυνο και πίστη. Σκοπός του είναι η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης με χρηματοπιστωτική και τεχνική υποστήριξη της Τ.Α. Ανήκει στην κρατική χρηματοδότηση διότι αποτελεί κρατικό πιστωτικό ίδρυμα και δεν έχει κερδοσκοπικούς – εμπορικούς τρόπους. Είναι εναλλακτικός τρόπος κρατικής χρηματοδότησης.

Συγκεκριμένα πρέπει να ανφέρουμε ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων ιδρύθηκε με το Νόμο 1608 του 1919. Αποτελεί αυτόνομο χρηματοπιστωτικό διαχειριστικό οργανισμό (Ν.Π.Δ.Δ.) περιφερειακής ανάπτυξης με δική του περιουσία, κίνδυνο και πίστη, ο οποίος λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών, για την εξυπηρέτηση του Δημόσιου και Κοινωνικού συμφέροντος.

Σκοποί του είναι :

- Η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης με χρηματοπιστωτική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής & Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων τους, καθώς και άλλων Νομικών Προσώπων και Οργανισμών Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου. Συγκεκριμένα χορηγεί δάνεια :
 - σε Ο.Τ.Α. (Οργανισμούς Τοπικής & Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης)
 - σε Δ.Ε.Υ.Α. (Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρευσης-Αποχέτευσης)
 - σε άλλες Δημοτικές & Κοινοτικές Επιχειρήσεις εκτός Δ.Ε.Υ.Α.
- Η χορήγηση στεγαστικών δανείων για απόκτηση ή αποπεράτωση πρώτης κατοικίας σε δημόσιους υπάλληλους, σε υπάλληλους των Ν.Π.Δ.Δ. κλπ. καθώς και στους συνταξιούχους των παραπάνω κατηγοριών.

- Η εκτέλεση τραπεζικών εργασιών και η λειτουργία θησαυροφυλακίου για μίσθωση θυρίδων.
- Η αποκλειστική φύλαξη κάθε είδους παρακαταθήκης, χρηματικής ή αυτούσιας (τίτλοι δημοσίου, έντοκα γραμμάτια, τιμαλφή κλπ.).
- Η άσκηση της ταμειακής διαχείρισης των κεφαλαίων των Ο.Τ.Α., των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ειδικών Ταμείων, καθώς και η διενέργεια της ταμειακής υπηρεσίας άλλων νομικών προσώπων.
- Η πληρωμή αποζημιώσεων από απαλλοτρίωση ή προσκύρωση ακινήτου.

Το τελευταίο διάστημα της λειτουργίας του χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη των Νέων Θεσμών στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Ταμείο διαδραματίζει στο πλαίσιο αυτό πρωτεύοντα ρόλο. Δανειοδοτεί Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις και Αναπτυξιακές Εταιρείες παντός σκοπού και συμβάλλει έτσι με το δικό του τρόπο στην προώθηση της Τοπικής Ανάπτυξης και των τοπικών παραγωγικών πρωτοβουλιών. Συμμετέχει δε το ίδιο σε Αναπτυξιακές Εταιρείες (ΕΕΤΑΑ, ΕΤΑΝΑΜ). Παράλληλα υποστηρίζει τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης καλύπτοντάς τους την ίδια συμμετοχή για προγράμματα και επενδύσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (ΕΑΠΤΑ I & II, δίκτυα και βιολογικοί καθαρισμοί των ΔΕΥΑ, Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, Ταμείο Συνοχής κλπ.). Την ίδια περίοδο παίρνει πρωτοβουλίες που ενισχύουν τον Ευρωπαϊκό του προσανατολισμό :

- Συνάπτει δάνεια πολλών δισεκατομμυρίων, σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τα οποία μεταβιβάζει στη συνέχεια σε Δήμους, Κοινότητες και ΔΕΥΑ, καθώς και σε φορείς που συμμετείχαν στην ανασυγκρότηση της Καλαμάτας μετά τους σεισμούς του 1986 (ΟΕΚ, ΔΕΑΚ, ΑΔΕΚ).
- Αναλαμβάνει την Οικονομική Διαχείριση του 1^{ου} & 2^{ου} Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΑΠΤΑ I & II).
- Αναπτύσσει τις σχέσεις του με την Credit Local de France (Αυτοδιοικητική Πίστη Γαλλίας) δημιουργώντας ένα δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών.
- Ενισχύει το χαρτοφυλάκιο του αποκτώντας μετοχές των τραπεζών Ελλάδος, Ιονικής, Εθνικής, Εμπορικής, Αττικής καθώς και άλλων οικονομικών μονάδων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.)⁸⁰

Μπορεί ακόμη να συνομολογήσει δάνεια με την Δήμους, Κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και Συνδέσμους Δήμων και Κοινοτήτων. Αν και έχει υψηλότερο επιτόκιο από τη διεθνή χρηματαγορά έχει την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου και χορηγεί δάνεια που διευκολύνουν τη λειτουργία των ΟΤΑ με ευνοϊκή περίοδο αποπληρωμής. Στόχος του είναι να συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη, τη βελτίωση της περιφερειακής υποδομής, της ποιότητας ζωής στις πόλεις. τα δάνεια χορηγούνται για τη δημιουργία υποδομών όπως :

⁸⁰<http://www.tpd.org.gr/defaultorg.htm>

ύδρευση,αποχέτευση,οδοποιία,συντήρηση δικτύων ύδρευσης-αποχέτευσης,εκπόνηση μελετών,ανέγερση κτιρίων κλπ.⁸¹

7.Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Σημαντικά εργαλεία για την αναπτυξιακή δραστηριότητα της Τ.Α. αποτελούν θεσμοί που λειτουργούν σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και περιγράφησαν στο κεφάλαιο για την ευρωπαϊκή περιφερειακή και αναπτυξιακή πολιτική.Τέτοιοι είναι :η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων , το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, η πρωτοβουλία JEREMIE και η JESSICA.Η Ε.Τ.Επ αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα για πρωτοβουλίες περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης στις χώρες μέλη της Ε.Ε. καθότι χορηγεί πιστώσεις σε επενδυτικά σχέδια που προωθούν την ανάπτυξη, την κοινωνική και οικονομική συνοχή.Στην χώρα μας χρηματοδότησε σημαντικά έργα όπως η Αττική Οδός,η γέφυρα Ρίο-Αντίρριο,το αεροδρόμιο στα Σπάτα,το μετρό της Αθήνας, τον εκσυγχρονισμό του δικτύου της ΔΕΗ,την κατασκευή αερίου υψηλής πίεσης , έργα με συμπρέξεις ΣΔΙΤ κλπ. Η ΕΤΕπ στηρίζει την αειφόρο ανάπτυξη ,την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.Οι χρηματοδοτήσεις της Τράπεζας έχουν ως αντικείμενο τα δίκτυα επικοινωνίας,έργα βασικής υποδομής,φυσικό και αστικό περιβάλλον,μικρομεσαίες επιχειρήσεις, παιδεία, υγεία, ενεργεία, βιομηχανία, υπηρεσίες ,διευρωπαϊκά δίκτυα,τηλεπικοινωνιών μικρομεσαίες επιχειρήσεις.⁸²

Η ΕΤΕπ εξακολουθεί να στηρίζει έργα αστικής ανάπτυξης και βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Ειδικότερα, η Τράπεζα χορήγησε δάνεια συνολικού ύψους 250 εκατ. ευρώ για τον σχεδιασμό, την κατασκευή, τη διενέργεια δοκιμών και τη θέση σε λειτουργία της πρώτης φάσης του μετρό της Θεσσαλονίκης. Η περαιτέρω ανάπτυξη δικτύων μετρό υψηλής ποιότητας στις μητροπολιτικές περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης (που συγκεντρώνουν περισσότερο από το 60% του ελληνικού πληθυσμού) θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής περιορίζοντας τη χρήση των οδικών μέσων μεταφοράς (ιδιωτικό αυτοκίνητο/ λεωφορείο) και μειώνοντας έτσι τις επιβλαβείς επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Από το 1991, η ΕΤΕπ έχει χορηγήσει συνολικά σχεδόν 2,2 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη δικτύων μετρό στην Ελλάδα.

⁸¹ Βασιλική Δεληθέου,Ιωάννης Ντόκας,Στυλιανή Μιχαλοπούλου:Έργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των ΟΤΑ, 2008, σελ. 113-114

⁸² <http://www.balkans.com/gr/open-news.php?uniquenumber=49644>

Από την έναρξη των δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα, η ΕΤΕπ έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στον τομέα των μεταφορών, ο οποίος είναι σημαντικός για τη χώρα λόγω της γεωγραφικής της θέσης στην περιφέρεια της ΕΕ και της ανομοιογενούς γεωμορφολογίας της. Το 2009, η ΕΤΕπ χορήγησε 55 εκατ. ευρώ για τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση του προβλήτα Ι στον λιμένα του Πειραιώς. Στον τομέα της ενέργειας, η Τράπεζα χορήγησε 250 εκατ. ευρώ στη ΔΕΗ, για την επέκταση και ενίσχυση των ελληνικών δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε όλο τους το φάσμα, από την υψηλή τάση των 400KV, ως τις χαμηλές τάσεις.⁸³

Με ένα δάνειο ύψους 10 εκατ. ευρώ για την κατασκευή πυροσβεστικών σταθμών, η ΕΤΕπ εγκαινίασε μια νέα εποχή για τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, για μικρά έργα και σε τομείς εκτός των μεταφορών στην Ελλάδα. Έκτοτε, η χώρα έχει χρηματοδοτήσει μέσω τέτοιων συμπράξεων μια σειρά από εμβληματικά μεγάλα έργα. Την τελευταία τετραετία, η ΕΤΕπ συνεργάστηκε στενά με τις ελληνικές αρχές για την επέκταση της μεθόδου αυτής και σε μικρότερα έργα υποδομής. Το δάνειο για πυροσβεστικούς σταθμούς στο σύνολο της χώρας ήταν το επιστέγασμα αυτών των κοινών προσπάθειών, και άνοιξε τον δρόμο για άλλα που θα ακολουθήσουν. Αντικείμενο του έργου που χρηματοδοτήθηκε ήταν η μελέτη, κατασκευή, ασφάλιση, συντήρηση και λειτουργία επτά νέων κτηρίων του Πυροσβεστικού Σώματος, στην Αλεξανδρούπολη, τα Γιαννιτσία, τη Βέροια, τη Λευκάδα, τα Καλάβρυτα, τους Γαργαλιάνους και τη Θεσσαλονίκη.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων χρηματοδοτεί τις μεσαίες επιχειρήσεις και τους ΟΤΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο συμμετέχοντας σε κεφάλαια υψηλού ρίσκου, και αφορά τις νέες τεχνολογίες, τις βιοεπιστήμες, τη λεγόμενη «νέα οικονομία» κλπ.

8.Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ) είναι χρηματοδοτικός οργανισμός, ο οποίος ιδρύθηκε ως κοινοπραξία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, ιδιωτικών και δημοσίων, από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Στόχος του ΕΤΕ είναι η υποστήριξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με την προώθηση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επενδύσεων σε δυο ουσιαστικά πεδία ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας, τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα (TENs) και τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Το ΕΤΕ δεν δανείζει χρήματα ούτε χορηγεί επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα

⁸³ <http://www.balkans.com/gr/open-news.php?uniquenumber=49644>

Επενδύσεων, προσφέρει όμως εγγυήσεις επί επενδυτικών δανείων και χρηματοδοτεί κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

Η βοήθεια δίδεται για τη χρηματοδότηση ευρωπαϊκών έργων υποδομής υπό τη μορφή άμεσων εγγυήσεων για πιστωτικά χρέη στους εξής τομείς:

- Τηλεπικοινωνίες
- Μεταφορές
- Ενέργεια
- Ανάπτυξη των ΜΜΕ

Το ΕΤΕ συνδράμει, επίσης, στην ανάπτυξη μικρότερων επιχειρήσεων με την παροχή εγγυήσεων για πιστωτικά χρέη σ' ένα πλήθος χρηματοπιστωτικών ενδιαμέσων. Η παροχή εγγυήσεων από το ΕΤΕ πραγματοποιείται βάσει του εμπορικού κριτηρίου και μόνο ως συμπλήρωμα του τραπεζικού τομέα, με τον οποίον μοιράζεται τον χρηματοδοτικό κίνδυνο. Τα πιστωτικά ιδρύματα που δρουν ως ενδιαμέσοι κατανέμουν τα κεφάλαια στα σχετικά έργα με τόκο 20% σύμφωνα με την ιδιότητα του ΕΤΕ ως Πολυμερούς Τράπεζας Ανάπτυξης, βάσει της οδηγίας της ΕΕ για το ποσοστό φερεγγυότητας. Επιπροσθέτως, γίνονται επενδύσεις σε εξειδικευμένα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, τα οποία προσφέρουν κοινές μετοχές και άλλες μορφές συμμετοχικού κεφαλαίου στις ΜΜΕ. Όλες οι δραστηριότητες του ΕΤΕ γίνονται με βάσει τα εμπορικά κριτήρια και την προσδοκία ότι η ανταπόδοση θα ευθυγραμμίζεται με το προφίλ της επένδυσης.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Στον τομέα των μεγάλων έργων υποδομής το ΕΤΕ στοχεύει στη:

- συνεισφορά στην χρηματοδότηση νέων κεφαλαιουχικών δαπανών για την ενέργεια, τις τηλεπικοινωνίες και τις μεταφορές
- στήριξη των υποδομών στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων
- παροχή εγγυήσεων για κάθε μορφή πίστωσης: δάνεια, τίτλοι μετοχών ή χρεογράφων, χρονομίσθωση κ.α.
- κάλυψη ευρέος φάσματος κινδύνων
- ανάπτυξη με μακροπρόθεσμη προοπτική: το ΕΤΕ επιτρέπει μεγάλες περιόδους ωρίμανσης όπως και περιόδους χάριτος, προκειμένου να επιτευχθεί η αναμενόμενη ταμειακή ροή των προγραμμάτων

- εφαρμογή όρων ανταγωνιστικότητας της αγοράς: το ΕΤΕ εφαρμόζει αμοιβές για την παροχή εγγυήσεων ανάλογα με το βαθμό έκθεσης στον επιχειρηματικό κίνδυνο.

Πριν από την παροχή εγγυήσεων, το ΕΤΕ πραγματοποιεί ανεξάρτητες και λεπτομερείς εκτιμήσεις των προτάσεων. Με δεδομένο ότι κάθε ένα από τα σχέδια για έργα υποδομής έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, το ΕΤΕ προωθεί λύσεις συμμετοχής στον κίνδυνο πρωτοποριακές και προσαρμοσμένες σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση. Για την προώθηση προτάσεων στον τομέα των υποδομών, πέρα από τη στενή συνεργασία με τους μετόχους του, το ΕΤΕ δέχεται προτάσεις από τον ευρύτερο τραπεζικό τομέα, την επενδυτική κοινότητα και τις δημόσιες αρχές για τη διερεύνηση πιθανών συνεργασιών για την πραγματοποίηση σχεδίων.

Μετά από την πρώτη επαφή, το ΕΤΕ διορίζει ομάδα ειδικών, η οποία πραγματοποιεί εκτίμηση του σχεδίου σε τρία επίπεδα: τεχνικό, οικονομικό και χρηματοδοτικό. Παρά το γεγονός ότι το ΕΤΕ παρέχει μόνο εγγυήσεις, από χρηματοδοτικής απόψεως, συμμετέχει ενεργά σε όλες τις φάσεις του σχεδίου παρέχοντας πρακτικές συμβουλές για την επιτυχή πραγματοποίηση του σχεδίου.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΜΕ

Οι ειδικότεροι στόχοι του ΕΤΕ στον τομέα των ΜΜΕ είναι:

- η στήριξη της ανάπτυξης των ΜΜΕ
- η δραστηριοποίηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο
- η παροχή χαρτοφυλακίου εγγυήσεων σε ενδιαμέσους που ασχολούνται με τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ (τράπεζες, εταιρίες leasing, εγγυητικά ιδρύματα κα)
- η εφαρμογή κανόνων συμμετοχής στον κίνδυνο
- η δημιουργία εγγυητικών προϊόντων που μειώνουν την έκθεση των ενδιαμέσων στον επιχειρηματικό κίνδυνο
- η τιμολόγηση των εγγυητικών δραστηριοτήτων βάσει του βαθμού έκθεσης στον επιχειρηματικό κίνδυνο

Στον τομέα των ΜΜΕ, το Ταμείο έχει αναπτύξει διάφορους τύπους εγγυητικών προϊόντων, όπως:

- ασφάλιση πιστώσεων
- εγγυήσεις για δάνεια χορηγούμενα από φορείς ειδικευόμενους στη χρηματοδότηση ΜΜΕ
- εγγυήσεις για ακάλυπτα δάνεια και δάνεια χωρίς εμπράγματα εξασφαλίσεις
- εγγυήσεις χρεωγραφοποιημένων περιουσιακών στοιχείων
- συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων (venture capital)

Το ΕΤΕ, εκτός από την παροχή εγγυήσεων με ίδια ανάληψη του κινδύνου, διαχειρίζεται εγγυητικές διευκολύνσεις και εκ μέρος τρίτων. Οι συναλλαγές περιλαμβάνουν:

- ασφάλιση της πίστωσης
- αντεγγυήσεις
- βελτίωση της πίστωσης

Οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να υποβάλουν πρόταση συμμετοχής του ΕΤΕ σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου πρέπει σε πρώτη φάση να καταρτίσουν λεπτομερές υπόμνημα με τα εξής στοιχεία:

- Ομάδα διαχείρισης
- Νομική δομή
- Προτεινόμενοι όροι
- Αγορά- στόχος
- Αναμενόμενη ανταπόδοση
- Στρατηγική επένδυσης
- Άλλοι επενδυτές
- Μέγεθος κεφαλαίου
- Χρονοδιάγραμμα της επένδυσης

Με βάση αυτά τα στοιχεία, το ΕΤΕ εκτιμά προκαταρκτικά κατά πόσο η πρόταση ανταποκρίνεται στα επενδυτικά του κριτήρια. Συνήθως ακολουθεί προφορική παρουσίαση και λεπτομερή ανάλυση, βάσει των οποίων το ΕΤΕ λαμβάνει την τελική απόφαση σχετικά με τη συγκεκριμένη πρόταση.⁸⁴

⁸⁴ <http://www.euro-info.gr/help12.asp>

9.ΕΣΠΑ-Διαρθρωτικά Ταμεία

Σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης των ΟΤΑ είναι το ΕΣΠΑ το οποίο αποτελεί τη διαρθρωτική ενίσχυση της χώρας για την 4^η προγραμματική περίοδο.Το ΕΣΠΑ (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς) έχει ως στόχους την επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας,την κοινωνία της γνώσης και την καινοτομία.την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή,το θεσμικό περιβάλλον,την ελκυστικότητα της χώρας,των περιφερειών ως τόπο επενδύσεων και εργασίας.

Το ΕΣΠΑ δίνει για δυνατότητα μέσω των 8 τομεακών και των 5 περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων (τα οποία και ενισχύουν κυρίως την περιφερειακή ανάπτυξη).Το ΕΣΠΑ έχει πόρους 20,4 δις ευρώ και χρηματοδοτεί με 9,4 δις ευρώ τις 8 περιφέρειες που έχουν ως στόχο τη σύγκλιση και την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη,με 6,5 δις τις περιφέρειες που μόλις εντάσσονται στη σύγκλιση (phase out) με 0.63 δις τις περιφέρειες του στόχου 2 με αμιγή σύγκλιση και με 0,21 δις που έχουν ως στόχο την εδαφική συνεργασία.Το ΕΣΠΑ δίνει πλέον μέσω των ΠΕΠ τη δυνατότητα για ανάπτυξη και σύγκλιση.Δίνει τη δυνατότητα για αποτελεσματική αξιοποίηση των ευκαιριών της νέας περιόδου.

Το ΕΣΠΑ σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισαβώνας το ΕΣΠΑ έχει τους εξής στόχους:

1. Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας
2. Κοινωνία της γνώσης και καινοτομία
3. Απασχόληση και κοινωνική συνοχή
4. Θεσμικό Περιβάλλον
5. Ελκυστικότητα της Ελλάδος και των περιφερειών ,ως τόπο επενδύσεων,εργασίας και διαβίωσης.

Τα 8 τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα είναι τα εξής:

1. Περιβάλλον – Αειφόρος ανάπτυξη
2. Ενίσχυση της προσπελασιμότητας
3. Ανταγωνιστικότητα
4. Ψηφιακή σύγκλιση
5. Διοικητική μεταρρύθμιση
6. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
7. Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

8. Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής.

Τα 5 περιφερειακά είναι τα εξής:

1. Μακεδονίας-Θράκης
2. Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων
3. Κρήτης – Νήσων Αιγαίων
4. Θεσσαλίας - Στ.Ελλάδος – Ηπείρου
5. Αττικής

(πηγή: Δήμητρα Γκανά , 2009)

Κατανομές 2007 – 2013 ανά Ταμείο / Στόχο

(πηγή: Δήμητρα Γκανά , 2009)

Σημαντικό στοιχείο για την τοπική ανάπτυξη παίζουν και οι πολιτικές για το περιβάλλον και την αγροτική ανάπτυξη παίζει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013. Αυτό το σχέδιο περιέχει πόρους από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Βασικός στόχος είναι η ενίσχυση των αγροτικών πληθυσμών μέσω της χρηματοδότησης και των εγγυήσεων. Έχει ως στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας, τη βελτίωση του περιβάλλοντος, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας. Συνεπικουρείται από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης Leader.

Η συνολική δημόσια δαπάνη προσθέτει επιπλέον 11,5 δισ ευρώ για να τονωθούν οι επενδύσεις και η ανάπτυξη σε όλη την χώρα και ιδιαίτερα στις περιφέρειες σύγκλισης. Για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης θα διατεθούν 3,7 δισ ευρώ για την ενίσχυση των αγροτών και 0,2 για το Ταμείο Αλιείας. Στόχος είναι να ενισχυθεί η περιφέρεια και η ανάπτυξη. Πολλές από τις δράσεις των διαθρωτικών πολιτικών πλέον θα τεθούν στην αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ιδίως σε περιπτώσεις έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ. Η Τ.Α. έχει νέες δυναμικές και στόχους για να επιτύχει τους στόχους της αποκέντρωσης και της περιφερειακής ανάπτυξης.

Σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο αποτελεί και το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Αλιείας το οποίο έχει τις εξής αρχές: Την βιώσιμη ανάπτυξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων, του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας, του κλάδου μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, των αλιευτικών περιοχών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, τη διατήρηση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα, την προστασία και βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος. Στα πλαίσια του ΕΣΣΑΑΛ έχουν εκπονηθεί σχέδια και αρχές σε στενή συνεργασία με τους εταίρους.

10.Τραπεζικό Σύστημα-Εμπορικές Τράπεζες

Οι ΟΤΑ μπορούν ακόμη να δανειοδοτηθούν από αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς εγχώριους ή του εξωτερικού με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και ΝΠΔΔ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Για τη συνομολόγηση δανείου άνω των 1.467.351,43 ευρώ χρειάζεται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των μελών του. Επίσης επιτρέπεται η λήψη του δανείου από ανταποδοτικά τέλη ή από τμήμα των ΚΑΠ που προορίζεται για επενδυτικές δραστηριότητες. Δίνεται η δυνατότητα δανείων από του Υπουργείου Εσωτερικών με στόχο την εκτέλεση έργων κοινής ωφελείας και ιδιαίτερα έργων ζωτικής σημασίας όπως έργα ύδρευσης. Η διάρκεια αυτών των δανείων είναι μεταξύ 3 και 10 ετών με ανώτατο όριο τα 15.000 ευρώ.⁸⁵

Υπάρχουν πολλοί τύποι δανείων και χρηματοδοτήσεων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση οι οποίοι είναι οι εξής:

- Εκτέλεση έργων και επένδυση σε πάγιες εγκαταστάσεις
- Προμήθεια Μηχανημάτων και μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού
- Αγορά ακινήτων
- Απαλλοτριώσεις ακινήτων
- Αμοιβές για την σύνταξη μελετών
- Αρχικό κεφάλαιο ή αύξηση κεφαλαίου σε αμιγή δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση
- Εξαγορά 51% λειτουργούσας επιχείρησης

⁸⁵ Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλος: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ελλάδα-Άλλες Χώρες* Μέλη Ε.Ε., τόμος Β', Αθήνα 2008, σελ. 166-185

- Εκπόνηση οικονομοτεχνικών μελετών για την ίδρυση δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης
- Κάλυψη λειτουργικών αναγών (κεφάλαιο κίνησης)
- Κάλυψη ιδίας συμμετοχής (σε επιδοτούμενα προγράμματα)⁸⁶

Έναλλακτικός τρόπος είναι η δανειδότηση από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα , την ΕΤΕπ και την Αναπτυξιακή Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν ως στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη προωθώντας το ευρωπαϊκό συμφέρον και την κοινοτική αλληλεγγύη.

Ο ιδιωτικός τομέας της χρηματοδότησης είναι μία εναλλακτική επιλογή.Υπάρχουν οι εγχώριες εμπορικές τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα και κοινοτικά ιδρύματα που εμπίτουν στην κοινοτική τραπεζική αγορά , ακόμη και από διεθνείς πηγές. Οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν συνεπώς ένα σημαντικό μέσο χρηματοδότησης αν και η Τ.Α. δεν είναι έτοιμη στη συνεργασία λόγω έλλειψης στελεχών για τη δημιουργία οικονομοτεχνικών μελετών , τη δημιουργία project και Business Plan , ώστε να λειτουργήσει με τις ιδιωτικές τράπεζες , εσωτερικού και εξωτερικού.Με τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τη σημερινή δημοσιονομική κρίση οι εμπορικές τράπεζες δανείζονται χρήματα με υψηλότερο επιτόκιο από τις διεθνείς χρηματαγορές (αύξηση μονάδων spread) και ο δανεισμός έχει γίνει ακριβότερος , ενώ οι εμπορικές τράπεζες είναι διστακτικές στη χορήγηση δανείων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Συγκεκριμένα αναφερόμενοι στις εμπορικές τράπεζες πρέπει να αναφέρουμε τη Eurobank η οποία έχει αναπτύξει Τμήμα ειδικό για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της. Όπως αναφέρεται στην ηλεκτρονική της ιστοσελίδα υπάρχει συνεργασία με την ΕΤΕπ.

Η Eurobank είναι η πρώτη ελληνική τράπεζα, η οποία έχει συνάψει δάνειο με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) συνολικού ύψους € 50 εκατ. για τη συγχρηματοδότηση έργων υποδομής Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε όλη την Ελλάδα. Ειδικότερα, προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν έργα οδοποιίας και γενικότερα υποδομής μεταφορών, έργα κοινωνικής, αθλητικής και τουριστικής υποδομής, ύδρευσης & αποχέτευσης, χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, διοικητικών δημοτικών και νομαρχιακών κτιρίων, περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, αστικής ανάπτυξης κ.λ.π.⁸⁷

⁸⁶ Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλος: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ελλάδα-Άλλες Χώρες Μέλη Ε.Ε., τόμος Β'*, Αθήνα 2008, σελ.171-174

⁸⁷ <http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=384&mid=712&lang=gr>

Αυτή η ιδιωτική Τράπεζα ασχολείται με τα παρακάτω αντικείμενα των Ο.Τ.Α.:

- Χρηματοδότηση μέσω δανείων
- Χρηματοδοτικές μισθώσεις (leasing)
- Ταμειακή διαχείριση
- Μισθοδοσία προσωπικού
- Αυτοματοποιημένα συστήματα εισπράξεων και πληρωμών
- Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας & συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.)

Σε ότι αφορά τα δάνεια προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση η ίδια τράπεζα όπως και οι τα ειδικευμένα τμήματα των άλλων τραπεζών έχουν τα εξής αντικείμενα σε ότι αφορά τη δανειοδότηση μεγάλων έργων.

- Κατασκευή έργων υποδομής, υλοποίηση προμηθειών, σύνταξη μελετών (πράξεων εφαρμογής κλπ.).
- Αγορές ακινήτων.
- Απαλλοτριώσεις ακινήτων, αποζημιώσεις ρυμοτομούμενων ιδιοκτησιών.
- Αντιμετώπιση βραχυπρόθεσμων λειτουργικών αναγκών.
- Κάλυψη ιδίας συμμετοχής σε διάφορα ευρωπαϊκά ή εθνικά προγράμματα.
- Εξόφληση υφισταμένων οφειλών σε προμηθευτές και εργολάβους.
- Αναχρηματοδότηση υφισταμένων δανείων με ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς όρους.
- Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις Ανοιχτών Αλληλόχρεων Λογαριασμών.
- Συμβάσεις δημιουργίας χρεωστικού υπολοίπου σε λογαριασμούς καταθέσεων.

11. Δημοτικές Επιχειρήσεις-Επιχειρηματική Πρωτοβουλία

Σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης αποτελούν οι Δημοτικές Επιχειρήσεις και η επιχειρηματική δραστηριότητα που αυτές αναπτύσσουν. Έχουν ως αντικείμενο τον πολιτισμό, την κοινωνική προστασία, τον αθλητισμό, τις αναπτυξιακές δραστηριότητες, και στοχεύουν στην ανάδειξη της τοπικής ανάπτυξης και πρωτοβουλίας, κάτι που δεν θα μπορούσε να κάνει τόσο εύκολα η κεντρική κυβέρνηση η οποία δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τις τοπικές ιδιαιτερότητες αλλά και δυνατότητες για ανάπτυξη σε όλους τους τομείς. Για να κατανοήσουμε την λειτουργία και τους στόχους των δημοτικών επιχειρήσεων θα αναφερθούμε

στη μελέτη της ΠΕΤΑ Α.Ε. που είναι μία εταιρία η οποία διενεργεί απογραφές και αποτελεί βασικό σύμβουλο για την ΚΕΔΚΕ.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2004 καταγράφησαν 1800 επιχειρήσεις με την Κεντρική Μακεδονία, τη Θεσσαλία και την Αττική να συγκεντρώνουν το 40% των επιχειρήσεων ενώ τις λιγότερες να έχουν ιδρυθεί στο Βόρειο Αιγαίο (3,3%) , τα Ιόνια Νησιά (4,6%) , τη Δυτική Μακεδονία (5.4%) και τη Δυτική Ελλάδα (5%). Σε πανελλαδικό επίπεδο αντιστοιχούν 1,74 επιχειρήσεις ανά πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Υπάρχει και το φαινόμενο των αδρανών επιχειρήσεων οι οποίες δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα και δεν απασχολούν προσωπικό. (22,4% του συνόλου). Δυστυχώς Περιφέρειες όπως η Ήπειρος παρουσιάζουν πολλές αδρανείς επιχειρήσεις.⁸⁸

Ως προς τον κλάδο το 83% των επιχειρήσεων ασχολούνται με τον πολιτισμό, την ψυχαγωγία και τον αθλητισμό και οι υπόλοιπες με την υγεία, την κοινωνική μέριμνα, τη συλλογή και διανομή νερού, την εκπαίδευση, την καθαριότητα, τις κατασκευές και την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης. Στον πρωτογενή τομέα κατατάσσεται το 3% των επιχειρήσεων , και στο δευτερογενή το 21% των επιχειρήσεων , ενώ στο τριτογενή το 76%. Το σημαντικό με τις δημοτικές επιχειρήσεις είναι ότι συμβάλλουν στην απορρόφηση οικονομικών πόρων που προέρχονται από κοινοτικές πηγές χρηματοδότησης και αποτελούν σημαντικό μοχλό τοπικής ανάπτυξης. Επίσης προσφέρουν σημαντικές κοινωνικές υπηρεσίες και βοηθούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των δημοτών. Συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τουρισμού , στην προσέλκυση οικονομικών πόρων που τονώνουν τις τοπικές κοινωνίες και παρεμβαίνουν επιχειρηματικά στην αγορά προσφέροντας ποιότητα και δίνοντας το βασικό στόχο.⁸⁹

Λειτουργούν με διάφορες νομικές μορφές όπως αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις ύδρευσης αποχέτευσης, Α.Ε. , αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι Α.Ε. αποτελούν βασικό σχήμα μέσω του οποίου οι ΟΤΑ συνεργάζονται με άλλες επιχειρήσεις. Ως προς τα οικονομικά στοιχεία και την επεξεργασία τους παρατηρούμε αποθαρρυντικά στοιχεία. Ο κύκλος εργασιών (τζίρος) έφτασε τα 600.508.587,98 ευρώ με έσοδα από άλλες εκμεταλεύσεις 155.162,840,96 ευρώ. Τα συνολικά έσοδα αποτελούν 755.671.428,94 ευρώ αλλά υπάρχουν ζημιές 106.223.041,04 ευρώ. Η αποδοτικότητα των επιχειρήσεων είναι -10,86%. Οι κερδοφόρες αποτελούν το 40% περίπου , οι ζημιογόνες το 58% και με μηδενικό αποτέλεσμα το 2%. Οι περισσότερες θεωρούνται μικρομεσαίες επιχειρήσεις και αυξάνουν την απασχόληση και την ανάπτυξη αλλά αντιμετωπίζουν

⁸⁸ http://www.info-peta_2006_06/dim_epixeiriseis.pdf

⁸⁹ Στο ίδιο

οικονομικά προβλήματα.²⁷ δημοτικές επιχειρήσεις έχουν πολύ υψηλή αποδοτικότητα 50% και 186 αποδοτικότητα -50%.Τα κέρδη έρχονται από επιχειρήσεις τον πρωτογενή τομέα (11,51% κέρδη εκμεττάλευσης),το δευτερογενή τομέα (10,07% συνολικά έσοδα εκμετέλευσης) , ενώ ο τριτογενής είναι ζημιογόνος κατά -7,55%.Ο τριτογενής τομέας είναι ο πιο μεγάλος και για αυτό και εμφανίζουν ζημιές συνολικά οι δημοτικές επιχειρήσεις. (εξαιρώντας τον τομέα υγείας και κοινωνικής μέριμνας).⁹⁰

Το σύνολο των εργαζομένων στις δημοτικές επιχειρήσεις είναι 35000 άτομα περίπου με τους άνδρες να αποτελούν το 55% του συνολικού δυναμικού και τις γυναίκες το 45% του δυναμικού.Οι γυναίκες προτιμούν τις κοινωνικές υπηρεσίες,ενώ οι άντρες τις τεχνικές και οικονομικές υπηρεσίες.Ένα 7% του δυναμικού είναι άτομα ΑΜΕΑ , ενώ το 70% απασχολείται στον τριτογενή , το 29% στον δευτερογενή και το 1% μόλις στον πρωτογενή τομέα.Το 30% του δυναμικού έχει ολοκληρώσει υποχρεωτική εκπαίδευση,το 43,5% την δευτεροβάθμια και το 26,5% τριτοβάθμια.⁹¹

Παρατηρούμε εν γένει για τις δημοτικές επιχειρήσεις ότι είναι πόλος ανάπτυξης αλλά αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα διότι υποχρηματοδοτούνται.Πρέπει να συνδεθεί η επιχειρηματική τους δραστηριότητα με τα κανδύλια της πρωτοβάθμια αυτοδιοίκησης και με τα Ε.Π. και τους άξονες των Κ.Π.Σ. Οι αναπτυξιακές επιχειρήσεις του δευτερογενή και πρωτογενή τομέα (δημοτικά ορυχεία,λατομεία,δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης,παροχής ρεύματος,φυσικού αερίου) είναι κερδοφόρες όπως και η κοινωνική μέριμνα του τριτογενή τομέα είναι κερδοφόρες διότι το αντικείμενό τους είναι απαραίτητο για την καθημερινή ζωή των κατοίκων.

Οι οικονομικές και οικιακές δραστηριότητες εξαρτώνται από αυτούς τους τομείς.Είναι απαραίτητοι και οι χρήστες καταβάλλουν το αντίστοιχο τίμημα, κάτι που δεν είναι τόσο εύκολο στους τομείς του πολιτισμού και του αθλητισμού οι οποίοι αποτελούν κοινωνική προσφορά περισσότερο και δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.Πρέπει να συνενωθούν όμως οι δραστηριότητες ώστε να γίνουν κερδοφόρες και αυτές οι επιχειρήσεις και να εξευρεθούν πόροι για να γίνει βιώσιμη η λειτουργία τους.Επίσης πρέπει να αναπτυχθούν και να ενισχύσουν την οικονομία , την κοινωνία,τον πολιτισμό του κάθε τόπου και να αποτελέσουν διάυλο πολιτικής και κοινωνικής προστασίας και ένταξης

⁹⁰ http://www.info-peta_2006_06/dim_epixeiriseis.pdf

⁹¹ Στο ίδιο

12.Χρηματοδοτική μίσθωση Leasing

Σημαντικό χρηματοδοτικό και αναπτυξιακό εργαλείο είναι η χρηματοδοτική μίσθωση ή leasing. Η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί ένα σύγχρονο και τρόπο χρηματοδότησης, μέσω του οποίου οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν. Ανεξάρτητα από το μέγεθος το είδος και τη νομική μορφή τους, μπορούν να αποκτήσουν τα ακίνητα ή κινητά στοιχεία που επιλέγουν για να καλύψουν τις ανάγκες τους, χωρίς να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους ή να καταφύγουν στις κλασσικές μορφές δανεισμού μέσω του Leasing.

Στην περίπτωση αυτής της χρηματοδοτικής επιλογής, η εταιρεία leasing αγοράζει το αντικείμενο που επιλέγει ο ενδιαφερόμενος και στη συνέχεια το εκμισθώνει σε αυτόν, βάσει της σύμβασης μίσθωσης που υπογράφεται μεταξύ τους, έναντι μηνιαίων ή τριμηνιαίων καταβολών, που δεν είναι δόσεις, αλλά μισθώματα. Η χρηματοδοτική μίσθωση έχει διαφορετικές μορφές. Μία μορφή είναι η διμερής σύμβαση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος για ενοικίαση επιλέγει τον εξοπλισμό και η εταιρεία leasing τον αγοράζει και τον ενοικιάζει σ' αυτόν. Υπάρχει η διμερής σύμβαση sale and lease back κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έχει ήδη αγοράσει τον εξοπλισμό και η εταιρεία leasing τον εξαγοράζει απ' αυτόν και στη συνέχεια τον ενοικιάζει σ' αυτόν. Τέλος υπάρχει και η μορφή vendor leasing κατά την οποία δημιουργείται η τριμερής σύμβαση με την παρέμβαση και του προμηθευτή εξοπλισμού. Η εταιρεία leasing με την εγγύηση του προμηθευτή που πωλεί τον εξοπλισμό τον ενοικιάζει στον ενδιαφερόμενο.

Συνήθως οι ΟΤΑ χρησιμοποιούν την μορφή sale and lease back και ευνοεί για τις μισθώσεις μεγάλων ακινήτων, κτιρίων. Επίσης υπάρχουν ειδικότερες μορφές στον ελληνικό χώρο για το leasing. Τέτοιες μορφές είναι η χρηματοδοτική μίσθωση με διασυννοιακή χρηματοδοτική μίσθωση, η μοχλευμένη χρηματοδοτική μίσθωση, η κοινοπρακτική μίσθωση, η χρηματοδοτική μίσθωση μέσω ομολογιακού δανείου και η χρηματοδοτική μίσθωση έξω από τα όρια της χώρας.

Το leasing αποτελεί ένα βασικό εργαλείο και για τους ΟΤΑ και τις συνδεδεμένες με αυτούς επιχειρήσεις διότι δεν χρειάζεται η καταβολή χρημάτων και η δυσχέρανση της ρευστότητας για να λειτουργήσουν καλύτερα οι επιχειρήσεις.

Τα βασικά πλεονεκτήματα του Leasing είναι τα εξής:

- Ταχύτητα και ευελιξία στην υλοποίηση της επένδυσης
- Βελτίωση της ρευστότητας

- Αξιοποίηση αδρανών κεφαλαίων (στην περίπτωση του lease back)
- Βελτίωση χρηματοοικονομικής εικόνας (οι υποχρεώσεις από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, δεν εμφανίζονται στον Ισολογισμό)
- Φορολογικές ελαφρύνσεις. Τα μισθώματα, είναι λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης ή του ελεύθερου επαγγελματία.
- Σταδιακή εκταμίευση Φ.Π.Α.
- Ένταξη του σε χρηματοδοτικά προγράμματα (Γ' Κ.Π.Σ., Αναπτυξιακός Νόμος κ.α.)
- Δυνατότητα επίσπευσης των φορολογικών εκπτώσεων, καθώς το πρόγραμμα αποπληρωμής μπορεί να διαμορφωθεί με μη ισόποσα μισθώματα.
- Ευελιξία στους όρους των συμβάσεων, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες και τις δυνατότητες των επιχειρήσεων.
- Δυνατότητα χρηματοδότησης έως και το 100% της εμπορικής αξίας του αντικειμένου μίσθωσης.

13.Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα

Λόγω των νέων συνθηκών στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον και της έλλειψης κρατικών πόρων και πρωτοβουλίας νέα σχήματα έχουν δημιουργηθεί για τη δημιουργία υποδομών για το κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τα νέα αυτά σχήματα ονομάζονται Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα .Ως σχήμα πρωτοεμφανίστηκαν στη Μεγ. Βρετανία και αποτελούν σημαντικό θεσμό για την ανάπτυξη στις τοπικές κοινωνίες. Ξεκίνησε μέσω των συμβάσεων παραχώρησης και ενοικίασης (PFI) και συμμετέχουν στο 11% του ΑΕΠ για το 2003.Αποτελεί μακροχρόνια συνεργασία με οικονομικό όφελος μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και προϋποθέτει τη συνεργασία των τραπεζών ώστε να κάνουν τη χρηματοοικονομική ανάλυση και να καθορίσουν τη συνεργασία με τον Ανάδοχο του κάθε έργου. Χρειάζονται αξιόπιστες τεχνικές, κυκλοφοριακές μελέτες και μελέτες αγοράς για να λειτουργήσουν ενώ χρειάζεται τεχνικός σχεδιασμός του έργου και σαφείς όροι για τη διαγωνιστική διαδικασία ώστε να λειτουργήσει άψογα το έργο. Πρέπει να προσθέσουμε ότι

και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναγνωρίσει τον σημαντικό ρόλο των ΣΔΙΤ για τη δημιουργία συνεργασιών σε έκθεσή της.⁹²

Πίνακας με συνολική αξία έργων ΣΔΙΤ ανά Ευρωπαϊκή χώρα περιόδου 2001-2008 σε εκ ΕΥΡΩ.

							Υπογραφεισες συμβάσεις έργων ΣΔΙΤ 2001-2008
Χώρα	2001- 2004	20 05	200 6	200 7	20 08	Σύν ολο	
Ισπανία	1000	11 54	166 4	309	---	412 7	38
Γαλλία	---	17 88	735	329	12 41	409 3	34
Ιταλία	890	21 79	439	55	---	356 3	20
Ιρλανδία	720	12 1	623	148 9	30 0	325 3	19
Ελλάδα	---	79 8	160 0	388 5	10 00	239 8	8
Γερμανία	440	83 0	177	465	11 7	202 9	40
Βέλγιο	1300	48 0	---	300	68 0	178 0	6
Ολλανδία	1302	---	431	---	10 20	173 3	9
Πολωνία	1520	---	---	---	---	152 0	2
Αυστρία	49	---	850	---	---	899	6
Φινλανδία	---	70 0	---	---	---	700	1
Βουλγαρία	---	36 6	288	366	---	654	6
Ουγγαρία	---	---	38	15	50 0	556	11
Κύπρος	---	50 0	---	---	---	500	1
Πορτογαλία	278	---	32	140	---	450	7

⁹² Γιώργος Κουμής: *Συνεργασία και Συμπράξεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον ιδιωτικό τομέα, 2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, Αθήνα

Άλλες χώρες	485	2	490	---	---	977	7
ΣΥΝΟΛΟ	7.987	8.	7.3	7.3	4.	36.5	215
(εκτός Ην.Βασιλείου)		918	67	53	958	83	
Ην. Βασίλειο	21.84	6.	14.	10.	8.	61.	536
	9	237	111	698	236	131	

ΠΗΓΗ: *Public Private Finance 2009 και DLA Piper*

Τα ΣΔΙΤ λειτουργούν υπό δύο μορφές , ως συμβατικές σχέσεις σε μη ανταποδοτικά έργα με αμοιβές διαθεσιμότητας και ως πλήρως ανταποδοτικά έργα με πληρωμή από τους τελικούς χρήστες (διόδια για αποπληρωμή κατασκευασμένων οδών όπως π.χ. η Αττική Οδός). Στη διαδικασία συμμετέχει η Εταιρία Ειδικού Σκοπού η οποία αναλαμβάνει την ευθύνη διενέργεια του έργου. Με αυτή συναλλάσσονται οι τράπεζες, οι κατασκευαστές με τους οποίους συνάπτει τη σύμβαση μελέτης-κατασκευής ,οι μέτοχοι (που είναι συνήθως κατασκευαστές ,τράπεζες και επενδυτές),η εταιρία λειτουργίας και συντήρησης και οι προμηθευτές λοιπών υπηρεσιών. Το Δημόσιο και στην περίπτωση μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνάπτει σύμβαση σύμπραξης με την Ε.Ε.Σ. και πληρώνει τις συμφωνημένες αμοιβές διαθεσιμότητας (οι οποίες πληρώνονται κάθε εξάμηνο) .Στην περίπτωση των ανταποδοτικών έργων πληρώνουν και οι τελικοί χρήστες . Σε κάθε ΣΔΙΤ γίνεται ανάλυση και κατανομή των κινδύνων , σχεδιασμού, κατασκευής, λειτουργίας, νομοθεσίας ,χρηματοοικονομικούς και ανωτέρας βίας.⁹³

Επίσης πρέπει να αναφέρουμε ότι υπάρχουν οι εξής μέθοδοι ΣΔΙΤ :

- Κατασκευής/λειτουργίας/μεταβίβασης (BOT)
- Πρωτοβουλία ιδιωτικής χρηματοδότησης (PFI)
- Χρηματοδότηση από τον κατασκευαστή
- Μίσθωση/διαμόρφωση/λειτουργία
- Μίσθωση/αγορά (Lease/Purchase)
- Πώληση / επαναμίσθωση

⁹³ Γιώργος Κουμής:Συνεργασία και Συμπράξεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον ιδιωτικό τομέα,2009, σημειώσεις ΕΣΤΑ, Αθήνα

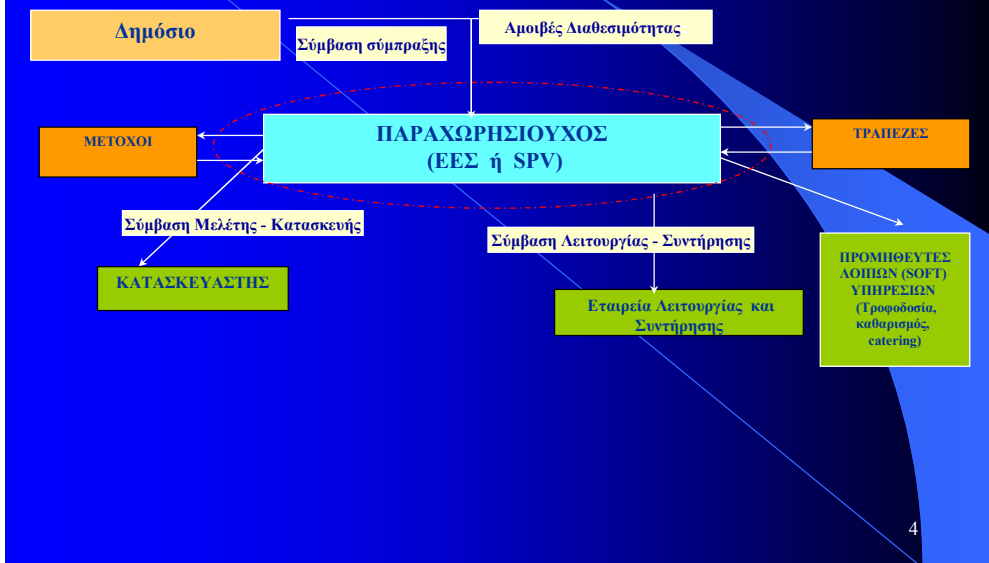
- Με το κλειδί στο χέρι

Σε ότι αφορά τη χώρα μας και σε σχέση με τους ΟΤΑ υιοθετήθηκαν με το νόμο 3389/2005. Νομοθετήθηκαν ως ένας νέος τρόπος παραγωγής των δημοσίων έργων και των έργων της Αυτοδιοίκησης, τόσο για την δημιουργία υποδομών, όσο για την παροχή από την δημόσιων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, στο άρθρο 224, προβλέπει την δυνατότητα των Ο.Τ.Α. να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις του ν.3389 / 2005 για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών. Πέραν από την πρόβλεψη αυτή, το σημαντικότερο ενδεχομένως στο νέο Κώδικα το οποίο μπορεί να υπηρετήσει θετικά την προώθηση των συμπράξεων είναι η θέσπιση των «Επιχειρησιακών Σχεδίων» των Ο.Τ.Α.. Διαμορφώνεται με αυτά, εφόσον είναι αξιόπιστα, μία βάση επιχειρησιακού σχεδιασμού για τους φορείς της Αυτοδιοίκησης, η οποία θα είναι χρήσιμη και στις επιλογές για τις ΣΔΙΤ. Σημαντική, έμμεση, ρύθμιση για την εισαγωγή των ΣΔΙΤ στην Αυτοδιοίκηση είναι η πρόβλεψη του Αναπτυξιακού Νόμου 3299 / 2004 στο άρθρο 3, εδ.6, δ, (i). Τα σχέδια που αφορούν σύμπραξη με ιδιώτη επενδυτή και βασίζονται (περιλαμβάνουν) στην παραχώρηση προς τον ιδιώτη ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου για τουλάχιστον 15 έτη, εντάσσονται στις ενισχύσεις του νόμου. Στον ΘΗΣΕΑ έχουν ενταχθεί, για υπηρεσίες προετοιμασίας ΣΔΙΤ 87 έργα Ο.Τ.Α., από τα οποία 29 έργα (33,3% επί του συνόλου) αφορούν αναπτύξεις ακινήτων για τουριστικές χρήσεις, 19 έργα (21,8% επί του συνόλου) αφορούν χώρους υπόγειας στάθμευσης οχημάτων, 10 έργα (11,5% του συνόλου) αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας των Ο.Τ.Α. για άλλους από τους προαναφερόμενους σκοπούς, 14 έργα (16,1%) μελέτες ωρίμανσης και εκπόνηση master plans.⁹⁴

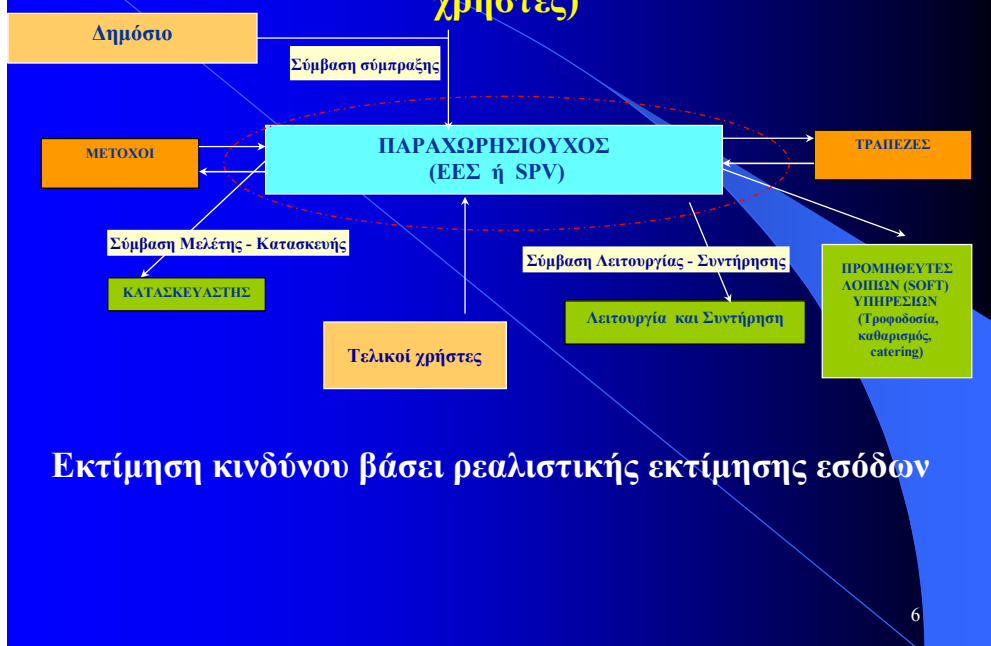
Παρακάτω βλέπουμε σχηματοποιημένα από τις σημειώσεις του κου Γεωργίου Κουμή τα σχήματα ΣΔΙΤ , το πρώτο με μη ανταποδοτικά έργα και το δεύτερο με ανταποδοτικά έργα:

⁹⁴ http://www.kedke.gr/pdf/Eisigisi_Palaiol_sdit240506.doc

Συμβατικές σχέσεις σε μη ανταποδοτικά έργα (αμοιβές διαθεσιμότητας)

Συμβατικές σχέσεις σε ανταποδοτικά έργα (πληρωμή από χρήστες)

Εκτίμηση κινδύνου βάσει ρεαλιστικής εκτίμησης εσόδων

Κατηγορίες έργων Ο.Τ.Α. με ΣΔΙΤ, ενταγμένων στον «ΘΗΣΕΑ»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Έργων	ΠΛΗΘΟΣ	%
------------------	--------	---

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΞΕΝΩΝΕΣ,ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ, ΛΟΥΤΡΑ)	25	29%
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	10	11%
PARKING	19	22%
MASTER PLAN - ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ	14	16%
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5	6%
ΜΑΡΙΝΕΣ	4	5%
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2	2%
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ	1	1%
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	2	2%
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	1	1%
ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗ	1	1%
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	3	3%
ΣΥΝΟΛΟ	87	100,00%

Τα ΣΔΙΤ, επίσης πέραν του ότι εξασφαλίζουν πρόσθετους πόρους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχουν τα εξής πλεονεκτήματα:

- αξιοποιούν καλύτερα τη δημοτική περιουσία, με την εφαρμογή της επιχειρηματικής-διαχειριστικής τεχνογνωσίας του ιδιωτικού τομέα
- οι κίνδυνοι και η ευθύνη για την εύρυθμη και ασφαλή λειτουργία, για την ποιότητα και αποδοτικότητα ενός έργου ή μιας υπηρεσίας, επιμερίζονται πλέον και στα δύο συμπράττοντα μέρη
- η ταχύτερη ολοκλήρωση και απόδοση των έργων ή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, επιτυγχάνεται με την τεχνογνωσία του ιδιωτικού τομέα, ενώ παράλληλα, βελτιώνεται η σχέση κόστους και αποτελέσματος
- ενισχύουν τη συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και στην ανάπτυξη της ελληνικής περιφέρειας
- δημιουργούν τις προϋποθέσεις για αναζήτηση νέων, καινοτόμων προσεγγίσεων, από τον ιδιωτικό τομέα με αποτέλεσμα την υιοθέτηση περισσότερο ευέλικτων και ποιοτικών υπηρεσιών.⁹⁵

14.Χρηματοδοτικά σχήματα JEREMIE,JESSICA,JASPERS

⁹⁵ <http://portal.tee.gr/portal/page/portal/teemagn/drastiriottes/>

Μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων JEREMIE JEESSICA και JASPERS δίνεται έμφαση στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων. Με την πρωτοβουλία JEREMIE τα κράτη-μέλη και οι περιφέρειες χρησιμοποιούν πόρους από την ΕΤΕπ, τα διαρθρωτικά ταμεία, μετατρέπουν τους πόρους σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα τα οποία μπορούν να ανακυκλωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν. Τον Σεπτέμβριο 2009, το Επενδυτικό Συμβούλιο ενέκρινε το πρώτο χρηματοπιστωτικό μέσο του JEREMIE – κεφάλαια ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου – ύψους 45 εκατ. ευρώ. Το μέσο αυτό έχει σκοπό τη στήριξη πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων που βρίσκονται σε φάση εκκίνησης (με επιχειρηματική ιστορία μικρότερη από 36 μήνες), μέσω της παροχής δανείων μέχρι ύψους 100 000 ευρώ και διάρκειας 2-5 ετών, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και κεφαλαίου κίνησης (που συνδέονται με δραστηριότητες ανάπτυξης ή επέκτασης).⁹⁶

Η πρωτοβουλία JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – Κοινή ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές), στην οποία συμμετέχουν η ΕΤΕπ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχει ως σκοπό να βοηθήσει τις δημόσιες αρχές των περιοχών που καλύπτονται από τα διαρθρωτικά ταμεία κατά την περίοδο 2007-2013. Επίσης τις ενισχύει να αξιοποιήσουν χρηματοπιστωτικούς μηχανισμούς για να προωθήσουν αποτελεσματικότερα βιώσιμα σχέδια αστικής ανάπτυξης. Η πρωτοβουλία JEREMIE (Joint European Resources for Micro to medium Enterprises – Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις πολύ μικρές ως μεσαίες επιχειρήσεις) – πρωτοβουλία του ΕΤΑΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – προσφέρει ένα νέο τρόπο χρησιμοποίησης των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτήσεις μέσω κεντρικών ταμείων.⁹⁷

Η Πρωτοβουλία JASPERS (JOINT ASSISTANCE to SUPPORT PROJECTS in EUROPEAN REGIONS) αποτελεί κοινή βοήθεια για την υποστήριξη των έργων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες και είναι ειδικός μηχανισμός υποστήριξης στα 12 νέα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τα κράτη αυτά να προετοιμάσουν καλύτερα τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από τα κοινοτικά ταμεία. Μέσω αυτής της πρωτοβουλίας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης προσφέρουν στα δικαιούχα μέλη ειδικές τεχνικές και γνώσεις για να χρησιμοποιήσουν αποδοτικότερα τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε.

⁹⁶ Στο ίδιο

⁹⁷ <http://www.balkans.com/gr/open-news.php?uniquenumber=49644>

Το JASPERS εστιάζεται σε έργα μεγάλης κλίμακας συνολικού κόστους άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ για περιβαλλοντικά έργα και άνω των 50 εκατ ευρώ για έργα στον τομέα των μεταφορών.Ο μηχανισμός μπορεί να χρησιμοποιείται για τα έργα υποδομής κυρίως σχετικά με την αναβάθμιση των δικτύων μεταφορών , των έργων βελτίωσης του περιβάλλοντος και επενδύσεις που ενισχύουν την ενεργειακή απόδοση και κάνουν χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.Καλύπτει επίσης τα έργα που αφορούν τη βελτίωση συστημάτων αστικών μεταφορών καθώς και σε τομείς όπως η υγεία, η έρευνα , η ανάπτυξη και η ανάπλαση αστικών περιοχών.⁹⁸

Δ.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αναπτυξιακή στρατηγική που διέπει τις αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Δημόσιας Διοίκησης πρέπει να βρίσκεται σε εγγύτητα στον πολίτη και να ενθαρρύνει την δημιουργικότητα και τις πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο.Η ανάπτυξη σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισαβόνας αφορά την οικονομία , την κοινωνία και το περιβάλλον σε συνδυασμό την κάλυψη των αναγκών του ανθρώπου μέσα από μία διαφορετική προσέγγιση που έχει ως στόχο να υπηρετήσει την ποιότητα ζωής των πολιτών σε δημοκρατικά πλαίσια. Αυτός εξάλλου είναι και ο στόχος της Ε.Ε. και των αρχών που τη διέπουν. Σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον για την οικονομία και την κοινωνία , ιδίως όπως διαμορφώθηκε ύστερα από την σοβαρή χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 ,και τη δημοσιονομική κρίση του 2010 υπάρχει η ανάγκη για νέες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη , την κοινωνική – οικονομική συνοχή και την αρωγή στις μεινεκτούσες ομάδες των πολιτών.

Η συνεργασία με τις Περιφέρειες και τους ΟΤΑ είναι βασικό στοιχείο της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. που έχει ως στόχο την μείωση των ανισοτήτων.Βασικό μέσο για να επιτευχθεί ο στόχος είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης .Ο στόχος της

⁹⁸ <http://www.jaspers-europa-info.org/>

μείωσης των ανισοτήτων είναι δύσκολος λόγω ότι ο κοινοτικός προϋπολογισμός αντιστοιχεί στο 1% του κοινοτικού ΑΕΠ και χρειάζεται μεγαλύτερη αναδιανομή. Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική πρέπει να συνεχισθεί και να ενταθεί στην περίοδο της κρίσης για τις ευρωπαϊκές οικονομίες που διανύουμε, ώστε να μην υπάρξει περεταίρω απόκλιση και μείωση της ανάπτυξης. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα σημαίνει οπισθοδρόμηση για την κοινωνία, το κράτος πρόνοιας, την αλληλεγγύη, και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στόχος είναι η ανάπτυξη, η συνοχή, η πρόοδος, η αλληλεγγύη και η ανταγωνιστικότητα. Η περιφερειακή πολιτική μαζί με την ΚΑΠ, τη νομισματική πολιτική, την κοινωνική και περιβαλλοντική αποτελούν πολιτικές που χαράσσονται στην Ε.Ε. και αφορούν την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού οικοδομήματος άμεσα.

Τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις υπόλοιπες χώρες χρησιμοποιούνται πλέον νέα αναπτυξιακά εργαλεία τα οποία έχουν έλθει από τις παλαιότερες χώρες της Ε.Ε. που έχουν μαρκά παραδόση στις πολιτικές και την αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων. Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται κατ' αρχάς με την ένθερμη πρωτοβουλία της τοπικής κοινωνίας μέσω του δημοκρατικού διαλόγου και των αρχών της τοπικής δημοκρατίας, της εγγύτητας και της επικουρικότητας. Δεν είναι ένα θέμα απλώς κάποιων τεχνοκρατών, αλλά μία συλλογική απόφαση για την οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Στον στόχο της ανάπτυξης βοηθούν οι γραφειοκράτες και οι τεχνοκράτες ως προς την τεχνογνωσία και την μέτρηση της επίτευξης των στόχων.

Συνεπώς σημαντικά εργαλεία όπως είδαμε αποτελούν οι Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα, όπως πρωτοεμφανίστηκε στη Μεγ.Βρεταννία, οι Συμπράξεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Κεντρικού Κράτους, όπως είδαμε σε Τσεχία και Ολλανδία, οι χρηματοδοτικές εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing), οι εταιρίες Πρακτορείας Απαιτήσεων (Factoring, Forfaiting), τα χρηματοδοτικά μέσα των προγραμμάτων JESSICA, JEREMIE και JASPERS, οι χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκή Τράπεζας Επενδύσεων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και των διαρθρωτικών ταμείων.

Αποτελούν νέους τρόπους χρηματοδότησης των αναπτυξιακών σκοπών της Τ.Α. σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εκμεταλλεύονται ξένα φθηνά κεφάλαια τα οποία αντλούνται σε διεθνές επίπεδο (ΕΤΕπ, ΕΤΑΕ, JEREMIE, JASPERS, JESSICA) και έχουν διαφορετικά σχήματα (ΣΔΙΤ, leasing, factoring, forfaiting). Επίσης υπάρχουν και άλλα προϊόντα τα οποία μπορούν να αυξήσουν τη χρηματοδοτική ικανότητα. Τέτοια είναι οι προθεσμιακές τραπεζικές κατθέσεις, ειδικά δάνεια για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα ομολογιακά προϊόντα, τα μετοχικά, τα αμοιβαία κεφάλαια, τα ασφαλιστικά προϊόντα, η δικαιόχρηση (franchise), τα συμμετοχικά κεφάλαια (joint ventures), τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture

capital) και τα παράγωγα προϊόντα(forwards,options,swaps). Δίνουν τη δυνατότητα για αύξηση ρευστότητας και αύξησης επενδύσεων.Αποτελούν καινοτόμα προϊόντα τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει η αυτοδιοίκηση και η δημόσια διοίκηση γενικότερα.⁹⁹

Επίσης υπάρχουν χρηματοδοτήσεις από το ΕΚΤ , το ΕΤΠΑ , το ΕΓΤΑΑ οι οποίες στηρίζουν πρωτοβουλίες μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης τις Δημόσιες Επενδύσεις σε πολλές Περιφέρειες και τοπικές κοινωνίες.Το ΕΤΠΑ εξειδικεύεται εξάλλου σε έργα υποδομής που αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη ώστε να επιτευχθούν καλύτερα οι αναπτυξιακοί στόχοι της Ε.Ε.Η χώρα μας πρέπει να δράσει διαφορετικά σε ένα καινοτόμο χρηματοοικονομικό πλαίσιο , σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες που προσφέρει το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο μέσω των διαρθρωτικών ταμείων του. Το συνολικό πλαίσιο θα δώσει δυνατότητες για την τοπική ανάπτυξη και αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της τοπικής κοινωνίας (κάτι που αποτελεί βασικό στοιχείο της ανάπτυξης και της προόδου)

Οι νέοι τρόποι χρηματοδότησης ευνοούν την ανάπτυξη και την ευελιξία σε μία περίοδο κρίσιμη για την παγκόσμια οικονομία.Ακόμη η χρήση των χρηματοοικονομικών εργαλείων αυξάνουν την μόχλευση, τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα των κεφαλαίων που διατίθενται για τις δημόσιες πολιτικές και την άσκηση κοινωνικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει νέους ρόλους για την τοπική ανάπτυξη και έχει τις δυνατότητες να αναπτύξει αυτές τις πολιτικές μέσω αυτών των χρηματοοικονομικών εργαλείων.Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποκτάει επιπλέον αρμοδιότητες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και συντελεί στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.Με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα συνολικής ανάπτυξη για την εθνική ανάπτυξη και την ανάκαμψη της οικονομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εξετάσαμε εκτεταμένα τις τοπικές και θεσμικές δομές σημαντικών κρατών μελών ως προς την αντιπροσώπευση του μοντέλου αυτοδιοίκησης (ενιαίο κράτος,ομοσπονδιακό,σκανδιναβικό μοντέλο).Κάθε κράτος έχει τη δική του πολιτική προσέγγιση ως προς τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.Τα κράτη με ομοσπονδιακό μοντέλο δίνουν μεγάλες πρωτοβουλίες στις περιφέρειες ως προς την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και τις δημόσιες επενδύσεις ως αναπτυξιακή πρωτοβουλία.

Σημαντικές αρμοδιότητες ως προς την παιδεία και την κοινωνική πολιτική δίνουν τα κράτη της Σκανδιναβίας , όπου υπάρχει μακρά παράδοση πρωτοβουλίας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο κοινωνικό κράτος.Τα ενιαία κράτη δεν έχουν δώσει σε ορισμένες περιπτώσεις τη δυνατότητα σε ξένες επενδύσεις , αλλά χαράσσουν το χωροταξικό και

⁹⁹ Βασιλική Π.Μαλινδρέτου:Σύγχρονα Χρηματοοικονομικά προϊόντα,2002,Εκδόσεις Παπαζήση , σελ.7-8

αναπτυξιακό σχεδιασμό εντός περιφέρειας ασκώντας οικονομική πολιτική άμεσα. Δεν ασχολούνται με την πολιτική προσέλκυσης επενδύσεων, απλά υλοποιούν σχέδια της κεντρικής διοίκησης σε γενικές γραμμές. Κράτη όπως η Κύπρος με μικρό μέγεθος και ιδιαίτερα προβλήματα έχουν μεγάλη συγκέντρωση ως προς τις οικονομικές πολιτικές και δεν αφήνουν πολλά όρια στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ενώ η Ιταλία είναι το κράτος που δίνει τις περισσότερες δυνατότητες για περιφερειακή ανάπτυξη στις Περιφέρειες.

Το βασικό θέμα στη σύγχρονη Τ.Α. στα ευρωπαϊκά κράτη είναι η αύξηση των δυνατοτήτων και των αναπτυξιακών στόχων με σκοπό να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες στους πολίτες, να ευνοηθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η ανταγωνιστικότητα και η επιχειρηματικότητα σε τοπικό επίπεδο και αργότερα σε περιφερειακό και εθνικό. Η ανάπτυξη, οι επενδύσεις, η διεύρυνση του ρόλου των πολιτών είναι βασικό θέμα για την αναπτυξιακή και περιφερειακή πολιτική του σήμερα. Η διεύρυνση του ρόλου της Τ.Α. σε όλη την Ε.Ε. είναι δεδομένη αν και δεν υπάρχει εναρμόνιση σε ένα ελάχιστο κοινοτικό κεκτημένο. Απλά επικρατεί μία τάση για την αύξηση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών. Αυτό το γεγονός λαμβάνει χώρα λόγω των νέων ευκαιριών που έχουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές στα πλαίσια της Ε.Ε. με την Επιτροπή των Περιφερειών, του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, του ESPON και του Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου.

Βασική στρατηγική πρέπει να είναι η αύξηση της απασχόλησης, ο περιορισμός της ανεργίας, της αποεπένδυσης, της αποβιομηχάνισης και της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Αυτό είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα λόγω της οικονομικής κρίσης και της επιβράδυνσης των τελευταίων ετών στην ευρωπαϊκή οικονομία. Τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να μειώσουν την οικονομική οπισθοδρόμηση και να αποτρέψουν την ύφεση. Ύφεση συνεπάγεται μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, μείωση των επενδύσεων, της κατανάλωσης, μείωση των τιμών, αύξηση της ανεργίας, αποπληθωρισμό και υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου.

Αυτή η οικονομική συγκυρία μπορεί να έχει πολύ αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία. Η αυξημένη ανεργία και η μείωση της απασχόλησης έχουν άμεσες επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο, στην κοινωνική ισορροπία, στην πολιτική σταθερότητα, στην πολιτική ψυχολογία και στην αυτοπεποίθηση των ανθρώπων και του έθνους. Για αυτό το λόγο οι τοπικές κοινωνίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι πιο έτοιμες να προσφέρουν στους πολίτες για να ευνοηθεί η ανάπτυξη, η πρόοδος, η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή και ευημερία γνωρίζοντας καλύτερα τα τοπικά προβλήματα και ευνοώντας τους πολίτες να αναπτύξουν τις πρωτοβουλίες τους και προσπαθώντας να αντιδράσουν στο φαινόμενο της

ύφεσης που απειλεί την οικονομία και την κοινωνία. Αυτό σημαίνει η λειτουργία του σχήματος :

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ feedback ΑΥΞΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ –ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
– ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ-ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

Πιο απλά η τοπική ανάπτυξη σημαίνει αύξηση επενδύσεων η οποία συνεπάγεται αύξηση της απασχόλησης, της κατανάλωσης , καινοτομίες, συνέργειες , κάτι που οδηγεί σε εθνική αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος, , νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και συνολική ανάκαμψη της οικονομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθότι επηρεάζει σε συνολικό επίπεδο λόγω συνεργιών. Πλέον η οικονομική δραστηριότητα δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από την τοπική κοινωνία. Ισχυροί τοπικοί θεσμοί πρέπει να ευνοούν τη βιώσιμη ανάπτυξη συνεπάγονται εθνική ανάπτυξη και οικονομική σύγκλιση του ευρωπαϊκού χώρου.

Η Ευρώπη οφείλει να αναλάβει τις ευθύνες τις στην αστική ,περιφερειακή ανάπτυξη και στη στήριξη των τοπικών δομών και των θεσμών. Οφείλει να αυξήσει τον προϋπολογισμό των διαρθρωτικών ταμείων και των περιφερειακών πολιτικών ώστε να αποτελέσει μία οικονομική ένωση και όχι μόνο νομισματική. Διαθέτει έναν προϋπολογισμό με ελάχιστη συμμετοχή. Χρειάζεται δημοσιονομική στήριξη ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της τοπικής ανάπτυξης και της ανάκαμψης από τη διεθνή οικονομική κρίση. Η Περιφερειακή Πολιτική που ασκείται λόγω της αρχής της επικουρικότητας και της αρχής της εταιρικής σχέσης δίνει τη δυνατότητα στις τοπικές και περιφερειακές αρχές να πάρουν πρωτοβουλίες και αποφάσεις σε πολλά θέματα και στο θέμα της ανάπτυξης , των επενδύσεων και της απασχόλησης. Όσο εγγύτερα στον πολίτη γίνονται οι αποφάσεις , τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες υπάρχουν για την επίτευξη των στόχων και την ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής κοινωνίας.

Ε.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς Πηγές

Επενδυτικός Νόμος 3299/2004

Νόμος 3299/2004 (αναπτυξιακός νόμος), Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση

Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας Νόμος 3463/2006

Νόμος 3389/2005 περί Συμπράξεων Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Committee of the Regions:Devolution in Finland,2005,Brussels

Committee of the Regions,Devolution in Sweden,2005 Brussels

Committee of the Regions:Regional and Local Government in the European Union,,Responsibilities and Resources,2000,Brussels

Committee of the Regions (2005):Decentrelization of decision making in European Union,Devolution in Belgium ,Brussels

Committee of the Regions (2005):Decentrelization *of decision making in European Union,Devolution in France* ,Brussels

Committee of the Regions:Devolution in the Netherlands,2005,Brussels

Ministry of the the Interior of the Czech Republic:Public Administation in the Chech Republic,2004

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αθανασόπουλος ΓΕ. Κωνσταντίνος (2008),*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,Βασικές έννοιες και οριοθετήσεις,Φιλοσοφία της Ένωσης,Ρυθμίσεις περί Ευρωπαϊκής Ένωσης Διεύρυνση και εμβάθυνση Σχέσεις Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εθνικού Δικαίου.Οι επί μέρους πολιτικές.τόμος Α.*

Αθανασόπουλος ΓΕ.Κωνσταντίνος (2008),*Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ελλάδα-Άλλες Χώρες Μέλη Ε.Ε.,τόμος Β΄*

Αθανασόπουλος ΓΕ Κωνσταντίνος (2005) : *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση*,2005,Η έκδοση

Αργυριάδης,Γ. Αθανάσιος (2009),*Οικονομικός Σχεδιασμός των ΟΤΑ*,Αθήνα:σημειώσεις ΕΣΤΑ

Δεληθέου Δ.Βασιλική (Δρ), Ντόκας Ιωάννης(Δρ), Μιχαλοπούλου Στυλιανή (2008),*Εργα Προμήθειες και Προσέλκυση Επενδύσεων των ΟΤΑ*.

Βεληθέου Δ.Βασιλική (Δρ) (2008).*Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης και της Διοίκησης του Κράτους.Μέρος Δ,Αθήνα*

Ευαγγελίδου Αραχωβίτου Μαίρη,Γιαννούλης Νίκος ,Κωστοπούλου μαρία,Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδα (2009),*Πολιτικές Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης,Τόμος Α' ,σημειώσεις ΕΣΤΑ*

Καλλιαντάσης Γιώργος (2009), *Συστήματα Κατανομής Κρατικών Χρηματοδοτήσεων,Ιδιοί Πόροι των ΟΤΑ*,σημειώσεις ΕΣΤΑ

Καφατσάκη Σταματίνα (2009),*Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ,Περιφερειακά και Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα-Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, τόμος Α* σημειώσεις ΕΣΤΑ

Κουμής Γεώργιος (2009) *,Συνεργασία και Συμπράξεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον ιδιωτικό τομέα*, σημειώσεις ΕΣΤΑ

Κώττης Χριστ.Γεώργιος- Πετράκη Κώττη Αθηνά (1995),*Σύγχρονα Οικονομικά Θέματα*,Αθήνα:εκδόσεις Παπαζήση

Μαλινδρέτου Π.Βασιλική (2002),*Σύγχρονα Χρηματοοικονομικά προϊόντα*,Εκδόσεις Παπαζήση

Μαραβέγιας Ναπολέον(2001),από το συλλογικό έργο των Γ.Δημόπουλος,Ν.Μπαλτάς,Ι.Χασσίδ,*Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές,Τόμος Β' Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές*,Εκδόσεις Σιδέρη

Μούσης Νίκος (2003),*Ευρωπαϊκή Ένωση,δίκαιο,οικονομία,πολιτική,10^η αναθεωρημένη Έκδοση*,εκδόσεις Παπαζήση 2010

Σιούσουρας Πέτρος,Ματθαίου Παναγιώτης, Αναστασίου Αναστάσιος, Παπαδοπούλου Ευγενία, Θεοδωράτος Ηλίας, Δρόσος Σέργιος, Τσαντίλας Πέτρος (2008),*Περιφερειακή Διοίκηση και Τ.Α.:Θεσμικό πλαίσιο,δομή και λειτουργία*. Σημειώσεις ΕΣΤΑ

Στεφάνου Α.Κωνσταντίνος (1999), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση,4^η Αναθεωρημένη έκδοση,τόμος Γ',Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης*, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα

Στεργίου Ανδρέας,Τσιμάρας Κωνσταντίνος,Λουκίσας Χαράλαμπος,Αποστολόπουλος Δημήτριος(2009) *Συγκριτική μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον ευρωπαϊκό χώρο*, Σημειώσεις ΕΣΤΑ

Σταματίου.Ν. Έλλη(2010) *Η Διοικητική-Χωροταξική Αναδιάρθρωση της Χώρας.Δυνατότητες και Προοπτικές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,σημειώσεις ΕΣΤΑ

Τάτσος Ν. (1991). *Τα δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα*,Εκδόσεις «Το οικονομικό» Κ&Π Σμπίλιας Α.Ε.Β.Ε.

Υπουργείο Εσωτερικών,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,Υπουργείο Εξωτερικών (2007) *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών.Πρακτικός οδηγός για τις διεθνείς συνεργασίες των Ο.Τ.Α.*

Υπουργείο Εσωτερικών , Υπουργείο Εξωτερικών (2008), *Τοπική Αυτοδιοίκηση και διαπολιτισμικότητα,Η συνεισφορά των ελληνικών ΟΤΑ στο διαπολιτισμικό διάλογο σήμερα*,Εθνικό Τυπογραφείο Αθήνα

Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις

<http://www.ada-alsace.com>

<http://www.balkans.com/gr/open-news.php?uniquenumber=49644>

[http:// www.checinvest.org](http://www.checinvest.org)

<http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=384&mid=712&lang=gr>

<http://www.euro-info.gr/help12.asp>

<http://www.infosoc.gr/NR/rdonlyres>

http://www.info-peta_2006_06/dim_epixeiriseis.pdf

<http://www.investincyprus.gov.cy>

<http://www.investinitaly.com>

<http://www.investinflanders.com>

<http://www.investinfrance.com>

<http://www.investinvallony.com>

<http://www.jaspers-europa-info.org/>

http://www.kedke.gr/pdf/Eisigisi_Palaiol_sdit240506.doc

http://www.kunnat.net/k_etusivu.asp?path=1;161;279 (Finnish Local Government)

<http://portal.tee.gr/portal/page/portal/teemagn/drastiriotites/>

<http://www.tpd.org.gr/defaultorg.htm>

ΣΤ.ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

- 1.Συστήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα κράτη μέλη της Ε.Ε.
- 2.Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας
- 3.Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών
4. ESPON (Δίκτυο Παρατήρησης Ευρωπαϊκού Χωρικού Σχεδιασμού)
- 5.Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί Εδαφικής Συνεργασίας
6. Δίκτυο Eurocities
7. Ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων
- 8.Σχέδιο Καλλικράτης
- 9.Νόμος Συμπράξεων Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα 3389/2005
- 10.Προτάσεις Ο.Τ.Α. προετοιμασίας έργων ΣΔΙΤ, ενταγμένες στον «ΘΗΣΕΑ»
- 11.Αναπτυξιακός Χάρτης της Ελλάδος χωρισμένος σε ζώνες
12. Νόμος 3299/2004 (αναπτυξιακός νόμος), Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση

1.Συστήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα κράτη μέλη της Ε.Ε.

- Αυστρία.Είναι ομοσπονδιακό κράτος και περιλαμβάνει 9 κρατίδια (Länder) με αρμοδιότητες: Ενέργεια,Δημόσια Ασφάλεια, Υγεία, Αθλητισμός, Περιβάλλον,Συγκοινωνίες και 2359 Δήμους (Gemeinden) με αρμοδιότητες κοινωνικές υπηρεσίες, δημόσια τάξη,πολεοδομικό σχεδιασμό, ύδρευση,αποχέτευση,πυρόσβεση,οδικό δίκτυο, οδικές συγκοινωνίες.

- Βέλγιο.Είναι ομοσπονδιακό κράτος και περιλαμβάνει : 3 Κοινότητες,3 Περιφερειακές Αρχές,10 Επαρχίες και 589 Δήμους.Οι Κοινότητες έχουν ως αρμοδιότητες: εκπαίδευση,πολιτισμό,κοινωνικές υποθέσεις,τουρισμό,αθλητισμό,διεθνείς σχέσεις,υγεία.Οι Περιφερειακές αρχές έχουν την περιφερειακή ανάπτυξη,τη χωροταξία-πολεοδομία,τις μεταφορές, τη στέγαση,τις διεθνείς σχέσεις,την ενέργεια,τη γεωργία και την απασχόληση.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες πολιτισμό,κοινωνικές υποδομές και πολιτικές,περιβάλλον,οικονομία,συγκοινωνίες,στέγαση.Οι δημοτικές αρχές έχουν ως αρμοδιότητες : δημόσια τάξη και ασφάλεια,ληξιαρχείο,ύδρευση,άδρευση,παροχή ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου,συντήρηση τοπικού οδικού δικτύου,συντήρηση και λειτουργία χώρων πρασίνου,διαχείριση απορριμάτων,πυρόσβεση.

- Βουλγαρία.Ενιαίο κράτος με 6 Περιφέρειες σχεδιασμού και 28 διοικητικά διαμερίσματα και 287 Δήμους (Obshtina).Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες :δευτεροβάθμια εκπαίδευση,υγεία,κοινωνικές υπηρεσίες,πολιτισμό,δημόσιες υπηρεσίες,αθλητισμός,ύδρευση.

- Γαλλία. Είναι ενιαίο κράτος με 26 Περιφέρειες (Regions) και 4 υπερπόντιες Περιφέρειες (Regions d'Outre Mers) και 36680 Δήμους (Communes).Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητες :οικονομική ανάπτυξη,συγκοινωνίες,εκπαίδευση,κατάρτιση,πολιτισμό και την υγεία.Οι Νομαρχίες έχουν τον πολεοδομικό σχεδιασμό,την εκπαίδευση,τον πολιτισμό,την οικονομική ανάπτυξη,το περιβάλλον,τη διαχείριση των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την τήρηση του ληξιαρχείου,τις εκλογικές λειτουργίες,την κοινωνική πολιτική,την εκπαίδευση,τη συντήρηση δημοτικών οδών,το χωροταξικό σχεδιασμό,τη δημόσια τάξη,τον πολεοδομικό σχεδιασμό,την εκπαίδευση,την οικονομική ανάπτυξη,τη στέγαση και τον πολιτισμό.

- Γερμανία.Είναι ομοσπονδιακό κράτος με 16 ομοσπονδιακά κρατίδια (lander).Τα κρατίδια έχουν ως αποκλειστικές αρμοσιότητες τον πολιτισμό,την εκπαίδευση,το περιβάλλον και την Αστυνόμευση.Ως συντρέχουσες αρμοδιότητες έχουν τη δικαιοσύνη,την κοινωνική πολιτική,το αστικό,το εργατικό και το ποινικό δίκαιο.Επίσης έχει 439 Νομαρχίες (Kreise) με αρμοδιότητες την κατασκευή και συντήρηση του οδικού δικτύου,τις κοινωνικές υπηρεσίες και τη νεολαία,τη συλλογή και τη διαχείριση απορριμάτων και τους έχουν εκχωρηθεί ο πολιτισμός,ο τουρισμός,η κατασκευή και συντήρηση βιβλιοθηκών και η διοίκηση των πανεπιστημίων.Οι 12.431 Δήμοι (Gemeinden und Stadte) έχουν ως υποχρεωτικές αρμοσιότητες τον πολεοδομικό σχεδιασμό,τη διαχείριση των υδάτων,την κοινωνική πρόνοια και νεολαία,την κατασκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.Ως εκχωρούμενες έχουν την ενέργεια,την οικονομική ανάπτυξη , τις υποδομές και τον πολιτισμό και αθλητισμό.

- Δανία.Είναι ενιαίο κράτος και αποτελείται από 98 Δήμους (kommuner) και 5 Περιφέρειες (Regioner).Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητα την υγειονομική περίθαλψη,την Περιφερειακή Ανάπτυξη,την εδαφική ρύπανση και τις κοινωνικές υπηρεσίες.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την υγειονομική περίθαλψη,την απασχόληση,τις κοινωνικές υπηρεσίες,το περιβάλλον,το χωροταξικό σχεδιασμό,την εκπαίδευση για άτομα με ειδικές ανάγκες και τις δημόσιες υπηρεσίες.

- Ελλάδα.Ενιαίο κράτος με οργάνωση βάσει του αποκεντρωτικού συστήματος.Διαθέτει 13 Περιφέρειες,50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ,914 Δήμους και 120 Κοινότητες.Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητα την περιφερειακή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και τον κάθετο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών.Οι Νομαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες τη διευθέτηση των οργανωτικών-θεσμικών-διοικητικών ζητημάτων,των θεμάτων οικονομικής διοίκησης και πολιτικής,των θεμάτων εκτέλεσης έργων και προγραμματισμού.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την ανάπτυξη,το περιβάλλον,την ποιότητα ζωής,την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών,την απασχόληση,την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη,την παιδεία,τον πολιτισμό,τον αθλητισμό,την πολιτική προστασία.

- Εσθονία.Είναι ενιαίο κράτος με 15 Επαρχίες και 194 Δήμους και 33 Πόλεις.Οι Επαρχίες διοικούνται από τον έπαρχο που διορίζεται από την κεντρική διοίκηση και διαχειρίζεται και διοικεί όλη την επαρχία.Ο Δήμοι (Vald) και οι πόλεις (Linn) έχουν

ως αρμοδιότητες τον δημοτικό προϋπολογισμό,την εκπαίδευση,τις υγειονομικές υπηρεσίες,τον πολιτισμό,την ψυχαγωγία,τον αθλητισμό,την κοινωνική στέγαση,τον πολεοδομικό σχεδιασμό,τον τουρισμό,τις δημόσιες συγκοινωνίες,το περιβάλλον,την τοπική φορολογία,και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

- Μεγ.Βρετανία.Αποτελεί ειδική περίπτωση και θεωρείται ενωμένο κράτος και όχι ενιαίο με 4 εθνότητες(άγγλοι,σκωτσέζοι,ουαλλοί και βόρειοι ιρλανδοί).Σε ότι αφορά την περιφερειακή διοίκηση η Σκωτία , η Ουαλία,και η Βόρειος Ιρλανδία έχουν δικό τους κοινοβούλιο.Η Αγγλία διαθέτει ως μόνη αιρετή περιφερειακή διοίκηση την περιοχή Μείζωνος Λονδίνου.Εν γένει διαθέτουν τρεις βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης.Τις ενιαίες αρχές (Unitary Authorities),τις Κομητείες (Counties) και τα διαμερίσματα (Districts).Οι Κομητείες έχουν ως αρμοδιότητες την εκπαίδευση,τις κοινωνικές υπηρεσίες,την πυρόσβεση,τις βιβλιοθήκες και το συγκοινωνιακό δίκτυο.Τα Διαμερίσματα έχουν ως αρμοδιότητα τον τοπικό σχεδιασμό,τη στέγαση,περιβάλλον,συλλογή απορριμάτων και ψυχαγωγία.Επίσης η διοίκηση πλαισιώνεται από 12000 ενοριακά ή κοινοτικά συμβούλια που ασχολούνται με τις τοπικές υποθέσεις των αγροτικών περιοχών.

- Ιρλανδία.Είναι ενιαίο κράτος.Διαθέτει 8 Περιφερειακές αρχές,2 Περιφερειακές Συνελεύσεις,29 Κομητειακά Συμβούλια,5 Κομητειακούς Δήμους και 85 Δήμους (town authorities).Τα Κομητειακά Συμβούλια έχουν ως αρμοδιότητες : πολεοδομικός σχεδιασμός,οδικό δίκτυο,ύδρευση,διαχείριση απορριμάτων,στέγαση,πυρόσβεση,βιβλιοθήκες.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες :κατασκευή και συντήρηση οδικού δικτύου,στέγαση,ψυχαγωγία,πολεοδομικό σχεδιασμό.

- Ισπανία.Είναι ενιαίο αποκεντρωμένο κράτος.Διαθέτει 8111 Δήμους (Municipios) ,Επαρχίες (Provincias) και αυτόνομες Κοινότητες (Comunidades Autonomas).Οι αυτόνομες Κοινότητες έχουν ως αρμοδιότητες: δημόσια έργα,οικονομία,γεωργία,πολιτισμό,κοινωνικές πολιτικές,περιβαλλοντική διαχείριση,ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων,υγεία,εκπαίδευση.Οι Επαρχίες έχουν αρμοδιότητες : συντονισμό δημοτικών υπηρεσιών,νομική,οικονομική και τεχνική βοήθεια στους Δήμους,την παροχή υπερδημοτικών υπηρεσιών και την ανάπτυξη και διοίκηση της περιφέρειας.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες: ύδρευση,φωτισμό δρόμων,έλεγχος κυκλοφορίας αυτοκινήτων,καθαρισμό δρόμων.Όταν είναι άνω των 5000 κατοίκων έχουν επιπλέον αρμοδιότητες τις δημόσιες βιβλιοθήκες και τη δημοτική αστυνομία.Για άνω των 20.000 τις

κοινωνικές υπηρεσίες,την πυρόσβεση,τις αθλητικές διευκολύνσεις.για άνω των 50.000 έχουν τις δημόσιες συγκοινωνίες και την προστασία του περιβάλλοντος.

- Ιταλία.Είναι αποκεντρωμένο ενιαίο κράτος που αποτελείται από 20 Περιφέρειες (Regione),109 Επαρχίες (Provincial) και 8101 Δήμους (Comuni).Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητες τις διεθνείς σχέσεις με άλλες περιφέρειες και την Ε.Ε. , το εξωτερικό εμπόριο,την υγεία,τις συγκοινωνίες,την παραγωγή και παροχή ενέργειας και τη γεωργία.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες το περιβάλλον,τον πολιτισμό,τη συλλογή απορριμάτων,την απασχόληση και την εκπαίδευση.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες τις κοινωνικές υπηρεσίες,τον πολεοδομικό σχεδιασμό,την οικονομική ανάπτυξη,τις δημόσιες υπηρεσίες,το περιβάλλον και τον πολιτισμό.

- Ολλανδία.Είναι αποκεντρωμένο ενιαίο κράτος με 12 Επαρχίες (provincies) και 458 Δήμους (gemeenten).Οι επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες : περιφερειακό σχεδιασμό, περιβαλλοντική προστασία, πολιτισμό, ψυχαγωγία, αθλητισμό,συγκοινωνίες,ενέργεια,τουρισμό.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες τον πολεοδομικό σχεδιασμό,τη στέγαση,τον τουρισμό,τα δημόσια έργα,τις συγκοινωνίες,την υγεία,την πρωτοβάθμια εκπαίδευση,την κοινωνική πρόνοια, το νόμο και την τάξη,τον αθλητισμό και τον πολιτισμό.

- Κύπρος.Είναι ενιαίο κράτος με 6 Επαρχίες ,33 Δήμους και 286 Κοινότητες.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες τη δημόσια υγεία,την κατασκευή και συντήρηση οδικού δικτύου,τη συλλογή και απόθεση απορριμάτων και το εμπόριο.Οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν ως αρμοδιότητα τη δημόσια υγεία,την προστασία του περιβάλλοντος,την ύδρευση και τη διαχείριση απορριμάτων.

- Λεττονία.Είναι ενιαίο κράτος που διαιρείται σε 26 Περιφέρειες (rajons) και σε 527 Τοπικά Συμβούλια.Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητες : τις δημόσιες συγκοινωνίες,την εκπαίδευση,την εκπροσώπηση των ΟΤΑ στο περιφερειακό ταμείο υγειονομικής ασφάλισης.Οι ΟΤΑ έχουν ως αρμοδιότητες τις εξής: παροχή κοινωφελών υπηρεσιών,δημόσιες υπηρεσίες,πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση,υγειονομική περίθαλψη,κοινωνική φροντίδα,στέγαση,δημόσια τάξη ,παιδική προστασία.

- Λιθουανία.Είναι ενιαίο κράτος το οποίο διαιρείται σε 10 Επαρχίες (apskritis) και 60 Δήμους.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες την εφαρμογή των ρκατικών πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο και χαράσσουν την περοφερειακή ανάπτυξη.Οι

Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες τις εξής: εκπαίδευση (προσχολική,πρωτοβάθμια,δευτεροβάθμια),πολιτισμός,αθλητισμός,τουρισμός,περιβαλλοντική προστασία,υποστήριξη επιχειρηματικότητας και επενδύσεων,υγειονομική περίθαλψη,δημόσιες υπηρεσίες και χωροταξικό σχεδιασμό

- Λουξεμβούργο.Είναι ενιαίο κράτος και διαιρείται σε 116 Δήμους με αρμοδιότητες : κοινωνική αρωγή,πολιτισμό και αθλητισμό,νηπιακή και πρωτοβάθμια εκπαίδευση,περιβάλλον,διαχείριση υδάτων,διαχείριση απορριμάτων,αστυνόμευση,υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης,συντήρηση οδικού δικτύου και διαχείριση κυκλοφορίας.

- Μάλτα. Είναι ενιαίο κράτος που διαιρείται σε 3 Περιφέρειες και 68 Δήμους.Οι Δήμοι ως αρμοδιότητες έχουν τις εξής: συντήρηση δημοσίων χώρων (πάρκα,αθλητικά κέντρα,κέντρα ψυχαγωγίας),συντήρηση οδικού δικτύου,εκπαίδευση,υγεία,διατήρηση της δημόσιας τάξης και διοικητικές λειτουργίες.

- Ουγγαρία.Είναι ενιαίο κράτος που διοικητικά χωρίζεται σε 7 διοικητικές Περιφέρειες ,19 Επαρχίες (Megyek) και 3.145 ΟΤΑ.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,τις πολιτιστικές υποδομές (βιβλιοθήκες,μουσεία) , τη συντήρηση νοσοκομείων και τον τουρισμό.Οι ΟΤΑ έχουν τις εξής αρμοδιότητες : τοπική ανάπτυξη,πολεοδομικός σχεδιασμός,προστασία περιβάλλοντος,στέγαση,δημόσιες συγκοινωνίες,κοινωνικές υπηρεσίες,πρωτοβάθμια εκπαίδευση,συντήρηση οδικού δικτύου,δημόσιων χώρων και τον πολιτισμό.

- Πολωνία. Είναι ενιαίο κράτος με 16 Περιφέρειες (Voivodies-województwo), 314 Επαρχίες (powiaty) και 2478 Δήμους (Gminy).Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητες την οικονομική ανάπτυξη,την ανώτερη εκπαίδευση,το περιβάλλον,την απασχόληση,την κοινωνική πολιτική,τη διαχείριση περιφερειακού οδικού δικτύου.Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες την κατασκευή και συντήρηση οδικού δικτύου,τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,το περιβάλλον και την απασχόληση.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες τις εξής: Δημόσιες συγκοινωνίες,Κοινωνικές υπηρεσίες,Στέγαση,Περιβάλλον,Πολιτισμό,Υγεία,Προσχολική και Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

- Πορτογαλία.Είναι ένα ενιαίο κράτος που διαθέτει 2 αυτόνομες Περιφέρειες (Αζόρες και Μαδέιρα),18 Διαμερίσματα (Divisao distrital),308 Δήμους και 4.241

Ενορίες (freguesias).Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την υγεία,το περιβάλλον,τον πολιτισμό,τη διαχείριση δημοτικής περιουσίας,τα δημόσια έργα και την πολεοδομία.Οι Ενορίες έχουν ως αρμοδιότητες την εκπαίδευση,τον πολιτισμό,το περιβάλλον και την υγεία.

- Ρουμανία. Είναι ενιαίο κράτος με 8 Αναπτυξιακές Περιφέρειες,41 Επαρχίες (judete) , 2686 Κοινότητες (Comune),268 Πόλεις (Orase) και 103 Δήμους(Municipi).Οι Επαρχίες έχουν ως αρμοδιότητες την ανάπτυξη της επαρχίας,την ύδρευση,τις αποχετεύσεις,τις δημόσιες συγκοινωνίες,το επαρχιακό δίκτυο,την κοινωνική αρωγή στα παιδιά και την εκπαίδευση.Σε ότι αφορά τους Δήμους έχουν τις εξής αρμοδιότητες : στέγαση,πολεοδομία,περιβαλλοντική προστασία,συγκοινωνιακή υποδομή,ύδρευση,εκπαίδευση,διαχείριση τοπικής κληρονομιάς,δημόσια τάξη και διαχείριση πάρκων και δημόσιων κήπων.

- Τσεχική Δημοκρατία.Είναι ενιαίο κράτος που διαιρείται σε 14 Περιφέρειες (kraje) και 6248 Δήμους (obce).Οι Περιφέρειες έχουν τις εξής αρμοδιότητες :δευτεροβάθμια εκπαίδευση,οδικά δίκτυα,κοινωνικές υπηρεσίες,περιβάλλον,περιφερειακή δημόσια συγκοινωνία,περιφερειακή ανάπτυξη,υγεία,ίδρυση περιφερειακών εταιρειών,περιφερειακός προϋπολογισμός.Οι Δήμοι έχουν ως αντικείμενο τις εξής αρμοδιότητες: δημοτικός προϋπολογισμός,τοπική ανάπτυξη,γεωργία,δημοτική αστυνομία,ύδρευση,διαχείριση απορριμάτων,πρωτοβάθμια εκπαίδευση,στέγαση,κοινωνικές υπηρεσίες,χωροταξικός σχεδιασμός,συνεργασία με άλλες τοπικές αρχές και περιφέρειες και δημοτική συγκοινωνία.

- Σλοβακία.Είναι ενιαίο κράτος που διαιρείται σε 8 Περιφέρειες και 2883 Δήμους (obec).Οι Περιφέρειες έχουν τις εξής αρμοδιότητες : οδικό δίκτυο,χωροταξικό σχεδιασμό,περιφερειακή ανάπτυξη,δευτεροβάθμια εκπαίδευση,νοσοκομεία,κοινωνικές υπηρεσίες,πολιτισμό,αδειοδότηση φαρμακείων και ορισμένες κρατικές αρμοδιότητες (τομείς υγείας,εκπαίδευσης και συγκοινωνιών).Οι Δήμοι ως αρμοδιότητες έχουν τις εξής : τοπικό οδικό δίκτυο,δημόσιες συγκοινωνίες,περιβάλλον,ύδρευση,αποχετευτικό δίκτυο,τοπική ανάπτυξη,στέγαση,εκπαιδευτικές,κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες,πολιτισμό,συμμετοχή στη σύνταξη των περιφερειακών σχεδίων και τήρηση ληξιαρχείου..

- Σλοβενία.Είναι ενιαίο κράτος με 58 κρατικές διοικήσεις σε επίπεδο περιφέρειας και 210 Δήμους.Οι αρμοδιότητες των Δήμων είναι οι εξής: Πολεοδομία,εμπόριο,βιομηχανία,οδικό δίκτυο,συγκοινωνίες,πρωτοβάθμια εκπαίδευση,κοινωνική ασφάλεια.

- Σουηδία.Είναι ενιαίο κράτος με 2 Περιφέρειες (Skane et Vastr Gotaland),21 Επαρχίες (Landstig) και 290 Δήμοι (kommuner).Οι αρμοδιότητες των Επαρχιών είναι η υγειονομική και οδοντιατρική περίθαλψη ,η περιφερειακή ανάπτυξη,ο πολιτισμός,οι συγκοινωνίες και ο τουρισμός.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την εκπαίδευση,τη φροντίδα ηλικιωμένων,τις κοινωνικές υπηρεσίες,την υγειονομική και περιβαλλοντική προστασία,το χωροταξικό σχεδιασμό,τις δημόσιες συγκοινωνίες,την πολιτική προστασία,την ύδρευση,την αποχέτευση,τον πολιτισμό,τη στέγαση,την ενέργεια και την απασχόληση.

- Φινλανδία.Ενιαίο κράτος που διαιρείται σε 20 Περιφέρειες (Maakunnan liito) , σε 6 Επαρχίες (Laanit) και σε 432 Δήμους (kunta).Οι Περιφέρειες έχουν ως αρμοδιότητες την περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική,τον περιφερειακό σχεδιασμό,την προετοιμασία και εκτέλεση προγραμμάτων.Οι Επαρχίες έχουν αποκλειστικά διοικητικές αρμοδιότητες εκτός από την επαρχία Ααλαντ η οποία έχει δική της κυβέρνηση , διοίκηση και νομοθετικό σώμα.Οι Δήμοι έχουν ως αρμοδιότητες την υγειονομική περίθαλψη,τις κοινωνικές υπηρεσίες,την εκπαίδευση,τον πολιτισμό,την ψυχαγωγία και τον αθλητισμό,τη συντήρηση τεχνικής υποδομής,την προστασία περιβάλλοντος,την προώθηση επιχειρηματικότητας και απασχόλησης και την τοπική φορολογία.

2.Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας.

Στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης λειτουργεί ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας και η Σύνοδος των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών. Στα πλαίσια του Συμβουλίου Της Ευρώπης έχει ψηφισθεί και έχει επικυρωθεί από τα κράτη μέλη ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας. Ο ΕΧΤΑ αποτελεί βασικό κείμενο για τη λειτουργία των ΟΤΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αναφέρεται σε συγκεκριμένες αρχές στο Προοίμιο, στην έννοια της τοπικής αυτονομίας, στην έκταση της, στην προστασία των εδαφικών ορίων των ΟΤΑ, στην προσαρμογή διοικητικών δομών και μέσων στην αποστολή των ΟΤΑ, στις προϋποθέσεις άσκησης αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο, στο διοικητικό έλεγχο των πράξεων των ΟΤΑ, στους οικονομικούς πόρους, στο δικαίωμα συνεταιρίζεσθαι στων ΟΤΑ, στη νομική προστασία της Τοπικής Αυτονομίας, στις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων κρατών μελών, στους οργανισμούς επι των οποίων εφαρμόζεται, στην υποχρέωση παροχής πληροφοριών, στην υπογραφή κύρωση και έναρξη ισχύος και στο πεδίο εφαρμογής ώστε να υπάρχει πλήρης εικόνα του Χάρτη και της εφαρμογής του.¹⁰⁰

Ο ΕΧΤΑ έχει τις εξής αρχές:

- Οι ΟΤΑ ένα από τα κύρια θεμέλια κάθε δημοκρατικής πολιτείας
- Δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στη διαχείριση δημοσίων υποθέσεων
- ΟΤΑ με πραγματικές αρμοδιότητες και πόρους που επιτρέπουν διοικητική αποτελεσματικότητα
- Ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό χώρο - πιο δημοκρατική και αποκεντρωμένη Ευρώπη
- Οι πολίτες έχουν κάθε δικαίωμα συμμετοχής στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων που μπορεί να ασκηθεί περισσότερο άμεσα και αποτελεσματικά στο τοπικό επίπεδο διοίκησης
- Η ύπαρξη των ΟΤΑ με πραγματικές αρμοδιότητες και πόρους επιτρέπουν διοικητική αποτελεσματικότητα και ταυτόχρονα βρίσκονται κοντά στον πολίτη.
- Η ενίσχυση της Τ.Α. στον ευρωπαϊκό χώρο αποτελεί ουσιαστική συνεισφορά στην πραγματοποίηση μιας πιο στενής ένωσης μεταξύ των κρατών-μελών και στην

¹⁰⁰ Αθανασόπουλος ΓΕ.Κωνσταντίνος (2008): *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ελλάδα-Άλλες Χώρες Μέλη Ε.Ε., τόμος Β',* σελ. 242-254

προσπάθεια οικοδόμησης μιας Ευρώπης θεμελιωμένης στις αρχές της δημοκρατίας και της αποκεντρωμένης εξουσίας.¹⁰¹

3. Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών

Στα πλαίσια των ευρωπαϊκών θεσμών λειτουργεί ακόμη το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών ώστε να διατυπώνονται καλύτερα οι αρχές της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ Επιτροπής των Περιφερειών και του Συμβουλίου Δήμων και Περιφερειών. Προβλέπεται συνεπώς στενή συνεργασία μεταξύ των δύο αυτών θεσμών σε κοινοτικό πλαίσιο, διάλογος μεταξύ των δύο θεσμών και συμμετοχή εμπειρογνομόνων σε επιλεγμένες ομάδες (Τοπική Αυτοδιοίκηση, πολιτική συνοχής και ανάπτυξης της υπαίθρου, εσωτερική αγορά, περιβάλλον, μεταφορές, ενέργεια, απασχόληση και κοινωνικά θέματα, πολιτική γειντίαςης). Επίσης υπάρχει αμοιβαία συμμετοχή στα συνέδρια που διοργανώνονται, και κοινές δραστηριότητες στον τομέα της επικοινωνίας και της κοινής προώθησης σημαντικών εκδηλώσεων.¹⁰²

Το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών ιδρύθηκε το 1951 και είναι η μεγαλύτερη αντιπροσωπευτική οργάνωση των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προωθεί τις αδελφοποιήσεις των Πόλεων αλλά απτελεί μέσο στήριξης προς τις τοπικές αρχές που αναζητούν πόλεις-εταίρους. Ενθαρρύνει τη συνεισφορά των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, επηρεάζει το ευρωπαϊκό δίκαιο, τις πολιτικές και έχει διεθνείς συνεργασίες. Οι κυριότεροι τομείς δράσης του αφορούν την περιφερειακή πολιτική, τη συγκοινωνία, το περιβάλλον, τις ίσες ευκαιρίες και τη διακυβέρνηση. Οι επιτροπές και οι ομάδες εργασίας του μπορούν να επηρεάσουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία και να διασφαλίσουν τα συμφέροντα των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Ως όργανα έχει την Επιτροπή Πολιτικής, το Εκτελεστικό Γραφείο, και τη Συνέλευση των Αντιπροσώπων. Βασίζεται στην εκπροσώπηση των τοπικών αρχών και τις εθνικές ενώσεις, και ο προϋπολογισμός του είναι 2,5 εκατ ευρώ προερχόμενο κατά 85% από τις εθνικές ενώσεις της Τ.Α. και το 15% από την Ε.Ε.¹⁰³

¹⁰¹ Στεργίου Ανδρέας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Λουκίσας Χαράλαμπος, Αποστολος Δημήτριος, *Συγκριτική Μελέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό Χώρο 2009*, σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ. 55-60

¹⁰² Στο ίδιο, σελ. 67-70

¹⁰³ *Η Ευρώπη των πόλεων και των πολιτών*, Ελληνική Δημοκρατία, ΥΠΕΣΔΔΑ, ΥΠ.ΕΞ., ΑΘΗΝΑ 2007, σελ. 74

4.ESPON (Δίκτυο Παρατήρησης Ευρωπαϊκού Χωρικού Σχεδιασμού)

Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής έχει εφαρμοσθεί το λεγόμενο ESPON που αφορά συγκεκριμένα τη χωρική και τοπική ανάπτυξη. Το Πρόγραμμα ESPON (Δίκτυο Παρατήρησης Ευρωπαϊκού Χωρικού Σχεδιασμού) αποτελεί ένα από τα Ειδικά προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III. Η άμεση ίδρυση και λειτουργία του ESPON αποτέλεσε μία από τις 4 κατευθυντήριες γραμμές του Προγράμματος Δράσης του Σχεδίου Ανάπτυξης Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ), το οποίο υιοθετήθηκε από τους αρμόδιους υπουργούς για τη χωρική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Μάιο του 1999 στο Potsdam της Γερμανίας, για τη βέλτιστη ισορροπία και πολυκεντρική χωρική ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου. Μελέτες και έρευνες για τη χωρική ανάπτυξη και το χωρικό σχεδιασμό από εθνική, περιφερειακή και τοπική άποψη, υπάρχουν κατά ένα μέρος και είναι διαθέσιμες, ωστόσο καλύπτουν ένα πολύ μικρό μέρος του ευρωπαϊκού χώρου. Με το Πρόγραμμα ESPON 2006 και με αναφορά στο διευρυμένο, πια, ευρωπαϊκό χώρο καθώς και σε ευρύτερες εδαφικές ενότητες, τα κράτη-μέλη αναμένουν να έχουν στη διάθεσή τους:

- τη διάγνωση των βασικών χωρικών τάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- τη χαρτογραφική αποτύπωση των μεγαλύτερων χωρικών ανισοτήτων και της σχετικής τους έντασης.
- τη μελέτη χωρικών δεικτών και τυπολογιών για την υποστήριξη της διαμόρφωσης των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων για έναν ισορροπημένο και πολυκεντρικό διευρυμένο ευρωπαϊκό χώρο.
- ολοκληρωμένα και κατάλληλα εργαλεία (βάσεις δεδομένων, δείκτες, μεθοδολογίες για την εκτίμηση των χωρικών επιπτώσεων και συστηματικών χωρικών αναλύσεων) για τη βελτίωση του συντονισμού των τομεακών πολιτικών με χωρική διάσταση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το πρόγραμμα ESPON 2013, το Ευρωπαϊκό δίκτυο παρατήρησης για την εδαφική ανάπτυξη και συνοχή, στις 7 Νοεμβρίου 2007. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται εν μέρει από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του στόχου 3 για την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία. Το πρόγραμμα ESPON 2013 υποστηρίζει την ανάπτυξη πολιτικής σε σχέση με το στόχο της εδαφικής συνοχής και η αρμονική ανάπτυξη της ευρωπαϊκής επικράτειας. Θα παρέχει συγκρίσιμες πληροφορίες, τα

αποδεικτικά στοιχεία, αναλύσεις και σενάρια για τις συνθήκες-πλαίσια για την ανάπτυξη των περιφερειών, των πόλεων και των μεγαλύτερων εδάφη.

Στην πραγματικότητα, η ζήτηση για ένα ευρωπαϊκό διατομεακή στρατηγική για το ευρωπαϊκό έδαφος για πρώτη φορά εξέφρασαν το 1992. Η πρόκληση αυτή έχει ληφθεί υπόψη από τα κράτη μέλη της ΕΕ που αναπτύχθηκαν και εγκρίθηκαν κατά την άτυπη υπουργική σύνοδο στο Πότσδαμ το 1999, το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου.¹⁰⁴

¹⁰⁴ Ελένη Ν. Σταματίου, *Η Διοικητική-Χωροταξική Αναδιάρθρωση της χώρας. Δυνατότητες και προοπτικές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 2010, Σημειώσεις ΕΣΤΑ, σελ 5-7

5.Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας

Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην τοπική και περιφερειακή διοίκηση έχουν δημιουργηθεί ύστερα από τον κανονισμό 1082/2006 με στόχο την προώθηση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Οι Ε.Ο.Ε.Σ. πρέπει να έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα, νομική προσωπικότητα αφού πρέπει το νομικό του καθεστώ να διέπεται από το κοινοτικό δίκαιο, καταστατική έδρα που να καθορίζει το εφαρμοστέο δίκαιο, σύμβαση, καταστατικό, όργανα, ετήσιο προϋπολογισμό. Πρέπει να στοχεύουν σε τρεις λειτουργίες όπως η διαχείριση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία, η υλοποίηση μιας στρατηγικής συνεργασίας, η διευκόλυνση της εδαφικής συνεργασίας.¹⁰⁵

Οι Ε.Ο.Ε.Σ. καλύπτουν καλύπτουν πολλές πρωτοβουλίες όπως την ανάπτυξη διασυνοριακών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων μέσω κοινών στρατηγικών για τη βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη. Επίσης προσωρούν στη σύσταση και ανάπτυξη διακρατικής συνεργασίας μεταξύ θαλασσιών περιφερειών μέσω χρηματοδότησης δικτύων και δράσεων που συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη. Ακόμη έχουν ως στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της περιφερειακής πολιτικής.

Εναλαμβάνουν πολλές πρωτοβουλίες και δράσεις όπως:

- Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας μέσω της ανάπτυξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, του τουρισμού, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του διασυνοριακού εμπορίου
- Βελτίωση της από κοινού προστασίας και διαχείρισης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και την πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων
- Μείωση της απομόνωσης μέσω της καλύτερης σύμβασης στα δίκτυα και τις υπηρεσίες μεταφορών, πληροφοριών και επικοινωνιών και σε διασυνοριακά συστήματα και εγκαταστάσεις ύδρευσης, ενέργειας και διαχείρισης αποβλήτων
- Ανάπτυξη της συνεργασίας, των δυνατοτήτων και της κοινής χρήσης υποδομών, σε τομείς όπως η υγεία, ο πολιτισμός, ο τουρισμός και η εκπαίδευση
- Η Δημιουργία και ανάπτυξη τεχνολογικών δικτύων και η ενίσχυση των περιφερειακών ικανοτήτων Έρευνας και Ανάπτυξης

¹⁰⁵ *Η Ευρώπη των Πόλεων και των πολιτών*, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εξωτερικών, Αθήνα 2007, σελ.53-56

- Δραστηριότητες διαχείρισης των υδάτων, ενεργειακής απόδοσης, πρόληψης κινδύνων και περιβαλλοντικής προστασίας με διακρατική διάσταση
- Δραστηριότητες για τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών
- Βιώσιμη αστική ανάπτυξη με ενίσχυση της πολυκεντρικής σε διακρατικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Διαπεριφερειακή συνεργασία, εστιαζόμενη στην καινοτομία και την οικονομία της γνώσης
- Ανταλλαγή εμπειριών σε ότι αφορά την εντοπισμό, τη μεταφορά και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών
- Δράσεις, μελέτες, συλλογή δεδομένων και παρακολούθηση και ανάλυση αναπτυξιακών τάσεων στην Κοινότητα.¹⁰⁶

Οι ΕΟΕΣ έχουν πρωτοποριακό χαρακτήρα διότι καθιστούν δυνατή τη σύσταση ομίλου φορέων από διαφορετικά μέλη της Ε.Ε. για την προώθηση της εδαφικής συνεργασίας, διαθέτοντας νομική προσωπικότητα. Με αυτό τον τρόπο οι Ε.Ο.Ε.Σ. είναι απαραίτητο εργαλείο ανάπτυξης για τους ΟΤΑ για να λειτουργήσει ανεξάρτητα από κοινοτικές χρηματοδοτήσεις. Η ταυτότητα των περιφερειών δεν θα καθορίζεται με κριτήριο τα σύνορα των κρατών μελών αλλά την ανάπτυξη λειτουργικών περιοχών με κοινές δυνατότητες, ευκαιρίες, ανάγκες και ενδιαφέροντα.¹⁰⁷

¹⁰⁶ *Η Ευρώπη των Πόλεων και των πολιτών*, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εξωτερικών, Αθήνα 2007, σελ.53-56

¹⁰⁷ Στο ίδιο, σελ.61

6.Δίκτυο Eurocities

Το δίκτυο των ευρωπαϊκών πόλεων Eurocities ιδρύθηκε το 1986 από 6 μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις (Βαρκελώνη,Μπερμινχαμ,Φραγκφούρτη,Λιόν,Μιλάνο,Ροτερνταμ) Τα μέλη του είναι πλέον 52 και είναι μία οργάνωση που αντιπροσωπεύει αποτελεσματικά τα συμφέροντα των μεγάλων πόλεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε..Συμμετέχει στον διαρκή «χωρικό διάλογο» μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής , της Επιτροπής Περιφερειών και τις εθνικές ενώσεις Τ.Α. επάνω σε θέματα πολιτικών συνοχής,περιφερειακής πολιτικής,απασχόλησης,κοινωνικού αποκλεισμού περιβάλλοντος και συγκοινωνιών.¹⁰⁸

Γίνεται μεσολαβητής σε σχέδια πόλεων και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.Οι δράσεις του οδηγούν σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τοπικής δημοκρατίας σε συνεργασία με ΜΚΟ.Δικαίωμα μέλους έχουν οι πόλεις με πληθυσμό άνω των 250.000 κατοίκων ενώ έχει δράσεις σε ότι αφορά τη δικτύωση και ανταλλαγή γνώσεων,την πίεση και διαμόρφωση πολιτικών εντός της Ε.Ε. ενώ προβαίνει σε εκστρατεία και ενημέρωση των κατοίκων σε θέματα υπεύθυνης κατανάλωσης και βιώσιμης κινητικότητας.Έχει συγκεκριμένους στρατηγικούς στόχους σε ότι αφορά τα δίκτυα που έχουν πέντε διαστάσεις: Κοινωνική διάσταση,Οικονομική,περιβαλλοντική,Πολιτιστική και Διακυβερνητική.Είναι βασικό δίκτυο το οποίο έχει ως στόχο την ανάπτυξη της νέας αστικής και χωροταξικής πολιτικής εντός της Ε.Ε. στο κρίσιμο διεθνές περιβάλλον που διάγεται στις μέρες μας.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Στο ίδιο,σελ 74,75

¹⁰⁹ Στο ίδιο,σελ.74-75

7.Ευρωπαϊκά Δίκτυα Πόλεων

Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής και της αστικής ανάπτυξης έχουν δημιουργηθεί πολλά ακόμη δίκτυα σε ότι αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία και την ανάπτυξη του αστικού χώρου.Τέτοια είναι:

- Δίκτυο Τηλε-Περιφερειών (TNR). Αποτελείται από Περιφέρειες του Βελγίου,της Αυστρίας,της Γαλλίας,της Γερμανίας,Της Ολλανδίας,της Φινλανδίας,της Σουηδίας,του Ηνωμένου Βασιλείου με στόχο την προώθηση των Τεχνολογιών της Κοινωνίαςτης Πληροφορίας στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες μέσω της υλοποίησης κοινών πρωτοβουλιών και διαργανώσεων συνεδρίων.
- Ένωση των πόλεων της Βαλτικής. Είναι δίκτυο δήμων και κοινοτήτων της Βαλτικής και έχει ως στόχο την προώθηση των συμφερόντων της Βαλτικής Περιφέρειας στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι, την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης,τη δημιουργία πλατφόρμας συνάντησης και συνεργασίας των βαλτικών πόλεων,την προώθηση της τοπικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη,τη δημιουργία Παρατηρηρίου,την αναζήτηση συνεργασιών στην Ευρώπη και τη δημιουργία βάσης πληροφόρησης και εργαλείων επικοινωνίας για τα μέλη της Ένωσης
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Πόλεων και Περιφερειών για την κοινωνική οικονομία (REVES). Ιδρύθηκε ως μία διεθνής μη κερδοσκοπική ένωση με τη συνδρομή των πόλεων Onstersund (Σουηδία), Reggio Calabria (Ιταλία), της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών Εργατών,Κοινωνικών Συνεταιρισμών και Συμμετοχικών Εταιρειών.Προωθεί τη συνεργασία,την κοινωνική συνοχή και τη νέα ποιοτική απασχόληση
- Ηνωμένες Πόλεις και Τοπικές Αυτοδιοικήσεις (UCLG). Εκπροσωπεί τις εθνικές ενώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης σε όλο τον κόσμο.Ασκει πιέσεις σε διεθνείς οργανισμούς και παράγει πολιτική σε θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τοπικής συνεργασίας.
- Διεθνής Ένωση Τοπικών Αρχών (IULA).Η διεθνής αυτή ένωση έχει παίξει ρόλο στην προώθηση της αποκέντρωσης και στην υιοθέτηση του Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας

- Δίκτυο Μεγάλων Βαλκανικών Πόλεων (BALCINET).Πρωτοβουλία του Δήμου Θεσσαλονίκης με σκοπό την ανάπτυξη της διαβαλκανικής συνεργασίας.
- Προάστια της Ευρώπης. (Banlieues d'Europe). Συστήθηκε το 1992 με στόχο την προώθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και ερευνητών.
- Ενεργειακές Πόλεις (Energie-Cities). Το δίκτυο ενεργειακών πόλεων αποτελεί ένωση ευρωπαϊκών τοπικών αρχών που προωθούν σε τοπικό επίπεδο μία βιώσιμη ενεργειακή πολιτική
- Δίκτυο Metropolis. Το δίκτυο αυτό ιδρύθηκε το 1994 με πρωτοβουλία του Περιφερειακού Συμβουλίου της Ile de France με σκοπό να γίνει παγκόσμιο φοροουμ για θέματα μητροπόλεων και μητροπολιτικών διοικήσεων
- Δίκτυο Polis. Είναι μία ένωση ευρωπαϊκών τοπικών και επιφερειακών αρχών και άλλων οργανώσεων που σχετίζονται με τις μεταφορές με κύρια απαοστολή την προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών για την αντιμετώπιση οικονομικών,κοινωνικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων της τοπικής κοινωνίας.
- Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την ασφάλεια των πόλεων. (EFUS). Είναι μία πρωτοβουλία ευρωπαίων δημάρχων το 1987 ώστε να δραστηριοποιηθούν οι τοπικές αρχές σε θέματα ασφάλειας
- Δίκτυο Euromontana. Ιδρύθηκε ως πρωτοβουλία του Οργανισμού Γεωργίας και Τροφίμων με στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και ποιότητας ζωής στις ορεινές περιοχές.
- Δίκτυο Ευρωπαϊκών Μητροπολιτικών Περιφερειών και Περιοχών (EUROMETREX). Ιδρύθηκε το 1996 στη Γλασκώβη από 40 τοπικές αρχές της Ε.Ε. με στόχο το σχεδιασμό και την εφαρμογή χωροταξικού σχεδιασμού και αναπτυξιακών στρατηγικών.
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενέργειας. Είναι μία εθελοντική ένωση 70 περίπου ευρωπαϊκών οργανισμών και τοπικών αρχών με στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και περιφερειακό επίπεδο.
- Δίκτυο Ευρωπαϊκών Νέων Πόλεων (ENTP). Είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο 26 τοπικών αρχών και 10 ευρωπαϊκών χωρών με στόχο να γίνει φοροουμ ανταλλαγών απόψεων σε θέματα αστικής αναζωογόνησης,κοινωνικής συνοχής και βιώσιμης ανάπτυξης.

- Ένωση Τοπικών και Περιφερειακών αρχών της λατινικής περιφέρειας (ARCOLATINO). Ιδρύθηκε το 2002 στο Μονπελιέ από Ισπανία,Γαλλία,Ιταλία,Πορτογαλία περιλαμβάνοντας αιρετούς εκπροσώπους από 69 επαρχίες και από 8.000 Δήμους.Έχει ως στόχο τον προσδιορισμό ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού στρατηγικού σχεδιασμού με στόχο να κινητοποιήσει τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς της επικράτειας και να συνεργαστεί σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης.
- Δίκτυο Παραθαλάσσιων Περιφερειών της Ευρώπης (CRPM). Έχει ως στόχο τη μεγαλύτερη συμμετοχή περιφερειών στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και να είναι ενεργός φορέας εκπροσώπησης των ευρωπαϊκών περιφερειών στον ευρω-μεσογειακό διάλογο και την περιφερειακή ανάπτυξη των παράκτιων περιφερειών της Ε.Ε.
- Ένωση Ευρωπαϊκών Παραμεθόριων Περιφερειών (AEBR). Ιδρύθηκε στα διεθνές συνέδριο για τον περιφερειακό σχεδιασμό του 1965 για να λειτουργήσει ως η μοναδική περιφερειακή οργάνωση που ασχολείται με ζητήματα διασυνοριακού χαρακτήρα.
- Ένωση Regioeuropa. Είναι μία ένωση ευρωπαϊκών φορέων ,περιφερειακών και τοπικών αρχών που λειτουργεί από το 2002 με στόχο να προωθήσει την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη.
- Δίκτυο Megapoles. Είναι ένα δίκτυο 15 ευρωπαϊκών πρωτευουσών που αντιμετωπίζουν προβλήματα δημόσιας υγείας με στόχο τη βελτίωση της δημόσιας υγείας και τη μείωση υγειονομικών ανισοτήτων.
- Συνέλευση Ευρωπαϊκών Περιφερειών (AER). Δημιουργήθηκε το 1985 αναλαμβάνοντας την πολιτική εκπροσώπηση των ευρωπαϊκών περιφερειών σε ευρωπαϊκά και διεθνή φόρα με στόχο να προωθήσει την περιφερειοποίηση και τη θεσμική κατοχύρωση των Περιφερειών,την ενίσχυση της περιφερειακής δημοκρατίας και της βελτιστοποίησης των περιφερειακών πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Δίκτυο Q-CITIES. Δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2006 με πρωτοβουλία του Δήμου Αμαρουσίου και την συμμετοχή άλλων 12 Δήμων από 8 χώρες της Ε.Ε. με στόχο την προώθηση προγραμμάτων συνεργασίας στο επίπεδο της ποιότητας και των διοικητικών νεωτερισμών.

- Ένωση Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου. Ιδρύθηκε το 1996 με πρωτοβουλία της πόλης Agde της Γαλλίας και έχει ως στόχο την ανάπτυξη οικονομικών και πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της.
- Δίκτυο Πόλεων της μυθικής «Αργούς». Αποτελεί συνεργασία των πόλεων με στόχο την πλεύση σύμφωνα με το μύθο ενός καπήλατου πλοίου και την πολιτιστική συνεργασία μεταξύ των πόλεων.
- Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες Πολιτισμού (ECoC). Είναι επίσημος θεσμός της Ε.Ε. για την ανάδειξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού ύστερα από την πρόταση της ελληνίδας Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη.
- Δίκτυο Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας». Αποτελεί δίκτυο πόλεων Ελλάδος, Σλοβενίας και Κύπρου για την μελέτη των ιστορικών στοιχείων της πανευρωπαϊκής φυσιογνωμίας του Ιωάννη Καποδίστρια και τη συνεργασία του δικτύου σε πολιτισμικό επίπεδο.
- Ένωση Φορέων για την Τοπική Δημοκρατία (ALDAs). Είναι ένωση από το 1999 με στόχο τον συντονισμό των φορέων για την τοπική δημοκρατία ιδίως σε περιοχές που έχουν πληγεί από τον πόλεμο και θεωρούνται ως καθολικά αναγνωρισμένος παράγοντας εκδημοκρατισμού και σταθεροποίησης στην περιοχή.
- Δίκτυο EUREGIO. Αποτελείται από 130 γερμανικούς και ολλανδικούς συνοριακούς Δήμους με σκοπό τη βελτίωση των σχέσεων σε όλα τα επίπεδα των κατοίκων και των τοπικών αρχών.
- Δίκτυο Τοπικών Κυβερνήσεων Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (CEEC-LOGON). Είναι το μεγαλύτερο δίκτυο τοπικών αρχών και τοπικών δομών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με σκοπό την άμβλυνση του κοινωνικού, πολιτισμικού και πολιτιστικού χάσματος μεταξύ των τοπικών αρχών της ΚΑΕ και των άλλων χωρών της Ε.Ε.
- Διεθνές Συμβούλιο για τις Πρωτοβουλίες Τοπικού Περιβάλλοντος (ICLE). Συμμετέχουν σε αυτό 200 τοπικές αρχές και έχει ως στόχο την βιώσιμη ανάπτυξη.
- Δίκτυο Υγιών Πόλεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Συμμετέχουν πάνω από 1200 πόλεις σε 30 χώρες με στόχο την καινοτόμα στρατηγική για την υγεία.

- Οργανισμός Πόλεων Παγκοσμίας Κληρονομιάς (OWHC). Ιδρύθηκε το 1993 στο Μαρόκο από 215 χώρες με στόχο την εφαρμογή της συνθήκης για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και εθνικής κληρονομιάς.
- Ευρωπαϊκή Ένωση Ορεινών Περιοχών (AEM) Ιδρύθηκε το 1991 με πρωτοβουλία αιρετών της Γαλλίας και της Ιταλίας με σκοπό την προώθηση μίας παγκόσμιας ισορροπημένης πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη των ευρωπαϊκών ορεινών περιοχών.
- Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πόλεων του κρασιού (RECEVIN) .Στόχος του δικτύου από πόλεις από 9 κράτη μέλη είναι να προωθηθεί η «κουλτούρα του κρασιού»,του τουρισμού και της αρχιτεκτονικής και ιστορικής παράδοσης των περιφερειών τους.
- «Διάλογος Παγκόσμιων Πόλεων». Αποτελεί ένα παγκόσμιο δίκτυο πόλεων που ενδιαφέρεται να συμβάλλει στη δημιουργία της Κοινωνίας της Πληροφορίας με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη
- Συνέδριο Περιφερειών με Αεροδρόμια (ARC).Ιδρύθηκε το 1994 από 21 περιφέρειες της Ευρώπης που φιλοξενούν διεθνή αεροδρόμια.
- Δίκτυο Συνεργασίας Ευρωπαϊκών Τοπικών Αρχών (PARTENALIA).Ιδρύθηκε το 1993 και έχει στόχο να προωθήσει τα συμφέροντα δευτεροβάθμων αρχών Τ.Α. ώστε να αποτελέσει ιδανικό παλίσιο ανάδειξης καινοτομικών πολιτικών και ανταλλαγής εμπειριών σε διεθνές επίπεδο.
- Δίκτυο Douzelage.Ιδρύθηκε το 1991 από 12 πόλεις με στόχο την καλλιέργεια φιλικών σχέσεων,πολιτιστικών,αθλητικών και εκπαιδευτικών ανταλλαγών μεταξύ τους.
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο FEDARENE. Είναι δίκτυο 65 φορέων από 15 χώρες με στόχο την πληροφόρηση των τοπικών αρχών και την εύρεση λύσεων για την ενέργεια και το περιβάλλον.
- Δίκτυο "Πολιτισμός στη Γειτονιά". Είναι πρωτοβουλία της UNESCO για να ενισχύσει τις αποκεντρωμένες δομές πολιτισμού , ενισχύοντας τις τοπικές αρχές στον αγώνα εναντίον του αποκλεισμού.
- Δίκτυο Πρωτοβουλίας «Ολυμπιακή Εκεχειρία». Πρωτοβουλία της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής για την εκεχειρία και τη συνεργασία πόλεων και της Τ.Α. στα πλαίσια των ολυμπιακών ιδεωδών

- Ένωση Πρωτευουσών Κεντρικής και Νοτιανατολικής Ευρώπης. Με ιδρυτική πράξη του 1995 οι Δήμαρχοι όλων των βαλκανικών κρατών , της Ουγγαρίας, της Ουκρανίας, της Αυστρίας και της Κύπρου με στόχο τη διατήρηση μονίμων δεσμών μεταξύ των πρωτευουσών και την προώθηση της ευρωπαϊκής ιδέας.
- Δίκτυο Πόλεων Μαραθωνίου Δρόμου. (World Marathon Majors.). Δίκτυο πόλεων που διοργανώνουν τους μεγαλύτερους μαραθώνιους στον κόσμο (Βοστώνη, Σικάγο, Νέα Υόρκη, Βερολίνο)
- Παγκόσμια Συμμαχία Πόλεων κατά της Φτώχειας. (WACAP). Είναι το επίσημο δίκτυο πόλεων που συνεισφέρει σε όλες τις ηπείρους για την Διεθνή Δεκαετία για την Εξάλειψη της Φτώχειας, σύμφωνα με τις αρχές της διακήρυξης του Ο.Η.Ε.
- Ευρωπαϊκές Πολιτικές κατά των Ναρκωτικών (ECAD). Πρωτοβουλία 270 Δήμων από 27 ευρωπαϊκές χώρες που αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και δράσεις για εναντίον της κατάχρησης ναρκωτικών ουσιών.
- Δίκτυο Eurotowns. Ιδρύθηκε το 1991 και προσοβλέπει στην ανταλλαγή πληροφοριών και καλών πρακτικών καθώς και στην προώθηση της δράσης των μελών του στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.

8.Σχέδιο Καλλικράτης

Αναφερόμενοι στα θεσμικά χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης θα αναφερθούμε στην επικείμενη θεσμική οργάνωση που θα επικρατήσει με το νομοσχέδιο «Καλλικράτης».Ο Καλλικράτης θα φέρει μία αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και αποτελεί επιτακτικό τρόπο για την ριζική και δομική αλλαγή του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί το κράτος.Στόχος είναι το επιτελικό κράτος με ισχυρά αποκεντρωμένα όργανα με την Τοπική Αυτοδιοίκηση να λειτουργεί ισχυρή σε δύο επίπεδα στο περιφερειακό και το τοπικό.

Με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», οι τοπικές κοινωνίες διαθέτουν έτσι Τοπική Αυτοδιοίκηση ισχυρή, εξοπλισμένη με σύγχρονα επιχειρησιακά εργαλεία, πόρους και αρμοδιότητες που της επιτρέπουν να επιλύει μόνη της όλα σχεδόν τα τοπικά προβλήματα, καλύπτοντας έτσι τις ανάγκες του πληθυσμού (από τον οποίον και ελέγχεται πολλαπλά) για δημόσιες και ιδίως για κοινωνικές υπηρεσίες. Οι κρατικές υπηρεσίες αποσυμφορούνται από υποθέσεις και ευθύνες με τοπικό χαρακτήρα, οι οποίες σήμερα τις αποπροσανατολίζουν από τον επιτελικό, συντονιστικό και ελεγκτικό τους ρόλο.

Η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση δημόσιων υποθέσεων και η εφαρμογή δημόσιων πολιτικών δίνει τέλος στη σπατάλη πόρων και χρόνου, καθώς και στις αστοχίες, εξαιτίας έλλειψης πληροφόρησης και γνώσης που προκαλεί ο «κατακερματισμένος συγκεντρωτισμός», υπό τον οποίο ασφυκτιά σήμερα όχι μόνον η περιφέρεια, αλλά και το κέντρο. Σύμφωνα με τις βασικές αρχές του νομοσχεδίου και της πολιτικής βούλησης αναφέρονται τα εξής σε ότι αφορά τα διοικητικά , αλλά και αναπτυξιακά θέματα :

«Σε αυτό το πλαίσιο, με το Πρόγραμμα Καλλικράτης προχωράμε στον συνολικό επανασχεδιασμό των επιπέδων διακυβέρνησης, σε μια Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Μια Νέα Αρχιτεκτονική που:

- κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα: επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διεύθυνση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη,*
- οργανώνει την άσκηση της εξουσίας με όρους διεύθυνσης της συμμετοχής του πολίτη και εμπάθυνας της δημοκρατίας, αλλά και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού,*
- αξιοποιεί νέα εργαλεία και τις νέες μεθόδους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αυτόματης εξυπηρέτησης, με διαδραστικές υπηρεσίες,*
- γίνεται το θεσμικό «κλειδί» για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας,*

προσανατολίζοντας τις κρατικές δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης,

- ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την Τοπική Αυτοδιοίκηση από μια διαρκή κριτική.

. Η Νέα Αρχιτεκτονική θεμελιώνει μια νέα, εξορθολογισμένη δομή του κράτους:

- Κεντρικό χαρακτηριστικό της είναι ο ολοκληρωμένος και συστηματικός σχεδιασμός που απαντά στα προβλήματα της αποσπασματικής και κατακερματισμένης έως τώρα προσέγγισης.
- Πυρήνας της είναι μία σαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων και η ολοκληρωμένη άσκηση δημοσίων πολιτικών σε κάθε επίπεδο, ώστε να είναι ξεκάθαρο σε κάθε πολίτη, για κάθε ανάγκη του, ποιος είναι αρμόδιος, τι πρέπει να κάνει και να εξυπηρετείται σε ένα επίπεδο είτε στο Δήμο, είτε στην Περιφέρεια, είτε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.
- Θεμελιώδη επιλογή συνιστά η αναβάθμιση της δημοκρατικής λειτουργίας της αυτοδιοίκησης, τόσο με τον εμπλουτισμό συμμετοχικών διαδικασιών, όπως η διαβούλευση, όσο και με τη βελτίωση της αντιπροσώπευσης.
- Βασικό κριτήριο είναι η δημιουργία ισχυρών διοικητικών ενοτήτων, ώστε να είναι σε θέση να ασκήσουν με αποτελεσματικό, ποιοτικό, διαφανή και βιώσιμο τρόπο το σύνολο των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται.
- Γνώμονας των οργανωτικών επιλογών είναι ο πολίτης και η εξυπηρέτηση των αναγκών του. Γι' αυτό η συγκρότηση ισχυρότερων και μεγαλύτερων ενοτήτων συνοδεύεται από την παροχή των διοικητικών υπηρεσιών όσο το δυνατό πιο κοντά στον πολίτη, με την ενίσχυση της υπόστασης του χωριού και της γειτονιάς, ως ζωντανών κυττάρων της τοπικής κοινωνίας.

Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Διοίκησης έχει κρίσιμη αναπτυξιακή διάσταση. Μέχρι σήμερα ο δημόσιος τομέας αποτελούσε τροχοπέδη στις όποιες επιχειρησιακές ή αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Με τη νέα του μορφή το ελληνικό κράτος αφήνει πίσω του τα συγκεντρωτικά του στοιχεία, αποκεντρώνεται και αποκτά χαρακτηριστικά όπως ευελιξία, αποτελεσματικότητα, αξιοποίηση τοπικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων που συναντώνται σε όλα τα προηγμένα κράτη. Εκτός από αναπτυξιακό εφελκυστήρα, η Νέα Αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινομένων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.»

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποκτά νέα θεσμικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με το σχέδιο Καλλικράτης. Δίνονται νέες ευκαιρίες και μειώνεται η γραφειοκρατία και οι σπάταλες του Δημοσίου, ενώ αυξάνεται ο ρόλος των τοπικών κοινωνιών. Ως προς τα θεσμικά στοιχεία του σχεδίου νόμου για την διοικητική διάρθρωση του Καλλικράτη προβλέπονται τα εξής: Καταργούνται οι Νομαρχίες, ισχυροποιούνται οι Περιφέρειες και συνενώνονται οι ήδη περίπου 1000 Δήμοι σε 300 με στόχο την ισχυροποίηση της Τ.Α. και την κατανομή περισσότερων πόρων από το ΕΣΠΑ.

Ως προς τις Περιφέρειες αποκτούν πλέον χαρακτήρα αυτοδιοίκησης, με εκλεγμένο άμεσα από το εκλογικό σώμα Περιφερειακό Συμβούλιο και Περιφερειάρχη. Με αυτό τον τρόπο εξυπηρετείται η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των ελληνικών Περιφερειών. Οι Περιφέρειες έχουν ως περιφερειακά διαμερίσματα τους

σημερινούς νομούς.Οι νέες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις θα αναλάβουν τις υπηρεσίες ,τις αρμοδιότητες και τους πόρους των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργούνται και αποτελούν βασική μονάδα αποκέντρωσης και αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Έχουν ως αρμοδιότητες :

- Προγραμματισμού και Ανάπτυξης (διαχείριση Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων,εκπόνηση αναπτυξιακού σχεδιασμού περιφέρειας,υλοποίηση σχετικών δράσεων)
- Υποδομών-Μεταφορών-Επικοινωνιών (εκπόνηση μελετών οδικής κυκλοφορίας υπεραστικού δικτύου,διαχείριση έργων περιφέρειας,λιμένες,,ακτοπλοικές συγκοινωνίες)
- Χωροταξίας-Πολεοδομίας-Περιβάλλοντος (διαχείριση στερεών αποβλήτων)
- Φυσικών πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας
- Εμπορίου – Τουρισμού – Απασχόλησης
- Εκπαίδευσης,πολιτισμού και αθλητισμού (διά βίου εκπαίδευση,θέματα κατάρτισης και επιμόρφωσης)
- Γεωργία-Κτηνοτροφία,Αλιεία
- Πολιτική Προστασία

Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση συνδέεται άμεσα με την αξιοποίηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης τις νέες τεχνολογίες και επικοινωνίες για να πετύχει τους στόχους της με στόχο να οργανώσει το σχεδιασμό,την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων,να οργανώσει διαδικασίες ηλεκτρονικών προμηθειών και να προχωρήσει στην ηλεκτρονική Δημοκρατία και συνεργασία.

Ο Περιφερειάρχης ασκεί εκτελεστικές και κατασταλτικές αρμοδιότητες συνεργαζόμενος με την Περιφερειακή Επιτροπή στην οποία συμμετέχουν οι Αντιπεριφερειάρχες.Οι Αντιπεριφερειάρχες αναλαμβάνουν θεματικά και τοπικά καθήκοντα (των περιφερειακών διαμερισμάτων).Επίσης λειτουργεί η Εκτελεστική Επιτροπή η οποία έχει επιτακτικό ρόλο και αναλαμβάνει την ευθύνη για την κατάρτιση και υλοποίηση του του Επιχειρησιακού Προγράμματος,του Τεχνικού Προγράμματος,την εναρμόνιση των προτάσεων των υπηρεσιών της Περιφέρειας ως προς τον προϋπολογισμό,την υποβολή σχετικής γνώμης,την υποβολή της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων,την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.Βασικό όργανο είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο όπου συνεδριάζουν οι επιφερειακοί σύμβουλοι και συμμετέχουν αναλογικά οι πολιτικές δυνάμεις.

Ακόμη καθιερώνεται Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας στο οποίο συμμετέχουν εκτός από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες, Δ'μαρχοι των Δήμων της Περιφέρειας, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, ΜΚΟ, επαγγελματικοί σύλλογοι, οργανώσεις εργοδοτών-εργαζομένων. Θεσμοθετείται ο «Περιφερειακός Συνήγορος» με αυξημένη πλειοψηφία 2/3 του Περιφερειακού Συμβουλίου ώστε να προλαμβάνει αυθαιρεσίες, κακοδιοίκηση και να αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών-συναλλασομένων και της διοίκησης της Περιφέρειας.

Ως προς την εκλογή επανέρχεται το σύστημα του 50%+1 ψήφος για να εκλεγεί ο επτυχών απευθείας από τον πρώτο γύρο και η κατανομή των σδεών στο Περιφερειακό Συμβούλιο θα ακολουθεί το ισχύον σύστημα (3/5 για τον επιτυχόντα, 2/5 για τους επιλαχόντες συνδυασμούς). Εκλογικές Περιφέρειες θα αποτελούν τα πρώην Νομαρχιακά Διαμερίσματα.

Σημαντικές αλλαγές επιφέρει ο Καλλικράτης στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Μόνο οι 212 από τους 1034 Δήμους είχαν διαχειριστική επάρκεια για να συμμετέχουν στις χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ. Αυτό επιτάσσει την αναδιάταξη και τη διοικητική αναδιάρθρωση με νέους Δήμους να δημιουργούνται με βάση γεωγραφικά, δημογραφικά και αναπτυξιακά κριτήρια. Αποτέλεσμα είναι ο περιορισμός σε 370 Δήμους περίπου με αποτέλεσμα να αποτελούν ισχυρούς πόλους τοπικής ανάπτυξης. Ειδική πρόβλεψη υπάρχει για τις νησιωτικές περιοχές ώστε να υπάρχει ένας Δήμος ανά νησί.

Βασική αλλαγή είναι η κατάργηση και συγχώνευση πολλών ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ των Δήμων ώστε να υπάρχει εξοικονόμηση πόρων και ανθρώπινου κεφαλαίου με μειωμένη αποτελεσματικότητα. Έτσι καταργούνται 4000 οργανισμοί και από 6000 φτάνουν σε 2000. Η αναμενόμενη διεύρυνση των γεωγραφικών και πληθυσμιακών ορίων αναφοράς των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ διαμορφώνει ένα νέο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Η ίδια η έννοια «τοπική υπόθεση», αλλάζοντας κλίμακα, διευρύνεται και έτσι οδηγεί σε ανάλογη ενδυνάμωση του ρόλου των νέων Δήμων στον τοπικό αναπτυξιακό προγραμματισμό και στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες σε καίριους τομείς.

Στόχος η καλύτερη παροχή υπηρεσιών και η εξυπηρέτηση του πολίτη.

Οι νέοι ισχυροί Δήμοι αποκτούν τις εξής αρμοδιότητες:

- η πρόνοια και η προστασία της δημόσιας υγείας,
- η ανέγερση σχολικών κτιρίων,
- η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,
- η ένταξη των μεταναστών,

- οι πολεοδομικές εφαρμογές,
- ο υγειονομικός έλεγχος,
- η προστασία της παιδικής και της τρίτης ηλικίας,
- οι λαϊκές αγορές
- οι αδειοδοτήσεις και ο έλεγχος πολλών τοπικών, οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων,
- η πολιτική προστασίας, με την ένταξη των δήμων στον εθνικό σχεδιασμό με συγκεκριμένο ρόλο και αρμοδιότητες.

Οι νέοι Δήμοι για να πετύχουν τους στόχους της ανάπτυξης και της εξυπηρέτησης του πολίτη και να διαχειρίζονται όλες τις κρίσιμες υποδομές για την ποιότητα ζωής των δημοτών πρέπει να διαθέτουν τις εξής υπηρεσίες: τις εξής υπηρεσίες :

- Προγραμματισμού,
- Οικονομική υπηρεσία,
- Τεχνική υπηρεσία,
- Πληροφορικής,
- Νομικής υποστήριξης,
- Διοίκησης – Διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού,
- Περιβάλλοντος – Πολιτικής Προστασίας.

Θεμελιώνεται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση με τη θέσπιση των υπηρεσιών του δημοτικού e-ΚΕΠ για να μειώνεται ο χρόνος εξυπηρέτησης και να αποφεύγεται άσκοπος φόρτος εργασίας για τους υπαλλήλους. Καθιερώνεται η «κάρτα του Δημότη» για να εξυπηρετούνται αυτόματα οι πολίτες και να μειώνεται ο χρόνος και το διοικητικό κόστος .

Με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση οι Δήμοι μπορούν να έχουν ακόμη τις εξής εφαρμογές:

- Συνεργασία με άλλους φορείς του Δημοσίου
- Υπηρεσίες ηλεκτρονικών συναλλαγών
- Κοινωνικές Υπηρεσίες

Στο νέο διοικητικό σύστημα ο Δήμαχος αποκτά νέο εκτελεστικό και επιτελικό ρόλο, δημιουργούνται οι θεματικοί και οι τοπικοί αντιδήμαρχοι με αντικείμενο το συντονισμό των διοικητικών υπηρεσιών , των ΚΑΠΗ , των παιδικών σταθμών και των τοπικών συμβουλίων.

Καθιερώνεται ακόμη ως νέο όργανο η εκτελεστική Επιτροπή όπου συμμετέχουν ο Δήμαρχος, όλοι οι Αντιδήμαρχοι και ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου.

Η εκτελεστική επιτροπή έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Την ευθύνη για την κατάρτιση και την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.

- Την κατάρτιση και εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο του Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου και την ευθύνη της υλοποίησής του.
- Την εναρμόνιση των προτάσεων των υπηρεσιών του δήμου ως προς τον προϋπολογισμό και την υποβολή σχετικής γνώμης προς τη Δημαρχιακή Επιτροπή πριν την κατάρτιση του προϋπολογισμού.
- Την υποβολή, προς το Δημοτικό Συμβούλιο, ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων.
- Την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- Την παρακολούθηση, αξιολόγηση και συντονισμό των δράσεων των νομικών προσώπων του δήμου.

Επίσης δημιουργείται ο «Συνήγορος του Δημότη» και ο «Συνήγορος της Επιχείρησης», με επιλογή με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 από το Δημοτικό Συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ή και εκτός αυτών, ενός προσώπου κύρους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών / συναλλασσόμενων με το δήμο και διοίκησης του δήμου, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης

Ακόμη δημιουργείται το Συμβούλιο Διαβούλευσης στο οποίο συμμετέχουν, εκτός από τον Δήμαρχο και τους επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων εργοδοτών, εργαζομένων και επαγγελματικών συλλόγων κ.ο.κ. Συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου και συγκαλείται υποχρεωτικά ετησίως, πριν από την έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο, του ετήσιου Προγράμματος και Προϋπολογισμού του Δήμου και έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα.

Συγκροτούνται πενταμελή τοπικά συμβούλια σε όλα τα υπάρχοντα τοπικά διαμερίσματα, με πληθυσμό τουλάχιστον 1000 κατοίκων και τριμελή τοπικά συμβούλια για πληθυσμό μικρότερο των 1000 κατοίκων. Το Τοπικό Συμβούλιο εκλέγει Πρόεδρο, ο οποίος συμμετέχει στις συνεδριάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων και της Εκτελεστικής Επιτροπής όταν συζητούνται θέματα που αφορούν το τοπικό τους διαμέρισμα και εισηγούνται σχετικά.

Τα τοπικά συμβούλια έχουν αρμοδιότητες στην αντιμετώπιση τοπικής εμβέλειας προβλημάτων, όπως π.χ.:

- Την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα βλαβών στο οδικό δίκτυο και τα συστήματα άδρευσης, ύδρευσης-αποχέτευσης (όταν ο δήμος δε διαθέτει ΔΕΥ Α), καθώς και επείγουσες

δράσεις καθαριότητας, φύλαξης και συντήρησης σε κτίρια.

- Τη διενέργεια επείγοντος χαρακτήρα δράσεων για την πυροπροστασία, την αντιπλημμυρική προστασία, την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την προστασία του περιβάλλοντος στο τοπικό διαμέρισμα.

Σε ότι αφορά την εκλογική διαδικασία καταργείται το 42% και επανέρχεται το σύστημα του 50%+1, το οποίο θα είναι και το ποσοστό που απαιτείται για τον επιτυχόντα συνδυασμό στον πρώτο γύρο μεταξύ όλων των συνδυασμών ή (αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει αυτό το ποσοστό) στο δεύτερο γύρο μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών. Η κατανομή των εδρών μεταξύ των συνδυασμών διατηρείται όπως σήμερα: 3/5 για τον επιτυχόντα και 2/5 για τους επιλαχόντες συνδυασμούς.

Σημαντική αλλαγή που θα επιφέρει το σχέδιο Καλλικράτης είναι η δημιουργία 7 Γενικών Διοικήσεων που ανήκουν την Κεντρική Διοίκηση και λειτουργούν βάσει λειτουργικών και αναπτυξιακών κριτηρίων με στόχο να επιτευχθεί η κοινωνική και οικονομική συνοχή και να προαχθεί η συνολική ανταγωνιστικότητα του Εθνικού Χώρου. Στις αρμοδιότητες των Γενικών Διοικήσεων :

- ανήκουν οι γενικές κρατικές υποθέσεις, οι οποίες ασκούνταν μέχρι σήμερα από τις Διοικητικές Περιφέρειες και λόγω της φύσης τους ή για συνταγματικούς λόγους δεν μπορεί να μεταφερθούν στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση και παραμένουν στην κρατική διοίκηση, π.χ. χωροταξία – πολεοδομία, περιβαλλοντική πολιτική, δασική πολιτική ή μεταναστευτική πολιτική,
- εντάσσονται όσες κρατικές αρμοδιότητες σταδιακά αποκεντρώνονται επειδή δεν είναι απαραίτητο να ασκούνται από την κεντρική διοίκηση, διευκολύνοντας την αποτελεσματική άσκηση του επιτελικού, συντονιστικού και ελεγκτικού της ρόλου,
- εντάσσονται, όπου αυτό κριθεί σκόπιμο, και κλαδικά αποκεντρωμένες κρατικές υπηρεσίες των υπουργείων, που έως σήμερα δεν είναι ενταγμένες στις διοικητικές περιφέρειες.

Σημαντικές αλλαγές γίνονται σε ότι αφορά τον έλεγχο των ΟΤΑ για αυτό το λόγο όλοι οι Δήμοι και Περιφέρειες υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο ενώ εφαρμόζεται το διπλογραφικό σύστημα με την τήρηση των λογαριασμών της αναλυτικής λογιστικής.

Σε ότι αφορά τα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης αναδιαμορφώνεται το «καλάθι» των Κ.Α.Π. και επιδιώκεται ο εμπλουτισμός των πόρων της αυτοδιοίκησης και η σύνδεσή τους με τον ΦΠΑ, και ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας. Στόχος είναι η ουσιαστική ενίσχυση της συμβολής του ΦΠΑ στους πόρους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προσαρμογής του τρόπου κατανομής στις νέες πραγματικότητες που έχουν δημιουργηθεί

αλλά και στο τουριστικό, νησιωτικό και ορεινό χαρακτήρα πολλών δήμων. και στόχος είναι να εξορθολογιστεί στη βάση διαφανών, αντικειμενικών και αδιάβλητων κριτηρίων το σύνολο των χρηματοδοτήσεων της κεντρικής διοίκησης προς την αυτοδιοίκηση.

Τέλος εφαρμόζεται η επιχειρησιακή στήριξη της Νέας Αρχιτεκτονικής με το Το Πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης - «ΕΛΛΑΔΑ». Η επαναδιατύπωση του προγράμματος «Διοικητική μεταρρύθμιση» περιλαμβάνει και την αναδιάταξη του προϋπολογισμού του, ώστε συγκεκριμένο ποσοστό των συνολικών του πόρων να διατίθενται στο στόχο για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης..

Στο σκέλος που αφορά την περιφερειακή αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει μέτρα και δράσεις που, σε συνδυασμό με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), προωθούν την αναπτυξιακή της λειτουργία. στο πρόγραμμα «ΕΛΛΑΔΑ» εντάσσεται το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης, στο οποίο μετεξελίσσεται το σημερινό Θησέας, που είχε ύψος 4 δισ. ευρώ. Το νέο πρόγραμμα αντίστοιχου ύψους, που λειτουργεί συμπληρωματικά και χρηματοδοτεί, κυρίως, μη επιλέξιμα, από το Ε.Σ.Π.Α., αναπτυξιακά έργα και δράσεις άμεσης προστιθέμενης αξίας.

Το σχέδιο Καλλικράτης θα αλλάξει το διοικητικό χάρτη της χώρας με στόχο να δώσει πιο ισχυρές μορφές αυτοδιοίκησης , με περισσότερους πόρους , με δυνατότητα να σχεδιάζουν περισσότερα Επιχειρησιακά Προγράμματα , να δώσουν έμφαση στην τοπική ανάπτυξη , στη βιώσιμη ανάπτυξη , στην εξυπηρέτηση του πολίτη.

Στόχος να δοθεί μία ανθρωποκεντρική έννοια διοίκησης και να εφαρμοστεί ένα φιλόδοξο πρόγραμμα σε μία αυτοδιοίκηση με περισσότερες αρμοδιότητες που να μπορούν να σταθούν ανταγωνιστικά και αποτελεσματικά στις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις και τις απαιτήσεις της εποχής.

Οι Τοπικές κοινωνίες αποκτούν με αυτό τον τρόπο νέα εργαλεία και πόρους για να επιλύουν από μόνες τους τα προβλήματά τους , να αποφεύγονται οι σπάταλες χρόνου , πόρων και διοικητικών βαρών με στόχο την εφαρμογή των αρχών της τοπικής δημοκρατίας , της εγγύτητας της διοίκησης, της χρηστής διοίκησης και της συνολικής βιώσιμης ανάπτυξης.

9.Νόμος Συμπράξεων Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα 3389/2005

ΝΟΜΟΣ 3389/2005 - ΦΕΚ 232/Α'/22.9.2005

Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Έννοια σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΕΝΝΟΙΑ- ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Έννοια Συμπράξεων

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού "Δημόσιοι Φορείς" νοούνται οι ακόλουθοι:

- (α) το Δημόσιο,
- (β) οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
- (γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- (δ) οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση.

2. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία ("Συμβάσεις Σύμπραξης") με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα ("Ιδιωτικοί Φορείς") για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών ("Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα" ή "Συμπράξεις").

3. Παρεπόμενα Σύμφωνα

Συμβάσεις στις οποίες συμβάλλονται Δημόσιοι Φορείς με τρίτους ή και Ιδιωτικοί Φορείς με τρίτους και αποτελούν παρεπόμενα σύμφωνα Συμβάσεων Σύμπραξης ή συνάπτονται σε εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης ("Παρεπόμενα Σύμφωνα"), υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου για τις εν λόγω Συμβάσεις Σύμπραξης.

4. Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Στις Συμβάσεις Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα των παραγράφων 2 και 3, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω ανωνύμων εταιρειών ειδικού σκοπού που συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της Σύμπραξης ("Εταιρεία Ειδικού Σκοπού") που εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Μέτοχοι Εταιρείας Ειδικού Σκοπού δύνανται να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς κατά την έννοια του νόμου αυτού, καθώς επίσης και τρίτοι που δύνανται να αποκτήσουν μετοχές σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ίδιου

νόμου, το καταστατικό της Εταιρείας και τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης, εξαιρουμένων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι Συμπράξεις μπορούν να υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 4, εφόσον πληρούν σωρευτικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

(α) έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους,

(β) προβλέπουν ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων όπως, ενδεικτικά, το διαχειριστικό και τον τεχνικό κίνδυνο,

(γ) προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς και

(δ) το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

2. Με ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα του άρθρου 3 είναι δυνατή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού χωρίς να συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις των εδαφίων (β) έως και (δ) της παραγράφου 1.

3. Δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Άρθρο 3

Διυπουργική Επιτροπή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα ("Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ."). Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, τον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ως τακτικά μέλη και τον Υπουργό ή τους Υπουργούς που

εποπτεύουν καθένα από τους Δημόσιους Φορείς, οι οποίοι προβλέπεται να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη ή και να συμβληθούν στη Σύμβαση Σύμπραξης ή και στα Παρεπόμενα Σύμφωνα, ως έκτακτα μέλη. Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών προεδρεύει της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., εποπτεύει το έργο της και έχει την ευθύνη της υποβολής των σχετικών εισηγήσεων προς αυτή. Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. αποφασίζει κατόπιν εισηγήσεων της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, σύμφωνα με τα ειδικώς προβλεπόμενα στα εδάφια (αα) έως (στστ) της παραγράφου 2 του άρθρου 4. Η λειτουργία της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. διέπεται από τις διατάξεις του ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α'). Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. εξειδικεύει την κυβερνητική πολιτική για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων.

Με αποφάσεις της η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.:

- (α) εγκρίνει την υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού ή ανακαλεί τέτοιες εγκρίσεις, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5,
- (β) αποφασίζει την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του καταβλητέου στους Ιδιωτικούς Φορείς συμβατικού ανταλλάγματος,
- (γ) αποφασίζει για τη συμμετοχή ή μη του Δημοσίου στη χρηματοδότηση της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της Σύμπραξης,
- (δ) λαμβάνει κάθε άλλη συναφή απόφαση.

Άρθρο 4

Ειδική Γραμματεία

1. Σύσταση και αρμοδιότητες

Στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών συνιστάται Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα ("Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.") με σκοπό την επικουρία της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και των Δημόσιων Φορέων. Έργο της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι:

- (α) ο εντοπισμός των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεστούν ή να παρασχεθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού σύμφωνα με την παράγραφο 2,
- (β) η εν γένει προώθηση της εκτέλεσης έργων ή της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των Συμπράξεων,
- (γ) η διευκόλυνση και υποστήριξη των Δημόσιων Φορέων στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8 του παρόντος, για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ή την παροχή υπηρεσιών στα πλαίσια Συμπράξεων,
- (δ) η παρακολούθηση της υλοποίησης των Συμβάσεων Σύμπραξης και των Παρεπόμενων Συμφώνων, η τακτική ενημέρωση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και η επεξεργασία και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και
- (ε) η σύνταξη ετήσιας έκθεσης και η παρουσίαση της στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

2. Γενικές αρμοδιότητες Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών της, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί:

- (α) να ζητά και να λαμβάνει στοιχεία σχετικά με έργα ή υπηρεσίες την εκτέλεση ή παροχή των οποίων προωθούν ή σχεδιάζουν Δημόσιοι Φορείς,
- (β) να ζητά και να λαμβάνει από οποιοδήποτε Δημόσιο ή Ιδιωτικό Φορέα κάθε πληροφορία ή στοιχείο που απαιτείται για να διαγνωσθεί εάν η εκτέλεση ενός έργου ή

η παροχή μιας υπηρεσίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της Σύμπραξης Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού,

(γ) να επεξεργάζεται τα στοιχεία που λαμβάνει από επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς όπως, ενδεικτικά, από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και το Σύνδεσμο Εργοληπτικών Εταιρειών,

(δ) να μελετά ολοκληρωμένες προτάσεις που επεξεργάζονται Δημόσιοι ή Ιδιωτικοί Φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή να καλεί Δημόσιους ή Ιδιωτικούς Φορείς να επεξεργασθούν τέτοιες προτάσεις και να παρέχει σε αυτούς κάθε εύλογη συνδρομή,

(ε) σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αλλά και τις αρμόδιες υπηρεσίες των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων, να παρακολουθεί το σύνολο των οικονομικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι Δημόσιοι Φορείς, ιδιαίτερα τη μελλοντική επιβάρυνση που προκύπτει ή μπορεί να προκύψει για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από τις πληρωμές που διενεργούνται για Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού,

(στ) να συντάσσει και να διανέμει έντυπο υλικό με πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τις Συμπράξεις και τους σκοπούς που αυτές εξυπηρετούν, τις διεθνώς διαδεδομένες μεθόδους εφαρμογής τους και τις διατάξεις του νόμου αυτού,

(ζ) να τυποποιεί έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8,

(η) να τυποποιεί κάθε είδους Συμβάσεις Σύμπραξης ή Παρεπόμενα Σύμφωνα προς το σκοπό της διευκόλυνσης των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων στη διαμόρφωση των όρων των Συμβάσεων Σύμπραξης,

(θ) να υποβάλλει στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου των Συμπράξεων,

(ι) να συντονίζει την εκπόνηση μελετών και την εν γένει παροχή υποβοηθητικών του έργου της υπηρεσιών σε πρόσωπα που προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6.

Με βάση τις ανωτέρω υπό (α) έως και (ι) αρμοδιότητες που της παρέχονται συγκεντρώνει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να κριθεί ποια έργα ή υπηρεσίες μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Συμπράξεων και αξιολογεί τις οικονομικές και τεχνικές παραμέτρους, καθώς και τα νομικά και άλλα προβλήματα που συνδέονται με αυτά. Στη συνέχεια η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. καταρτίζει μη δεσμευτικό κατάλογο έργων και υπηρεσιών ("Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων") που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού. Για κάθε έργο ή υπηρεσία που περιλαμβάνεται στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. συντάσσει συνοπτική αιτιολογική έκθεση που παρουσιάζει:

αα) τους χρηματοοικονομικούς, τεχνικούς, κοινωνικοοικονομικούς και νομικούς λόγους για τους οποίους η εκτέλεση των συγκεκριμένων έργων ή η παροχή των συγκεκριμένων υπηρεσιών κρίνεται σκόπιμο να υλοποιηθεί μέσω Σύμπραξης,

ββ) τα κριτήρια που έλαβε υπόψη της για την επιλογή των συγκεκριμένων έργων ή υπηρεσιών που έχουν περιληφθεί στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων,

γγ) τις ενέργειες στις οποίες έχει ενδεχομένως προβεί ο εμπλεκόμενος κάθε φορά Δημόσιος Φορέας για τις ανάγκες της προετοιμασίας της ανάθεσης των σχετικών Συμβάσεων όπως, ενδεικτικά, πρόσληψη χρηματοοικονομικών, τεχνικών και νομικών συμβούλων, διενέργεια προμελετών και σύνταξη σχεδίων συμβάσεων,

δδ) τη μορφή της προτεινόμενης Διαδικασίας Ανάθεσης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 8, που είναι σκόπιμο να εφαρμοσθεί, καθώς και τους Δημόσιους Φορείς που ενεργούν ως αναθέτουσα αρχή,

εε) ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα της Διαδικασίας Ανάθεσης, στστ) αναφορά του ενδεικτικού προϋπολογισμού του αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης και, ενδεχομένως, των Παρεπόμενων Συμφώνων.

3. Αίτηση Υπαγωγής και Απόφαση Υπαγωγής

Η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. γνωστοποιεί, στους κατά περίπτωση αρμόδιους Δημόσιους Φορείς, την ένταξη έργων ή υπηρεσιών της αρμοδιότητας τους στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων και καλεί αυτούς μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από τη λήψη της σχετικής ειδοποίησης, να υποβάλουν αίτηση στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. για την υπαγωγή της συγκεκριμένης Σύμπραξης στις διατάξεις του νόμου αυτού ("Αίτηση Υπαγωγής").

Αν στη Σύμβαση Σύμπραξης που έχει περιληφθεί στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων συμμετέχουν ή συμβάλλουν περισσότεροι του ενός Δημόσιοι Φορείς, η Αίτηση Υπαγωγής πρέπει να υπογράφεται από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους όλων των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων. Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., μέσα σε δύο μήνες από τη διαβίβαση σε αυτή των Αιτήσεων Υπαγωγής, εκδίδει απόφαση ("Απόφαση Υπαγωγής") με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει, εν όλω ή εν μέρει, τις Αιτήσεις Υπαγωγής.

4. Αναμόρφωση Καταλόγου Προτεινόμενων Συμπράξεων

Η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. συμπληρώνει και αναμορφώνει τον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων ανά εξάμηνο χωρίς να αποκλείεται η έκτακτη μεταβολή του από νέες προτάσεις Συμπράξεων που κρίνονται ώριμες ή υποβάλλονται προς κρίση μετά την τακτική έκδοση του.

Άρθρο 5

Συνέπειες Απόφασης Υπαγωγής

1. Μετά την εγκριτική Απόφαση Υπαγωγής η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. αναλαμβάνει το συντονισμό των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8, για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη.

2. Υποχρεώσεις Δημόσιων Φορέων

Οι Δημόσιοι Φορείς που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού υποχρεούνται:

(α) να ακολουθούν τις υποδείξεις της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. ως προς τη Διαδικασία Ανάθεσης που θα ακολουθηθεί για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη,

(β) να επεξεργάζονται κάθε κείμενο που σχετίζεται με τη Διαδικασία Ανάθεσης, περιλαμβανομένων και των τευχών δημοπράτησης, όπως η προκήρυξη, η ειδική και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων, η πρόσκληση υποβολής Προσφορών και το Σχέδιο Σύμβασης, σύμφωνα με τις οδηγίες, τις τροποποιήσεις και αλλαγές που εισηγείται η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, στην οποία και κοινοποιούνται πριν από τη διανομή ή τη δημοσίευση όλα τα κείμενα και η αλληλογραφία που αφορούν στη Διαδικασία Ανάθεσης,

(γ) να μεριμνούν για τη συμμετοχή εκπροσώπου της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. στις επιτροπές αξιολόγησης ή και σε άλλα όργανα που συνιστώνται στα πλαίσια της Διαδικασίας Ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη.

3. Ανάκληση Απόφασης Υπαγωγής

Σε περίπτωση που οι εμπλεκόμενοι Δημόσιοι Φορείς δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της Διαδικασίας Ανάθεσης, δύναται να ανακαλέσει την Απόφαση Υπαγωγής.

Άρθρο 6

Διατάξεις για την Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

1. Στελέχωση

(α) Με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται Ειδικός Γραμματέας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

(β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος, προσλαμβάνεται Διευθυντής στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.

(γ) Το λοιπό προσωπικό της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είτε στελεχώνεται μέσω της σύναψης συμβάσεων παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου κατόπιν σχετικής απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών είτε αποσπάται στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5.

2. Προσόντα και εμπειρία στελεχών Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Τα στελέχη της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. πρέπει να καλύπτουν ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων και να διαθέτουν κύρος και εκτενή εμπειρία στους τομείς της ιδιαίτερης εξειδίκευσης τους, ιδίως να διαθέτουν εμπειρία:

(α) σε θέματα τεχνικών χρηματοδότησης,

(β) στην κατάρτιση, επεξεργασία, ανάλυση και αξιολόγηση χρηματοοικονομικών υποδειγμάτων,

(γ) σε νομικά θέματα όπως σύνταξη τευχών δημοπράτησης, νομική υποστήριξη κατά τη διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών, σύνταξη και διαπραγμάτευση συμβάσεων περιλαμβανομένων και συμβάσεων παραχώρησης, χρηματοδοτικών, δανειακών και λοιπών συμβάσεων που είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης,

(δ) σε τεχνικά, ασφαλιστικά, φορολογικά και λογιστικά ζητήματα και

(ε) σε θέματα μελέτης, κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης έργων καθώς και κατάρτισης προδιαγραφών.

3. Ασυμβίβαστα

Τα στελέχη της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν επιτρέπεται κατά το χρονικό διάστημα παροχής των υπηρεσιών τους στην Ε. Γ.Σ.Δ. Ι.Τ.:

(α) να ασκούν άλλη επαγγελματική δραστηριότητα με αμοιβή ή

(β) να συμμετέχουν στην ίδρυση ή στο μετοχικό κεφάλαιο ή σε διοικητικό όργανο Ιδιωτικού Φορέα που συμμετέχει σε Σύμπραξη ή σε σχετική Διαδικασία Ανάθεσης όπως ορίζεται στο άρθρο 8 ή

(γ) να συμμετέχουν στην ίδρυση ή στο μετοχικό κεφάλαιο ή σε διοικητικό όργανο εταιρείας συνδεδεμένης, κατά την έννοια του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/1920, με τους Φορείς του προηγούμενου εδαφίου.

Αν παραβιασθούν οι ανωτέρω απαγορεύσεις και ανεξαρτήτως των λοιπών κυρώσεων, το όργανο που διόρισε τον παραβάτη, δύναται να ανακαλέσει το διορισμό του.

Ειδικά για τις περιπτώσεις (β) και (γ) η απαγόρευση ισχύει και για χρονικό διάστημα έξι μηνών μετά τη λήξη της παροχής υπηρεσιών τους στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ..

4. Πρόσληψη συμβούλων και προσώπων ειδικών προσόντων

Με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. που λαμβάνεται κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί να συνάπτονται συμβάσεις παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου με χρηματοοικονομικούς, τεχνικούς, φορολογικούς, νομικούς, ασφαλιστικούς ή και άλλους συμβούλους, καθώς και με ειδικούς επιστημονικούς συνεργάτες και εμπειρογνώμονες, οι οποίοι θα είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και εξειδικευμένης εμπειρίας σε έργα αντίστοιχα με εκείνα για τα οποία καλούνται να παράσχουν τις υπηρεσίες τους.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι υπηρεσίες που οι ανωτέρω σύμβουλοι και πρόσωπα ειδικών προσόντων παρέχουν, καθώς και η αμοιβή τους.

5. Αποσπάσεις

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να αποσπώνται στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., κατά παρέκκλιση των περί αποσπάσεων διατάξεων, υπάλληλοι υπουργείων και εποπτευόμενων από αυτά φορέων. Η δαπάνη μισθοδοσίας των υπαλλήλων αυτών, για το χρόνο απόσπασής τους, βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

6. Περαιτέρω εξειδίκευση θεμάτων Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα της Ε. Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, να εξειδικεύονται περαιτέρω οι αρμοδιότητες της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης τους, η οργάνωση και η λειτουργία της, η γραμματειακή της υποστήριξη, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 7

Διατάξεις που εφαρμόζονται στις Διαδικασίες Ανάθεσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Στις Διαδικασίες Ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα αναλάβει την εκτέλεση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας με Σύμβαση Σύμπραξης, που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 9 έως 16.

Άρθρο 8

Ορισμοί

Κατά την εφαρμογή των άρθρων 9 έως 16του νόμου αυτού, οι κατωτέρω όροι έχουν την εξής έννοια:

"Αναθέτουσα Αρχή" νοείται ο Δημόσιος Φορέας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 ο οποίος προκηρύσσει διαγωνισμό για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα με τον οποίο θα συνάψει Σύμβαση Σύμπραξης για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών.

"Διαδικασίες Ανάθεσης" νοούνται οι διαδικασίες που ακολουθούνται από τις Αναθέτουσες Αρχές για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα ο οποίος θα αναλάβει την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών με Σύμβαση Σύμπραξης Έργου ή Υπηρεσιών. Οι Διαδικασίες Ανάθεσης περιλαμβάνουν τη Διαδικασία Ανοικτού Τύπου, Κλειστού Τύπου, Ανταγωνιστικού Διαλόγου και Διαπραγμάτευσης.

"Διαδικασίες Ανοικτού Τύπου" νοούνται οι διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να υποβάλει Προσφορά εφόσον συγκεντρώνει τα προσόντα και τις ικανότητες που προβλέπει η Προκήρυξη.

"Διαδικασίες Κλειστού Τύπου" νοούνται οι διαδικασίες στις οποίες κάθε Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει, προσφορά όμως μπορούν να υποβάλουν από αυτούς εκείνοι μόνον οι Ιδιωτικοί Φορείς που έχουν προσκληθεί από την Αναθέτουσα Αρχή.

"Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου" νοούνται οι διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων:

- κάθε Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει,
- η Αναθέτουσα Αρχή διεξάγει διάλογο με τους υποψηφίους που έχουν επιλεγεί για να εντοπίσει την προσφορότερη ή τις προσφορότερες λύση ή λύσεις για την ικανοποίηση των αναγκών της, και
- οι υποψήφιοι καλούνται να υποβάλουν προσφορά με βάση τις λύσεις που κρίθηκαν προσφορότερες.

"Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης" νοούνται οι διαδικασίες κατά τις οποίες οι Αναθέτουσες Αρχές διαβουλεύονται με τους Ιδιωτικούς Φορείς της επιλογής τους και διαπραγματεύονται απευθείας τους όρους των Συμβάσεων που θα συναφθούν με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

"Έργο" νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

"Ιδιαίτερα Πολύπλοκη Σύμβαση" νοείται κάθε σύμβαση της οποίας οι βασικές παράμετροι (τεχνικές, χρηματοοικονομικές, λειτουργικές, νομικές και άλλες) δεν μπορούν αντικειμενικά να προσδιορισθούν εξαρχής από την Αναθέτουσα Αρχή.

"Μικτή Σύμβαση" νοείται κάθε σύμβαση της οποίας το αντικείμενο δεν αφορά αποκλειστικά την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών αλλά περιλαμβάνει στοιχεία και από τις δύο προαναφερόμενες δραστηριότητες.

"Προκήρυξη" ή "Προκήρυξη Διαγωνισμού" νοείται το έγγραφο με το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή:

- καθορίζει τη μορφή και τα επί μέρους στάδια της Διαδικασίας Ανάθεσης,
- περιγράφει το αντικείμενο της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει και, ενδεχομένως, συγκεκριμένους ουσιώδεις όρους αυτής,
- περιγράφει το εκτιμώμενο συμβατικό αντάλλαγμα ή το εκτιμώμενο αντίτιμο παροχής υπηρεσιών, εφόσον είναι αντικειμενικά δυνατός ο προσδιορισμός τους,
- αναφέρει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Αναθέτουσας Αρχής και τις τυχόν ειδικές ρυθμίσεις και δικαιώματα των οποίων μπορεί να κάνει χρήση, όπως δικαίωμα περιορισμού Υποψηφίων, δικαίωμα να ζητά διευκρινίσεις και συμπληρώσεις,
- αναφέρει τις εφαρμοστέες στη Διαδικασία Ανάθεσης νομοθετικές διατάξεις,

- καθορίζει τα προσόντα και τις ικανότητες που πρέπει να συγκεντρώνουν οι Υποψήφιοι και
- προσδιορίζει τους άλλους λοιπούς όρους που θα ισχύσουν κατά τη Διαδικασία Ανάθεσης, καθώς και τα παραρτήματα αυτού.

"Προσφέρων" νοείται κάθε Ιδιωτικός Φορέας που έχει υποβάλει Προσφορά στο πλαίσιο Διαδικασίας Ανάθεσης. Προσφέρων μπορεί να είναι κάθε κατ' επάγγελμα εργολήπτης ή πάροχος υπηρεσιών και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με αντικείμενο δραστηριότητας που περιλαμβάνει το αντικείμενο στο οποίο αφορά το προς εκτέλεση έργο ή υπηρεσία, εφόσον εκτελεί τα αντίστοιχα έργα ή παρέχει τις ζητούμενες υπηρεσίες στην ελεύθερη αγορά.

"Προσφορά" νοείται το σύνολο των οικονομικών, τεχνικών, χρηματοδοτικών και άλλων προτάσεων που υποβάλλουν οι Υποψήφιοι για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο Διαδικασίας Ανάθεσης, κατόπιν πρόσκλησης της Αναθέτουσας Αρχής και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που αυτή έχει θέσει με την Προκήρυξη και τα παραρτήματα της και τα τυχόν άλλα έγγραφα της Διαδικασίας Ανάθεσης.

"Συμβάσεις" νοούνται οι Μικτές Συμβάσεις, οι Συμβάσεις Έργων και οι Συμβάσεις Υπηρεσιών.

"Συμβάσεις Έργου" νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν στην εκτέλεση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις οριζόμενες από την Αναθέτουσα Αρχή ανάγκες.

"Συμβάσεις Υπηρεσιών" νοούνται οι συμβάσεις, πλην των Συμβάσεων Έργων, που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών οποιασδήποτε φύσης.

"Υποψήφιος" νοείται κάθε Ιδιωτικός Φορέας (ή οι ενώσεις ή κοινοπραξίες Ιδιωτικών Φορέων) που συμμετέχει σε Διαδικασία Ανάθεσης.

Αρθρο 9

Γενικές Αρχές

1. Γενικές Αρχές

(α) Στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης και στις σχέσεις του Δημόσιου Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή με τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες, καθώς και με κάθε τρίτο εμπλεκόμενο πρόσωπο, ισχύουν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.

(β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται σε όλες τις Διαδικασίες Ανάθεσης ανεξαρτήτως του είδους της Σύμβασης της οποίας επιδιώκεται η σύναψη.

2. Εξειδίκευση γενικών αρχών

Στο νόμο αυτόν οι γενικές αρχές της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού έχουν την ακόλουθη έννοια:

(α) Ίση μεταχείριση σημαίνει την αποφυγή οποιασδήποτε διάκρισης με βάση την ιθαγένεια ή οποιοδήποτε άλλο κριτήριο που δεν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Στο περιεχόμενο της αρχής αυτής υπάγεται όχι μόνο ο καθορισμός όρων πρόσβασης σε μια οικονομική δραστηριότητα χωρίς διακρίσεις, αλλά και η λήψη από

τις δημόσιες αρχές όλων των μέτρων που είναι σε θέση να εξασφαλίζουν την άσκηση αυτής της δραστηριότητας.

(β) Διαφάνεια είναι η δημοσιοποίηση της πρόθεσης της Αναθέτουσας Αρχής να προβεί στη σύναψη Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης, ώστε να εξασφαλίζεται η δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού χωρίς στρεβλώσεις.

(γ) Αναλογικότητα σημαίνει ότι κάθε μέτρο που επιλέγεται από την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι αναγκαίο και πρόσφορο για την επίτευξη του στόχου, στον οποίο αποβλέπει, και να προκαλεί τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στην άσκηση μιας οικονομικής δραστηριότητας. Ιδίως στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αξιώνονται τεχνικές, επαγγελματικές ή χρηματοοικονομικές ικανότητες δυσανάλογες και υπερβολικές σε σχέση με το αντικείμενο της σχετικής Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή της Μικτής Σύμβασης.

(δ) Αμοιβαία αναγνώριση σημαίνει ότι η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να δεχθεί τις τεχνικές προδιαγραφές, τους ελέγχους, καθώς επίσης τους τίτλους, τα πιστοποιητικά και τα προσόντα που απαιτούνται σε άλλο κράτος -μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο μέτρο που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμα με εκείνα τα οποία απαιτούνται στην Ελλάδα.

(ε) Προστασία του δημόσιου συμφέροντος σημαίνει ότι κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης λαμβάνονται υπόψη:

- οι σχετικές χρηματοδοτικές ανάγκες και η κατά το δυνατό ελαχιστοποίηση της οικονομικής επιβάρυνσης ή συμβολής της Αναθέτουσας Αρχής,
- οι ανάγκες των χρηστών για βελτιωμένες υπηρεσίες και
- η ανάγκη χρήσης εξειδικευμένης τεχνογνωσίας.

(στ) Προστασία των δικαιωμάτων των ιδιωτών σημαίνει ότι οι αποφάσεις, θετικές, αρνητικές ή απορριπτικές, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ένδικης προστασίας των Ιδιωτικών Φορέων και των ιδιωτών εν γένει. Στην έννοια της ένδικης προστασίας περιλαμβάνεται και η προσωρινή ένδικη προστασία.

(ζ) Αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού σημαίνει ότι:

- διασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή Υποψηφίων που είναι ικανοί να εκτελέσουν τα έργα ή να παράσχουν τις υπηρεσίες που επιθυμεί η Αναθέτουσα Αρχή,
- ο διαγωνισμός διεξάγεται με ίσους όρους και αντικειμενικά κριτήρια και
- αποτρέπεται η δημιουργία μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων ή στρεβλώσεων.

Ο")) Αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης σημαίνει ότι κατά τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των Συμβάσεων Έργου ή Υπηρεσιών ή των Μικτών Συμβάσεων, λαμβάνεται υπόψη ότι το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον συνιστά αγαθό που προστατεύεται αυτοτελώς, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι προς χάρη των επόμενων γενεών.

Αρθρο 10

Ανάθεση

1. Κριτήρια Ανάθεσης

Η ανάθεση των Συμβάσεων από το Δημόσιο Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή γίνεται είτε με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς είτε με το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά

Όταν η ανάθεση γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή εξετάζει και συνεκτιμά, πλην των οικονομικών παραμέτρων και διάφορες άλλες παραμέτρους του αντικειμένου της Σύμβασης, όπως είναι η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αρτιότητα, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης κ.λπ.. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια από την Αναθέτουσα Αρχή στο πλαίσιο της Διαδικασίας Ανάθεσης. Η σχετική στάθμιση που προσδίδει η Αναθέτουσα Αρχή σε καθένα από τα κριτήρια αυτά για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς πρέπει επίσης να γνωστοποιείται στους Υποψηφίους. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται και με τον καθορισμό ανώτατου και κατώτατου ορίου (εύρους). Σε περίπτωση που η στάθμιση δεν είναι δυνατή, η Αναθέτουσα Αρχή προσδιορίζει την προτεραιότητα των κριτηρίων που έχει επιλέξει με την κατάρτιση πίνακα, όπου τα κριτήρια αυτά εμφανίζονται κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

3. Όταν η ανάθεση γίνεται με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να επιτρέπει την υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να επισημαίνεται ρητά στην Προκήρυξη Διαγωνισμού, διαφορετικά οι εναλλακτικές προσφορές απορρίπτονται από την Αναθέτουσα Αρχή. Στο μέτρο που επιτρέπονται, οι ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και ο τρόπος υποβολής τους περιλαμβάνονται στην Προκήρυξη ή στα παραρτήματα αυτής. Η Αναθέτουσα Αρχή λαμβάνει υπόψη της αποκλειστικά και μόνο τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που έχει ορίσει.

4. Ασυνήθιστα χαμηλές Προσφορές και κρατικές ενισχύσεις

Όταν οι Προσφορές που κατέθεσαν οι Προσφέροντες στην Αναθέτουσα Αρχή εμφανίζονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το εκτιμώμενο κόστος του αντικειμένου της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή, πριν απορρίψει τις Προσφορές αυτές, οφείλει να ζητήσει γραπτώς διευκρινίσεις από τους Προσφέροντες. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως στη μέθοδο εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών, τις τεχνικές λύσεις που προτείνονται, τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που ενδεχομένως συντρέχουν για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών και την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον Προσφέροντα. Εφόσον διαπιστωθεί ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω κρατικής ενίσχυσης που θα χορηγηθεί στον Προσφέροντα, η Προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για το λόγο αυτόν μόνο μετά από διαβούλευση με τον Προσφέροντα, και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός εύλογης προθεσμίας την οποία τάσσει η Αναθέτουσα Αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση θα χορηγηθεί σε νόμιμα πλαίσια.

Άρθρο 11

Διαδικασίες Ανάθεσης

1. Ανοικτές και κλειστές διαδικασίες

Για την ανάθεση και σύναψη Μικτών Συμβάσεων, Συμβάσεων Έργου και Συμβάσεων Υπηρεσιών, οι Αναθέτουσες Αρχές εφαρμόζουν είτε Διαδικασίες Ανοικτού Τύπου είτε Διαδικασίες Κλειστού Τύπου.

2. Όροι Διαδικασίας Ανταγωνιστικού Διαλόγου

Υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13, οι Αναθέτουσες Αρχές μπορούν να συνάπτουν Μικτές Συμβάσεις, Συμβάσεις Έργου και Συμβάσεις Υπηρεσιών ακολουθώντας Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου.

3. Όροι Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης

Υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 14 οι Αναθέτουσες Αρχές μπορούν να συνάπτουν Συμβάσεις Έργου και Συμβάσεις Υπηρεσιών ακολουθώντας Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης.

Άρθρο 12

Γενικές διατάξεις για τη διεξαγωγή των Διαδικασιών Ανάθεσης

1. Ελάχιστα προσόντα και ικανότητες

Με την επιφύλαξη της τήρησης των γενικών αρχών που περιγράφονται στο άρθρο 9, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καθορίζει τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που οφείλουν να συγκεντρώνουν οι Υποψήφιοι. Τα ελάχιστα αυτά προσόντα και ικανότητες αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού.

2. Περιορισμός Υποψηφίων

Στις Διαδικασίες Κλειστού Τύπου, στις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης (εφόσον γίνονται με δημοσίευση Προκήρυξης Διαγωνισμού) και στις Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των Υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται για να υποβάλουν Προσφορά, να διαπραγματευθούν ή να συμμετάσχουν στο διάλογο, υπό τον όρο να υπάρχει ικανός αριθμός Υποψηφίων. Με την Προκήρυξη Διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή προσδιορίζει τα κριτήρια που προτίθεται να χρησιμοποιήσει για την επιλογή των Υποψηφίων που θα καλέσει, τον ελάχιστο αριθμό Υποψηφίων που προβλέπει ότι θα καλέσει και, ενδεχομένως, το μέγιστο αριθμό. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να είναι αντικειμενικά και να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των Υποψηφίων. Στις Διαδικασίες Κλειστού Τύπου, ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι πέντε. Στη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης (εφόσον γίνεται με δημοσίευση Προκήρυξης) και στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου, ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι τρεις. Σε κάθε περίπτωση, ο αριθμός των προσκαλούμενων Υποψηφίων πρέπει να είναι επαρκής ώστε να διασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός. Οι Αναθέτουσες Αρχές καλούν αριθμό Υποψηφίων τουλάχιστον ίσο προς τον ελάχιστο αριθμό Υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Αν ο αριθμός των Υποψηφίων, που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που έχουν καθορισθεί με την Προκήρυξη, είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να συνεχίζει τη Διαδικασία Ανάθεσης καλώντας τον Υποψήφιο ή τους Υποψηφίους που πληρούν τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν μπορεί να περιλαμβάνει στη Διαδικασία Ανάθεσης πρόσωπα που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή Υποψηφίους που δεν συγκεντρώνουν τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που έχουν καθορισθεί.

Άρθρο 13

Ανταγωνιστικός διάλογος

1. Ιδιαίτερα πολύπλοκες Συμβάσεις

Στις Ιδιαίτερα Πολύπλοκες Συμβάσεις, η Αναθέτουσα Αρχή, και εφόσον κρίνει ότι η τήρηση Διαδικασίας Ανοικτού Τύπου ή Κλειστού Τύπου δεν επιτρέπει την ανάθεση συγκεκριμένης Σύμβασης, μπορεί να προσφύγει στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου σύμφωνα με το άρθρο αυτό.

2. Κριτήριο ανάθεσης Διαδικασίας Ανταγωνιστικού Διαλόγου

Στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου, η ανάθεση της Σύμβασης Σύμπραξης πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς.

3. Προσδιορισμός αναγκών και απαιτήσεων της Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή δημοσιεύει Προκήρυξη Διαγωνισμού η οποία περιλαμβάνει περιγραφή των αναγκών και απαιτήσεων της οι οποίες μπορούν να περιέχονται, εφόσον αυτό απαιτείται, και σε παραρτήματα της Προκήρυξης.

4. Διεξαγωγή διαλόγου και προσδιορισμός των προσφορότερων λύσεων

Η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει με τους Υποψηφίους που επελέγησαν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 σε διάλογο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των Υποψηφίων μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους τους Υποψηφίους. Οι λύσεις, προτάσεις και εν γένει εμπιστευτικές πληροφορίες που περιέρχονται σε γνώση της Αναθέτουσας Αρχής από έναν Υποψήφιο είναι εμπιστευτικές και δεν γνωστοποιούνται στους άλλους Υποψηφίους χωρίς τη συναίνεση του.

5. Διάλογος σε διαδοχικές φάσεις

Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προβλέπει ότι η Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου δύναται να διεξαχθεί και σε διαδοχικές φάσεις, σε τρόπο ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού. Μνεία της δυνατότητας αυτής περιλαμβάνεται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού ή και σε ξεχωριστό έγγραφο το οποίο και γνωστοποιείται σε όλους τους Υποψηφίους.

6. Λήξη Διαλόγου και υποβολή Προσφορών

Η Αναθέτουσα Αρχή, αφού επιλέγει τη λύση ή τις λύσεις που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της, κηρύσσει τη λήξη του διαλόγου και ενημερώνει σχετικά τους Υποψηφίους, τους οποίους καλεί να υποβάλουν την τελική Προσφορά τους, με βάση τη λύση ή τις λύσεις που επελέγησαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου.

7. Πληρότητα Προσφορών

Οι Προσφορές πρέπει να περιέχουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της λύσης που επιλέχθηκε κατά τη διαδικασία του διαλόγου.

8. Παροχή διευκρινίσεων, συμπληρώσεις και προϋποθέσεις αυτών.

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να ζητά από τους Προσφέροντες να παράσχουν διευκρινίσεις σχετικά με τις Προσφορές τους ή να τις συμπληρώνουν, εφόσον οι διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις αυτές:

- δεν επιφέρουν τροποποίηση των βασικών στοιχείων της Προσφοράς,
- δεν προξενούν στρέβλωση του ανταγωνισμού και
- δεν εισάγουν διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε Προσφέροντα.

9. Αξιολόγηση Προσφορών. Επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς

Η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις Προσφορές με βάση τα κριτήρια ανάθεσης που έχουν καθορισθεί στην Προκήρυξη και επιλέγει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 10. Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά από τον Προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά είτε να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με την Προσφορά του είτε να τη συμπληρώσει, εφόσον η διευκρίνιση ή συμπλήρωση αυτή:

- δεν επιφέρει τροποποίηση των βασικών στοιχείων της Προσφοράς του Προσφέροντα,
- δεν προξενεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και
- δεν εισάγει διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε άλλου Προσφέροντος.

10. Απονομή βραβείων

Η Αναθέτουσα Αρχή, εφόσον κρίνει ότι το κόστος της συμμετοχής στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου είναι υψηλό, δύναται να απονέμει βραβεία ή να καταβάλει μέρος του σχετικού κόστους στους Προσφέροντες. Σχετική μνεία πρέπει να γίνεται στην Προκήρυξη.

Άρθρο 14

Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης

1. Περιπτώσεις εφαρμογής μετά από Προκήρυξη Διαγωνισμού

Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να αναθέτει και να συνάπτει Συμβάσεις Έργου, Υπηρεσιών ή Μικτές Συμβάσεις εφαρμόζοντας τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης, μετά από τη δημοσίευση Προκήρυξης Διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Μετά από Διαδικασία Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου ή Ανταγωνιστικού Διαλόγου εφόσον:

αα) οι Προσφορές που κατατέθηκαν είτε ήσαν απαράδεκτες με βάση διάταξη νόμου είτε δεν ανταποκρίνονταν στους όρους και προϋποθέσεις του νόμου αυτού και δη του άρθρου 15 ή της Προκήρυξης,

ββ) οι όροι της προτεινόμενης Σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιωδώς σε σχέση με τους όρους που είχαν προταθεί κατά την προηγούμενη διαδικασία Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου ή Ανταγωνιστικού Διαλόγου.

(β) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν πρόκειται για έργα ή υπηρεσίες των οποίων η φύση ή διάφοροι αστάθμητοι παράγοντες δεν επιτρέπουν το συνολικό προκαθορισμό των τιμών.

(γ) Όταν πρόκειται για Σύμβαση Υπηρεσιών και δη για παροχές διανοητικής εργασίας, εφόσον η φύση των υπηρεσιών ή εργασιών αυτών είναι τέτοια ώστε οι προδιαγραφές της Σύμβασης να μην είναι δυνατό να καθορίζονται με επαρκή ακρίβεια και για το λόγο αυτόν να μην είναι εφικτή η ανάθεση της Σύμβασης με επιλογή της καλύτερης Προσφοράς, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις Διαδικασίες Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου.

(δ) Στις Συμβάσεις Έργων, για τα έργα που εκτελούνται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, δοκιμής ή τελειοποίησης και όχι για να εξασφαλίζουν την αποδοτικότητα ή την κάλυψη των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

2. Διαπραγμάτευση Προσφορών

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η Αναθέτουσα Αρχή διαπραγματεύεται με τους Προσφέροντες τις Προσφορές που αυτοί υποβάλλουν, προκειμένου να τις προσαρμόζουν στις προδιαγραφές της Προκήρυξης με απώτερο σκοπό να επιτυγχάνεται η καλύτερη Προσφορά.

3. Κριτήριο ανάθεσης

Κατά τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης, η ανάθεση της Σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς.

4. Ίση μεταχείριση

Κατά τη διάρκεια της Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των Προσφερόντων μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους Προσφέροντες σε σχέση με άλλους.

5. Διαδικασία Διαπραγμάτευσης σε διαδοχικές φάσεις Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προβλέψει ότι Διαδικασία Διαπραγμάτευσης δύναται να διεξαχθεί και σε διαδοχικές φάσεις με τρόπο που να μειώνει τον αριθμό των Προσφορών που εξετάζονται με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού . Μνεία της δυνατότητας αυτής περιλαμβάνεται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού ή και σε ξεχωριστό έγγραφο το οποίο και γνωστοποιείται σε όλους τους Υποψηφίους.

Άρθρο 15

Λόγοι αποκλεισμού Υποψηφίων.

Χρηματοοικονομική επάρκεια. Αξιολόγηση.

Προσόντα και ικανότητες Υποψηφίου

1. Λόγοι αποκλεισμού

Στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης και πριν από την ανάθεση της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει αν δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού Υποψηφίων ή Προσφερόντων. Συγκεκριμένα:

(α) Η Αναθέτουσα Αρχή αποκλείει τη συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης οποιουδήποτε Υποψηφίου που είτε ο ίδιος είτε τα φυσικά πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης του ή δύναται να τον ελέγχουν, έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου για αδίκημα το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης

τριών μηνών και άνω ή κάθειρξης. Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά από τους Υποψηφίους να υποβάλουν σχετικά έγγραφα. Όταν ο Υποψήφιος δεν είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, αλλά προέρχεται από άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητά τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του κράτους - μέλους του Υποψηφίου.

(β) Η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να αποκλείσει οποιονδήποτε Υποψήφιο ή Προσφέροντα από τη συμμετοχή ή την περαιτέρω συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης, εφόσον:

αα) τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

ββ) έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

γγ) έχει καταδικασθεί για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, με απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου, σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

δδ) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο αποδεδειγμένως διαπίστωσε με οποιοδήποτε μέσο η Αναθέτουσα Αρχή,

εε) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

στστ) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων και τελών σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας προέλευσης ή σύστασης του,

ζζ) προέβη αποδεδειγμένως σε σοβαρές ψευδείς δηλώσεις κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου αυτής ή όταν δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

2. Χρηματοοικονομική Επάρκεια

Μετά τη διενέργεια του απαιτούμενου σύμφωνα με την παράγραφο 1 ελέγχου, η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των Υποψηφίων ή Προσφερόντων, περιλαμβανομένων και των στοιχείων που αναφέρονται στα εδάφια (α) έως (γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 18, αλλά και στοιχείων σχετικά με την πιστοληπτική τους ικανότητα. Για τον έλεγχο αυτόν, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, μεταξύ άλλων, να ζητά από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει:

α) η ύπαρξη τραπεζικής χρηματοδότησης ή υποστήριξης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θα ορίζονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού,

β) η οικονομική τους κατάσταση (όπως δια μέσου ισολογισμών ή αποσπασμάτων ισολογισμών),

γ) το συνολικό ύψος του κύκλου εργασιών τους ή ο κύκλος εργασιών τους στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις κατ' ανώτατο όριο,

δ) η δέσμευση τρίτων να υποστηρίξουν τον Υποψήφιο ή Προσφέροντα κατά την εκτέλεση του αντικείμενου της σύμβασης ή να συμμετάσχουν στη χρηματοδότηση του (όπως δια μέσου δήλωσης του τρίτου), εφόσον γίνεται επίκληση τέτοιας δέσμευσης,

ε) εφόσον ο Υποψήφιος ή Προσφέρων είναι κοινοπραξία, η φύση και έκταση της δέσμευσης για οικονομική συμμετοχή των προσώπων που την απαρτίζουν ή τρίτων (όπως δια μέσου δήλωσης ή βεβαίωσης χορηγούμενης από τα μέλη της κοινοπραξίας), στ) η πιστοληπτική τους ικανότητα (όπως δια μέσου βεβαίωσης διεθνούς οργανισμού αξιολόγησης από όπου να προκύπτει η σχετική διαβάθμιση).

Σε περίπτωση που ο Υποψήφιος ή Προσφέρων, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η Αναθέτουσα Αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή κρίνει κατάλληλο.

3. Αξιολόγηση Τεχνικών και Επαγγελματικών Ικανοτήτων

Εκτός από τους ελέγχους που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των Υποψηφίων ή Προσφερόντων.

(α) Οι τεχνικές ικανότητες των Υποψηφίων ή Προσφερόντων μπορούν να αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση του αντικειμένου της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, για τις ανάγκες της ανωτέρω αξιολόγησης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά:

αα) υποβολή καταλόγου των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί κατά την προηγούμενη πενταετία, με τα πιστοποιητικά και στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ορθή εκτέλεση τους, το σχετικό ποσό, ο τόπος και ο χρόνος πραγματοποίησης τους και η έγκαιρη και προσήκουσα αποπεράτωση τους,

ββ) υποβολή καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν ή παρασχέθηκαν κατά την προηγούμενη τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του παραλήπτη,

γγ) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών είτε ανήκουν απευθείας στον Υποψήφιο ή Προσφέροντα είτε όχι,

δδ) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων για τη διασφάλιση της ποιότητας και περιγραφή του εξοπλισμού μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του,

εε) αναφορά επαγγελματικών προσόντων του Υποψηφίου ή Προσφέροντα ή αναφορά των τίτλων σπουδών των διευθυντικών στελεχών του ιδίως των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή των εργασιών,

στστ) αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων κατά την εκτέλεση της Σύμβασης, όπου αυτό ενδείκνυται,

ζζ) δήλωση σχετικά με το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του Υποψηφίου ή Προσφέροντας και για τον αριθμό των στελεχών της επιχείρησής του κατά την τελευταία τριετία,

ηη) δήλωση σχετικά με τα μηχανήματα, τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό που διαθέτει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων για την εκτέλεση της Σύμβασης,

θθ) αναφορά του τμήματος του αντικειμένου της Σύμβασης το οποίο ο Υποψήφιος ή Προσφέρων προτίθεται να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας, καθώς και περιγραφή των βασικών όρων της υπεργολαβίας,

ιι) εφόσον γίνεται επίκληση οικονομικής στήριξης τρίτου για τις ανάγκες της εκτέλεσης της Σύμβασης, βεβαιώσεις του τρίτου αυτού από τις οποίες να προκύπτει η δέσμευση του να αναλάβει το σύνολο ή μέρος του σχετικού κόστους,

ιαια) προκειμένου για κοινοπραξία, βεβαίωση από την οποία να προκύπτει η φύση και έκταση της δέσμευσης για οικονομική συμμετοχή των προσώπων που την απαρτίζουν ή τρίτων.

- (β) Η Αναθέτουσα Αρχή ζητά από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να αποδεικνύουν την εγγραφή τους σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή να προσκομίζουν ανάλογη ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό. Στις Συμβάσεις Υπηρεσιών, εφόσον οι Υποψήφιοι ή Προσφέροντες πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα προέλευσης ή σύστασης τους, η Αναθέτουσα Αρχή είναι δυνατόν να τους ζητά να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.
- (γ) Όταν η Αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίσουν πιστοποιητικά που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους των Υποψηφίων ή Προσφερόντων ορισμένων προτύπων εξασφάλισης της ποιότητας, πρέπει να παραπέμπει σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας που βασίζονται στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούνται από οργανισμούς που εφαρμόζουν τα ευρωπαϊκά πρότυπα για την πιστοποίηση. Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να αναγνωρίζει τα ισοδύναμα πιστοποιητικά που εκδίδουν οργανισμοί που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (δ) Όταν η Αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίσουν πιστοποιητικά που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους των Υποψηφίων ή Προσφερόντων ορισμένων προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης, πρέπει να παραπέμπει είτε στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS) είτε σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα.
- (ε) Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλεί τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα έγγραφα που υπέβαλαν στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης.
- (στ) Ο τρόπος και ο χρόνος προσκόμισης τους καθορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή με την Προκήρυξη.

Άρθρο 16

Κατ' εξαίρεση εφαρμογή διατάξεων του ν. 3049/2002

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατά παρέκκλιση των διαδικασιών ανάθεσης των άρθρων 9 έως 15, η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της και με τήρηση των γενικών αρχών του άρθρου 9, δύναται να ενεργήσει ως Αναθέτουσα Αρχή με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 5, 6 και 7 του ν. 3049/2002. Στην περίπτωση αυτή, κάθε αναφορά στη Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α.) νοείται ως αναφορά στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και κάθε αναφορά στην Ειδική Γραμματεία Αποκρατικοποιήσεων (Ε.Γ.Α.) νοείται ως αναφορά στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Άρθρο 17

Σύμβαση Σύμπραξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Συμβατικό Πλαίσιο - Εφαρμοστέα νομοθεσία

Οι Συμβάσεις Σύμπραξης, καθώς και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα περιλαμβάνουν τους όρους και τις ρυθμίσεις που καθορίστηκαν από το Δημόσιο Φορέα με τη σχετική Προκήρυξη κατά τη Διαδικασία Ανάθεσης και συνιστούν το μόνο συμβατικό πλαίσιο που δεσμεύει τους εμπλεκόμενους Δημόσιους και Ιδιωτικούς Φορείς. Στις Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς του νόμου αυτού, εφαρμόζονται οι όροι της Σύμβασης Σύμπραξης και συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.

2. Περιεχόμενο Συμβάσεων Σύμπραξης

Οι Συμβάσεις Σύμπραξης και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα περιλαμβάνουν σαφή και αναλυτική περιγραφή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών σε σχέση με το αντικείμενο της Σύμπραξης. Ειδικότερα, με τις άνω Συμβάσεις προβλέπονται ιδίως τα ακόλουθα:

(α) Το αντικείμενο της Σύμπραξης, συμπεριλαμβανομένων και των προδιαγραφών του έργου ή της υπηρεσίας, το καταβλητέο στον Ιδιωτικό Φορέα συμβατικό αντάλλαγμα και οι διατάξεις βάσει των οποίων θα επιμερίζονται μεταξύ των συμβαλλομένων τα ανταλλάγματα που τυχόν καταβάλλονται από τους τελικούς χρήστες για τη χρήση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

(β) Ο τρόπος άσκησης της εποπτείας της εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας είτε μέσω ανεξάρτητων εταιρειών που ο Δημόσιος και ο Ιδιωτικός Φορέας προσλαμβάνουν από κοινού για το σκοπό αυτόν είτε μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου.

(γ) Οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας κατά την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

(δ) Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του αντικειμένου της Σύμπραξης, οι προϋποθέσεις τροποποίησης του, οι ποινικές ρήτρες και τα ανταλλάγματα σε περίπτωση υπέρβασης ή σύντμησης αντίστοιχα του χρονοδιαγράμματος αυτού, η διάρκεια ισχύος της Σύμβασης Σύμπραξης, καθώς και οι προϋποθέσεις της παράτασης ή σύντμησης της διάρκειας αυτής.

(ε) Ο τρόπος με τον οποίο θα παραχωρείται στον Ιδιωτικό Φορέα η χρήση ή η εκμετάλλευση των παγίων στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας και τα τυχόν προβλεπόμενα ανταλλάγματα.

(στ) Ο τρόπος χρηματοδότησης της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(ζ) Η τυχόν απαιτούμενη εκ μέρους του Δημοσίου Φορέα έγκριση των χρηματοδοτικών συμβάσεων του Ιδιωτικού Φορέα, καθώς και της διαδικασίας τροποποίησης τους.

(η) Η κατανομή των κινδύνων μεταξύ των μερών και οι συνέπειες επέλευσης γεγονότων που συνιστούν ανωτέρα βία.

(θ) Οι ασφαλιστικές καλύψεις του αντικειμένου της Σύμβασης ή του Ιδιωτικού Φορέα.

(ι) Η προστασία του περιβάλλοντος και των αρχαιοτήτων.

(ια) Η κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

(ιβ) Ο τρόπος λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(ιγ) Το ύψος των ανταλλαγμάτων που καταβάλλονται για τη χρήση του έργου ή της υπηρεσίας από τους χρήστες, ο τρόπος είσπραξής τους, καθώς και οι λόγοι και τρόποι αναπροσαρμογής τους.

(ιδ) Ο τρόπος επιμερισμού, μεταξύ του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Φορέα, των ωφελειών που θα προκύψουν, είτε από την τυχόν αναχρηματοδότηση των δανείων του Ιδιωτικού Φορέα είτε μετά την επίτευξη ενός συγκεκριμένου ποσοστού απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων του.

- (ιε) Η έκταση των εγγυήσεων που παρέχει ο Ιδιωτικός Φορέας για την έγκαιρη και προσήκουσα εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση του έργου ή την προσήκουσα παροχή της υπηρεσίας.
- (ιστ) Η υποκατάσταση του Ιδιωτικού Φορέα ή των δανειστών με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής και οι περιπτώσεις που αυτή επιτρέπεται, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.
- (ιζ) Η καταβολή αποζημιώσεων και η εν γένει αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας στις περιπτώσεις που οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη αθετεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις.
- (ιη) Οι λόγοι καταγγελίας κάθε σύμβασης και οι συνέπειες της.
- (ιθ) Το εφαρμοστέο δίκαιο.
- (κ) Η διαδικασία επίλυσης διαφορών.
- (κα) Η σειρά προτεραιότητας των τυχόν προσαρτημάτων ή παραρτημάτων κάθε σύμβασης.
- (κβ) Η εξειδίκευση των ελάχιστων απαιτήσεων λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνεται στα τεύχη δημοπράτησης.
- (κγ) Ο καθορισμός των διαδικασιών παράδοσης του έργου στο Δημόσιο μετά τη λήξη της περιόδου εκμετάλλευσης, οι τυχόν υποχρεώσεις εκπαίδευσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας του Ιδιωτικού Φορέα στο Δημόσιο Φορέα, οι προδιαγραφές του αντικειμένου κατά την παράδοση και οι εγγυήσεις καθώς και ο χρόνος αυτών μετά την ανάληψη του έργου ή της υπηρεσίας από το Δημόσιο Φορέα.
- (κδ) Οι απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και χρηστών του έργου ή της υπηρεσίας.
- (κε) Η τυχόν διαδικασία επίλυσης διαφορών από Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που ορίζουν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη.

Άρθρο 18

Θέματα χρηματοδότησης

1. Χρηματοοικονομική επάρκεια και απόδειξη αυτής Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού της παραγράφου 4 του άρθρου 1, που αναλαμβάνουν την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών στα πλαίσια Συμπράξεων, φέρουν την ευθύνη και τον κίνδυνο της χρηματοδότησης που απαιτείται για την προσήκουσα εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους από τις σχετικές Συμβάσεις Σύμπραξης ή και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα, οφείλουν δε να προσκομίζουν στους Δημόσιους Φορείς στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης που επαρκεί για την εκπλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται από αυτές σύμφωνα με τη σχετική Προκήρυξη. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει ιδίως:

- (α) τα ίδια κεφάλαια της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού,
- (β) τα κεφάλαια που εξασφαλίζει η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού με οποιαδήποτε μορφή δανείου ή πίστωσης και ιδίως με δάνεια, ομολογίες και τιτλοποίηση μελλοντικών ή υφιστάμενων απαιτήσεων,
- (γ) τις αναγκαίες εγγυήσεις ή εξασφαλίσεις που απαιτούνται για παροχή των υπό (α) και (β) ανωτέρω κεφαλαίων ή πιστώσεων,
- (δ) τους πόρους από την εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης κατά την κατασκευαστική περίοδο.

2. Συμμετοχή Δημόσιων Φορέων και μορφές αυτής - Αλλα ανταλλάγματα

(α) Στη χρηματοδότηση της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που υπάγονται στο νόμο αυτόν, μπορούν να συμμετέχουν και οι Δημόσιοι Φορείς. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε είδος. Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να έχει τη μορφή ανταλλαγμάτων όπως ενδεικτικά είναι η παραχώρηση ακινήτων κατά χρήση (εν όλω ή εν μέρει), η παραχώρηση εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων και η εκχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης έργων. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, τα δικαιώματα που παρέχονται στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δεν μπορεί να εκτείνονται και στο διάστημα που ακολουθεί μετά τη λήξη της Σύμβασης Σύμπραξης.

(β) Οι Δημόσιοι Φορείς επιτρέπεται να συμμετέχουν και στην εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(γ) Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή του Δημόσιου Φορέα και η μορφή ή οι μορφές που θα μπορεί να λάβει, πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια στη σχετική Προκήρυξη.

3. Απευθείας συμβάσεις με τους δανειστές

Για τις ανάγκες της ρύθμισης ειδικών θεμάτων και την εν γένει διευκόλυνση της χρηματοδότησης της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών, οι Δημόσιοι Φορείς δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις και με τους δανειστές της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Αρθρο 19

Αντάλλαγμα καταβλητέο από τους χρήστες των έργων ή υπηρεσιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

1. Καθορισμός διαδικασίας είσπραξης συμβατικού ανταλλάγματος

Όταν το συμβατικό αντάλλαγμα της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού εισπράττεται, εν όλω ή εν μέρει, απευθείας από τους τελικούς χρήστες του έργου ή της υπηρεσίας, η διαδικασία είσπραξης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ..

2. Συνδρομή του Δημόσιου Φορέα

Ο εκάστοτε εμπλεκόμενος Δημόσιος Φορέας, καθώς και κάθε άλλη αρμόδια δημόσια αρχή παρέχει κάθε συνδρομή που κρίνεται αναγκαία, ώστε η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού να δύναται να εισπράττει απρόσκοπτα τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου που αποτελούντο συμβατικό της αντάλλαγμα.

Αρθρο 20

Έκδοση αδειών

Η έκδοση όλων των αδειών που απαιτούνται για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων ή και την παροχή των υπηρεσιών που έχουν ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής γίνεται στο όνομα και

για λογαριασμό της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού. Οι άδειες αυτές λογίζεται ότι έχουν εκδοθεί, αν οι αρμόδιες και συναρμόδιες για την έκδοση τους αρχές δεν έχουν προβεί σε έγγραφη αιτιολογημένη άρνηση έκδοσης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα ημερών από την υποβολή σχετικού αιτήματος από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού. Αίτημα για χορήγηση άδειας λογίζεται ότι έχει υποβληθεί νομίμως μόνο: (α) εάν συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που είναι κατά νόμο απαραίτητα για την έκδοση της άδειας αυτής και (β) έχει τύχει προελέγχου πληρότητας φακέλου υπό την προϋπόθεση ότι ο προέλεγχος αυτός προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Αρθρο 21

Αρχαιολογικά ευρήματα

Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής ο Δημόσιος Φορέας, κατόπιν ειδοποίησης από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, γνωστοποιεί αυτό στην αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία, η οποία υποχρεούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα ημερών να υποδείξει τρόπους συνέχισης των εργασιών και να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διασφάλιση της προστασίας των αρχαιοτήτων. Αν παρέλθει άπρακτη η άνω προθεσμία, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δύναται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την καθυστέρηση που μπορεί να προκύψει για την εκτέλεση των εργασιών που τυχόν απαιτούνται για την προστασία των ευρημάτων. Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

Αρθρο 22

Προστασία του περιβάλλοντος

1. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Οι απαιτούμενες κατά περίπτωση μελέτες ή προμελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων εκπονούνται και εγκρίνονται και οι επιβαλλόμενοι περιβαλλοντικοί όροι καθορίζονται πριν από την ανάθεση της Σύμβασης Σύμπραξης. Αν ο εμπλεκόμενος Δημόσιος Φορέας, για λόγους που δεν θα μπορούσε να έχει εξαρχής προβλέψει ακόμη και με καταβολή ιδιαίτερης επιμέλειας, επιβάλλει πρόσθετους όρους, τότε οφείλει να αποζημιώσει την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού για κάθε πρόσθετο κόστος ή δαπάνη της.

2. Μέτρα αυξημένης προστασίας

Στη Σύμβαση Σύμπραξης μπορεί να προβλέπονται μέτρα αυξημένης προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, εφόσον τα μέτρα αυτά είχαν περιληφθεί στη σχετική Προκήρυξη.

Αρθρο 23

Απαλλοτριώσεις

1. Κατεπείγον - Κόστος - Απόφαση

Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων επ' αυτών, όπου αυτό επιτρέπεται, εξυπηρετούν σκοπούς προφανούς δημόσιας ωφέλειας και θεωρούνται κατεπείγουσες και μείζονος σημασίας υπό την προϋπόθεση ότι η εξυπηρέτηση σκοπών δημόσιας ωφέλειας στοιχειοθετείται στην οικεία εγκριτική πράξη της απαλλοτρίωσης. Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών αυτών ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων επ' αυτών γίνεται υπέρ του εμπλεκόμενου κάθε φορά Δημόσιου Φορέα. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Αν παρέλθει άπρακτη η τακτική προθεσμία για την ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης ή τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε. Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

2. Χαρακτηρισμός

Αν η απαλλοτρίωση ή η σύσταση εμπράγματου δικαιώματος επί των παραπάνω ιδιοκτησιών γίνεται με δαπάνες της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, οι δαπάνες αυτές συνιστούν αντάλλαγμα για τη χρήση των ιδιοκτησιών αυτών ή των επ' αυτών εμπράγματων δικαιωμάτων.

Άρθρο 24

Δημόσιες Υπηρεσίες και Εργασίες Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας προβαίνουν αμέσως και κατά προτεραιότητα στην εκτέλεση εργασιών και στις ενέργειες αρμοδιότητάς τους, που είναι αναγκαίες ή χρήσιμες για την ομαλή και απρόσκοπτη εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών του νόμου αυτού. Αν οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας δεν συμμορφώνονται με τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση. Στην περίπτωση αυτή η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

Άρθρο 25

Εκχώρηση απαιτήσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ
ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού που συμβάλλονται σε Συμβάσεις Σύμπραξης δύνανται να εκχωρούν μέρος ή το σύνολο των συμβατικών τους αξιώσεων, υφιστάμενων και μελλοντικών, εφόσον αυτές προσδιορίζονται ή είναι δυνατόν να προσδιορισθούν με οποιονδήποτε τρόπο, σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή οποιαδήποτε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής, τα οποία συμμετέχουν στη χρηματοδότηση της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης ή συμβάλλονται με τέτοια πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή οποιαδήποτε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε εποπτεία υπό οποιαδήποτε ιδιότητα, όπως εκδοχέως, διαδόχου ή αντισυμβαλλομένου προς εξασφάλιση των απαιτήσεων τους από τη χρηματοδότηση αυτή. Επιτρέπεται επίσης η ως άνω εκχώρηση σε αλλοδαπές ή ημεδαπές εταιρείες ειδικού σκοπού προς το σκοπό τιτλοποίησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 3156/2003.

Άρθρο 26

Κύρος εμπράγματων ασφαλειών

1. Μεταγενέστερη πτώχευση

Το κύρος των εμπράγματων ασφαλειών που παρασχέθηκαν οποτεδήποτε από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού ή οποιονδήποτε τρίτο υπέρ οποιουδήποτε πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος που υπόκειται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής ή Δημόσιου Φορέα ή τρίτου προς εξασφάλιση απαιτήσεων τους κατά της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού από τη χρηματοδότηση ή οποιαδήποτε άλλη σχετική ή παρεπόμενη σύμβαση ή πράξη για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, δεν θίγεται από την επιβολή οποιουδήποτε συλλογικού μέτρου ικανοποίησης των πιστωτών, που συνεπάγεται την απαγόρευση ή τον περιορισμό της εξουσίας διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ή του τρίτου που συνέστησε την ασφάλεια, ούτε από την υποβολή σχετικής αίτησης κατ' αυτών. Το ίδιο ισχύει και όταν πρόκειται για μελλοντικές απαιτήσεις, η γένεση των οποίων επέρχεται μετά την επιβολή του συλλογικού μέτρου ή την υποβολή της σχετικής αίτησης.

2. Ενδεικτική απαρίθμηση

Το απρόσβλητο των εμπράγματων ασφαλειών σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο ισχύει ιδίως:

(α) σε υποθήκες ή προσημειώσεις, που εγγράφονται με οποιονδήποτε τίτλο, μετά την εγγραφή τους,

(β) σε ενέχυρα με ή χωρίς παράδοση κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, του ν.δ. 177/13.8.1923 ή και τις διατάξεις του ν. 2844/2000 με αντικείμενο κινητά πράγματα ή ομάδα πραγμάτων, μετά τη νομότυπη σύσταση τους,

(γ) σε ενέχυρα ή εξασφαλιστικές εκχωρήσεις με αντικείμενο παρούσες ή μέλλουσες απαιτήσεις ή και ομάδες απαιτήσεων που προσδιορίζονται ως σύνολο σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 12 του ν. 2844/2000 (ΦΕΚ 220 Α'), μετά τη νομότυπη σύσταση του ενεχύρου ή την αναγγελία της εκχώρησης και

(δ) σε περιπτώσεις παροχής κυμαινόμενης ασφάλειας σύμφωνα μετά άρθρα 15 έως και 18 του ν. 2844/2000, μετά τη νομότυπη σύσταση του ενεχύρου ή την αναγγελία της εκχώρησης.

3. Δανειστές εις ολόκληρο

Οι κάθε είδους εμπράγματα ασφάλειες, όπως υποθήκες, προσημειώσεις, ενέχυρα, εξασφαλιστικές εκχωρήσεις, που παρέχονται προς εξασφάλιση απαιτήσεων από δάνεια ή άλλες πιστώσεις και χορηγούνται από κοινοπραξία πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής, για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού μπορούν, εφόσον οι δανειστές είναι δανειστές εις ολόκληρο για το σύνολο ή μέρος του δανείου ή της πίστωσης κατά την έννοια του άρθρου 489 του Αστικού Κώδικα, να εγγράφονται, να συνιστώνται ή να συνάπτονται για το σύνολο τους (ή το αντίστοιχο μέρος τους) υπέρ ενός εκπροσώπου των δανειστών, ο οποίος ορίζεται στην οικεία πιστωτική σύμβαση και ασκεί όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τις ασφάλειες αυτές ως ενυπόθηκος ή ενεχυρούχος δανειστής ή ως εκδοχέας. Εφόσον η χρηματοδότηση πραγματοποιείται με έκδοση ομολογιακού δανείου, οι σχετικές εμπράγματα ή άλλες ασφάλειες λαμβάνονται από τον εκπρόσωπο των ομολογιούχων κατά τις διατάξεις του ν. 3156/2003.

Άρθρο 27

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Για την εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας που αναφέρονται σε απαιτήσεις τραπεζών και στις εξασφαλίσεις τους, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπάγεται στις αντίστοιχες ρυθμίσεις, εφόσον πρόκειται για δανειακές συμβάσεις και συναφείς δικαιοπραξίες που καταρτίζονται σε σχέση με την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού.

Άρθρο 28

Μεταβιβάσεις μετοχών και εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά

1. Μεταβιβάσεις μετοχών, αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και εταιρικοί μετασχηματισμοί

Απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του Δημόσιου Φορέα προκειμένου να επιχειρηθούν έγκυρα:

(α) εξωχρηματιστηριακή μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ή άλλη πράξη με την οποία μεταβιβάζονται τα δικαιώματα ψήφου επί μετοχών του εφόσον αυτές λαμβάνουν χώρα πριν από την έναρξη λειτουργίας του έργου ή την έναρξη της παροχής των υπηρεσιών,

(β) αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή τροποποιήσεις του καταστατικού της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού εκτός από αυτές που είναι υποχρεωτικές από τη Σύμβαση Σύμπρα-ξης, τα Παρεπόμενα Σύμφωνα ή το νόμο,

(γ) έκδοση ομολογιακού δανείου,

(δ) οποιασδήποτε μορφής συγχώνευση, διάσπαση, απορρόφηση ή άλλος εταιρικός μετασχηματισμός της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την παροχή της συναίνεσης αυτής καθορίζονται από τη Σύμβαση Σύμπραξης.

2. Εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά

Η εισαγωγή των μετοχών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού σε ελληνική ή αλλοδαπή οργανωμένη αγορά κινητών αξιών και η έκδοση ανταλλάξιμου ομολογιακού δανείου ή ομολογιακού δανείου μετατρέψιμου σε μετοχές, επιτρέπονται μόνο μετά προηγούμενη εγκριτική απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 29

Λοιπές ρυθμίσεις

1. Απαλλαγή από φόρο εισοδήματος επί δεδουλευμένων τόκων

Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού στις οποίες ανατίθεται η εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος επί των δεδουλευμένων τόκων που αποκτούν μέχρι το χρόνο έναρξης της εκμετάλλευσης.

2. Φορολογική μεταχείριση χρηματοδοτικής συμβολής Δημόσιου Φορέα

Εφόσον καταβληθεί χρηματοδοτική συμβολή από το Δημόσιο Φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου ε' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του ν. 2052/1992, αυτή λογίζεται ως επιχορήγηση κεφαλαίου, δεν επιβαρύνεται με Φ.Π.Α., δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος ή άλλο φόρο και καταβάλλεται ελεύθερη από οποιαδήποτε κράτηση υπέρ τρίτου.

3. Επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Το πιστωτικό υπόλοιπο Φ.Π.Α. επιστρέφεται σε τρίτους οι οποίοι συμβάλλονται με την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού για την εκτέλεση των έργων ή και την παροχή των υπηρεσιών μέσα σε ενενήντα ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης τους. Σε περίπτωση υπέρβασης της προθεσμίας αυτής θα οφείλεται σε αυτούς τόκος υπερημερίας επί των προς επιστροφή ποσών.

4. Μεταφορά και συμψηφισμός συσσωρευμένων ζημιών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού

Οι τυχόν συσσωρευμένες ζημιές της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού επιτρέπεται να μεταφέρονται προς συμψηφισμό με τα φορολογητέα κέρδη των δέκα επόμενων χρήσεων.

Άρθρο 30

Αποσβέσεις

Το συνολικό κόστος υλοποίησης της Σύμπραξης που θα περιλαμβάνει το κατασκευαστικό κόστος, όπως αυτό προκύπτει από τη σχετική Σύμβαση Σύμπραξης ή το σχετικό Παρεπόμενο Σύμφωνο, συμπεριλαμβανομένου και του αρχικού κόστους του συνολικά απαιτούμενου εξοπλισμού και κάθε κόστος και δαπάνη οποιασδήποτε

φύσεως περιλαμβανομένων και των τόκων της Περιόδου Κατασκευής, θα αποσβέννεται, κατ' επιλογή της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, είτε με τη σταθερή μέθοδο, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας του έργου, είτε με τη μέθοδο που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 50 του ν. 1914/1990 (ΦΕΚ 178 Α'), με την οποία προστέθηκε πέμπτη παράγραφος στο άρθρο 97 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο αυτήν.

Άρθρο 31

Επίλυση διαφορών - Εφαρμοστέο Δίκαιο

1. Διαιτησία

Κάθε διαφορά που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος Συμβάσεων Σύμπραξης ή των Παρεπόμενων Συμφώνων επιλύεται με διαιτησία.

2. Κανόνες Διαιτησίας

Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις που ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου, με τη Σύμβαση Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας) και η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία. Η διαιτητική απόφαση είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, αποτελεί δε τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

3. Εφαρμοστέο Δίκαιο

Για την επίλυση διαφοράς που αναφέρεται στην ερμηνεία ή στην εφαρμογή ή το κύρος της Σύμβασης Σύμπραξης εφαρμόζεται το Ελληνικό Ουσιαστικό Δίκαιο.

Άρθρο 32

Έναρξη ισχύος

Ο νόμος αυτός ισχύει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

10.Προτάσεις Ο.Τ.Α. προετοιμασίας έργων ΣΔΙΤ, ενταγμένες στον «ΘΗΣΕΑ»

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΝΟΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ
Αττικής	ΑΘΗΝΩΝ	13
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2
	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	0
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1
	Σύνολο	16
Αν Μακεδονία Θράκη	ΔΡΑΜΑΣ	3
	ΕΒΡΟΥ	1
	ΚΑΒΑΛΑΣ	2
	ΞΑΝΘΗΣ	0
	ΡΟΔΟΠΗΣ	1
	Σύνολο	7
Βόρειο Αιγαίο	ΛΕΣΒΟΥ	5
	ΣΑΜΟΥ	0
	ΧΙΟΥ	2
	Σύνολο	7
Δυτική Ελλάδα	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	3
	ΑΧΑΪΑΣ	1
	ΗΛΕΙΑΣ	0
	Σύνολο	4
Δυτική Μακεδονία	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2
	ΚΟΖΑΝΗΣ	1
	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0
	Σύνολο	3
Ηπείρου	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1
	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	0
	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	0
	ΑΡΤΑΣ	1
	Σύνολο	2
Ιόνια	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0
	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	1
	ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	2
	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0
	Σύνολο	3
Θεσσαλία	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1
	ΛΑΡΙΣΑΣ	1
	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	10

	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3
	Σύνολο	15
Κεντρική Μακεδονία	ΗΜΑΘΙΑΣ	2
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	7
	ΚΙΛΚΙΣ	1
	ΠΕΛΛΑΣ	1
	ΠΙΕΡΙΑΣ	1
	ΣΕΡΡΩΝ	0
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1
	Σύνολο	13
Κρήτη	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	0
	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	0
	ΧΑΝΙΩΝ	0
	Σύνολο	1
Νότιο Αιγαίο	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	2
	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	2
	Σύνολο	4
Πελοποννήσου	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	1
	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	2
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	0
	Σύνολο	6
Στερεά Ελλάδα	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	0
	ΕΥΒΟΙΑΣ	1
	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	2
	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1
	ΦΩΚΙΔΑΣ	2
	Σύνολο	6
ΣΥΝΟΛΟ		87

11. Αναπτυξιακός Χάρτης της Ελλάδος χωρισμένος σε ζώνες

12. Νόμος 3299/2004 (αναπτυξιακός νόμος), Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση